

శక్తిద్యయ నిరాసకం బైన

శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థ దర్శులు

కరాకరపాదీద్యయ దోషరహిత

పరమతత్వ కందములు

శ్రీమద్భూహద్యాశిష్య అచలబోధ సిద్ధాంత గురుపిత నా ప్రదాయకులగు

శ్రీమత్సరకురామ సీతారామ స్వాములవారి

ప్రియశిష్యుండగు

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువులచే

రచింప

శ్రీమత్పూర్ణానంద వాడపల్లి అగదాసుగారిచే

భావార్థసహితములు వ్రాయబడి

శ్రీ భక్తానంద తూడి దేవమాంబగారి

ప్రియశిష్యుండగు

శ్రీ. బ్రహ్మానంద బండారి సత్తయ్యగౌడ్

వరంగల్ వారి ద్రవ్యసహాయమున ముద్రింపబడినది.

శ్రీసీతారామ పరబ్రహ్మణేనమః

శ క్తిదత్తయ, నిరాసకం జైన

శుద్ధనిర్గుణ తత్త్వకందార్థ దర్శులు

క్షరాక్షరోపాదిదత్తయ దోషరహిత

పరమతత్త్వ కందములు

శ్రీమద్భూహద్వాశిష్ట అచలబోధ సిద్ధాంత గురుపీఠ శాస్త్రదాయకులగు

శ్రీమతగౌరవరామ సీతారామ స్వాములవారి

పీఠాధిపతిగారు

(శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువులచే

రచింప

శ్రీమత్పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసుగారిచే

భావార్థసహితములు వ్రాయబడి

శ్రీ భక్తానంద తూడి దేవమాంబగారి

పీఠాధిపతిగారు

శ్రీ బ్రహ్మానంద బండారి సత్తయ్యగౌడ్

వరంగల్ వారి ద్రవ్యసహాయమున ముద్రింపబడినవి.

రిజిష్టరు కాపి

1981

వెల రూ 10-4

10-00

ఓం

శ్రీసీతారామ పరబ్రహ్మణేనమః

ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వము వేదవేదాంత సారాతీతము
సకల సుకవిజన మనోరంజిత విలాసము. జననమరణ ప్రవాహమును
సులభోపాయముగా దాటించదగిన
శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణ తత్త్వకందార్థ దర్శులు

క్షరాక్షరోపాధిద్వయ దోషరహిత

పరమతత్వ కందములు

శ్రీ గోలకొండ యనబడు, హైద్రాబాద్ రాజధానియందు భరద్వాజున
గోత్రపయః పారావార రాకాసుధాకరుండగు

శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే
రచింపబడిన నిజప్రతి

శ్రీమత్పురశురామ సీతారామస్వాముల వారిచే
పరిష్కరింపబడి

శ్రీమత్పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసుగారిచే
భావార్థసహితములు వ్రాయబడినది

శ్రీ బ్రహ్మానంద బండారి సత్తయ్యగౌడ్
వరంగల్ వారి ద్రవ్యసహాయమున ముద్రింపబడినది.

(1000) ప్రతులు

1981

రిజిష్టర్డ్ కాపీ.

వెల. రూ. 10-00

* తొలి పలుకు *

ఓ సజ్జనులారా !

భారతీయ సామ్రాజ్యములో చారిత్రాత్మికమై కాకతీయుల పరిపాలనతో ప్రసిద్ధిజెక్కిన ఓరుగల్లు నివాసులగు కౌండిన్య ఋషి గోత్రోద్భవుండగు వాడవల్లి వేంకటేశంగారి ద్వితీయ కుమారుడగు పాపయాభ్య కనకమాంబ గర్భ సంజనితుండనై అతడు నామధేయుండనగు నేను నామతగురుండగు పరవస్తు పాపయాచార్యుల వారిచే అష్టాక్షరి మంత్రము గ్రహించి శ్రీశివరామ ఓషితాచల గురుపిత సాంప్రదాయకులగు శ్రీసచ్చిదానంద హతాం వేంకటేశ్వరవధూత స్వాములవారి ప్రియ శిష్యుండగు శ్రీనిర్మలానంద నేతి వేంకటేశ్వర స్వామివారిచే పరిపూర్ణబోధజెంది కృతార్థుండనై యుండ మధురు పుత్రులు నాతో నిట్లువచించిరి.

సహోదరా ! ఈ ప్రపంచములో కాయక గురువులు అనుభవ వేదాంతాల మని తిలరానిపదార్థములైనను చేయరానిపనులు చేయుచు కొన్ని శ్లోకములు, పద్యములు, పాటలు, కంఠపాటము జేసి కొన్నిటాబోటు మాటలునేర్చి తమతమ తాహసోహల చేత ఈ కందార్థములకు , కందపద్యములకు అర్థముగ్రహించి భ్రాంతిరహితులమని అమాయక ప్రజలకుజెప్పి మోసముజేయుచు పవిత్రముగు అచలపరిపూర్ణబోధను అపవిత్రముగా జేయుచున్నారు.

కాబట్టి మీరు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికేంద్రుల వారిచే రచియింపబడిన గ్రంథములోని పూజా విధానముకు సద్గురుమూర్తిచే విన్న కన్న మార్గమును శిష్యుడు బోధరూపముగా ఒప్పజెప్పినట్లు గీతార్థదరువులున్ను మరియు శక్తిద్వయనిరాసకం బైన కుంధనిర్గుణతత్వ కందార్థదరువులకు శ్రాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములకు గూఢార్థములవ్యాసి ఆ కాయకగురువుల దుర్బోధలను రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించ వలయునని ప్రోత్సహించిరి. అందుకు నాసహోదరుల వాక్యములను త్రోసిపుచ్చరాదని తలయాపితిని కాని గ్రంథమునుజూడ గొప్పనైనగ్రంథము నన్ను నేనుజూడ అక్షరశూన్యుడిను. గ్రంథములోనున్న పద్యములకు భావార్థములు వ్రాయ నలవియగునుగాని సద్గురుమూర్తిచే తెలుసుకొనదగిన గూఢార్థములనెట్లు వ్రాయ

వలయునో అని ఆలోచించుచుండ మధురపుత్రులు గూఢార్థములవదలి భావార్థములే వ్రాయుడని వచియించిరి. నట్లానికి సరైనని నేను ఈ గ్రంథమునకు సద్గురుమూర్తి కరుణచే తోచినంతవరకు భావార్థములు వ్రాసితిని. యందులో యేవన్నలోపము లున్నచో అచలపరిపూర్ణభావజ్ఞులు నాయందు దలచుదలంచి అట్టిలోపములు తెలిపినచో పునర్ముద్రణమున సవరించుకోగలను. పండితులు నీర క్షీరన్యాము ననుసరింతు రని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు
భా వార్థ క ర్త.

౧౯. 1949

శైలి. ౧౩౦: 1871

నో టీ సు

ఈ గ్రంథము శ్రీమదచల గురుపీఠరాజయోగాశ్రమ సేవాసమాఖ్యకు సర్వహక్కులు జెందియున్నవి కావున యితరులు యెవరేకాని ముద్రించి ప్రకటించ గూడదు. ఒకవేళ ముద్రించి ప్రకటించినచో చట్టరీత్య బాధ్యులై శిక్షకు అర్హులగుదురు.

ఇట్లు
శ్రీమదచల గురు పీఠ రాజయోగాశ్రమ
సేవాసమాఖ్య
అధ్యక్షులు

ఓం

శ్రీమదచలరుషిగురు పితాదిపతులైన
శ్రీమత్ పరుశురామ సీతారామస్వాముల వారి
ప్రియశిష్యుం డైన

గంధకర్త :

శ్రీ మద్భాగవత కృష్ణదేశికేంద్రులవారు

శ్లో॥ నిత్యంసాంద్ర కృపారసంవిదిత । బావాబావ మత్యున్నతం
ద్వంద్వాతీత మమత్పరం । పరమకళ్యాణాత్మ తత్త్వంవిదుం
బ్రహ్మనందమయం । సుబోధనిలయం స్వానందబావంసదా
శ్రీమద్భాగవతాన్తయాబ్ధివిలసత్ । శ్రీకృష్ణచంద్రంభజే.

ఁటం

శ్రీమదవలగురు పీఠాధి పతులైన
శ్రీ నిర్మలానంద నేతివేంకటేశ్వర స్వాములవారి ప్రియశిష్యుఁడు

గృంధకర్త

శ్రీమత్పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగయ్యారులు

శ్లో॥ శ్రీ వాడపల్లి శంకర్ పూర్ణాచంద్రి ప్రసీదం
సద్విచార పరివర్తంచ ఆగయ్యారామయం భవ

ఓం

అచలరుషి

శ్రీ మత్పుర్ణానందవాడపల్లి ఆగయార్యుల ప్రియశిష్యురాలైన

శ్రీమత్ భక్తానంద తూడి దేవమాంబగారు
భక్తానంద ఆశ్రమము వరంగల్.

శ్లో॥ శ్రీ బ్రహ్మవిద్య సిద్ధాంతం భక్తానంద వీక్షితం
మాతృ శ్రీ దేవమాంభ సద్గురుబోన్న మోన్నమః

అచలరుషి
శ్రీమత్ భక్తానంద తూడిదేవమాంబగారి
ప్రియశిష్యులైన

శ్రీమత్ బ్రహ్మానంద బండారి సత్తయ్యగారు

వారి ధర్మపత్ని

శ్రీమతి రామాంబగార్లు

ద్రవ్యసహాయకర్తలు

గ్రామం శివనగర్, వరంగల్ (ఆం. ప్ర)

శ్రీబ్రహ్మనంద బండారి సత్యయ్యగౌడు

వంశమాల

శ్రీ మహాసద్విచార సంపన్న బాగ్యవంతులైన శివనగర్, వరంగల్ పట్టణ వాస్తవ్యులు గౌరవకులైన కమండల్య మహారుషి గోత్రోద్భవులై, కరుణ సంభూత తత్పరులైన బండారి వంశమున జన్మించిన పోశెట్టిగౌడుగారు. ధర్మమందాశక్తిగల వాడై గౌరమ్మను తన ధర్మపత్నిగ స్వీకరించి వీరికి భగవాన్ సంప్రత్తి ఫలప్రదానుడైన మైసయ్యగౌడు అనునామాంకిత బిరుదుదరించి లోకోపకారతత్పరుడై మల్లమ్మను తన ధర్మపత్నిగ వివాహమాడి అన్యోన్య దాంపత్య జీవితము గడుపుచు వీరికి సుగుణోదయులైన ముగ్గురు కుమారులు అనగా పోశెట్టిగౌడు, సత్యయ్యగౌడు, రాంకిష్టయ్యగౌడు. ఇద్దరు కుమార్తెలు. గోపమ్మ గౌరమ్మ. పుణ్యసంప్రత్తిచే జన్మించిన వీరిలో శ్రీ బండారి సత్యయ్యగౌడు అనే సద్గుణ నామాంకితముబొంది పుణ్యతత్పరుడై శ్రీ రామాంభను తన ధర్మపత్నిగ వివాహమాడి లోకోపకారమునకై ఎన్నో పుణ్య కార్యములు ఆచరించి దానధర్మ సంపన్నులై గంభీరహృదయ మొకంబుగలవారై, శాంతిపరులై, జన్మకర్మల నివాతణకు యోచించి అచల రుషి శ్రీమత్పూర్ణానంద వాడ పల్లి ఆగయార్యుల ప్రియశిష్యులైన శ్రీ భక్తానంద తూడిదేవమాంబ పాదసన్నిధికి జేరి ధర్మోపదేశముబొంది కృతార్థులైరి. వీరి పుణ్య భాగ్యంబున వంశోద్ధారకులగు 3-కొమారులు అనగా రాజలింగేశ్వర్, వీరి ధర్మపత్ని అమృతమ్మ. 2. మహేశ్వర్, వీరి ధర్మపత్ని మానెమ్మ. 3. రమేశ్, 4-కుమార్తెలు. 1. వనజాక్షి, 2. సరస్వతి, 3. జయమ్మ, 4. సుజాత. శ్రీ సత్యయ్యగౌడుగారికి మనుమలు 2. శ్రీధర్, సుధీర్. మనుమరాంధ్రు 3. కుసుమకుమారి, సుకేసిని, సునీత. బాగ్యవంతుడైన మాతృ శ్రీ దేవ మాంభచే బ్రహ్మనంద దీక్షితముబొంది, సర్వేంద్రియనిగ్రహణై, శ్రీమదచలగురు

పీఠ రాజయోగాశ్రమ సేవాసమాఖ్య అభివృద్ధికై భక్తజనోల్లాసముకై ద్రవ్యసహాయముచేసి, 1000 ప్రతులు శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితము భక్తితో సమర్పించినందులకు ధర్మదాతలగు శ్రీబ్రహ్మానంద బండారి సత్యయ్యగౌడు, రామాంబవారి కుటుంబమునకు సద్గురుమూర్తి ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధి నొసంగుగాక అని శ్రీగురుమూర్తిని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఇట్లు

శ్రీమదచల గురుపీఠ రాజయోగాశ్రమసేవాసమాఖ్య.

రిజిష్టర్. నెం. 654.

హైదరాబాద్, హైదరాబాద్, ఆం. ప్ర.

విషయ సూచిక

—(కందార్థ దర్శన అకారాది సూచిక)—

పే.నెం.	కందార్థముల సంఖ్య	పే.నెం.	కందార్థముల సంఖ్య
అ		ఆ	
22 ఆపృకిపీయ్యాద్యాంధ్రము	11	103 ఆమంత్ర యుగముదెల్పెద	223
37 అన్నియతానై తనకవి	49	ఇ	
41 అనుమానము మదినుంచక	60	23 ఇదియాంధ్ర కవిత్వంబని	14
48 ఆహమనమగదా ఆచలము	79	24 ఇలు జొచ్చి గ్రామసింహము	17
49 అన్నపుసూత్యాంశముమను	83	32 ఇంతంతని యనరానిది	37
55 అంటదు కలమేల్కను	97	77 ఇదివున్నది యిదివున్నది	160
58 అపరోక్షమోనె మనుజుల	101	104 ఇదిదప్ప యేమిలేదని	225
64 అంతఃగలపీయెరుకని	125	112 ఇంగితము నెరిగి నద్దురు	246
74 అన్నము శుక్లంబగురస	152	122 ఇవివినుమనినను	271
91 అనహంకారుడనిమిషుడు	195	ఈ	
94 అన్నము దిన్నను ఆకలి	201	92 ఈరీతి స్థితిగలిగిన	197
96 అందముగా సద్గ్రంథము	204	97 ఈతాపేక్షను మనుజులు	208
99 అలభద్రాచలమనిన	213	68 ఈఉత్తపట్ట బయలును	135
101 అందమగు స్వాతివర్షపు	219	ఉ	
108 అతివలరతచతురతిలా	235	57 ఉప్పెనచే జెడతరువు	105
120 అడివిపుకెయ్య జలనిధి	266	89 ఉన్నది పరిపూర్ణము	189
124 అందముగ మనులు మెచ్చెద	276	97 ఉపనయనము గానిదె	210
•125 అక్షయబోధ స్థితిగల	278	ఎ	
ఆ		31 ఎరుకైన రీతినుండును	33
24 ఆసాంతము యీగ్రంథము	15	32 ఎరుకతోవచ్చిన విశ్వము	40
25 ఆగామీకథ మట్టన	19	34 ఎరుకైన భూతపంచక	42
33 ఆకాశాదికభూతా	38	36 ఎరుకే దేహేంద్రియములు	45
39 ఆటాచి యాదకుండును	54	38 ఎరుకే విద్యాబద్ధులు	46
48 ఆవరణము నాకసము	80	36 ఎరుకే ఉపాపరసౌఖ్యము	47
49 ఆకాశము శూన్యంబని	81	41 ఎరుకన్నను మరుఁన్నను	59
		42 ఎరుకైన భూతములనీ	64

పే. నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే. నెం.	కందార్థ సంఖ్య
43 ఎరుకోత్పత్తిని దెలియగ	65	48 కనుపడెడి బయలులోపల	78
44 ఎరుకోద్భవ మెట్లన్నను	68	62 కన్నులప్రక్కన వేళ్ళిడి	117
47 ఎరుక బయలందు లేమిని	77	65 కలమేల్క లేరుక బయలుల	127
51 ఎరుక పనిజేయదనకుము	86	69 కనవచ్చి యిట్టిదట్టిది	137
53 ఎరుకనుకలలో పురుషుని	93	69 కనవచ్చు బయలులేదని	138
55 ఎరుగదు సుషుప్తిని జాగ్రత్త	98	75 కనకమన భూషణంబులు	153
56 ఎరుక తనకు దావిడిపో	100	76 కలనెడబాసిన మనజులు	158
60 ఎరుక జడమజడమీజగ	113	92 కలమేలకొన్న పురుషుడు	196
72 ఎవస్తువచేతనుదా	145	109 కటిలాత్ముడైన శిష్యుడు	238
72 ఎరుకనగా యెరిగేటిది	147	124 కుచ్చితమతియగు పురుషుని	277
78 ఎరుగననేటిదియెరుకె	161	130 కూడి గురువ్యుల్లిదరు	289
78 ఎరుకేచవుల జేసును	162	26 కొంచెములో సరిపుచ్చక	21
81 ఎరుకేయెరుకకుకొడుకులు	169	59 కొందరు దశవిధనాథము	108
91 ఎరుకను విడనాడినయా	194	59 కొందరు ముద్రలు గనవలె	109
106 ఎరుక భ్రమగలుగు శిష్యుని	230	61 కొందరు భూతములైదిటి	114
123 ఎవరంటె ఏమిథయమర	273	61 కొందరుకర్మమునేపాగందురు	115
52 ఎరుకొక్కటండెనేనియు	89	124 కాకంబులు సంపూర్ణ	276
27 ఏసాధన నీ కెందుకు	24	129 కొట్టితి కిట్టితి శ్రమలం	286
72 ఎపరిపూర్ణము మేనికి	146	గ	
26 ఎరుకను కలలోపలనే	5	28 గురువర పరిపూర్ణంబన	25
132 యెరుకనేర్పుంగని	292	67 గురుడు పరిపూర్ణమును	133
79 ఎరుకె కోశములై	165	70 గురుమూర్తి జూపకున్నను	140
ఓ		77 గుడమె మధురము	159
20 ఒరులొరులు నేనునేనని	4	80 గురుమంత్రముచే నిలువని	166
38 ఒక దేవ దారితసువున	52	81 గురుతనుకలలోనారీ	170
128 ఒరిలు నేనకనిండిన	284	87 గురుడుగురుబోధ	186
52 ఒంటుకు దాపలబిందొంట్లు	88	91 గురుదవలచలములను	193
క		106 గురుశుశ్రూష నొనర్చుట	231
46 కట్టెందు నిప్పులేకనె	74	110 గురుమూర్తి కెదురహంకృతి	240
47 కనరానిదాన్ని శూన్యం	76	121 గురుచరణలము గోదావరి	248

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య
111 గురుకునరుడనుడుదలచిన	244	116 జతనముగ దాచిచదువుము	257
113 గురుదాశ వదలకుండిన	249	102 జారులకు లోకులందరు	202
114 గురుగురుబోధలదాతను	250	111 జ్ఞానవైరాగ్యభక్తి	245
123 గురుసూచనైన నరులను	272	త	
127 గురువర మీనాంధున	281	24 తప్పొప్పులు రెండ్రెరుగని	16
96 గూఢార్థమెరిగి సతతా	206	38 తల్లిదండ్రులు జీవేఖలు	51
మ		47 తనమూలము తలిదండ్రులు	75
127 మటమెదుట బెట్టిచూపిన	283	54 తలయెత్తి జూడజాలునె	98
చ		57 తనువుతో వచ్చిన యెరుకె	104
53 చచ్చుట పుట్టుట మేలుక	92	61 తనువెరుకలు తెండాక్కటి	116
95 చక్కెర మెక్కకలోకులు	205	62 తననుతా గనినమోక్షం	119
37 చింతలతోఁ ననెరుకె	48	66 తనువోబిహిరింఁదియములొ	130
54 చిత్తరువు రంగుగోడల	94	107 తనుమన ధనములు గురునకు	232
42 చులుకనయుక్తిగ నొక్కటి	63	109 తనశిష్యులు వినితననతి	237
79 చూపులలో గలవస్తువు	163	116 తనగురుబోధను	255
86 చూపించ జూపరానిది	184	116 తనభార్య రూపురేఖలు	258
115 చూచిమది దెలిసి శిష్యుని	253	121 తనకు శరణన్నవారల	269
35 బెట్టేమూలము విత్తుకు	44	25 తనగొప్ప నెందరేమొ	18
121 చెప్పదగు గురుడు బోధను	270	33 తండ్రులపతంధములుగా	39
చ		29 తానేననకను నిండిన	30
23 చందంబెరుగక పవ్యము	12	96 తాబేటితలపుచేతను	207
జ		74 తిప్పలగు రాకపోకల	151
19 జనులార జననమరణము	1	82 తిమిరారి యండులేనిదె	173
62 జనులారానుభవంబై	118	52 తెలుపుమృదుత్వముమధురము	90
64 జనులనిరి దేవుడెవరికి	124	46 తొలుకారు మెరుపుకైవడి	73
86 జగమువలన సంకల్పము	182	57 తొర్రోలు తొమ్మిదిగల	103
94 జనశ్రవణ ప్రవాహము	202	103 తొలుమంత్రపర్వమెక్కడ	224
107 జలము నెడబాయనొల్లని	233	ద	
109 జపములు తపములుసలుపును	259	32 దానము ధర్మము	36
112 జనులందరు గురుబోధను	247	115 దూరమననుండి విన్నను	252

పే.నెం	కందార్థ సంఖ్య
39 దేహమునుజూచు కన్నులు	55
59 దేవుణ్ణి నిన్ను యెరుగవు	110
71 దేహకారముగానిది	144
100 దేహటనంబు జేసితి	215
110 దేకుని వరజతీర్థము	242
105 దృష్టాంతమెరుక కేదని	229
58 దైత్యదైత్యుల విశిష్టలు	107
92 ద్వనిమొదలగు తన్మాత్రలు	193
127 ధారుణి కొంత చరించిన	282
20 ననుమిమునేగని పుస్తక	3
118 నన్నాశ్రయించినావని	280
85 నానావిధావయవములు	181
87 నామము రూపము నడిన	185
93 నామాటలెన్న వినుమా	199
110 నాలుగు శుభ్రావణములు	241
128 నాబుద్ధికి సరిపడ్డది	285
129 నానోటిమాట వెంటి	288
66 నినునను ప్రపంచమును	191
82 నినునను నిపుకలగాంతువు	171
82 నినునీవు నన్ను నేనును	172
119 నిక్కముగ బీరపీచుల	265
65 నీకలలోనినునన్నును	128
119 నిక్కముగ బీరపీచుల	265
65 నీకలలోనినునన్నును	128
119 నీమానసమున సంశయ	263
119 నీగురుబోధను నీచె	264
129 నీవెంత కొట్టితిట్టిన	287
56 నేనెవ్వడనను జీవుడు	102
76 నేననని బ్రహ్మలోపల	152
93 నేమొదట నిన్నుగనుగొని	200

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య
117 నీవెంత తెన్నబడివిన	259
ప	
81 పలుకునబలుకకరాకను	84
40 పరిపూర్ణమొకటిదక్క	57
46 పరిపూర్ణములో దోచుచు	72
54 పరిపూర్ణములో లేనిదె	95
68 పరిపూర్ణ మెరుకలెట్టిదో	122
70 పరిపూర్ణమనిన యెట్టిదో	139
70 పరమపదమనిన బయలు	141
74 పరిపూర్ణములో దోచిన	150
89 పరిపూర్ణ మెరుకలవియని	191
86 పరిపూర్ణమనెడి పలకే	183
89 పరిపూర్ణము నెరుకను	190
89 పరిపూర్ణ మెరుకలివియని	191
103 పదిరెండక్షరములుగల	222
104 పరిపూర్ణ పిడిగొయిదిగో	226
105 పరిపూర్ణ బోధనెరిగిన	227
105 పరిపూర్ణబోధనెరుగని	228
108 పరిపూర్ణ బోధనెలిపె	236
118 పరియైనను సరియైనను	261
40 పాపములు పుణ్యములు	58
60 పంచదశాక్షరముల	112
50 పిల్లలు తాటాకులతో	81
39 పిండబ్రహ్మాండంబులు	56
23 పునరుక్తి గలిగియుండిన	13
31 పుట్టుట గిట్టుట లేకను	32
123 పుట్టింట తిడ్డ బహుగా	274
75 పెనుమాయనుజూడుముయిదె	155
75 పొరలరటిదుంప యనినను	154
76 పెట్టియలోపల గారడి	158

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే నెం.	కందార్థ సంఖ్య
117 విసవేర్చి చెప్పవేర్చిన	258	86 అందరి గలనీకలెకద	131
శ		25 అచలమున మొదలులేకనె	91
21 శిరామదీక్షతుల	8	12 అట్టిది యట్టిది యనరా	42
27 శరణాగతుడగు శిష్యుని	28	70 అర్థముదెలియక గ్రంథము	257
79 శతవ్రతావుని పొడగని	164	57 అనిగురుడు తనను బర్కిన	208
180 శరణాశ్రయస్థులహిమశర	230	66 అనిమెచ్చి యేమియిచ్చెద	242
21 శ్రీమించు నవలబోధను	8	58 అనిగురు ఓ బోధజేసిన	203
21 శ్రీమత్పితౄతామస్త్యామి	7	57 అని శిష్యుడన్న మాటకు	206
స		12 అదియిదియంచనియనరానిది	43
78 సత్యమగు బట్టబయలున	149	30 అనుభవ వేదాంతముని	110
88 సతికొంగిటతత్పతి	187	27 అష్టాంగయోగముల	99
100 సకలజనుల సమ్మతిగా	217	14 అబ్బి యీబయలున్నది	48
107 సతిపొరుగుారికి పోయినపతి	234	11 ఆయమాత్మ యనినరీతిగ	40
45 సంతోషాసంతోషము	69	37 అహమే తనువీవిశ్వం	134
46 సంకల్పము లేనిదె	70	37 ఆకాశమనిన కాలం	133
98 సంకల్పాదిక గుణములు	202	38 ఆకాశమనిన శూన్యం	132
27 సాధన సంపత్తియుగల	22	5 అదిక్షితుల కృపకు	17
31 సామర్థ్యమేమిజ్ఞాపదు	35	7 అనేనొనర్చినాడను	23
29 సూటిగను బోధమది	29	6 అసీకాపతిసతి	20
90 స్థిరమగు పరిపూర్ణము	182	20 ఇచ్చారాహిత్య బునే	73
హ		71 ఇతరమెనుంగని సతమం	261
66 హరికరనఖముల విదళిత	129	23 ఈగెరైగె మేనును	83
100 హతమున కుటిలాత్ముని	216	27 ఇదిగాడుబోధ	100
113 హృదయగ్రంథి విడుటకై	248	1 ఈకలకందమును	1
క్ష		69 ఈ చెప్పిన గురుబోధను	253
85 క్షితలోన నడుడుపక్వా	179	14 ఈ నిర్భయ మో బయలున	52
63 అంగము లింగముగలనుదె	231	65 ఈయచ మొకటి బ్రహ్మని	236
69 అందరిని చణుకుచుందురు	252	44 ఈవికాశించు గురుడును	161
42 అందరిమాటలకురికే	155	5 ఈక్షితి శివరామాహ్వాన	15

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య
18 ఉన్నదిగదనేజెప్పిన	64	55 కప్పరము నిప్పుగలిసే	201
20 ఉన్నదానందు నిజముగ	71	51 కమలంబులున్న కొలనుకు	182
19 ఉన్నలేనేమొయనకన్	69	12 కలసికు జగముకంతట	44
ఎ		13 కలనేస్థు సింహమునుగని	45
31 ఎందరు దూషించితె	113	15 కలవేళను యామేల్కను	54
27 ఎందరు లేదన్నను	97	26 కలలోపల యేనుగుపై	96
53 ఎన్నో గ్రంథజులును	195	33 కలతనను లేమకలనని	120
13 ఎప్పటికి వాక్కునీతిగ	46	34 కలవానికి మేలుకలో	122
17 ఎరుకనుమీ బ్రహ్మనినను	136	39 కలతోవానికి మేలుక	142
42 ఎరుకలేనట్టి బయలున	153	39 కలవాడు వానిచదువులు	143
64 ఎరుకన మరుపరానిది	233	39 కలరాజు సకలసంప	144
64 ఎరుకన సత్యగజంబని	234	62 కావేటి కావలెవరి	224
70 ఎవరే పద్యములన్నియు	256	16 కానరావారు మతములు	57
33 ఎరుగుట జ్ఞానము	121	53 కాకులవలె కూతలిదే	192
1 ఏకందము కాకందము	3	68 కూడకుమీ దుర్జనులను	246
40 ఏ నిర్ణయమును జేయకు	145	4 కేరుచు మిమువినుమనినే	14
51 ఏ బోధ శిష్యులక గల	184	32 కొందరు వైరాగ్యంబున	117
20 ఏయాపేక్ష ఉనించిక	74	32 కొందరు భక్తి తయమున	118
3 ఒకసాక్షియైన నినకన్	10	45 కోటివిభంబుల జెప్పిన	163
50 ఒకరుపని మెచ్చవలెనని	182	49 క్రొత్త దంపతుల కూటమి	179
61 ఒకచోట నవ్వుడును	223	31 కోపమే పాపంబనబడు	114
67 ఒప్పుకుమీ పరబోధల	245	49 గురుకను సౌజ్ఞుకనుగొని	177
20 ఓపాప రూపబయలే	72	46 గురుడు తననెంత మెచ్చిన	198
41 కట్టెలు పిడుకలు లేకను	151	48 గురుడు తనయాజ్ఞలోపల	176
10 కదిలనిది కదిలెన్నను	33	52 గురుని కపరాధియగునా	191
10 కదలనిది కదలెదెన్నుడు	35	7 గురుశిష్యుల మాటలవలె	25
9 కదలెదట పరమపురుషుడు	31	46 గురుశిష్యుల లక్షణములు	169
2 కథగాదు జననమున	5	3 గొప్ప ప్రశ్నకు విక్కిలి	8
22 కదిలినా మెదిలినా	78	66 చందురుని చీమముద్దాడిందని	241
54 కనకసుమ గంధానన	196	23 చలనమన నీవెనుమ్మి	82

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య
16 నామీది ప్రేమచేతను	58	29 పురుషోత్తముడని పూజలు	104
43 నాబోతురుదికిర చినిడు	156	53 పెద్దలనెవరినీ జూచిన	198
61 నానాభావల చేతను	222	11 పేరచలమనుచు బయలుని	38
2 నేచందము జదివెరుగను	4	38 ప్రకటమగు బిఃబమండన	138
57 నేజెప్పినట్లు జెప్పర	217	59 ప్రకటమగు బట్టబయలున	214
15 నేనీవని మహాత్ముని	53	71 ప్రతిదినము జదివెయెవరి	280
52 నేనీకు జెప్పబూనిన	189	49 ప్రాకటముగ నిద్రురయిక	178
60 నేనిల్వ జగములేకను	219	45 బంజారువండి యాబోధం	164
62 నేనాడదాననోదును	225	17 బయలెవపుడు వుట్టిగిట్టదు	60
62 నేనుల మేనుల కుప్పను	226	17 బయలునిని నిత్యవస్త్రపు	61
62 నేనుగాకొకటి	227	17 బయలునిన నేనులేనిది	62
63 నేనన్న నహమహంబన	229	6 బుచ్చివెంకమ్మ తల్లిని	19
63 నేనననాలవదేహము	230	44 బోధలకెల్లను గురువగు	160
63 నేమాతృముందుననినను	228	37 భ్రమయనిన పుట్టుకనినను	135
57 నేమొలులెని మేనును	219	38 భ్రమరహిత సహజసులకు	119
9 నే పెద్దలచేప్పిన్నది	30	24 బ్రహ్మాందు లేకకఠిగన	86
18 నేనెలానైతె నాచలె	56	6 భాగవత వంశభవుడను	21
41 నేనుగల మేనులేదని	150	65 భూమసుభద్రాచలమని	287
18 పంచకోశమునందును	65	28 మంత్రమున సంతెట్టుగు	101
55 పతిభక్తిగల యువతివలె	199	31 మనమెబయలునలేనిదె	124
70 పరియిరువై యొలులు	255	85 మనమచలమనదగ	128
71 పరమహంసాశ్రమధరు	259	48 మనసున నొంటి దలచు	178
8 పరమ పురుషుడునులేనిది	28	48 మనసునవాక్కునతనువున	174
8 పరమపురుషుడన నెప్పిదా	29	49 మనసరయిక ప్రజలను	180
11 పరమపురుషుడిబయలుని	39	59 మనము మన పిచ్చలందరు	213
31 పాషండ మతమువారల	112	30 మనసన్నపు సూక్ష్మాంశము	107
71 పాటసుమీ భక్తులకిది	258	39 మనసుకు వాక్కుకుదెలియని	19
28 పుట్టమ గిట్టదు నొకరిని	65	40 మలుకలులేపి త్రోవను	146
35 పుట్టింది గిట్టుజ్ఞానము	126	24 మానసముదేహిజీవుం	68
9 పురుషుక్కు స్తంభంబును	32	1 మాటలేనట్టి బయలున	2

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే నెం.	కందార్థ సంఖ్య
23 చలియించనిదాకాళము	84	48 దప్పప్పన టగనట్లుగ	158
7 చిర్రిర బోధల నన్నిటి	24	5 దక్షిణామూర్తి యనదగు	18
67 చెప్పదొడంగెను ములుతా	244	46 దిచ్చుతనపు ష్మ్యని	167
17 చెప్పి చూపించరానిది	63	65 దీవిచియి న్నినేని	202
54 జంభాల పోతుగోరునే	188	28 దీపముగతి కన్నులలో	102
55 జరరజనితులైనను	200	44 దేవుడు తేతమ్మనునా	162
68 జనులలె జరుపుపనులు	248	22 దేహమున కొంత నిజమని	61
26 జలధి జలచరముతోపా	93	30 ద్వైతాద్వైత విశిష్టా	109
25 జలమందు మొదలులేకనె	90	6 ధారుణ్యత్రపసూయలు	22
26 జలరాశికి బుట్టవుగద	94	5 నుతిజేసెద నప్పయన్	18
31 విహ్వోపస్థ విషయము	111	59 ననురమ్మని పొమ్మని	213
34 జ్ఞానంబు సత్వగుణమను	125	65 నన్నెరుగనట్టి బయటన్	235
35 జ్ఞానమగు నీవజ్ఞేయం	127	69 నరులంత మెచ్చనడువను	251
36 జ్ఞానము నేనన నొక్కటె	129	32 నిజగురు బోధనెయంగక	115
14 జ్ఞానకర్మస్వరూపము	51	10 నినుమేనును ప్రకృతిద్వయ	37
25 జ్ఞానాజ్ఞానంబులు	89	24 నిరుపాధిమంబు బయలున	87
4 తక్కినబోధల వలేనిది	12	27 నీచిచ్చిరాని యూరున	98
2 తక్కువ పాండిత్యముచే	6	36 నీకలను వచ్చిపోయిన	180
28 తర్జనుల వలన జూపును	103	16 నీతండ్రి తాలవలె	69
8 తనకుధావచ్చి సద్బోధను	27	21 నీతండ్రి జనిన మీదట	76
38 తనకు తానొరులు చణకిణ	140	51 నీమడికి నిజబోధను	186
41 తన సంతతిపైగలడయ	171	25 నిరంధుచావలెకనే	92
53 తనహితమెరుగని మనుజుడు	194	29 నిరాంశమస్మగ్నన	106
32 తనువునువిడి బ్రహ్మను	116	66 నీవంటి గట్టివాడిక	240
42 తనువునే గాననంటే	152	13 నీవున్న చోటనుండును	47
42 తనువునే గాననంటివి	154	21 నీవెనుమి జీవశివుల్	77
58 తనువుకు నాకును వేరని	212	56 నాకొరకు కష్టపడితిరి	214
56 తల్లివి దండ్రుని దాతవు	215	65 నాగురుడు నాకుదెలిపిన	238
48 తాము తమతప్పు నెరుగక	157	13 నానావికారములుగల	48
52 త్ర్యంబుని నిందించినయా	190	40 నామాట నమ్మవేమో	147

పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య	పే.నెం.	కందార్థ సంఖ్య
38 మాటనుమీ నేననినను	137	9 హరియందుదోచు	33
68 మీరకుమీ గురువాజ్ఞను	247	54 హద్దునుమీగురు	197
19 ముడిబడి కర్మముజ్ఞానము	67	4 స్వచ్ఛాన్వయగుచ్చ	11
41 ముద్దుగ యీగ్రంథంబును	149	61 వినుభాష్యములను త్రాళ్ళను	221
141 మూలము లేకనె వచ్చిన	50	68 వినిశిష్యుని వచనోక్తులు	239
3 మెప్పైన బోధగ	9	67 వినిశిష్యుడు గురుమూర్తిని	234
22 మేనొక్కటి నేనొక్కటి	80	50 వీనులవివరణబోధను	181
22 మేననినను దెలిసినగతి	79	70 శరధికరతురగశిరకర	254
15 మేనుజడను జడనునినను	55	17 శూరత్వమాత్మవనకై	172
60 మేనుమజ్జనని నేనేమేనికి	217	68 శ్రద్ధబోధందునిలిపి	249
60 మేనున్నదె నేలేకను	218	69 సంశయమె జన్మ హేతువ	250
48 మేలైన బోధవినుటకు	175	4 సకలకార్యప్రయత్న	13
29 రసమనకగినది వస్తువు	105	59 లేనినేనెరుగకుండిన	215
19 రెండువస్తువుల నడుమ	70	23 వలదెక్కువ ముచ్చట్టిక	85
30 రెండురీతుల గనంబడు	108	7 సకలనిగమాగమాది	26
46 రోగపుచ్చేష్టలు పోయిర	166	19 సకలంబులేని బయలున	68
64 లింగము విక్షేపంబన	232	45 సదమల గురువెవరోనివను	165
18 లేనినేను శరీరము	66	44 సాధనలు జెప్పిశిష్యుల	159
21 లేనినీకలిమివంధ్యా	75	56 సాధారణముగ దెల్పుకు	183
38 లేనినీరాకడే స్వప్నానందము	139	34 సురలందు దోచుస్వప్నము	123
58 లేనినేలేక వచ్చిన	210	10 సురలందుదోచు కలవలె	34
58 లేనినారాకపోకలు	211	52 సురవరుడ హక్యకోసము	188
60 లేనినేమాయమైనను	220	2 సూరిజనులె యీగ్రంథము	7
12 లేనినేనీవులేని	41		

తప్పు ఒప్పుల పట్టిక

పేజీ	కందార్థ	పంక్తి	తప్పు .	ఒప్పు
21	6	4	నిజన్	నిర్జ
25	18	2	వివి	విన
31	32	2	చట్టు	చట్టు
32	37	3		తెల్పుట. వినుటమికి పెద్దకథకా సంతాతా మొకరీతి
47	76	2	యెరులేదు	యెరుకలేదు
69	136	3	పోదొట్టు	పోదోలు
72	146	3	యీ పరిపూర్ణ	యీ పూర్ణ
72	147	2	వెలిగెరుక	వెరిగెరుక
120	266	4	నీవునెక్కడబోక	నీవునెక్కడబోక
123	274	1	పుచ్చిట	పుట్టింట
126	280	1	నచియించిన	వచియించిన
57	103	1	స్మృతిక	స్మృతికి
58	103	4	లేదని	లేనిదని
58	107	2	నాతత	నాతతి
34	41	1	దెరుగనే	దెరుగునే
34	41	1	చదలు	చెదలు
34	42	4	బల్కిదిరి	బల్కిరిది
35	43	3	విధమీ	విధమూ
63	120	2	మాయనలెందా	మాయనేలెందా
60	112	1	చాదశక్ష	పంచాతశ

౦౬౦

శ్రీశివరామదీక్షిత గురుపీఠ అనుష్ఠానవిధి

గురుపరంపర ధ్యానం

ఓ॥ నమో బ్రహ్మదిభ్యో బ్రహ్మవిద్యా సాంప్రదాయకర్తృభ్యో వంశ
బుషిభ్యో మహద్భ్యో నమోగురుభ్యః సర్వోపప్లవరహిత ప్రజ్ఞాన ఘన ప్రత్య
గభోః బ్రహ్మై వాహమస్మి అహం పదార్థ రహితః.

* శ్రీమహావిష్ణు సాంబ్రదాయం *

శ్లో॥ శ్రీ బ్రహ్మవిద్యా గురువిష్ణునూర్యం
శ్రీయాజ్ఞవల్క్యం జనకంశుకంచ
సాందీపమీశం కృష్ణంచ అర్జునం
వందే గురున్మే గురుపాదుకాంతం॥

శ్లో॥ అంబికా శివయోగీంద్రం
అచల బోధ ప్రవర్తనం
సాదుమార్గ వేమనార్య
సద్గురుభ్యోన్నమోన్నమః॥

* శ్రీశివరామదీక్షిత సాంప్రదాయం *

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినంశిత్యం । బోధకారణమవ్యయం
భావాతీతమహంవందే । సుఖజ్ఞానైకనిర్మలం॥

శ్లో॥ వందారుజనమందారం । వందేహంతన్ని రంతరం
రామద్గువంశజంశుద్ధం । శివరామాఖ్యదీక్షితం॥

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంతారం । కారుణ్యామృతసాగరం
కంబాలార్యప్పరావాభి । దాసంవం దేద్యమద్గురుం॥

శ్లో॥ శ్రీమత్పురశురామాన్వ । యాభిషంధగ్రీషునోరమం
నిత్యానందమహంవందే । సీతారామగురుంపరం॥

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికం మహాగుణనిధిం । పూర్వప్రభాభాసురం
నిర్వంద్వంశిరపేక్ష కామమమలం । నిస్సంగమాద్యంవిభుం
నిత్యానందమయం శిరీహమతులం । నిర్ముక్తకర్మాధికం
శ్రీకృష్ణాఖ్య గురుంభజేహమనిశం । శ్రీచిత్రసంతోషణం॥

శ్రీసీతారామాయనమః
శక్తిద్యయనిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్పదర్శులు

భావార్థసహితములు

* సభావిజ్ఞాపన ౨౦ *

ప్రథమ అధ్యాయము

౧ కం॥ జనులారజనమరణము , లనుదొలగన్ , ద్రోయజాలు
లక్షణయ్యతమై , ఓనువారికి , కనువారికి , తనలావెరిగించు దీని , తప్పక
వింటే , అప్పుడెవర , తెప్పుడుగంటే , కనుకావినబుద్ధై వినుడి చదివెద
మీకె , కనుగొనమననైతెకను డీ పుస్తకమంత , తప్పకవింటే , అప్పుడె
వార , తెప్పుడుగంటే॥

॥౧॥

ఓజనులారా! జననమరణములను తొలగింపజేయు లక్షణములుగలిగి
యున్న ఈ గ్రంథమును తప్పక విను (ఇతరభావములను విడచి జనన మరణ
త్రాంతిరహితము కావలయునను లక్షణములుగల) వారికిని యెప్పుడు జదువు
వారికిని తనయొక్క స్థితినిదెలుపును కాబట్టి వినయిష్టముగలవారు వినుడి నే
జదివెద లేదా మీకుచదువ యిష్టమున్నచో ఈగ్రంథమాసాంతము జదువుడని
భావము.

౨ కం॥ వినవలెనని కనవలెనని , మనసందన కోర్కెగల్గు మను
జుతెఱినుడి , వినజేసెదకనజేసెద , ఘనమగుయాబోధ విన ॥ కననొల్లనట్టి
మనుజులచనుడొ , చ్చినత్రోవబట్టి , తినుమంటె పులివల్లదనిలోకులనవింటి,
గనుకానెవినవాలెననోరాడదు విన , కననొల్లనట్టి , మనుజులచనుడొ ,
చ్చినత్రోవబట్టి॥

॥౨॥

ఓమానవులారా! ఈగ్రంథమును వినవలయుననిగాని చదువ వలయు
ననిగాని మదిలోనిచ్చగలవారలే వినుడి వినుపించెద జదివి చెప్పెద గొప్పనైన
ఈ అచలబోధను వినవలయునని చదువవలయునని ఇష్టపడనివారు వచ్చిన

త్రోవ (జనన మరణప్రవాహమును) బట్టియే వెళ్తుడు పులిముందరకుబోయి నన్ను తినుమన్నచో అది తినదను లోకసామెత ననుసరించి మిమ్ముల వినుమని చెప్పుటకు నోరాడుట లేదనిభావము

౩ కం॥ ననుమిముశేగని పుస్తక , మునుజేసితి దీన్నిమీరుముదమున వినుడం , చనుటయు మిముననుమీరలు , గనుగొని వినిపించుమనుట ॥ కల యిట్టిమాట , బోధనుమేల్క , గనలేదెచ్చోటా , ఘనులార యిటువంటి కలలోముచ్చటలాడి , గొనకొని మీడ మేల్కొని , మేల్కొల్పుడినన్ను , కలయిట్టిమాటా , బోధనుమేల్క , గనలేదెచ్చోటా॥ ॥౩॥

ఓగొప్ప బుద్ధిమంతులారా! నా విషయమును మీ విషయమును గుర్తించి నేనీపుస్తకమును వ్రాసితిని సంతోషముగా మీరీ గ్రంథమును వినుడని చెప్పు టయు మిమ్ములను నన్నును మీరుగుర్తించి (గ్రంథములోనిభావము) దెలుపు మనుటయు ఈ రెండు విషయములు కల ఈమాట బోధయను మేల్కనుచూడ జాలదునుమా! ఈలాటి కలలోసంభాషించి ప్రయత్నించు మీరు మేలుకొని నన్ను మేలుకొలు పండనిభావము.

౪ కం॥ ఒరులొరులు నేనునేనని , యెరులను తన నెన్నెరుగకున్న బయలులో , నరుదెంచితననుతాగని , పరులనుగని లెస్స నేను , పరులాని యనుచూ , యెరిగేయెరుకే , బయలుండగనుచూ , నిరతాము తానెందు నిలువాకుండుటకూనై , విరచిస్తే దీన్నెరుకావినెనా నిల్వదు నేను , పరులాని యనుచూ , యెరిగే యెరుకే , బయలుండగనుచూ॥ ॥౪॥

పరులు పరులని నేను నేనని పరులనుతనను యెప్పుడు దెలియకుండు నట్టిబయలులో వచ్చి తనను తానుగనుగొని పరులనుచూచి చక్కగా నేను పరులయని తెలసుకునే యెరుకబయలుండగాంచి యెల్లప్పుడు తానెచ్చట యుండకుండుటకై నేనీగ్రంథమును వ్రాసితిని దీనినివింటె యెరుకనిలువ జాలదని భావము.

౫ కం॥ ఎరుకనుకల లోపలనే , నరుదెంచితి మీరలట్ల యరుదెంచి తిరి , యెరుకజన నేను మీరలు , యెరుకతొజనువారమనుచు , యెరిగేటి కొరకూ , గ్రంథము జేస్తే , నెరిగీయావరకూ , గురుబోధంధను మేల్క

నరులారచేకొంటె , యెరుకానె కలజోలి నెరిగున్న నిల్వదం , చెరిగేటి
కొరకూ , గ్రంథముజేసి , నెరిగీయావరకూ॥

॥౫॥

ఓనరులారా! యెరుకయనుకలలోపల నేనును మీరలు వచ్చితిమి యెరుక
పోయినచో నేనును మీరలు యెరుకతోబాటు పోవువారమని యెరుగుకొరకు ఈ
విషయము నేనిదువరకే గుర్తించి ఈ గ్రంథమును రచియించితిని గురుబోధ
యనుమేల్కొను గ్రహించితె యెరుకయనుకలసంగతి తెలిసెనేని నిలవజాల
దని భావము

౬ కం॥ శ్రీమించునచలబోధను , యేమహానీయుండుజేసి , యెగ
జల్లెనొ యీ , భూమిన్ సుజనులకొర కా , రామడుగన్వయశివ , రామా
దీక్షితులన్ , తలచియప్పా , రావ్ గుణతతులన్ , ప్రేమాతా బొగడినే
భూమి నిజన్రుపరుశు , రామాసీతారామస్వామికి మ్రొక్కిశివ , రామదీక్షి
తులన్ , తలచియప్పా , రావ్ గుణతతులన్॥

॥౬॥

ఐశ్వర్యాతీతమైన అచలబోధను యేమహాపురుషుడు ఈ ప్రపంచము
లోని సాధుజనులకొరకు ప్రకాశింపజేసెనో అట్టిరామడుగు శివరామదీక్షితుల
వారిని మనఁబునధ్యానించి కంఠాలారి అప్పరావుసుగుణముల ప్రేమతో విను
తించి భూసురోత్తముడగు పరుశురామ సీతారామస్వామికి నమస్కరించి అని
భావము.

౭ కం॥ శ్రీమత్ప్రీతారామ , స్వామిక్యవన్ జెప్పనయ్యె , సదనద్ర
హితం , బేమిపదార్థమొ దానిని , యీమహికందార్థములుగా , నివివిర
రయ్యా , ఓజనులార , యిటుగనరయ్యా , వేమారునేమిమ్ము వేడెంతియ
సుమ్మి , నామీదక్యవజేసిరను జదువుమని మీర ॥ తివివిరరయ్యా , ఓజను
లార , యిటుగనరయ్యా॥

॥౭॥

ఓజనులారా! శ్రీసీతారామస్వామి కరుణచే శరీరాత్మల రహితపరచునట్టి
అచలపరిపూర్ణబోధను కందార్థములుగా వ్రాసితిని దీనినిమీరు వినండి లేదా
చదువండి నామీద దయయించి నన్ను చదువుమని మాటిమాటికి మిమ్ముల
ప్రార్థించునది యిదేసుమా! యని భావము.

౮ కం॥ శివరామదీక్షితుల , శిష్యవరుండప్రయ్యమంత్రీ , యతని
శిష్యుడీ , భువిపరుశురామవంశో , దృవ సీతారాములతని భక్తూడసుమ్మి ,

22 శక్తివ్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

తత్పౌదపరి , యుక్తాడసుమ్మి , స్థవనీయులగుమీరుత్సాహముతో యీగాధ ,
వినుండి నేకందార్థములచేచినిపింతు , భక్తాడసుమ్మి , తదౌదపరి ,
యుక్తాడసుమ్మి॥

॥౮॥

శ్రీశివరామదీక్షితుల వారిశిష్యుడు అప్పారావుగారును వారిశిష్యుడు
పరుశురామ సీతారామస్వాములవారును వారిశిష్యుడను స్థవనీయులగుమీరు నేను
వినిపించె ఈకందార్థములను ఉత్సాహముతో వినండని భావము

౯ కం॥ మనుసిచ్చివినుడియికనొక , మనవిది నాపాలిగురుని మది
లోపలనే , నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను , పనిబూనుక చేస్తేనిట్టి , పద్యాము
లిన్నీ , తప్పొప్పులే , ర్పడదిద్దుండన్నీ , మనమతిమంతాలు గనుకానే
ప్రార్థిస్తే , ననుమికటాక్షేణము వీక్షింపూచు , పద్యాములిన్నీ , తప్పొ
ప్పులే , ర్పడదిద్దుండన్నీ॥

ఓబుద్ధిమంతులారా! నామనవినిమీమనసారవినండి నాసద్గురువును మన
స్సుగోధ్యానించి పెద్దలుజెప్పిన పనినిబూనుకొని ఈపద్యములను రచించితి
మీరుదయతో ననుజూచి ఈపద్యములలోని తప్పులు ఒప్పులుగా దెలియునట్లు
సవరించుడని వేడుచుంటినని భావము.

౧౦ కం॥ వినిమీకివివేదింతుడని , పనిబడిప్రార్థించనేల , పరుసము
నినుమి , ట్లను నెస్వర్తముజైవుని , తనకైతానొనుసన్ని , ధానామందుంటే ,
తెల్పుడియను , మానామిందుంటే , మనవీజేసునెపాలిమ్మని లేగతల్లికి ,
తనకై తానిచ్చానుదయచేసితా సన్ని , ధానామందుంటే , తెల్పుడియను ,
మానామిందుంటే॥

॥౧౦॥

ఈ గ్రంథమునువిని మీరు తప్పొప్పులేర్పడ సవరించుడని (ఈ గ్రం
థము తమవద్దనున్నందున) నే ప్రార్థించునవసరములేదు అదెట్లంటే పరుస
వేది తన సమీపమునునున్న ఇనుమును తనకుతానె బంగారమునుగాజేయును
అమ్మా పాలిమ్మనియడుగకముందె లేగకు పాలిచ్చి ఆవుపోషించునని భావము.

౧౧ కం॥ అప్పకవీయ్యా ద్యాంధ్రము , లొప్పుగుమాఖాదికావ్య మొగి
జుదీవికృతిన్ , తప్పనికవులకు సమముగ , తప్పులు లేకుండజెప్ప తళ
మానకృతిని , ఊహనుజేస్తే , మరినేనీకృతిని , గొప్పావక్షులతోటి కొదువా

పక్షులుసాదె , కుప్రాక్షపీధీని కూడ్యాడెటందూకు , తరమానాకృతిని ,
 ఊహనుజేసి , మరినేసికృతిని॥ ౧౧౧॥

అప్పకవీయాది ఆంధ్రగ్రంథములను మాఘాదికావ్యములను జదివి
 గ్రంథముల రచించు కవులవలె తప్పలు లేకుండ రచించు శక్తి
 నాయందులేదు ఈ గ్రంథమును నాఊహచేత రచించితిని గొప్పపక్షులతో
 సమానముగా చిన్నపక్షులకు ఆకాశగమనమునందు శక్తియుండదని భావము.

౧౨ కం॥ ఛందంబెరుగక పద్యము , లెందుకు జేసెదవటంచు యెంద
 రనిననే , సందేహింపకజేసితి , నిందులతప్పులె మీర , లివి దీర్ఘరనుచూ,
 నేజదివితె , చెవియొగ్గి వినుచూ , అందముగా చిత్రమందిట్లు తలపోసి ,
 కందార్థములను మీ ముందారబెట్టితి , యివిదిర్ఘరనుచూ , నేజదివితె ,
 చెవియొగ్గివినుచూ॥ ౧౨౨॥

చందోలక్షణముదెలియక పద్యములెందుకుజేసితివని యెవరన్నప్పటికి
 యేసంశయములేక నేను ఈ కందార్థముల రచించితి ఇందులో తప్పలు
 వుండె మీరుదిద్దరనియు నేనుచదివినచెవివంచి విందురనియు మనస్సుతో
 దఱచి మీముందరబెట్టితినిభావము.

౧౩ కం॥ పునరుక్తికలిగియుండిన , వినికోపము జేయవలదు , వేడు
 కొనియెదన్ , వినువారు దూరపర్థము , గనవలె దగ్గర నటంచు , గల్పించి
 నానూ , తెలియకకాదీ , గ్రంథాములోనూ , జననీ జనకులు , తమతన
 యూల పునరుక్తి , వినగోరుదురు తప్పించనకా నేనదిదెలిసి , కల్పించినానూ
 తెలియకకాదీ , గ్రంథాములోనూ॥ ౧౩౩॥

ఈ గ్రంథమునందలి పునరుక్తిదోషములను వినికోపగించకూడదని
 ప్రార్థించెదను వినువారలు దూరపు అర్థము సమీపమున చూడవలయునని
 పునరుక్తులు కల్పింపబడిన వంతియేకాని తెలియకకాదు అదెట్లంటె తమతన
 యులు మాటిమాటికిపతికెడు ఒకమాటనె తప్పనితఱచక తలిదండ్రులు విన
 గోరుదుందురని భావము.

౧౪ కం॥ ఇదియాంధ్ర కవిత్వంబని , మది రోయందగదు దీనిమర్మ
 మరయుదీ , పదియారువన్నె పసిడిని , ముదమునతోల్పెట్టెనుంచ ముట్టా

24 శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

కుండుదురా , లోకులుచేత , బట్టాకుండుదురా , యిదిగాక కులహీనుడిచ్చిన
ద్రవ్యాము , విదితాముగాయెంతవేత్తలైనను దాన్ని , ముట్టాకుండుదురా ,
లోకులుచేత , బట్టాకుండుదురా॥

॥౧౪॥

ఈ గ్రంథము ఆంధ్ర కవిత్వమని మనస్సులో అసహించుకొనక దీని
సారము తెలుసుకొనుడు పదహారు వన్నెలుగల బంగారమును తోలుపెట్టెలో
పెట్టితె ముట్టకూడదని విడచిపెట్టకుండా మానవులు సంతోషముతో తీసుకొనె
దరు యిదేగాక చండాలుడు ద్రవ్యమును యిచ్చినట్లైతె యెంతవిద్వాంసు
డైనను దానిని వదలిపెట్టకుండ తీసుకొనుననిభావము.

౧౫ కం॥ ఆసాంతము యీగ్రంథము , పొసెన యతుల్ శబ్దగణము
భావము యుక్తుల్ , జూచి సరిపడనిచోటను , యీ సభలో పెద్దలెల్లా ,
ఱిదిదిద్దవలెనూ , దిద్ది యిదేనా , మదికద్దవలెనూ , మీసాటివారికి వ్యాసాట
లేదుంటే , నాసాటివారి బ్రక్కెసాటిగాకుండు , నిడిదిద్దవలెనూ , దిద్దియి
దేనా , మదికద్దవలెనూ॥

॥౧౫॥

ఈ గ్రంథము నాసాంతముగ జదివిచూచి ఇందలి ప్రాస, యతి,
శబ్దము, గణము, భావము యుక్తులు అనువాటిని చక్కగా నాలోచించి ఈ
సభలోగూర్చున్న పెద్దలెల్లరు నా మనస్సునకు సరిపడునట్లు విసుకుజెందక
తప్పులున్నచోట దిద్దవలయును మీ వంటివారికి విసుకులేదు విసుగుజెందినచో
నాబోటివాని బ్రతుకు యేపాటిదగునని భావము.

౧౬ కం॥ తప్పుప్పులు రెంటెరుగని , తప్పు తనందుండి దీన్ని ,
తప్పనికూసే , తప్పుడు నరునకుజెప్పెద , చప్పుడు చాలించుమనుచు , సభ
వారువినగా , సరిసరెనాని , సభవారిట్టనగా , చెప్పిన వినకుంటెతప్పువానిదె
సుమ్మి , తప్పుగలిగిన వెనుక గొప్పవాడెట్లొను , సభవారువినగా ,
సరెసరెనాని , సభవారిట్టనగా॥

॥౧౬॥

తప్పుప్పులు రెండుదెలియని దుర్జనుడు ఈ గ్రంథమును తప్పని
జెప్పెనేని సభవారందరువని సెబాన్ అనునట్లు ఆ నరున్నిమాటలాడవలదని
చెప్పుచున్నాను. విననియెడల వానిదే తప్పుగును. తప్పుగలవాడు గొప్పవాడు
కాడని భావము.

౧౭ కం॥ ఇలుజొచ్చి గ్రామసింహము , కలదొంతులగూల్పునిండి
గరితలారుగు దొం , తులు చక్కజేతు రట్లనె , యిలనుకవిజనోక్తి తప్పు

లెంచూ దుర్జనుడూ , తప్పొప్పుగా , వించు సజ్జనుడూ , తులలేని బుద్ధి
మంతులు సర్వజ్ఞులుమీరు , తెలుసూ నా తలపు నేదెలిపెదేమిక తప్పు ,
లెంచూ దుర్జనుడూ , తప్పొప్పుగా , వించూ సజ్జనుడూ॥ ॥౧౭॥

ఇంటిలో జొరబడిన కుక్క దొంగతులను పడగొట్టును. ఆ దొంగతులను
అయింటి ఇల్లాలు సవరించుకొనును. ఆరీతిగనే దుర్జనుడు సుకవిజన భాషణ
ములను తప్పులుగా భావించును సజ్జనుడు తప్పుల నొప్పులుగా సరిజేయును.
అన్నియు దెలిసిన బుద్ధిమంతులగు మీకు నేజెప్పు నవసరము లేకుండగనే నా
అభిప్రాయము దెలియునని భావము.

౧౮ కం॥ తనగొప్ప నెంచరేమో , ఎనులని తలపోసి సాధు , జన
కృతకవిత్వం , వినడితరులు వినగోరిన , వివికనరాదనచు మనసు విరుచూ
దుఃఖించుడూ , వినివినిపించు , వేడ్కాసజ్జనుడూ , కనవచ్చె ముంజేతి
కంకణాలకు వేరే , ఘననిల్వటద్దాము గావాలెనా మనసు , విరుచూ దుర్జ
నుడూ , విని వినిపించు , వేడ్కాసజ్జనుడూ॥ ॥౧౮॥

ప్రజలవద్ద తన గౌరవము నిలువదను భావముచే సాధుజన విరచిత
ములగు గ్రంథములను తాను వినకుండుటయేగాక ఇతరులనుగూడ విననివ్వదు
దుర్జనుడు తానువిని ఇతరులకు వినిపించుచుండుసజ్జనుడు ముంజేతి కంకణ
ములకు నిలుపుటద్దములు అవసరములేదని భావము.

౧౯ కం॥ ఆకామీ కథయెట్లన , బాగుగ వివరింతు చెవుల , పండు
పుగాగన్ , ఆగమ నిగ మోప నిషత్సాగర మధి తార్థమవల , సాంగోపాంగ
ముగాన్ , దయతో వినుడి , సాంగోపాంగముగాన్ , ప్రాగర్థ చరమార్థ
యోగాములకును సం , యోగాము గావించి నే గుర్రెరిగినదంత , సాంగో
పాంగముగాన్ , దయతోవినుడి , సాంగోపాంగముగాన్॥ ॥౧౯॥

ముందు నేజెప్పబోవు విషయమెట్టిదనగా మీ చెవులకు యింపగునట్లు
ఆగమనిగమోపనిషత్తులనెడి సముద్రమును తరచగా తేలిన సారాతీతము నెరిగి
శరీరమును ఆత్మను ఈ రెంటిని ఒక్కటిగాజేసి నేను తెలిసికొనిన దంతయు
సంపూర్ణముగా దెలిపెదను దయతో వినండని భావము.

౨౦ కం॥ మోదమున ప్రొద్దుబోకకు , వాడిప్రతివాదులగుచు వర
గురు శిష్యుల్ , వాడించిననుచు నొక సం , వాదము గల్పిస్త కలగా వదలాక

వినుడీ , మొదటినుంచి , తుదవెళ్ళాగనుడీ , వేదాంతార్థాతీతవేత్తలు మీరిందు,
యేదేవ సవరించుడిదెనా విజ్ఞానాన , వదలాకవినుడీ , మొదటినుంచి , తుద
వెళ్ళాగనుడీ॥

॥౨౦॥

సంతోషముగా కాలము గడచుటకై గురుశిష్యులు వాది ప్రతివాదులుగా
వాదించిరనుచు కలగానొక సంవాదము గల్పించితిని ఈ గ్రంథమునందలి
తప్పులను వేదాంత అర్థ అతీతవేత్తలగు మీరు సవరించి దీనిని మొదటినుంచి
తుదవెళ్ళవినుడని లేక చదువుడని ప్రార్థించెదనని భావము.

౨౦ కం॥ కొంచెములో సరిపుచ్చక , పెంచిన విగ్రంథమునుచు పెద్ద
లలుకగన్ , మించిన వేడ్కతోవినుడీ , పెంచిన యర్థంబునేదె , లెప్పద
లోకులెల్లా , అర్థము దెలిసి , మఱినుల్లాసిల్లా, పెంచీతి పెంచీతి, గొంచాము
వెడలూపు , పుంచుచుండెనది లోతంచెంచీ, నామదిని దె , లెప్పదలోకులెల్లా ,
అర్థముదెలిసి , మదినుల్లాసిల్లా॥

॥౨౧॥

ఈ గ్రంథమును కొంచెముతో పూర్తిజేయక పెంచినందులకై పెద్ద
లైన మీరు కోపగించక సంతోషముతో వినండి పెంచిన కారణమేమనగా
లోకులందరు ఈ ఆర్థమును తెలుసుకొని మనస్సులో సంతసింపటకై పెంచి
తిని కొంచెము వెడల్పుతో నుండెడు నదిలోతనిపెంచినాని భావము.

ఇతి శ్రీకృష్ణార్జునసంవాద కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వే
సభావిజ్ఞాపనన్నామ ప్రథమోధ్యాయః॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(స భా వి జ్ఞా ప న) అ ను

మొదటి అధ్యాయము.

—(౦)—

* ౨. గురుశిష్యాన్యోన్య దర్శనం ౧౦ *

౨౨ కం॥ సాధనసంపత్తియుగల , సాధనదౌక నిరుదు ఘోర సంసారమునన్ , బాధపడలేకతనపు , జ్యోదయమని గురునిగాంచి , యరు తరభక్తిన్ , శరణనిమొక్కి , మరిమరియుక్తిన్ , బోధజేయుము పుణ్య పురుషా మాబొంట్లాకు , సాధించదగు ముఖ్యసాధనానివత్కె , నురుతర భక్తిన్ , శరణనిమొక్కి , మరిమరియుక్తిన్॥

సాధన చతుష్టయ (సీత్యానిత్య వస్తువివేకము ఇహమూర్తార్థఫలభోగ విరాగము శమాది షట్కము ముముక్షత్వము) సంపత్తి గలిగిన ఒక పురుషుడు ఘోరసంసార దుఃఖముల ననుభవించలేక తన పూర్వ జన్మమునజేసిన పుణ్యవిశేషముచే నదురునిగాంచి భక్తిపూర్వకముగా నమస్కరించి ఓ పుణ్య పురుషా నా వంటి పాపములకు సాధించదగిన ముఖ్యసాధనమును బోధింపు మని పదేపదే ప్రార్థించెనని భావము.

౨౩ కం॥ శరణాగతుడగు శిష్యుని , కలణామృతదృష్టివేత గని మోదము , ముప్పిరిగొనమృదు బాక్యములను , పరమదయాకుండు గురుడు , భక్తావినుమనెనూ , సంశయమిక , బాధింపదనెనూ , పరిపూర్ణమొకటి లేనెరుకానెదొకటి , పరిపూర్ణమెరుకాల నెరిగీయెరు కనుమాను , భక్తావినుమ నెనూ , సంశయమిక , బాధింపదనెనూ॥ ౨౨॥

శరణాగతుడగు శిష్యున్ని సద్గురుండు దయామృతదృష్టితో జూచి సంతోషము ముప్పిరిగొన ఇట్లనియెను శిష్యా? ఒకటి పరిపూర్ణము ఒకటి లేనియెరుక అనునవి రెండుగలవు పరిపూర్ణమును లేనియెరుకను చక్కగా దెలుసుకొని యెరుకను వదలుము సిన్ను యేసంశయము బాధింపదని భావము.

౨౪ కం॥ యేసాధననీకెందుకు , వీసానికబనికీరాదు విషమాయయా , నేసాధులచేచిన్నది , యేసాధన లేనిబోధ నెరిగింతుబోకూ , సాధనలందు , మరిగితేరాకూ , యేసాధనల జోలియేనొల్లననిసిపు , బాసాజేసితివేని పరి పూర్ణబోధనే , నెరిగింతుబోకూ , సాధనలందు , మరిగితేరాకూ॥ ౨౩॥

ఓ నాయనా! అష్టాంగయోగాది సాధనలు ఈ బోధముందు కాసుపిన మునకైనను కొరగావు నేను జెప్పబోవునది శ్రద్ధతోవినుము నేనుసాచువుల

వలన వినిన సాధన రహితమగు అదలబోధను బోధించెద సాధనల జోలికి పోయితివేని నీవునావద్దకురాకు సాధనల జోలికి పోనని ప్రమాణము జేయుమని భావము

౨౫ కం॥ గురువర పరిపూర్ణంబన్ , యెరుకన నివిరెండుయెట్టి వెరుకోదృవమెం , దెరుక జనుచోటుయెయ్యది , యెరుకను నేనెట్లవిడిచే , దెరుగించుమనెనూ , అట్లనెగురు , డెరిగింతుననెనూ , చరణాధూళినిరెండు కరమూలగొనితన , యెఱుమాన ధరియించి శరణాని యాశిష్య , డెరిగించుమనెనూ , అట్లనెగురు , డెరిగింతుననెనూ॥ ౧౪॥

గురువర్యా! పరిపూర్ణము యెరుక అను ఈరెండు యెటువంటివి యెరుక యనుదానికి ఉత్పత్తియము తెచ్చోట యెరుకనునేను వదలుటయెట్లు అని ప్రార్థించగా గురుడు యెరిగించెదననెచు అప్పుడు శిష్యుడు సద్గురుపాదధూళి హస్తములతో శిరమున ధరియించుకొని నమస్కరించి ఇట్లనియెనని భావము.

౨౬ కం॥ మొదలచుము నెరిగించెద , విడితముగాలేని యెరుక వివరింతు పయిన్ , తుదకెరుకను విడిపించెద , మఱిలో నామాటనమ్మి మఱి వింటివేనీ , చంచలబుద్ధి , మానుంటివేనీ పదుగూరునినుజూచి భళి శాబాసీ తోవ , కెదురూలేదనెట్లు యిదుగో నేజేసేద , మఱివింటివేనీ , చంచలబుద్ధి , మానుంటివేనీ॥ ౧౫॥

ఓ వత్సా! మొదట అచలమును చూపించి తరువాత లేనియెరుకను తెలిపి చివరకు యెరుకను విడిపింతును. నామాటనమ్మి నీ చలనస్వభావము వదిలితినా నినుచూచిన వారందరు మెచ్చుకొని ఈ మార్గమునకు వేరులేదని అనునట్లు జేసెదనని భావము.

౨౭ కం॥ మీరంతవారు గనుకనె , చేరితి మీపాద సేవసిద్ధించుటకై , యేరింతవారు జగమున , లేరని నామడికిదోచే , తెస్సాగవినుడి , ఆజ్ఞకుమీర లేదు కనుగొనుడి , యేరితి వినుమంటె నారీతి వినియేద , మీరానతివ్వండి తోరాహా యీబోధ , తెస్సాగ వినుడి , ఆజ్ఞకుమీర , లేదూ కనుగొనుడి॥

గురువర్యా! మీరంతటి సామర్థ్యము గలవారుగనుకనే మీపాదసేవజేయుటకై మృశ్యాయించితిని ప్రపంచమున మీవంటి మహానుభావులు కలరా?

మీ ఆజ్ఞకు బద్ధుడను మీరు చెప్పిన చొప్పున వినుచుందును గొప్పగు యీ అచలబోధనుదయతో బోధించండని భావము.

౨౮ కం॥ మొద్దులనైనను దొల్తురు , బద్ధుల బద్ధత్వమడవి పాల్చేతురుమీ , వద్దివచ్చినగని , పరిశుద్ధపుబోధోక్తమైన , సూక్తాలుగుప్పి , అందుకు తగిన , యుక్తాలుజెప్పి , పెద్దాలచే మీ ప్రసిద్ధిని వినివస్తి , దిద్దుడి నేవట్టి బుద్ధిహీనుడ నన్ను , సూక్తాలుగుప్పి , అందుకుతగిన , యుక్తాలు జెప్పి॥

॥౭॥

సద్గురువర్యా ! మీసన్నిధికివచ్చిన మొద్దులనుగాని బద్ధులనుగాని చూచి నిర్మలమగుబోధకు తగిన మాటలను యుక్తులను దెలిపి పాలింతురను ప్రసిద్ధిని పెద్దలచేచిని బుద్ధిహీనుడగునేను మిమ్మాశ్రయించవచ్చితిని నన్ను మన్నించి నాకు బోధను దయచేయుడని భావము.

౨౯ కం॥ సూటిగను బోధనామది , నాటినదిక చాలుచాలు ననినీకై నీ నోట నీవు బల్కు దాకను , చాటువలను జెప్పుచుందు , సరేనా నామాటా , రాగోరూచు , మరినేనీమాటా , నూటికొక్క చెసేలు మాటాని తెలియూము , మాటిమాటికివట్టి పాటాలేమిటికింక , సరేనా నామాటా , రాగోరూచు మరి నేనీమాటా

॥౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ అచల పరిపూర్ణబోధ నామనస్సునకు నాటినది. ఇక చాలుచాలునని నీయంతట నీవుజెప్పు నంతవరకు ఉపమానములనే జెప్పుచుందును నీకిదియిష్టమా ? సందేహముంటే అడుగుము నూరుమాటలకు ఒక్కమాటెచాలు వృధాపాటలతో మాటలతో పనిలేదని భావము.

౩౦ కం॥ తానే ననకనుండిన , దానికి పేరేమి బయలుతాతేననుచున్ , నేనెననియెద నేనెవ్వరు , లేనెరుకవు వుంటివుంటే , లేనేలేననుమీ , అంటిని అంటే , లేనేలేవునుమీ , లేనేలేనని నేను లేకా పోయినవెనుక , తానుండు గద వుంటే దాన్నెట్లెరిగెదవీవు , లేనేలేననుమీ , అంటిని అంటే , లేనేలేవునుమీ॥

॥౯॥

శి॥ తానునేను అనియక నంతటనున్న దానిపేరు యేమి? ॥గు॥ బయలు॥॥ తాను నేనుఅనెడు నేనెవ్వరు? ॥గు॥ లేనియెరుకవు॥శి॥ అంటిని॥గు॥

ఉంటే లేనలేననుమీ ||శి|| అంటిని ||గు|| అంటే లేనలేవునుమీ||శి|| అంటిని ||గు|| అంటే లేనలేవునుమీ? ||శి|| అయితే లేనలేనని నేను లేకపోయిన పిదప తానుండుగదా? ||గు|| ఉంటే దానినెట్లు దెలుసుకుందువని భావము.

౩౧ కం॥ మీరాజ్ఞాయుచ్చివుంటిరి , నేరువుతో బయలు నెరుక నెరిగించి పయన్ , పేరణతు యెరుకనని యి , ట్లారీతిన యెరుకపరచు , మయ్యా మ్రొక్కేనూ , అనుమానము , జెయ్యాకియ్యెడనూ, సారెకు మీపాద జలజాయుగ్మము నాహ్లా , త్సారాసముననిల్చి సల్పూచుపూజా నో , యయ్యా మ్రొక్కేనూ , అనుమానము , జెయ్యాకియ్యెడనూ॥ ౧౧౦॥

దేశికవర్యా! పరిపూర్ణమును యెరుకను తెలియజేసి యెరుకను వదిలించెదనని మీరు శలవిచ్చితిరి మీ రేశంకయునులేక బోధి-పుడు మీ పాదపద్మములను నాహ్లాదయ పీఠమునల్చి పూజించి వందనము లర్పించెదనని భావము.

ఇతి శ్రీ మద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత సరమతత్వే గురుశిష్యాన్యోన్య దర్శనస్సామ ద్వితీయోధ్యాయః॥ ఇతి పూర్ణానందవాదపత్తి ఆగదాసు రాజయోగిచే వ్రాయబడిన భావార్థసహితములు (గురుశిష్యాన్యోన్య దర్శనం) అను రెండవ అధ్యాయము.

* ౩ అచలలక్షణం. ౧౬ *

౩౨ కం॥ పుట్టుట గిట్టుటలేకను , పుట్టిగిట్టేటి యెరుక పోడిమెరుగ
కన్ , చుట్టువలె కదలకుండును , బట్టబయల్ యిట్టిదెరిగి భావింపదగ్గునూ ,
యెరుకలేక , సేవింపదగ్గునూ , వట్టియాశలచేత పట్టాబడకను యీ , గుట్టా
దేశికునోట గట్టిగ దెలుసూక, భావింపదగ్గునూ, యెరుకలేక, సేవింపదగ్గునూ॥

ఓ శిష్యుడా ! జనన మథణములులేక జనన మరణములుగల యెరుకను
తెలియక కదలని రామువలె నుండునట్టిది బట్టబయలు. ఆని తెలుసుకొని
యెరుక లేక సేవింపవలయును. వృథా ఆశలకు లోబడక ఈ ధహన్యము
సద్గురువువలన యెరుంగ వలయునని భావము.

౩౩ కం॥ యెరుకైన రీతినుండును, యెరుగన శక్యంబటంచు యెన్నిన
యెరుకన్ , యెరుగుదుననినను యెరుకకె , యెరుగుట దుర్లభమునుమ్మి,
యీవుత్తబైలూ , యెరుగనె యెరుగ , దెరుకానీబైలూ, పెరుగాదూ విరుగాదూ
వొరుగాదూ తరుగాదు , అరుదు కరుగాదు తిరుగాదు మొరుగాదు , యీ
వుత్తబైలూ , యెరుగనెయెరుగ , దెరుకానీబైలూ॥ ౧౭॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ బట్టబయలు తెలిసినట్టుగనే యుండి తెలియుటకు
వశముగాకుండునని యెన్నినయెరుకను తెలియుదుననినను యెరుకే బట్టబయలు
యెరుకను తెలుసుకొనదు యెరుకా బట్టబయలును యెరుగదు ఈ వుత్త బట్ట
బయలు పెరుగదు విరుగదు ఒరుగదు తరుగదు అరుగదు కరుగదు తిరుగదు,
మొరుగదని భావము.

౩౪ కం॥ పలుకున బలుకగరాకను , తలపోయుద మనినమదికి దగు
లక యెప్పుడున్ , ములు గృచ్చసంధిలేకను , కలిగున్నది బట్టబయలు గదరా
మాయన్నా, యిదిగోచూడు, కదులాదోయన్నా, పలుకన్న బలుకాకతలపన్న
దెరుగాక , చలియెండ వానాల నలయాక నిలచుండు , కదరామాయన్నా ,
ఇదిగోచూడు , కదులాదోయన్నా॥ ౧౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ బట్టబయలు ఇట్టిదని పలుకుటకు సాధ్యముగా కను
భ్యాసించెదమన్న మనస్సున కందకను ముల్లు గృచ్చుటకుగూడ వీలులేకుండ

నున్నది గదా చూడు మదుగో కదలదు మాటలాడదు తలంచదు చలికి యెండకు, వానకు చలించకనున్నదని భావము.

౩౫ కం॥ సామార్థ్యమేమి జూపదు , కామకోగ్రాహి కములగలయద
నిశమే , బాములెరుంగదు యితరులు , యేమనినను మారుబల్కాది బట్ట
బైలూ , దీనికి మొక్కే , రితరాజేజేలూ , నామ రూప క్రియనటనా లన్ని
యుమిరి , యేమాని యనరాక యేకామైయున్నాది , యీబట్టబైలూ , దీనికి
మొక్కే , రితరాజేజేలూ॥ ॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! ఈ బట్టబయలు యెట్టిశక్తిని జూపక కామకోగ్రాహి అరిష
డ్వర్గములకు జిక్కక యే ఉపాధులనెరుంగక యెవరు యేమన్నను బదులు
బల్కక నామరూపక్రియ సటనల కతీతమై షడ్విదబ్దిదని చెప్పుట కలవిగాకుండ
నున్నది. దీనికి దేవతలెల్లరు నమస్కరింతురని భావము.

౩౬ కం॥ దానము ధర్మము సుగుణ , ధ్యానము ప్రతిమార్చనంబు
తజ్జప తీర్థ , స్నానము లివిముక్తిదమని , మానవులొనరించ బయలు మాటా
డదేమీ , యెరుకేలేదు , మాటాడదేమీ , ఔనూ కాదనకా నీవనక నేనన
కొక్క , మేనైనతాగాక మితిమీరియున్నాది , మాటాడదేమీ , యెరుకేలేదు
మాటాడదేమీ॥ ॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! దానము ధర్మము సుగుణధ్యానము విగ్రహార్చనము దానికి
సంబంధించిన జపములు తీర్థస్నానములు అనునవియే మోక్షమిచ్చునని మాన
వులావరించుచున్నను బయలు మాట్లాడదేమీ ఈ బట్టబయలునందు యెరుక
యనునది లేదుగనుక మాట్లాడదు ఈ బయలు అవునని అంగీకరించక కాదని
నిషేధించకనీవనిచెప్పక నేనని చెప్పకొనక యెనమిది తనువులలో యే తను
వునుగాక అమితమైయున్నదని భావము.

౩౭ కం॥ ఇంతంతని యనరానిది , వింతలుజేయనిది యెన్ని విధ
ములగనినన్ , చింతలెరుంగని దీ బయ , లెంతని వినిపింతు నేనీ కేమిర
ప్పథుకా సకలాదేశములాయం , దంతటానిండున్న దదుగో పరిపూర్ణము ,
యేమిరప్పథుకా , తెల్పుటవినుట , యికపెద్దకథకా॥ ॥౬॥

ఓ బిడ్డా! ఇంతటి అంతదియని చెప్పుట కలవిగానిదియును ఆశ్చ
ర్యము కలిగించ నిదియును యెన్నివిధముల విచారించిన యేవంత దెలియని

ఈ బయలును గురించె నేనె తని చెప్పుదును. చెప్పట వినుట ఒక పెద్ద కథ నుగా చేయుటకాదు. యెల్లప్పుడు ఒకేరీతిగ సకలదేశముల యందంతట నిండి యున్నది అదిగో పరిపూర్ణమని భావము.

౩౮ కం॥ ఆకాశాపికభూతా , నీకాత్మ కమగుచు యెరుకయీ జగ మయ్యెన్ , రాకడపోకడ దీనికి , పొకటముగ దేనిలోనొ బట్టబయలదిరా , కాదనియంచె , వట్టిపల్కిదిరా , లోకత్రయము తనలోపాలతిరుగాగ , జోకా తోడుతదాని జోలెరుగనిచియే దొ , బట్టబయలదిరా , కాదనియంచె , వట్టి పల్కిదిరా॥

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా ! ఆకాశాది పంచభూతములయొక్క చేరికలో గలిగినట్టిదే యెరుక ఈ యెరుకయే జగత్తయ్యెను దేనిలో ఈజగత్తుయొక్క రాకపోకడ లుండునో అదియే బట్టబయలు అదికాదంటివా పుత్రమాటయెసుమా మాడు లోకములు తనలో దిరుగుచున్ననుదాని విషయమెరుగని దేచియో అదియే బట్టబయలని భావము.

౩౯ కం॥ తండోప తండములుగా , దండిర్పుషాపికము లన్ని తన లోపలను , ద్ధండతనుండిన పోయిన , నుండు సముద్రంబు యెరుగా కుండా నెప్పటికీ , పరిపూర్ణమి , ట్లుండూ నెప్పటికీ , యెండామాపులరీతి నుండేటి బ్రహ్మాండ , ముండినపో యీనరెండూ గుర్రెరుగాని , నుండూ నెప్పటికీ , పరిపూర్ణమి , ట్లుండూ నెప్పటికీ॥

॥౮॥

ఓ శిష్యుడా ! గుంపులు గుంపులుగా పెద్దచేపలు యెన్నెన్నో తన లోపల నుండినను పోయినను సముద్రమెట్లు దెలియకుండునో పరిపూర్ణమట్లే దెలియకుండును యెండ మాపులవలె నుండెడు బ్రహ్మాండము ఉండినను పోయినను గుర్రెరుంగదని భావము.

౪౦ కం॥ యెరుకతో వచ్చినవిశ్వము , యెరుకతో జనుగాని నిల్వ డీ బయలైతే , యెరుకతొరాదె రుక తోతో , దెరు కతనం దేమిలేదు యిది నిశ్చయమురా , వుండుంచె యీ యెరుకెతానొరా , యెరుకా యెరిగినవస్తువు వెదకాని తెలియూసు , యెరుకా యెరుగదు బయలుగట్టిదిట్టిదియన , నిదినిశ్చ యమురా , వుండుంచె యీ యెరుకేతానొరా॥

॥౯॥

31 శక్తివ్యవహారమునకుండున శక్తినిర్గుణతత్వకందార్థదర్శన భావార్థ సహితములు

ఓ శిష్యుడా! యెరుకతో వచ్చిన ప్రపంచము యెరుకతోనే పోవును. కాని స్థిరముగనుండదు బయలు యెరుకతో రాకపోకడలు లేనిది తనయందు యెరుకె యేమాత్రములేదు ఈమాట సత్యము. రాకపోకడలు యుండినయెడల ఈయెరుక బయలువును యెరుక తెలుసుకొనినవస్తువు యెరుకనిగుర్తింపుము యెరుక కట్టిదట్టిదని బయలును గుర్తించదని భావము.

౪౦ కం॥ రచితమనమున్న దెరుగనె , ప్రపంచమలదావాగ్ని చదలు బట్టు పెరుగునా , దివమునురాతిరి రాతిరిని , దివమెరుగునె లేమి లక్షి దేవీ యెరుగునా , అన్నమునూ భూ , దేవీ యెరుగునా , భవనాశస్థితులు రాపాడేటి యెరుకాను , భవనాశస్థితలేని బయలెల్లెగురు లక్షి , దేవీయెరుగునా , అన్నమునూ భూ , దేవీయెరుగునా॥

॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! నూహ్యకు చీకటినిని కాంచుచున్న చదలును రాత్రిపగలును పగలురాత్రిని లక్షిద్రాది ద్యమును భూమి అన్నమును యెల్లుమెరుగవో లెల్లె ఉత్పత్తి స్థితిలయములుగల యెరుకను ఉత్పత్తి స్థితిలయములలేని బయలు యెరుగదని తెలుసుకొనుమని భావము

౪౧ కం॥ యెరుకైన భూతజంవక , మెరుకకు చరణములు కటియు హృదయము గళమున్ , శిరముననయ్యెను క్రిమమున , ధరణిమొదల్ జేసి యిట్లు తనయా గురైరుగూ , గగనముబయలం , చనరాచీ మరుగూ , యెరుగాకాకాశామె పరిపూర్ణ మనుచుకొం , దరు బల్కిడితి విని గురిదప్పి యుండేవు , తనయాగురైరుగూ , గగనము బయలం , చనరాచీ మరుగూ॥

॥౧౧॥

ఓకొడుకా! యెరుకైన పంచభూతములలో పృథివి యెరుకకు పాదములుగాను జలమునడుముగాను అగ్ని హృదయముగాను వాయువు కంఠముగాను ఆకాశము శిరస్సుగానాయెనని తెలియుము ఆకాశమును బయలని చెప్పరాదు ఈ రహస్యము తెలియక కొందరు ఆకాశమునే పరిపూర్ణమనిరి వారిమాటలకు మోసపోకు మని భావము

౪౨ కం॥ విత్తేచెట్టెపుట్టును , విత్తేవిత్తమురీతి వెలయునుధరపై , విత్తుకు చెట్టుకువేరే , విత్తనమొకటున్నదనిన వినగూడదోయీ , తనకు

దాబు , ట్టును వినవోయీ , విత్తాచెట్టుల రెంటివిధ మీ భూమెరుగాన ,
ట్టుతాబయలెరు గాదు సత్తాచిత్తాలరెంట్నీ , వినగూడదోయీ , తనకుదాబు ,
ట్టునువినవోయీ॥

॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! విత్తే చెట్టుగాబుట్టును ఆ చెట్టు వితేవిత్రనములుగా
నుండును చెట్టుకు మూ మైర విత్తనకు విత్తుకు మూలమైన చెట్టును వేరేవిత్తన
మొకటి ఉన్నదని మాటలను వినిగూడదు తనంతటతానె పుట్టును భూమి విత్తు
చెట్టుల అను రెంటియొక్క పరిస్థితులను తెలియనట్లే బట్టిబయలు సత్తు చిత్తుల
రెంటిని తెలియదని భావము.

౪౪ కం॥ చెట్టిమూలము విత్తుకు , చెట్టుకుమూలంబు విత్తుక్షితిపై
రెండున్ , పుట్టినచచ్చిన రెంటిని , గట్టిగతా నెరుగకుండు , గదరాయినేలా,
నీవిరీతి , గనుగోనవేలా , పుట్టుచుగిట్టాచు పొలుపొదు తనునెరుక , లిట్టి
విచిత్రాము లెన్నానెరుగదుబయలు , గదరాయినేలా , నీవీరీతి కనుగోన
వేలా॥

॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా ! విత్తనానికి మూలము చెట్టు చెట్టుకు మూలము విత్తు ఈ
రెండు చచ్చినను పుట్టినను భూమి తెలుసుకొనజూచు నీవిట్లు యేల తెలుసు
కొనజాలవు చాపుపుటుకలతో గూడినమే నెరుకలయొక్క చిత్రములను బయ
లెర్చు డెరుగదని భావము

ఇతి శ్రీఋద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వే
అచల లక్షణన్నామ తృతీయోధ్యాయః॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(అ చ ల ల క్ష ణం) అ ను

మూడవ అధ్యాయము.

—(౦)—

-:౪ యెరుకలక్షణం ౨౦:-

౪౦ కం॥ యెరుకే దేహేంద్రియములు , యెరుకే వర్ణాశ్రమములు
యెరుకే శృతులునీ , యెరుకే నీవును నేనును , యెరుకే సతిసోదరాదు లెరుగు
మువత్సా , నేదీర్చెద , నిడుగోనీయిచ్చా , హరి హర బ్రహ్మాది సుర నర
గిరి సరి , త్తరు మృగ ముఖ చరాచరములు యెరుకాని , యెరుగుమువత్సా ,
నేదీర్చెద , నిడుగో నీయిచ్చా ॥ ౧౦॥

ఓ వత్సా! దేహము యింద్రియములు జాతులు ఆశ్రమములు వేద
ములు నీవునేను భార్య సోదరులు మొదలగు వారును విష్ణు రుద్రాదు బ్రహ్మ
మొదలగు దేవతలున్న మనుష్యులు గుట్టలు నదులు చెట్లు మృగములు పక్షులు
మొదలైన వన్నియు యెరుకేనని తెలియుము నీకోరిక దీర్చెదనని భావము.

౪౧ కం॥ యెరుకే విద్యావిద్యలు , యెరుకే ప్రణవంబు నాదమెరుకే
కళయున్ , యెరుకే బిందువు చిత్త , తైత్తిరే ఆనందమివి నీ వెరుగూ
సద్బుద్ధి , నీనామాట , లెరుకేనిబద్ధి , యెరుకే నిర్గుణసుగుణా లెరుకే యెరుకకు
యెంత యెరుకోనే నిదియంత యెరుకా జేసితి నీవి , ధైర్యగూ సద్బుద్ధి , నీనా
మాట , లెరుకేనిబద్ధి॥ ౧౧॥

ఓ బుద్ధిగలవాడా! విద్యయు అవిద్యయు ప్రణవము నాదము కళ
బిందువు సత్తు చిత్తు ఆనందము ఇవి నీవు యెరుకని తెలుసుకొమ్ము నీనా
మాటలు సత్యముగా యెరుకయేసుమీ నిర్గుణసగుణములుగూడ యెరుకే యెరు
కకు యెంతవరకు యెరుకో నేనంతవరకు నీకు జెప్పితి నని తెలుసుకొమనుని
భావము.

౪౨ కం॥ యెరుకే ఇహ పర సౌఖ్యము , లెరుకే జ్ఞానంబు జ్ఞేయమెరు
కేమోక్షం , లెరుకే భక్తి విరక్తులు , యెరుకే సంకల్పమని నీ వెరుగూ సత్కిర్తి,
యెక్కడికొర , యెరుకా సంపూర్తి , యెరుకే జీవుండీకు డెరుకేతదేకత ,
యెరుకే సర్వమునే గుర్రెరిగి జెప్పితి యీకి , లెరుగూ సత్కిర్తి , యెక్కడి
కొర , యెరుకా సంపూర్తి॥ ౧౨॥

ఓ సత్కిర్తి మంతడా! ఇహ పరసుఖములు జ్ఞానము జ్ఞేయము
మోక్షము భక్తివిరక్తి సంకల్పము జీవుడు ఈశ్వరుడు జీవేశ్వరైక్యత ఈ

సర్వమును యెరుకేయని నేను గురైరిగి నీకు జెప్పితిని ఈ యెరుక యొక్క-
లక్షణము చెప్పట కైతకాలము కావలయునని భావము.

౪౮ కం॥ చింతల తోటననెరుకే , వింతల వుట్టిలనంగ వెలసినదెరుకే ,
తంతుల పేటనయెరుకే , పంతములకుచూడ మూలబలమన్న నెరుకే , జగ
జ్జనన , స్థలమన్న నెరుకే , భ్రాంతూలకెల్లాను పట్టణమనజెల్లి , కాంతాది
రూపులు గల్పించుటకు మూల , బలమన్న నెరుకే , జగజ్జనన , స్థల మన్న
నెరుకే॥

॥౪॥

ఓ ఓష్యుడా ! తలంపుచు తోటవంటిది ఆశ్చర్యమునకు వుట్టిల్లు వం
టిది కపటోపాయములకు నగరమువంటిది కలహములకు కాల్బలమువంటిది
జగజ్జననమునకు స్థానమువంటిది భ్రాంతులకు పట్టణమువంటిది శ్రీ రూపాది
కల్పనలకు కారణమైనదీ యెరుకేనని తెలుసుకొనుమని భావము.

౪౯ కం॥ అన్నియుతానై తనకవి , పన్నుగ వేరనుచునోట బలుకు
చుమరితా , నన్నిటి నెరిగే యెరుకై , యన్నానని యెరుకే యెరుక నూహిం
పుచుండూ , తనలోతానె , మోహింపుచుండూ , యెన్నో విచిత్రాశ్రీయెరుకా
చేతలువింటె , వున్నాది లేదులే కున్నాది కలదాని , పూహింపుచుండూ ,
తనలోతానె , మోహింపుచుండూ॥

॥౫॥

ఓ ఓష్యుడా ! సమస్తము తానేయయ్యి తనకు ఆసమస్తము వేరనుచు
జెప్పచు తాను అన్నిటిని తెలుసుకునె యెరుకనైయు న్నానని యెరుకే యెరు
కను ఆలోచించు చుండును తనలోతానె బ్రాంతి బొందుచుండును యున్నది
లేదని లేనిది యున్నదని ఊహించుచుండెడి యెరుకయొక్క చేష్టలువింటె
యెంతోవిచిత్రమనిభావము.

౫౦ కం॥ వినుమూర్ఖనాభి తా బు , ట్టినమీదట సృజనజేయుదినము
హరించుకా , ఘనమగు పటశతకోట్లకు , తనలోపలిదారమునను తానట్లేచ
నునూ , అట్టనెయెరుక , తాబట్టికనునూ , పనిబూని బ్రహ్మాండ భాండ
సంతములాను , క్షణములోపల దృంచి కనరాకవేవేగ , తానట్టెచనునూ ,
అట్టనెయెరుక తాబట్టి కనునూ॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా ! వినుము ప్రపంచమున సాలెపురుగు తాను పుట్టిన తరువాత తనలోపలి దారముచేత నూరుకోట్ల పెద్దపటము సృజించి కొన్ని యనములకు వాటిని చీరచి తానుకూడ మరణించును అట్లే యెరుకకూడ తాను బుట్టి బ్రహ్మ డ భా డముల సనేకముగా సృష్టించి వాగువరచి తదకు షణములోపల నశింపజేసి తనకు తానే అగుపడకుండ పోవునని భావము.

౫౧ కం॥ తల్లిదండ్రులు జీవేశులు , యిల వ్యోమము లేను మేను యెరుక మరుపులు , కలమేల్గులు శుక్లాశ్రం , బులు నీరాన్నములు ప్రకృతి పురుషుడా ల్మగడూ , గానై యెరుక , కెరుకే కానబడూ , తెలిసి బయలున్నాది దెలిసియీ తెలివిని , తెలివి చేతనెబట్టి , తీసివెయ్యము ప్రకృతి , పురుషాడా ల్మగడూ , గానైయెరుక , కెరుకే కానబడూ॥ ॥౭॥

ఓ శిష్యుడా ! తల్లిదండ్రులు జీవేశులు భూమ్యాకాశములు నేనుమేనులు యెరుక మరుపులు కలమేల్గులు శుక్లాశ్రోణితములు నీరాన్నములు ప్రకృతి పురుషులు ఆలుమగలుగాను అయ్యియుండెడు యెరుకకు యెరుకే కనబడునను విషయమును తెలుసుకొని బయలు యున్నాదియని తెలిసి ఈ తెలివిని తెలివి చేతనే దీసివేయుమని భావము

౫౨ కం॥ ఒక దేహ ధారితనువున , సకలావస్థలు జనించినని విధమునన్ , అకలంకమైన బయలులొ , ప్రకటంబై లేనియెరుక బయలుండజూచి , తనముచ్చట , పరికించిలేచి , వొకకొంతసేపై నవుండేటందుకులేక , సకలాము తనవెంట జనుదేరజను బట్ట , బయలుండజూచి , తనముచ్చట , పరికించిలేచి॥ ॥౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ఒక మానవుని శరీరమునందు యెన్నో అవస్థలుగలిగి పోయిన రీతిగనే నిర్మలమైన బయలులొ లేనియెరుక కలిగి ఆ బయలునుజూచి తన వృత్తాంతమును విచారించిలేచి షణకాలమైన నిలచుటకు వీలులేక సమస్తము తనతోగూడ మటుమాయమైపోవునని భావము.

౫౩ కం॥ మేలుక సుషుప్తిలోపల , నేలీలంతనకు దానుయేతెంచునొ గు , రైలీల బయలులోపల , వాలాయము తనకుదానే వచ్చునో యన్నా , వచ్చి హెచ్చి , చచ్చునో యన్నా , యీ లోపలనే బట్టబయలున్న దెరిగితే,

యేలోకమున నిల్వజాఁ దెడగకంటె , వచ్చునోయన్నా , వచ్చి హెచ్చి ,
వచ్చునోయన్నా॥

॥౯॥

ఓ శిష్యుడా ! నిద్రలోపల మేలుకతనంతట తానే యేరితిగవచ్చునో
ఆరితిగనే బయలునందు గురైనెడి యెరుక తనకుతానెవచ్చి తనకుతానె హెచ్చి
వచ్చును యింతలోనె బట్టబయలున్నదని తెలిసుకుంటెయే లోకమున నిల్వదు
తెలియకుంటె ఉత్పత్తి స్థితిలయాదులు పొందునని భావము.

✱ ౫౪ కం॥ అటాడి యాడకుండును , అటాడిన మేనిబొమ్మ యాటాడ
కనే , అటాడు నెరుకయనియెడి , యాటాడించేటి వాడు యతడేరకర్త ,
అంతటికియీ , యచలామకర్త , చేటాపాటుల రెంటిచే వచ్చుఫలము ,
ముమ్మాటి కనుభవించి మరణాననము లొంద, నతడేరకర్త , అంతటికియీ
యచలామకర్త॥

॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా ! (జాగ్రతలో) అటలాడి (సుషుప్తిలో) అటాడకుండును
(స్వప్నములో) అటలాడిన తోబొమ్మ అటలాడకనే అటలాడుచుండును ఈ
అటలాడించు యెరుకయే ఈ అటలకకర్త అచలమేమాత్రము కర్తగాదు పాప
పుణ్య ఫలములను ముమ్మాటికి అనుభవించి చావు పుటుకల బొందుటకు ఈ
యెరుకయే కర్తయగునని భావము.

౫౫ కం॥ దేహమునుజూచు కన్నులు , దేహమునకు వేరులేని తీరున
యెరుకే , కోహం కస్త్యం తవదా , సోహం సోహంబహుం చూచుచుండు
సుమీ , తనకుతానె , తోచుచుండు సుమీ , దేహిదేహములానె తెరగూన ప్రస
రించి , దేహముగాని విదేహిగా తననూతా జూచుచుండుసుమీ , తనకుతానె
తోచుచుండుసుమీ॥

ఓ శిష్యుడా ! దేహమును జూచెటికన్నులు దేహము నకువేరు లేనట్లు
యెరుకే నేనెవడను నీవెవడవు నీను నీకు దాసుడను వాడె నేను అనుచు చూచు
చుండును తనకుతానె తోచుచుండును దేహిదేహములుగా ఈయెరుకయే పరిణ
మించి దేహముగాని విదేహిగా (తన్ను తాను చూచుచుండును) అని భావము.

✱ ౫౬ కం॥ పిండ బ్రహ్మాండములు , రెండును యారెంటిలోని రెండ
హములు యీ , ఖండములునాల్గుగూడి య , ఖండంబగు యెరుక రూపుగ

నరామాతండ్రి , యిదిదెల్పిన , ఘనుడెతలిదండ్రి , ఖండాఖండములూగ
గనిపించె యెరుకానె , దండిదనెటి యుద్ధండాలు కలనైన , గనరామాతండ్రి,
యిదిదెల్పిన , ఘనుడెతలిదండ్రి

॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! పిండాండము బ్రహ్మాండము అనురెండును ఈ రెంటిలోని
అహము (జీవేశ్వరు)లు ఇవిరెండును ఈనాలుగు ఖండముల కూడికయే అఖండ
మైన యెరుక స్వరూపము ఈస్వరూపమునే నీవు తెలుసుకొనుము ఈరహస్య
మును తెలిపిన మహానీయుడే తల్లిదండ్రీ ఖండా ఖండములుగా గనుపడు యెరు
కనుగొప్పదని తెలిపెడు యుద్ధండుల మాటలు స్వప్నమువంటివని యెరుంగు
మని భావము॥

౫౭ కం॥ పరిపూర్ణ మొకటిదక్కని తరమైన ప్రపంచమెల్ల తగ
దెలియుము నీ , వెరుకేనని నుదిలోపల , యెరుకే పరిపూర్ణ మెరిగే దెరుకా
నెరిగేది , యింక్కటిలే , దీరెండ్నిరిగేది , యెరుకా పుట్టువుమూల మెరుగా
నిదీయెరుకే , యెరుకెతాబుట్టిన దెరుగాబోయితేలేదం , చెరుకానెరిగేది ,
యింక్కటిలేదీ , రెండ్నిరిగేది॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణము ఒకటితప్ప ఇతరమగు సమస్త ప్రపంచ
మును యెరుకయని మనస్సులో తెలుసుకొనుము పరిపూర్ణమును యెరుగు
నయను యెరుకను యెరుగు నదియును యీ యెరుకే ఈరెంటి నెరుగునది
మరియొకటిలేదు యెరుకయొక్కపుట్టుక మూలమును యెరుగునది యీ యెరుకె
ఈయెరుక తనపుట్టుక మూలముయెప్పుడెరుగుచున్నదో అప్పుడె అది లేక
పోవునని భావము.

౫౮ కం॥ పాపములు పుణ్యములు భువి , ప్రాపించును యెరుక చేత
భ్రమసినవారిన్ , ప్రాపింపవెరుక నెడసిన , తాపసులను చిత్తమందు తగ
దెల్పు కొనుమీ , ఆగామిబో , ధను లెస్సావినుమీ , పాపాలలో శుద్ధస్ఫటికా
సన్నిభమైన , అపోజ్యోతిని ప్రత్యగాత్మా నీమదిలోన , తగదెల్పు కొనుమీ ,
ఆగామిబో , ధనులెస్సావినుమీ ॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకచేత భ్రమజెందిన వారిని పాపపుణ్యములు దగులు
కొనును యెరుకను వదలిన మహానీయులను పాపపుణ్యములు దగులుకొనవు

ముందు చెప్పబోవు బోధను బాగుగా వినుము. కంటిపాపలనడుమ శుద్ధస్వరీ కమువలె ప్రకాశించుచున్న ఆపోజ్యోతిని నీమనస్సుతో ప్రత్యగాత్మని తెలుసుకొమ్మనిభావము.

౫౯ కం॥ యెరుకన్నను మరుపన్నను , యెరుకకు యెరుకన్న దేహి యర మాయయనన్ , గురుతన సాక్ష్యనజ్జప్తన , స్ఫురణయనన్ ద్రష్టయనిన చూడూ మొక్కటిగా , యిదిలేకుంటె , చూడూమొక్కటిగా , మరిపలాచల మూలమర్మా మెరిగేటిదన్న , యెరిగితాలేనాని యెగిరి పొయ్యెడిదన్న , చూడూ మొక్కటిగా యిదిలేకుంటె, చూడూ మొక్కటిగా॥ ॥౧౫॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుక మరుపు యెరుకకు యెరుక దేహి మాయ గుర్తు సాక్షి జ్ఞప్తి స్ఫురణము ద్రష్టయనునవి యన్నియును ఒకటిగానె తలంచుము ఈ యెరుకయేలేకుంటె వీటివన్నిటిని ఒకటిగా చూడలేము యెరుక పరిపూర్ణములయొక్కమరుగు తెలుసుకొనెడిది తెలుసుకొని తానులేనని తనకు తానే యెరిగిపోవునని భావము.

౬౦ కం॥ అనుమానము మదినుంచక , వినుమింకను యెరుక పేర్లు వివరించెద బు , ధ్యన చిత్తంబన మానస , మనిన హంకార మనిన నంతఃకరణనినన్ , సంకల్పమం , చనినా యిచ్చనినన్ , తన నితరులనే తానని గుర్రెరిగెటిదన్న , తననేతానితరాలతననూ దెలిసిటిదన్న నంతఃకరణనినన్ సంకల్పమం , చని నాయిచ్చనినన్॥ ॥౧౬॥

ఓ నాయనా! యెరుకయొక్క మారుపేర్లను తెలిపెద అనుమానము మనస్సుతో నుంచుకొనకవినుము బుద్ధి చిత్తము మనస్సు అహంకారము అంతఃకరణము సంకల్పము ఇచ్ఛాతనను ఇతరులనేతానని యెరిగెటిది తనుకాని ఇతరులను తనను యెరిగెటిది (అనునివి యన్నియు యెరుకనామములు) అని భావము.

౬౧ కం॥ వినుమితరులు యెరుకను , సాక్ష్యనిపల్కిరి నేనుసాక్షి నహమనినీతో , వినజెప్పితి నింతియేవే , తనకూడదు రెంటినొక్కటని తెలుసుకోరా , మాటలభేద , మనికనుక్కోరా , అనరాని వినరాని కనరాని బయలందు , తనకై తానరుదెంచి తనకై తాజనునీ , సాక్ష్యని తెలుసుకోరా , మాటలభేద , మని కనుక్కోరా॥ ॥౧౭॥

42 శక్తిద్వయనిరాసకంజైన శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదర్శులు భావార్థ సహితములు

ఓ శిష్యుడా! శ్రద్ధగా వినుము యెరుకనుకొందరు సాక్షియచెప్పుదురు నేను ఆసాక్షిని అహమని సీతో చెప్పితిని యితె దీనికి వేరుమాటలేదు యెరుక సాక్షి అను ఈరెండింటిని ఒక్కచేనని తెలుసుకొనుము ఇది మాటలలోని లేదమె చెప్పుటకు వినుటకు చూచుటకు సాధ్యముగాని బయలునందు యెరుక తనంతట తానెవచ్చి తనంతటతానె పోవునని భావము.

౬౨ కం॥ వన్నియలై దొకచోటను , పన్నుగ గలసినఁదహృదయ పద్మంబనుచున్ , యెన్నుదురు జనులు యెరుకం , దున్నాదని శృతులుబల్కుచున్నావిసుమ్మి , తెలుసుటె మోక్ష , మన్నావిసుమ్మి , వన్నెలన్నియు మీరి వున్నావస్తువజ్ఞాద , నెన్నఁదెరుంగక యెన్నోరీతుల బల్కు , చున్నావిసుమ్మి , తెలుసుటెమోక్ష , మన్నావి సుమ్మి॥ ॥౧౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ఆయిదు రంగులుగలసిన స్థలమును హృదయ కమలమని జనులు వాడుచుందురు అచ్చట యెరుకయున్నదని వేదములు చెప్పుచున్నవి ఆ యెరుకను తెలుసుకొనుటయే మోక్షమని కూడ చెప్పుచున్నవి ఈ ఆయిదురంగులకు అతీతమైన వస్తువు (అదల పరిపూర్ణము)ను తెలుసుకొనక యెన్నో విధములుగా చెప్పుచున్నవని భావము

౬౩ కం॥ చులుకనియుక్తిగ నొక్కటి , దెలిపెదవిను సందియంబు దీరును దీనన్ , పలుకున గలిగిన యర్థము , పలుకును విడనాడి నిల్వ బడుచోటింకేదీ , రెండుగ వొక్క , పలుకే ఆయినాదీ , తెలియుమీలాగున తెలివిదేహములయ్యె , తెలివె తనువును బాసి తెలివిస్థిరముగ నిల్వ , బడుచోటింకేదీ , రెండుగవొక్క , పలుకే ఆయినాది ॥ ॥౧౯॥

ఓ శిష్యుడా! నీకు ఈ విషయములో చిన్నయుక్తి నొకటి చెప్పెదవిను దీనివలన నీసందేహము బాయును శబ్దమునందు గలిగిన అర్థము ఆశబ్దమును విడచియుండదు శబ్దము అర్థము ఈరెండునుగలసి ఒక్కశబ్దమే అమితము తెలివి దేహములనునవి ఆయను తెలివి దేహమును విడచియుండదని తెలుసుకొనుమని భావము.

౬౪ కం॥ యెరుకైన భూతములనీ , వెరుగుము ఆకాసము గాడ్చు యింగలమును నీ , శ్చిర వందనేల యని నే , నెరిగిన పద్ధతిని నీకు నెరిగించి నానూ , ముజ్జగమూల , య్యెను పీట్లతోనూ , పరిపూర్ణమందు కన్పడుచు

తమకు దామె , మరికానరా విట్టిమార్గాముగలవీటి నేరిగిందినానూ , ముజ్జగ
మూల , య్యెనువీట్లతోనూ॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకై నట్టి భూతములను నీవు తెలుసుకొనుము అకా
శము వాయువు అగ్ని జలము పృథివి అని నేను తెలుసుకొన్న దోవనే నీకు
జెప్పితిని ఈ పంచభూతములతోనే (స్వర్గమర్త్యపాతాళ) లోకము లాయను
ఇవి తమకుతామె పరిపూర్ణమందు కనుపడుచు తరువాత కనుపడకుండపోవును
ఈమార్గముగల వీటిని నీకు తెలిపితినిని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
యెరుక లక్షణన్నామ చతుర్థాధ్యాయః

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(యె రు క ల క్ష ణం) అను

నాలుగవ అధ్యాయము.

—* యెరుకోత్పత్తి లక్షణం ౧౯. *—

X ౬౫ కం॥ యెరుకోత్పత్తిని దెలియగ , సరసిజగర్భాదులైన బాలర
నెటిచో , నరుడె త వాడువాడచి , యెరుగుదునన వట్టి మాట లివివితగాకా ,
తప్పదువాని , కిక రాకపోకా , అకమర లేక సద్గుడమూర్తి చరణాపం ,
కరు హద్వయాచార్యా నమెరుగాని నరుమాట,లివి వింతగాకా , తప్పదువాని ,
కిక రాకపోకా ॥౧॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకయొక్క పుట్టుకను తెలుసుకొనుటకు బ్రహ్మాదుల
కైన సాధ్యముకాదు మానవు డెంతటివాడు యెరుక యొక్క పుట్టుకను
తెలియుననిన మాటలు అజ్ఞములునుమా ఇంతేగాక వానికి జననమరణములు
తప్పవు యే సందేహములు లేక సద్గురు చరణములను పూజించు యెరుగని
మానవుని మాటలు అశ్రవ్యముగా నుండునని భావము.

౬౬ కం॥ లేనెరుక బయలు లోపల , తానెట్లు జనిందె ననిన తగవిను

44 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శలు తావార్థసహితములు

వంధ్యా , సూనునిగతి వియదబ్ధివి , ధానంబువ యక్షరాజ , ధానీ విధమునకా ,
రజ్జువు సర్పమైనా విధమునన్ స్థాణు పూరుషుని చందాన మృగజల , శశ
విషాణము స్వప్నా నందముగ , రాజధానీ విధమునకా , రజ్జువుసర్ప ,
మైనావిధమునన్

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! ఈలేనియెరుక బయలులో యెట్లు జన్మించినది అనగా
దెలిపెదను వినుము ఈలేనియెరుక గొడ్రాలి బిడ్డవలె ఆకాశ పుష్పమువలె
గంధర్వ నగరమువలె రజ్జు సర్పమువలె స్థాణు పూరుషునివలె యెండ మావుల
వలె కుందేబి కొమ్ములవలె స్వప్నా నందమువలె కలిగెనని తెలుసుకొనుమని
భావము.

౫౭ కం॥ లేనెరుకను యెరుకనియన , లేనెరుకెట్లాయ ననిన లెస్సగ
వినుమా , లేని మృగజలము వంధ్యా , సూనులు గలిగుండి వెదకి , చూడా
లేనట్టా , యీ లేనెరుక , యేడాలేదిట్టా , స్థాణు పూరుషాడు శశ విషా
ణము , గగన మూనాము నరునీ స్వప్నానందమివి వెదకి , చూడా లేనట్టా ,
యీ లేనెరుక , యేడా లేదిట్టా॥

ఓ శిష్యుడా! లేనియెరుకను యెరుకయని యనుచుండగ లేనియెరుక
యెట్లగునని అడిగితివేని నీవు తెలియునట్లుగ జెప్పెద వినుము మృగజలములు
గొడ్రాలి కొడుకులు స్థాణుపూరుషుడు కుందేబి కొమ్ములు ఆకాశపుష్పము
స్వప్నానందము అను వీటిని విచారించిచూడగ యెట్లు లేనివో అట్లనే ఈ లేని
యెరుకను లేనెలేదని తెలియుమని భావము.

౫౮ కం॥ యెరుకోద్యవ మెట్లన్నను , సరళంబగు నారికేళ సలిలము
భంగిన్ , యెరుకెట్ల బోవునన్నను , కరిమిగిగిన వెంగపండు కరణిగా
నెరుగూ , తిరిగిరాని , కరణింకోచెరుగూ , పరిపూర్ణ మున్నాది యెరుకాతా
నెరిగితే , యెరుకె మృగ్గును భస్మాసురుడు మృగ్గిననాటి , కరణిగా నెరుగూ ,
తిరిగిరాని , కరణింకోచెరుగూ॥

॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకయొక్క ఉత్పత్తి యెట్లనగా బెంకాయలో నీళ్ళు
పుట్టినట్లుగ పుట్టినది యెరుక యేరితిబోవుననగా యేనుగు మృగిగిన వెలగ
పండులోని గుఱ్ఱపోయినట్లుగ పోవును ఈ యెరుకమరల జన్మకురాని కారణ

మొకటున్నది అది తెలిపెద వినుము పరిపూర్ణ మున్నదని యెరుక యేరిగి నచో భస్మాసురుడు నశించినట్లుగనె ఈ యెరుకతానె నశించునని భావము.

౬౯ కం॥ సంతోషా సంతోషము , లంతలోగనవచ్చి , పిదప నరుగు నెవటికో , వింతై యున్నది చూచితె , యింతియె సుషి యెరుకపుట్టు , విక దెబ్బకోరా , సంశయమేల , యిది నమ్మకోరా , యెంతాని దెలుపూదు యీ దేవమార్గామఁ , దంతాట బహువన్నెలగు పడి యగుపడ , వికదెబ్బకోరా , సంశయ మేల యిది నమ్మకోరా॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! అంతలో నెబ్బటి నిబడక అంతలోనె పోయెడి సుఖదుఃఖ ములను చూచితె ఆశ్చర్యముగా నున్నది యెరుకయొక్క పుట్టుకను తెలుసు కొని నిస్సందేహముగా నమ్ముకొనుము నీకు యేమని జెప్పుదును ఈ దేవమార్గ మందు అంతట అనేక రంగులు అగుపడి యగుపడవని భావము.

౭౦ కం॥ రాకపోకడ లేకను , యేకస్థితినుండు నట్టి యీ బయలందున , రాకడపోకడ గలిగి , యనేకముగా దోచులేని యెరుకా సుసీలా , ప్రతిమలొ లేని , పెరుమాళ్ళలీలా , లేకా తోచిన యెరుక లేనెలేదనుచునీ, కీకీలుగురునీచె యెరుకైతె జూజుళ్ళ , క్కెరుకాసుసీలా , ప్రతిమలొలేని , పెరుమాళ్ళ లీలా॥

॥౬॥

ఓ మంచి నడుమడిక గలవాడా! రాకపోకలు లేక యేకరీతిగా నుండు ఈ బయలునందు రాకపోకలు లిగి నానావిధములుగా లేని యెరుక కనుపడును అది యెట్టులనగా విగ్రహములయందు దేవ భావమరీతి తోచుపడును లేకనె తోచినట్టి యెరుకను లేనెలేదనియెడు ఈ రహస్యమును సద్గురునీచె దెలుసు కొన్నచో యెరుక పుత్తరియగునని భావము.

౭౧ కం॥ వనిగల్లుదకములోపల , తనకై తావచ్చి తనకు తానేగు విధం , బున పరిపూర్ణములోపల తనకై తావచ్చి యెరుక తనకై తాజనునూ , అచలంబున్నదని , తానెరిగిననూ , తలేమి నిఁమాని తనకై తోచును తోచి , తనకల్మి మృషగాభా , వనజేసి నిలువాక , తనకై తాజనునూ , అచలంబున్నదని , తానెరిగిననూ॥

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా! నీళ్ళలోపల వానరాళ్ళు వాటికివేవచ్చి వాటికివే చ-యమై నట్లు పరిపూర్ణములో యెరుక తనంతట తానెవచ్చి తనంతట తానె పోవును

ఆ యెరుక అచలమున్నదని తెలిసినచో తన పునికి అసత్యమని తనకెతోచును తోచి తన నిలుకడ వృధాయని భావించి తనకుతానె నిలువక పోవునని భావము.

౭౨ కం॥ పరిపూర్ణములో దోచుచు , యెరుకేచను తనకు దానె యేర్పడ వినుమీ , తొరటలు తొమ్మిదిగలదై , తరితీపుల నొందుచుండి తనువాన దగుచూ , అచలంబున్నా , దని తాలేననుచూ , మరుగిట్లెరుకకు దెలియ యెరుకెనిల్వదుగాని , పరిపూర్ణ ముండు దాన్సెరిగేదెట్టికగుర్తు , తను వాన దగునూ , అచలంబున్నదని , తాలేననుచూ॥ ॥౮॥

ఓ శిష్యుడా పరిపూర్ణములో కనుపడుచు యెరుక తనకు తానె పోవుట యెట్లంటె వినుము తొమ్మిది ద్వారములుగలదై కష్టసుఖము లనుభవించునడి శరీర మనబడుచు పరిపూర్ణ మున్నదని తాలేనని అనియెడు రహస్యము యెరుకకు దెలిపిన యెడల యెరుక నిల్వడు పరిపూర్ణము యుండును కాని ఆపరిపూర్ణమును యెరుక తెలుసుకొనజాలదని భావము.

౭౩ కం॥ తొలుకారు మెరుపుకైవడి , పొలుపుగ నీళ్ళుండు దోచు బుగ్గలరీతిన్ , అలసూర్య కిరణమందున , గల నీళ్ళుంబలెనెయెరుక గని పించునయ్యా , అంతలో యెచట , గనిపించదయ్యా , కలకాల మొకరీతి గలిగుండేడియెరుక , తిరికింప పవలురాతిరి దిరుగు విధమాన , గనిపించు నయ్యా , అంతలో యెచట , గనిపించదయ్యా :

ఓ శిష్యుడా! మబ్బులోని మెరుపువలె జలమందలి బుగ్గవలె సూర్యకిరణ మందునగల నీళ్ళుంబలెను యెరుక కనుపడి అంతలోనె కనుపించక పోవును యెల్లకాలము ఈ యెరుక ఒక విధముగా నుండదు పగలు రాత్రి అననివి ఒక దాని తరువాత ఒకటి తిరుగునట్లుగ కనుపించునని భావము.

౭౪ కం॥ కట్టెందు నిప్పలేకనె , కట్టియ నొక సమయమందు గను పడి బహుగా , మిట్టిడితుడుకు గనుపడ , దట్టిదెనుమి యెరుక పుట్టు వమల విచారా , తనకుదానె , యరుదెంచెనొరా , పుట్టు గిట్టుటలానె నట్టేట నిల చుండి , బట్టాబయలుపొడ గట్టినగనుపాడ , దమలావిచారా , తనకుదానె , యరుదెంచెనొర॥ ॥౯౦॥

ఓ మంచి విచారము గలవాడా! కట్టెయందు నిప్పలేదు నిప్పలేని ఆ కట్టెయందే ఒక కాలములో నిప్పుకనుపడి భగ్గునమండి ఆ కట్టెను భస్మము

చేసి తుదకు తానుకూడ కనబడదు అట్టిదేసుమా యెరుక తనకు తానెవచ్చి చావు పుట్టుకను నట్టేటనిలచి పరిపూర్ణము కనుపడినచో తాలేకుండ పోవునని భావము.

౭౫ కం॥ తనమూలము తల్లిదండ్రులు , తనవలెనే వారువారి తలిదండ్రులకున్ , తనవలెనేగాని యన్యము , గన జనన స్థాన మొకటి , గలదానతరమా , బ్రహ్మాదుల , కదిదెలియ తరమా , వినుము యీ బ్రహ్మాండ జననామునీనాయం , దుననైనదియుగాదని వేరేయింకోటి , గలదనతరమా , బ్రహ్మాదుల , కదిదెలియ తరమా॥

ఓ శిష్యుడా! తనకుమూలము తల్లిదండ్రులు తనవలెనే వారికిమూలము వారితల్లిదండ్రులుకాని విచారించిచూడగా జననస్థానము వేరొకటి కలదని చెప్పుటకు దానిని తెలియుటకు బ్రహ్మాదులకుగూడ వశముగాదు నీవల్లను నావల్లను ఈబ్రహ్మాండములైనవేకాని మరియొకరితి అయినవనుటకు వీలులేదని తెలుసుకొనుమని భావము॥

౭౬ కం॥ కనరాని దానిశూన్యం , బని యనదగు గాని బయలు ననదగుదునుమీ , కనవచ్చుచున్న దిందులో , కనుగొనుటకు యేరులేదు కనుగొనరాదా , యెరుకనె శూన్య , మని యన రాదా , కనవచ్చెనాలేద కనుగొంటిలేదాని , యనరాదభయమేమి యనుమానించకు మిదుగో కనుగొనరాదా , యెరుకనె శూన్య , మనియనరాదా॥

॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! చూడరానిదాన్ని లేదని చెప్పవలెకాని పరిపూర్ణమును అనగూడదు అది కనపడుచున్నది ఇందులో జూచుటకు యెరుకలేదు యెరుకనె లేదనుము అబయలు కనుపడెనా! లేదా? కనుపడ్డది కనుపడలేదు అని భయము లేక యేడియైనా జెప్పు సందేహించకు అదుగో చూడుమని భావము॥

౭౭ కం॥ యెరుక బయలుందు లేమిని , యెరుకను శూన్యంబటంచు యెరిగించబడెన్ , యెరుగుమిదె ఆకసం , బిట్టెగిరితె యెరుకకనములు యేకామౌగదరా , ఆకసమూ బయ , లేక మెట్టారా , పరిపూర్ణమిదిగో కన్నడు శూన్యమనరాదు , యెరిగుండు మెదిరిసై యిననాచై జూచేవు , యేకమౌగదరా , ఆకసముబయ , లేకామెట్టారా॥

॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! బయలునందు యెరుక లేకుండుటచే యెరుకలేదని చెప్పబడినది దీనినె ఆకాశమని తెలుసుకొనుము యెరుకను ఆకాశమని తెలుసుకొనిన

48 శక్తిద్యయనిరాసకంఠై న శుద్ధసిద్ధుణ తత్వకంఠార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

యెడల ఈ ఆకాశము యెరుక ఒక్కటి యగును ఆకాశము బయలు ఒక్కటి యెట్లవుతదీ. ఇదిగో కనుపడెడి పరిపూర్ణమును లేదని యనగూడు అని తెలుసుకొనుము యెదిరించితివేని యికనాచెజూచెనని భావము॥

౭౮ కం॥ కనపడెడి బయలులోపల , కనుగొన లేదయ్యె యెరుక గావున శూన్యం , బనవలసె దీన్నె ఆకస , మనవలసె నుదీన , విశ్వమాయనోయప్పా , యంతకువేరె , మాయమేదప్పా , కనుకానె యీవిశ్వమును లేనిదని లెస్స , వినజెప్ప నాయెను కనబోతుండనిపోని , మాయనోయప్పా , యంతకు వేరె , మాయ మేదప్పా॥

ఓ నాయనా! ప్రత్యక్ష గోచరమగు పరిపూర్ణము లోపల యెరుక కనబడదు కాబట్టి ఈ యొకను కల్గయని అనవలసె దీనినే ఆకాశమనిగూడ చెప్పవలసి వచ్చినది దీనినుండె ప్రపంచము సృష్టింపబడెను ఇంతకంటె వేరే మాయ యనునది లేదు గనుకనె ఈ ప్రపంచములేదని గట్టిగా జెప్పవలసి వచ్చినది యిదియుండని పోని యీ మాయను కనుబోతుమని భావము॥

౭౯ కం॥ అహమనదుగదా అవలము , అహమున్నదో లేదో చూడదది నిజమెకదా , అహమును బుట్టించదుగద , అహ ముదయించేటివరకె అది వున్నదిగదా , అహమెవిశ్వమై , నిల్చిండ్గదా , అహమె యీ ముచ్చట్లనన్నింటెరుగునుగద , అహమె తాలేనాని యరిగీ తెసరిగద , అదివున్నదిగదా , అహమెవిశ్వమై , నిల్చింది గదా॥

ఓ షిష్యుడా! పరిపూర్ణము అహమనుచు అనదు అహమనునది వున్నదో లేదో అనికూడ ఈ పరిపూర్ణము నిజముగా విచారించదు అహమును పుట్టించదు అహము పుట్టుటకు పూర్వమే ఈ పరిపూర్ణము ఉన్నది ప్రపంచ స్వరూపము పొందినది యీ అహమే యీ విషయము లన్నిటిని అహమే తెలుసుకొనును అహమనునది తానె లేకుండబోయితె బాగుండునని భావము.

౮౦ కం॥ అవరణము నాకసము ని, రావరణము నచలమనుచు అనిరి మహాత్ముల్ , అవరణము మితిగలిగిన , రావరణము లేంది యమితమని తెలుసుకోరా , యీ రెండ్ని వే , రని కనుక్కోరా , అవరణముననే నిరా

వరణమును జూచి , యావరణ మెడలిన నావలమాట లే , దని కనుక్కోరా ,
యీ రెంట్ని వే , రని కనుక్కోరా॥ ॥౧౬॥

ఓ శిష్యుడా! ఆవరణమును ఆకాశమనియును నిరావరణము అచలమని
యును మహానుభావులు చెప్పియుండిరి హద్దుగలిగినది ఆవరణము హద్దులేనిది
ని రావరణమని తెలుసుకో ఈ రెంటిని దేనికదే వేరు వేరని భావించుము
ఆవరణము చేతనే నిరావరణమును జూచి ఆవరణము విడచితె నావలమాటలేదని
తెలియుమని భావము.

౧౭ కం॥ ఆకాశము శూన్యంబని , లోకులు మొరజెట్టి దాని లోప
వనాదుల్ , పాకటముగ బుట్టినవని , చీకాకుగ జెప్పినారు ఛీ వినరాదూ ,
వంధ్యాసంతి , షితిలోనలేదూ , కాకుంటె విను చోద్యమో కుండేటికి కొమ్ము,
లీకాలముననె మేమెకంటి మనుమాట , ఛీ వినరాదూ , వంధ్యాసం తి , షితి
లోనలేదూ॥ ॥౧౭॥

ఓ శిష్యుడా! లోకులు ఆకాశము శూన్యమని జెప్పుదురు శూన్యమగు
ఆ ఆకాశమునుంచి వాయువు మొదలగు నాలుగు భూతములు బుట్టినవని చెప్పు
దురు ఛీ ఈ చీకాకు మాటలు వినకూడదు ఈ భూమిలో గొడాలికి బిడ్డపుట్ట
లేదు ఆశ్చర్యకరమగు కుండేటి కొమ్ములను మేముజూచినమని చెప్పమాటలు
వినకూడదని భావము.

౧౮ కం॥ లేనెరుకను బయలందున , లేనేలేదనక యితరులేల పలి
కిరో , లేని కలదని పిదపను , లేనేలేదనుచు సిగ్గు లేకా యీలీలా , ఛీ వినకీ
చీ , కాకు సీకేలా , మేనంద శుద్ధాము తానల్లుకొని మళ్ళి , పూనికడిగినరీతి
నౌను సిగ్గొకయింత , లేకా యీలీలా , ఛీ వినకీ చీ , కాకుసీకేల॥ ॥౧౮॥

ఓ శిష్యుడా! బయలునందు లేనియెరుకను లేనెలేదని చెప్పక లేదు
కొంచెము యున్నది తరువాత లేనెలేదు అని ఈసిగ్గులేని మాటలు ఇతరులు
యెందుకు చెప్పిరో ఛీ ఈ చీకాకుమాటలు సీవు వినకు దేహమునకు ఆశుద్ధము
పూనుకొని సిగ్గుయేమాత్రము లేక సీటితో కడగు కొన్నట్టులుండునని భావము.

౧౯ కం॥ అన్నపు సుష్మాంశము మను , సెన్నగ సీరంబు ప్రాణ
మెరుగుము యీరెం , డెన్నడు కలియవో నాడే , సున్నసుమీ యెరుకమాట
సుగుణ సంపన్నా , కలసుటెయెరుక , సుమి యింతకన్నా , పున్నదెరుక
మూలమన్నది వినలేదు , యెన్నడు యీ భ్రాంతి నిన్నంటనివ్వకు , సుగుణ
సంపన్నా , కలసుటె యెరుక సుమి యింతకన్నా॥ ॥౧౯॥

50 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణత్వక-దార్థదర్శులు భావార్థ సహితములు

ఓ సుగుణసంపన్నా ! అన్నముయొక్క సూక్ష్మాంశము మనస్సు జలముయొక్క సూక్ష్మాంశము ప్రాణము ఈ రెంటియొక్క కలిమిడి యేనాడు ఉండదో ఆనాడె యీ యెరుకయొక్క మాట వుత్తది ఈ రెంటి యొక్క కలిమిడియే యెరుకయని తెలుసుకొనుము దీనికన్న అతీతమైయున్న పరిపూర్ణము యెరుక యొక్క మూలము అన్నది వినలేదు యెప్పుడుగాని నీవు యీ భ్రాంతిని పొందకుమని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ నిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే యెరుకోద్భవన్నామ పంచమోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(యెరుకోత్పత్తి లక్షణం) అను

ఐదవ అధ్యాయము.

—(౦)—

—* ౬ యెరుకను విడిచిపించుట. ౨౨ *—

౮౪ కం॥ పిల్లలు తాట్యాకులతో , పిల్లలగావించి పెండ్లి పేరంటంబుల్ ,
కొల్లలుగజేయ వారల , తల్లులుగని సత్యమనుచు దలచేరా మదిని , నిను
నీవిట్లు , దలచరామదిని , కల్లా సంసారము గని మానవులు సంత , శిల్లాగ
గురుమంత్ర సిద్ధాలు నిఁమాని , దలచేరామదిని , నినునీవిట్లు , దలచరా
మదిని॥

॥౦॥

ఓ శిష్యుడా! తాటి ఆకులతో బొమ్మలనుజేసి వాటికిపెండ్లి పేరంటములు జరుపుపిల్లలను జూచి ఆ పిల్లల తలిదండ్రులు ఆ పెండ్లి పేరంటములు నిజమని తలంచరు అట్లనే అబద్ధమగు సంసారమును చూచి మానవులు నిజమని సంతోషించుదు సద్గురుబోధవలన మంత్రసిద్ధిని పొందిన మహాసీములు (సంసారము) సత్యమని తలంచరు ఆవిధముగానే నిన్నునీవు అసత్యమని తెలుసుకొమ్మని భావము.

౮౫ కం॥ మేనెరుకల రెండింటిలో , దానిని యిదిదీని నదియు తగ
స్పృశియించున్ , మేనెరుక లివియుమూలము , లేనిదెప్పు నయ్యెననుచు లేనే
లేవంటి , అంచెతప్పు , లేనేలేవంటి , మేనెరుకలిప్పుడు దేనందున్నవో
చూచి , లేనిమేనెరుకలేని వనుచు నమ్ము , లేనేలేవంటి , అంచెతప్పు ,
లేనేలేవంటి.

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! మేను యెరుక అను యీ రెంటిలో మేనును యెరుక
యెరుకను మేను ఓ దానినొకటి పుట్టించుచుండును ఆ మేనెరుకలు రెండును
మూలములేకనే పుట్టివని కాబట్టి లేవని చెప్పితిని ఇట్లు చెప్పటలో దోషమేమి
లేదు మేను యెరుకలవి వేనియందు నున్నవో చూచి లేనటువంటి మేను యెరు
కలను లేనివని నమ్ముమని భావము

౮౬ కం॥ యెరుకపని జేయదనకుము , యెరుగుట మరచుటలు రెండు
యెవరిపనులో , యెరిగింపుము నామోలను , వెరువను తప్పితివె దెబ్బ
వేసేనుచూడూ , అట్లనకుండా , జేసేనునేడూ , వెరపించుడె దెబ్బవేసేన
నాతండ్రి , యెరిగించి పైమర్మమెరుకానునే దీసి , వేసేనుచూడూ , అట్లన
కుండ , జేసేనునేడూ॥

॥౩॥

ఓ నాయనా! యెరుకయే వనిచేయదని చెప్పవద్దు తెలుసుకొనుట మరచి
పోవుట అను ఈ రెండు యెవరిపనులో నాకు తెలుపుము నేను భయపడను
తప్పితివా దండించెదను మరల తప్పులు జెప్పకుండ జేసేదను నిన్ను భయ
మొంద జేయదమేగాని దండితునా? అవల పరిపూర్ణమును జూపించి యెరు
కను వదలింతు జూడుమని భావము.

౮౭ కం॥ లేనికల గలిగినప్పుడు , దానికి దశదిశల యదుతగ
మొదటకొనన్ , తానంటకున్న మేల్కును , లేనికలే చూచెనేని లేకాపోవుగదా ,
కలతో మేల్కు , లేకాపోదుగదా , లేనెక బయలు లీలీలాగ నీకెప్పుడు ,
గానవచ్చితే బోధ గావాలెనన వపుడు , లేకాపోవుగదా , కలతోమేల్కు ,
లేకాపోదుగదా॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! లేనటువంటి స్వప్నము గలిగినప్పుడు అస్వప్నమునకు
పది దిక్కులయందును ఆదియంతముల యందును తగలకున్న అట్టిమేలుకను
లేనికల చూచెనేని లేకపోవును. కాని స్వప్నముతో మేలుక లేకుండ పోదుగదా
లేనియెరుక పరిపూర్ణము అను యీ రెండు యీరీతిగ నీకు యెప్పుడు గనబ
డితె నప్పుడు బోధ కావలయునని అనవని భావము.

52 శక్తి ద్వయనిరాసకం బైన శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదర్శులు భావార్థ సహితములు

✕ ౮౮ కం॥ ఒంటుకు దాపలబింద్యం , ట్టంటించిన కొలదిరెక్క
అధికంబగు నా , వొంటుకు వలపలబింద్యం , టంటించిన తెక్కవల్లకౌ
గదనోయా , వొంటుండి లేం , దొగదనోయా , తంటాదీరును చూడు దాని
వలెనె యెరుక , కంటె బయలును తానుగలిగుండితనకుళ్ళ , కౌగదనోయా,
వొంటుండిలేం , దొగదనోయా

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! ఒంటుకు యెడమప్రక్కన సున్నబెట్టి అసున్నప్రక్క
నుండి అంతెలను పెట్టినకొలది అధిక సంఖ్యయగును ఆ ఒంటుకు కుడి
ప్రక్కన సున్న బెట్టినచో సంఖ్య శూన్యంబగును మధ్యన ఒంట ఉండియు
లేనిదగుచున్నది అలాగె యెరుకకంటె పూర్వము పరిపూర్ణముండుటచే యెరుక
యుండి లేనిదగును యీ విషయమును తెలుసుకుంటె యేతగువు లేదని
భావము.

౮౯ కం॥ యెరుకొక్కటండెనేనియు, యెరుకే యీ విశ్వరూపమేర్పడ
దాల్చున్ , యెరుకొక్కటి లేకుండిన , యెరుకైన ప్రపంచమున్న దెవరె
గేరికనూ , లేదనైన , నెవరుండేరికనూ , పరిపూర్ణమైనట్టి బయలుండ గని
పెట్టి , గురునీ వాక్యముబట్టి గురుతూబోగొట్టితె , యెవరెగేరికనూ లేదన
నైన , నెవరుండేరికనూ॥

ఓ శిష్యుడా! ఒక్క యెరుకయే యుండెనేని ఆయెరుకే ఈ ప్రపంచ
స్వరూపము బొందును యెరుక ఒక్కటిలేకుంటె యెరుకైన ప్రపంచమును
యెవరు తెలుసుకోగలరు లేదని చెప్పేవారు గూడ యెవరున్నాడు పరిపూర్ణ
మైనట్టి బయలునుజూచి సద్గురు వాక్యముచే గుర్తును వదలితె యెవరు తెలుసు
కోరని భావము.

౯౦ కం॥ తెలుపు మృదుత్వము మధురము , గలవస్తువు చక్కెర
నుచు గనుగొన్నట్లా , తెలివి శరీర జగంబులు , గలవస్తువు బిందువనుచు
గనుగొనరాదా , నేదెల్పితె , వినినమ్మరాదా , తెలివీచే బయలుండదెలసి
యీ తెలివిని , తెలివిచేతనె బట్టితీసివెయ్యరపోని , కనుగొనరాదా , నేదెల్పితె,
వినినమ్మరాదా॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా! తెలుపుదనము మెత్తదనము తీపిదనముగల వస్తువ
పంచదారయగునట్లు తెలివి శరీరము ప్రపంచము అనునవి గలవస్తువు గుర్తని
తెలుసుకొమ్ము నేను చెప్పిరది వినినమ్ముము గుర్తుచేత పరిపూర్ణమును దెలుసు
కొని ఈ గుర్తు గుర్తుచేతనే తీసివేయుమని భావము.

౯౦ కం॥ లేనెరుక బయలులోపల , తానై తన కేదుపడిన తన మూలమునే , తానెరుగ దలచినప్పుడు , తానేలేకుండు దృష్టాంతము వినుమిచటా , కలదోచాదె , తనకై తానెచటా , తానై తోచిన కల తనమేల్క గనబోతె , తానేతనకులేదు తగియున్నదీ దృష్టాం , తము వినుమిచటా , కలదోచాదె , తనకై తా నెచటా॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణములో లేనియెరుక తనకు తానె పుట్టి తనమూలమునె తాను తెలుసుకో దలచినప్పుడు తానె లేకుండును దీనికొక దృష్టా తము జెప్పెద కల తనకుతాను దోచును తానై దోచిన కలయే తనమేల్కను చూడబోయితె తనకుతానే లేదుగదాయని భావము.

౯౧ కం॥ చచ్చుట పుట్టుట మేలుక , వచ్చుట గాఢాసుషుప్తి వచ్చుట లీనా , ల్లచ్చముగ సహజ మెరుకకు , పొచ్చము యీ యెరుక నిల్వ బోదు మాయప్ప , అచలముకిట్లు , లేదుగదప్పా , మచ్చీకతో రెంటి మర్మాము నీకిప్పు , దెచ్చుగదెల్పితి నెరుగు మెరుకనిల్వ , బోదూమాయప్పా , అచలముకిట్లు , లేదుగదప్పా॥

॥౯॥

ఓ నాయనా! చావు పుటుక మేలుక సిద్ధ ఈ నాలుగువచ్చుట యెరుకకు సహజము ఈ యెరుక స్థిరముగా నుండబోదు పరిపూర్ణమునకు ఈ అవస్థలు లేవు పేర్మగా నీకు యెరుక పరిపూర్ణముల యొక్క రహస్యములను నిస్సంశయముగ దెల్పితి యెరుగుమని భావము.

౯౨ కం॥ యెరుకను కలలోపురుషుని , కెరుకే యీ విశ్వమగుచు యేర్పడుకలగా , యెరుకబయలుగని తాలేం , దెరిగిన నెరుక కదీమేల్కయిదినమ్ము లెస్సా , యెరుకతో పొందు , వదులాదె పిస్సా , యెరుకానె కలనీకు యెప్పుడు దోచీతె , యెరుకాలేందను మేల్కనెరుగు మప్పుడెచాలు , యిదినమ్ము లెస్సా , యెరుకతో పొందు , వదులాదెపిస్సా॥

॥౧౦॥

ఓ పిచ్చివాడా! యెరుకయనె స్వప్నములో మానవునికి యెరుకయే యీ ప్రపంచమై స్వప్నమువలె కనుపడును ఈ యెరుక పరిపూర్ణమును ఉండజూచి తానులేనని తెలిసిన యెరుకకు అది మేలుకేయని చక్కగా నమ్మవలయును యెరుకతో సహవాసము వదలుమా యెరుకయను స్వప్నమును నీ కెప్పుడు గలిగితె అప్పుడే యెరుకలేదనియెడు మేల్కను తెలుసుకొమ్మని భావము

54 శక్తివ్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థదర్శులు బావార్థ సహితములు

౯౪ కం॥ చిత్తరుపు రంగుగోడల , నెత్తెరగున దెలిపినావో నీ విప్పడు
నీ, చిత్తమున జగము నెరుకను , వుత్తబయల్ నట్లదెలియు నూహతోడుతనూ,
తెలిసివిడుపు , మూహజగములనూ , అత్తెరగునజేసె ఆవామీమాటను ,
యిత్తెరగని తెలియ నెరుండే రటుమీద , నూహతోడుతనూ , తెలిసివిడుపు,
మూహజగములనూ॥

॥౧౧॥

ఓ శిష్యుడా! శిల్పము రంగు గోడలు అనువాటిని ఈరీతిగ వేరువేరి
తెలుసుకొంటివో అట్లనె నీ హృదయములో ప్రపంచమును యెరుకను పరిపూర్ణ
మును ఊహచేత వేరువేరని తెలుసుకొని ఊహను ప్రపంచమును వదలుము
ఈ విధముగా వదలినయెడల పరిపూర్ణమును యిట్టిదట్టిది తెలుసుకొనుటకు
యెవరుండరని భావము.

౯౫ కం॥ పరిపూర్ణములో లేనిదె , యెరుక్కొట్టి దోచితనను యెరి
గినమృషగా , యెరుకే విడుచున దెట్లన , కరములు తమపనులు తామె
గడుపునట్లుగనూ , యిదిగాకుంచె , కలదింక్కోటివినూ , మరెకానిదామాట
మంచిదీమాటాని , పరిపారి విధమూల పలుకే పలుకులపని , గడుపునట్లు
గనూ , యిదిగాకుంచె , కలదింక్కోటివినూ॥

॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణములో లేనియెరుక ఒకటి కనుపడి తననుతాను
తెలుసుకొన్నప్పుడు ఆబద్ధమని తనకుతానె పోవును. చేతులు తమపనులు
తాము జేసుకున్నట్లు యిదిగాకుంచె యింకొక దృష్టాంతము వినుము ఆమాట
మంచిదికాదు యీ మాటమంచిదని అనేక విధములుగా ఆనేమాటలతో పని
చేయునట్లుగ యని భావము.

౯౬ కం॥ తలయెత్తి చూడ జూచనె , అలచీకటి యెదుటనిల్చి
యజ్ఞాపుకళన్ , కలవచ్చి మేల్కయందున , గలచేష్టలు మోలనిల్చి గను
గొన గలదా , అట్లనెయెరుక , కనుగొనగలదా , యిలలొ సద్గురుబోధ నెరి
గిన నరుని చే , వ్వులుగంచె నుళ్ళక్కి సద్గురుబోధాట , కనుగొనగలదా ,
అట్లనెయెరుక , కనుగొనగలదా॥

ఓ శిష్యుడా! చీకటి యెదురుగా నిలుచొని తలయెత్తి సూర్యకాంతిని
చూడగలదా? అట్లే యెరుక పరిపూర్ణమును తెలుసుకోలేదు స్వప్నమువచ్చి
మేల్కయందు తనచేష్టలను యెదురుగా నిల్చుకొన గలదా? ఆవిధముగా
ప్రపంచములో సద్గురుబోధను తెలుసుకొనిన నరుని చేష్టలను చూచితె ఉళ్ళక్కి
సద్గురుబోధాట యని భావము.

౯౭ కం॥ అంటదు కలమేల్కను మే , ల్కంటదు కలనెన్నటికి నికడు నిశ్చయ మీ , రెంటి క్రియ గుర్తుబయలుల , రెంటిని రెండంటకుండు , రెండ్రెంటిలోనూ , కలయెరుకాలి , రెండు మిధ్యేనూ , దంటాగ మేల్కబయలుంటా వెప్పటి కెరిగి , గెంటామపై రెంట రెంటి , కలయెరుకాల , రెండ్రెంటిలోనూ , కలయెరు కాలి , రెండుమిధ్యేనూ॥ ॥౧౪॥

ఓ శిష్యుడా! కలనుమేల్క మేలుకనుకల యెన్నటికిని అంటుకొనలేవు ఇదినిశ్చయము గుర్తు అనెడియెరుక బయలు అను యీ రెండును ఒకదాని కొకటి అంటకుండా యుండును రెండింటిలో కలయెరుక అనురెండు అబద్ధము మేలుకబయలు అనునవి దంటగా నుండును అని తెలుసుకొని పై రెండింటిలో రెండగు కలయెరుకలను విడువుమని భావము

౯౮ కం॥ యెరుగదు సుషుప్తిని జాగ్రత్త , నిరవంద సుషుప్తి రెంటి నెరుగును మేల్క , ట్లరయగ బయలెరుకల , రెంట్నెరుగదు బయలెరుక రెంటి నెరుగూచూ నుండా , గురుముఖమూన , నెరిగి యీ రెండూ , తిరమూగ యెరుకాను తీసివేసితెజాలు , పరులూ నేననియేటి పలుకే లేకుండు ని , డ్లెరుగూచునుండా , గురుముఖమూన , నెరిగి యీ రెండూ॥ ॥౧౫॥

ఓ శిష్యుడా! సుషుప్తిని జాగ్రత్తను సుషుప్తి తెలుసుకొనదు సుషుప్తిని జాగ్రత్తను జాగ్రత్త తెలుసుకొనును అటులనే బయలు యెరుకను రెండింటిని బయలు తెలుసుకొనదు బయలును యెరుకను రెండింటిని యెరుక తెలుసుకొను చుండును గురుముఖమున యీ రెండింటిని తెలుసుకొని యెరుకను తొలగించితే యితరులు నేను అనె మాట లేకుండునని భావించుమని భావము.

౯౯ కం॥ సంకల్పము లేనిదె ని , స్సంకల్పములోన దోచుచనుదోచు చనున్ , సంకల్పము దప్పనని , స్సంకల్పము నెరిగినేని చనుతాలేననుచూ , నిస్సంకల్ప , మును నిల్చెదనుచూ , సంకల్పించుటకింక సంకల్పమేది ని , సంకల్పమందిట్లు సంకల్ప మెరిగితే , చనుతాలేననుచూ , నిస్సంకల్ప , మునునిల్చె దనుచూ॥ ॥౧౬॥

ఓ శిష్యుడా! నిస్సంకల్పమునందు లేనిదే సంకల్పముగలిగి పోయి మరలగలిగి పోవుచుండును సంకల్పము తటాలున నిస్సంకల్పమును తెలుసుకొనునేని తానులేనని తనకు తానే పోవును నిస్సంకల్పమును వున్నదని సంకల్పించుటకు సంకల్పమేలేదు నిస్సంకల్పమందు సంకల్పము యీ విధమని తెలుసుకుంటే తానులేనని తనకు తానే పోవునని భావము.

66 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థ సహితములు

౧౦౦ కం॥ యెరుక తనకు దావిడిపో , దెరుకను విడిపించలేరు
యెవ్వరుదాత్రిన్ , గురుడొకడుదప్ప గురునకు , పరిచర్యయొనర్చి బోధ
పద్ధతివినినన్ , తిరిగిరాని , పద్ధతిగనినన్ , పరిపూర్ణమెరుక యేర్పరుచ
నెరుకలేక , హరిని స్వప్నముగన్న కరిమగ్ని నట్లాయీ , పద్ధతివినినన్ ,
తిరిగిరాని , పద్ధతిగనినన్॥ ౧౧౭॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుక తనంతటతానె విడిచిపోదు సద్గురు డొకడుదప్ప
ప్రపంచమున నెవ్వరు యెరుకను విడిపించలేరు అట్టి గురుదేవునకు శుశ్రూషలు
జేసి పరిపూర్ణబోధ పద్ధతినివిని మరల రానిపద్ధతిని తెలుసుకొనిన యెడల
పరిపూర్ణమని యెరుకయని యేర్పరచుటకు యెరుకలేక కలలోసింహమును
జూచిన యేనుగువలె నశించినట్లు యుండునని భావము

౧౦౧ కం॥ అపరోక్షమౌనె మనుజుల , కుపరోక్షంబైన బయలు
గురుకృపలేకన్ , అపరోక్షమౌను మనుజుల , కుపరోక్షంబైన బయలు గురు
కృపగలుగా , కీలదెలేని , యెరుకాతా తొలుగా , విపరీతమౌబుద్ధి విడచి నీ
వెప్పుడు , ఉపచారములుజేయు చుండూము గురునీకి , గురుకృప గలుగా ,
కీలదెలేని , యెరుకా తాతొలుగా॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుని దయలేక మనుష్యులకు గోచరము గాని పరి
పూర్ణము గోచరముగాదు సద్గురునికృప గలిగినచో గోచరముగాని పరిపూర్ణము
గోచరమగును లేని యెరుక తొలగుటకై ఇదె కీలకము నీవెప్పుడు విపరీతమైన
బుద్ధిని విడచి గురుమూర్తికి సేవతొనర్చుమని భావము.

౧౦౨ కం॥ నేనెవ్వడనను జీవుడు , నేనే నేననును శివుడు యీ
రెండనకన్ , తానుండు నచలమి వీటిని , నేనెరిగరిగి ననుపైది నేనెట్లనీసి ,
నేననకున్న , తానెట్లనీసి , నేనన్నదాఁట్టాదెనీ నా ప్రసంగాము , తానన్న
దాఁట్టానే తలపోయవలెనట్లు , నేనెట్లనీసి , నేననకున్న , తానెట్లనీసి॥ ౧౧౮॥

ఓ శిష్యుడా! జీవుడు నేనెవ్వడను అని అనును శివుడు నేనే నేననును
ఈ రెండును అనకనుండునది పరిపూర్ణము వీటిని నేను తెలుసుకొని పోయితె
పరిపూర్ణము నేనిని తానని అనదు అట్టి పరిపూర్ణముతో లేనట్టి నేనను దాని
యందే నీ నాయొక్క ముచ్చట్లు అని యీ విధముగా తెలుసుకొనుమని
భావము.

✱ ౧౦౩ కం॥ తొరలు తొమ్మిదిగలమే , న్మరిక యొక రెంటితోన
మరలు నాలుగు , దెర్రది తెల్లది నల్లది , కర్రది దానగ్రమందు గల దొక్క-
తూటూ , అది యెరుకానె , పులు గుండెబోటూ , కుర్రా గురుబోధానె గొడ్డాలి
చేబూని , మర్రిపులుగుల రెంట్నిమలచి కొట్టరపోని , గలదొక్కతూటూ ,
అడియెరుకానె , పులుగుండెబోటూ॥

॥౨౦॥

ఓ కొడుకా! తొమ్మిది తూటలుగల దేహమును మరకి రెండు నేత్ర
రంధ్రములు గలవు అందు యెర్రది తెల్లది నల్లది కర్రది అను నాలుగు
మర్రిలు గలవు దాని కొనకొక రంధ్రము గలదు ఆరంధ్రమే యెరుకయను
వక్షియుండు స్థలము సద్గురుబోధయను గొడ్డలిని బట్టుకొని మర్రిపక్షుల రెండిం-
టిని మలచి కొట్టుమని భావము.

౧౦౪ కం॥ తనువుతో వచ్చిన యెరుకే , తనువును తనువనుచు తనను
తానని యెరుగున్ , తనువును బాసిన మీదట , తననాదేహమును రెంట్ని ,
తానెరుగ దవుడూ , అదిగనుక తా , లేనేలేదెప్పుడూ , అనుమాన రహితా
మిందచలామున్నది కంటె , తనమాట తలపోయి తనకెసిగ్గయె తనను , తానె-
రుగ దవుడూ , అదిగనుకతా , లేనేలేదెప్పుడూ॥

॥౨౧॥

ఓ శిష్యుడా! దేహముతో వచ్చినయెరుక తనను తాననియు దేహమును
దేహమనియు తెలుసుకొనును దేహమును వదలిన పిమ్మట తనను దేహమును
కూడ తెలుసుకొనదు కనుక యెల్లప్పుడు యెరుకలేనేలేదు పరిపూర్ణమున్నదని
తెలుసుకొన్నచో సందేహము రహితమై తనమాట తలంచుటకు తనకు సిగ్గయి
అప్పుడు తననుతానె యెరుగదని భావము.

✱ ౧౦౫ కం॥ ఉప్పెనచే జెడుతరువు వొ , కప్పుడు విత్తనము పుప్పు
నా రెంటికి ఈ , తిప్పలు దప్పవు ధరయే , తిప్పలు తానెరుగదిట్లు తెలుసుగ
దోయీ , తను వెరుకా బయ , బుల నట్లెరుగోయీ , గొప్పైన గురుబోధ
చొప్పున నెరిగి యీ , తిప్పలు గలవాట్ని , తప్పాదీసితె చాలు , తెలుసు
గదోయీ , తనువెరుకాబయ , బుల నట్లెరుగోయీ॥

॥౨౨॥

ఓ శిష్యుడా! చీదపురుగుచే చెట్టు నశించును విత్తనము గూడ ఒకప్పుడు
పుచ్చిపోవును చెట్టు విత్తనముల రెండింటికి యీ అవస్థలు దప్పవు యే అవస్థ
తెలియనిది భూమి అని తెలుసును గదా? తనువు యెరుక బయలు అను వాటిని
అట్లె తెలుసుకొనుము గొప్పనైన సద్గురుబోధచే పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని
జనన మరణములుగల తను వెరుకలను తీసివేయమని భావము.

58 శక్తి ద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థవర్మలు భావార్థ సహితములు

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే యోగక మోక్షణన్నామ షష్ఠోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్వానంద వాదపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
 వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
 (యె ర క ను వి డి పి ం చు ట) అను
 ఆరవ అధ్యాయము.

—(౦)—

—* ౬ మతాల అక్షణం ౨౯ *

౧౦౬ కం॥ మతముల వారలు తమ స, మృతమైనటువంటి శాస్త్ర మర్యాదలచే, విశమేరు పరచుకొనిబహు, గతులను కలహింతు రట్టిగతి నీ కేమిటికీ, చెప్పతలెందె, స్థితి నీ కేమిటికీ, ప్రతిలేని యీ బట్టబయలుండజూచి సం, తతములే నెరుకలేదని నమ్ముమిక వారి, గతి నీకేమిటికీ, చెప్పతలెందె, స్థితి నీ కేమిటికీ॥

॥౧॥

ఓ శిష్యుడా! మతవాదులు తమభావమునకు తగినటువంటి శాస్త్ర మర్యాదలచే నొక కట్టుబాటును నియమించుకొని అనేక విధములుగా వాదించు కొనుచుందురు మనస్సును చలింపజేసె ఆ మతపద్ధతులు నీకెందుకు ఉపమాన రహితమైన ఈ పరిపూర్ణము యొక్క స్థితిని తెలుసుకొని యెల్లప్పుడు లేని యేరుకను లేదనినమ్ముకొనుమని భావము.

౧౦౭ కం॥ ద్వైతా ద్వైత విశిష్టలు, సైతురు వినిసైన రెప్పుడు సైసక పిదపన్, సైతురు క్రమమున వేరన, నాతతమతి జీవశివుల నవివినబోకూ, నేబోధించి, నదివిడబోకూ, పూతామౌ బయలూను పొడజూచి గురునీచె, ద్వైతాద్వైత విశిష్టద్వైతాములను మాను, మవివినబోకూ, నేబోధించి, నది విడబోకూ॥

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! ద్వైతులు జీవేశ్వరులు భిన్నమనియు అద్వైతులు యేకమనియు విసిస్థాద్వైతులు మొదట యేకమని తరువాత భిన్నమనియు ఒప్పుకొనుచుందురు అట్టి మతవాదములను నీవువినకు నేను చెప్పినది వదలకు సద్గురుని కృపచే నిర్మలమైన పరిపూర్ణమును జూచి పైన చెప్పబడిన మతములను మానుమని భావము.

౧౦౮ కం॥ కొందరు దశవిధనాదము , లందున నభవంచకంబు నందున చక్రా , లందున లక్ష్యధ్యానం , బందున హంసందుబుద్ధి నాటింతురో యీ , యోగములందు , నటియింతురో యీ , అది సిద్ధులచేత నానందింతురు కొంద , రం దారిమను సీబోధదెసీవుండూము నాటింతురో యీ , యోగములందు , నటియింతురో యీ॥

ఓ శిష్యుడా! కొందరు పదివిధముల నాధముల యందును కొందరు ఆకాశ పంచకము నందును కొందరు షట్చక్రముల యందును కొందరు (త్రివిధ) లక్ష్యముల యందును కొందరు ధ్యానము నందును కొందరు హంసయందును కొందరు (అష్టాంగ) యోగములయందును కొందరు (అష్ట) సిద్ధులయందును యెవరెవరి యిష్టానుసారముగ బుద్ధిని ప్రవర్తింపజేసి నటించుచు ఆన దముంచుచుందురు అదివారియిచ్చనుమా నీవు మాత్రము నేను జెప్పిన పరిపూర్ణబోధ యందెనుండుమని భావము.

౧౦౯ కం॥ కొందరు ముద్రలుగనవలె , నందురు మరికొంద రధిక మందురు ద్రష్టన్ , కొందరు భజనేతెన్నని , యందురు యివియన్ని యెరుకె , నని తెలుసుకొనుమీ , నీకివియేల , పనిలేదు వినుమీ , ముందూగ పరిపూర్ణ మున్నాదిగని గుర్తు , నెందుండకుండ దాన్నెగ రాగొట్టితెజాలు , నని తెలుసు కొనుమీ , నీకివియేల , పనిలేదు వినుమీ॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! కొందరు పంచముద్రలను చూడవలెనందురు కొందరు ద్రష్ట దర్శనము ఉత్తమమందురు కొందయె భజన సల్పితెజాగు అని చెప్పుదురు ఇవి అన్నియు యెరుకయని తెలుసుకొనుము పనిలేని పీటితో నీకెందుకు మొట్టమొదలు పరిపూర్ణము నుండజూచి గుర్తుయనె యెరుకను తీసివేయుము చాలునని భావము.

౧౧౦ కం॥ దేవుణ్ణి నిన్ను యెరుగవు , నీవిప్పటి కెట్టివారో నే దెల్పెద నీ , కేవల బోధలెందుకు , కావున దేవుణ్ణి యిదుగొ కనుగొనవోయీ , నామరూప , కర్మా లేవోయీ , నీవాదేవునిలోననిను లెస్సవెదకి న , న్నావాలి ముచ్చాటనడు గోయి తెల్పెద కనుగొనవోయీ , నామరూప , కర్మా లేవోయీ॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! దేవున్ని నిన్నును నీవు గుర్రెరుగవు నీవు యెటువంటి వాడవో నేను జెప్పెదను నీకు పిచ్చిబోధలతో పనిలేదు. ఇదుగో దేవున్ని చూడుము నామరూప క్రియలులేవు నీవు ఆ దేవునిలోపల నిన్ను బాగుగావెదకి అటుమీదట నన్ను అడుగుము నేను జెప్పెదనని భావము.

60 శక్తిద్రవ్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదర్శనములు భావార్థ సహితములు

౧౧౧ కం॥ మానవుడు చేయబూనిన , దానిని లోతెరిగి చేయదగునని మదిలో , నేనెరిగి నీకు జెప్పితి , పూనుము రుచిబుట్టదేని పోనీనీమనునూ , రుచిబుట్టితె , పూనూ నీమనునూ , నేనేమి యనబోతె నీ కేమిదోచునో , లేని నిష్ఠూరాము లేకుండుటే లెస్స , పోనీ నీమనునూ , రుచిబుట్టితె , పూనూ నీమనునూ॥ ॥౬॥

ఓ శిష్యుడా! మనుజుడు తాము చేయబూని పనియొక్క మంచిచెడ్డలను తెలుసుకొనుట మంచిదని నా మనస్సులో నేను తెలుసుకొని నీకు జెప్పితిని నీవును అట్లేచేయుము యిది నీకు యిష్టముండదేని పోనిమ్ము యిది నీకు యిష్టముండిన యెడల మనస్సులో విచారించుకొని చేయుము నేనేమైన అనబోతె నీ మనస్సున కేమిదోచునో లేనినిష్ఠూరము లేకుండ ఉండుటే మంచిదని భావము.

౧౧౨ కం॥ చాదశక్షరములప్ర , పంపంచము తానుద్భవించె ప్రణ వాక్షర మం , దంచ శృతులెన్నె దాన్నెరు , కంచని నీ వెరిగి యెరుగు మచలాముదీనన్ , నిల్పకు మెరుక , నచలాములోనన్ , చంచాలమతిచేత చతురాక్ష రేక్కూవం , చెంచేద వెండుకు యిదిసమ్మ కేరుగూమి , యశలాము దీనన్ , నిల్పకు మెరుక , నచలాములోనన్॥ ॥౭॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రజపంచమువలన పంచాదశక్షరములు వాటివలన ఈ ప్రపంచము బుద్ధైనని వేదములు జెప్పుచున్నవి అప్రణవమునే యెరుకయని నీవు తెలుసుకొనుము పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని దానిలో యెరుకను నిలుప కుము చంచలబుద్ధిచేత చతురాక్షరిని పెద్దదని తలంచకుము దీనిని నమ్మకూడ దని భావము.

౧౧౩ కం॥ యెరుకజడ మజడ మీజగ , మరణగపరి పూర్ణ మేమి యనరానిది యా , యెరుక జగముల స్థిరములు , పరిపూర్ణము శాశ్వతపుది పాటించికనరా , కావారెండి , పాటివివినరా , గురుముఖమున వీడ్చినరుదూ గురైరుగూనా , తిరిగి పుట్టుడువాడీ ధరపై మునుపటివలె , పాటించికనరా , కావారెండి , పాటివివినరా॥

ఓ శిష్యుడా! విచారించగా యెరుకయే జడము అజడము జగము ఆయను పరిపూర్ణము ఇట్టిదట్టిదని చెప్పుటకు వీలులేనిది ఆ యెరుక జగములు అశాశ్వతములు పరిపూర్ణము శాశ్వతమైనది అని ఆలోచించుకొని యీ రెంటిని వేరు వేరని భావించి వీటిని గురుమూర్తివలన యేమానవుడు తెలుసుకొనునో ఆ మానవుడు మరల యీభూమిపై జన్మించడని భావము॥

౧౦౪ కం॥ కొందరు భూతములై డిటి , యందున చిత్తంబునుండు రధిక ములనుచున్ , కొందరు యేమియు లేదని , యందురు గురైరుగుమిన్ని యప శబ్దములెరా , యివినిలువాని , వని తెలియవలెరా , యెందారెన్నన్నా నీకెందూకు బయలూను , ముందూగగని గుర్తు నెందుండనివకవ్వి , యప శబ్దములెరా , యివినిలువాని , వని తెలియవలెరా॥

॥౯॥

ఓ శిష్యుడా! కొందరు పంచభూతములను శ్రేష్ఠమని చెప్పుదురు కొందరు యేమియులేదని (శూన్యవాదము) వాదింతురు ఇవి యన్ని అబద్ధము లని అస్థిరములని గురైరుగుము యెందరు యెన్ని అంటే నీకేమి మొదలు పరి పూర్ణమును తెలుసుకొని యెరుక (గుర్తు)ను తీసివేయుమని భావము.

౧౦౫ కం॥ కొందరు కర్మమునే కా , గందురు మరికొంద రెక్కు వందురు తనువున్ , కొందరు ప్రాణములధికము , లందురు నీకిట్టి వట్టి యాశా లేమిటికి , వారితో పొందు , జేసేవేమిటికి , యెందాఁకి మాటల నెన్నినయూ బోధ , కిందీవెకాని పైకెక్కెవిగా విట్టి , యాశాలేమిటికి , వారితోపొందు , జేసేవేమిటికి॥

॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! కొందరు కర్మను ఉత్తమమని చెప్పుదురు. కొందరు శరీర మును (నిజపుట) గొప్పతనమందురు కొందరు ప్రాణములను యెక్కువయని చెప్పుదురు నీకు వృథా ఆశలతో పనిలేదు వారలతో స్నేహము జేయకు యెందరెన్ని జెప్పినను ఈ పరిపూర్ణ బోధకంటె తక్కువవేకాని యెక్కువ యేమాత్రము కావని భావము.

✱ ౧౦౬ కం॥ తనువెరుకలు రెండొక్కటి , యని యనరాదనుచు కొంద రందురు భువిలో , తను వెరుకలతో నొక్కటి , గనరాకుంటేను రెండు గన రావోయన్నా , రెండొక్కటె , వినరా మాయన్నా , అనుమానమిక యే అందారి మాటలు , వినబోకనే బోధించినరీతి నెప్పుడు , గనరావోయన్నా , రెండొక్కటె వినరామాయన్నా॥

॥౧౦॥

ఓ నాయనా! తనువు యెరుక అను రెండింటిని ఒక్కటిగా చెప్పగూడ దని కొందరందురు ప్రపంచములో యీ రెండింటిలో నొకటి కనబడనిచో రెండును కనబడవు యీ రెండును ఒక్కటే సందేహము యికయెందుకు యితరుల మాటలువినక నేజెప్పిన ప్రకారముగ యెప్పుడు తెలుసుకొను చుండువుని భావము.

62 శక్తిద్యయ నిరాసకంబైన శుద్ధనిర్మలతత్వ కందార్థదర్శన భావార్థసహితములు

౧౧౭ కం॥ కన్నులప్రక్కన వ్రేళ్ళిడి , తిన్నగక్రూమధ్యమందు దృష్టినిలిపియం , దున్నది వెన్నెలలో బయ , లన్నా కనుమందరెడతే అది నిలువదోయా , తనువుతో బోయ్యె , దని తెలియుమోయా , యెన్ని తను వులువచ్చి యరిగిన ఋణకాక , వున్నా బయలిదిజూచి వుళ్ళక్కెరుకను మాను , మదినిలువదోయా , తనువుతో బోయ్యె , దని తెలియుమోయా॥౧౧౮॥

ఓ శిష్యుడా! కొందరు కనుల ప్రక్కనవ్రేళ్ళు పెట్టుకొని కనుబొమ్మల నడుమ చూపును నిలిపి దానిలోనున్నది వెన్నెలలో బయలు చూడుమని చెప్పుదురు అది నిలువక శరీరముతో బోవునని గుర్తించుము యెన్ని శరీరములు వచ్చిపోయినను భయపడక యుండుము పరిపూర్ణమును జూచి లేనియెరుకను విడువుమని భావము.

౧౧౮ కం॥ జనులాత్మానుభవంబై , ననుముక్త్యని పల్కిడిట్లు నమ్మకు మెరుకె , కనరాదెచ్చట గురుకృప , ననుభవ మెవ్వరికిపైన ఆమాటనిజమో , అనుభవ ముళ్ళ , క్రిమాట నిజమో , వినజెప్పుమీ రెండువివరించి పైమాట , ఓని నేముందరి బోధ వినిపింతువేవేగ , ఆమాటనిజమో , అనుభవముళ్ళ , క్రిమాట నిజమో॥ ॥౧౧౯॥

ఓ శిష్యుడా! జనులు ఆత్మ అనుభవము మోక్షమని జెప్పిరి అది నమ్మ బోకుము లేనియెరుకెనుమా గురుకటాక్షములేదు కాబట్టి అనుభవ మెవ్వరికిని లేదు పైన జెప్పిన అనుభవము కలదనెడు ఆ మాట సత్యమా లేక అనుభవము లేదనెడు యీమాట సత్యమా ఈ రెండింటిని ఓచారించుకొని చెప్పుము నేను సీమాటనువిని ముందు జెప్పవలసిన పరిపూర్ణ బోధను తొందరగా వినిపించెదనని భావము

~~౧౧౯~~ కం॥ తనను తా గనిన మోక్షం , బనిపల్కిరిగాని జనులు అది నమ్మకుమీ , తనను తాబట్టబైటను , గనబోయితే తనకుదానె కానరాదో యీ , విశ్వముతనకు , కానరాదోయా , తననుంచైనదిగనుక తాను విశ్వము రెండు , గనిపించుటుళ్ళక్కి గావున తనకుదా , కానరాదోయా , విశ్వముతనకు , గానరాదోయా॥

ఓ శిష్యుడా! తననుతాను దెలుసుకొనుటయే మోక్షమని కొందరు జెప్పిరిగాని అది నమ్మకుము తననుతాను పరిపూర్ణములో చూడబోయితే తనకుతానె అగుపడదు ఈ ప్రపంచము గూడ తనకు కనబడదు తనవలన బుట్టినది గనుక తనకుతాను ప్రపంచము యీ రెండు కనబడుట అసత్యము సుమాయని భావము.

౧౨౦ కం॥ మాయగదా లేనియహం , బాయగదా తన్ను దానె అచలముయే , రాృ టాయగదా మాయనలేం , దాయగదా మాయచిత్ర మాయాగదోయా , సంశయ మంత , పాయగదోయా , మాయా సమూలాము మాయజూస్తుండంగ , మాయమైపాయను , మాయాకెయిది చిత్ర , మాయగదోయా , సంశయమంత , పాయగదోయా॥ ॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! మాయ అనగా లేని అహంకారము అది పరిపూర్ణమును తనకుతానే యేర్పరచుకొని మాయ అనునది లేనిదయ్యెను యీ మాయలక్షణములు మహా ఆశ్చర్యముగా నుండునని తెలుసుకున్నచో యేసందేహము ఉండదు మాయ సమూలముగా మాయచూచుచుండగనే మాయమగునని తెలుసుకొనుమని భావము.

౧౨౧ కం॥ లేనియహమున్న బయలును , లేని ప్రపంచమును తనను తెన్నగ తనలో , తాను విమర్శించినయా , లేనివి లేకుండునవల లేదూ యేమాటా , యిట్లననైన , లేదుయేమాట , లేనియహమీబైట లేనేలేదిది జూచి , లేనిదికలదాని లేనిమాటాడేవు , లేదుయేమాటా , యిట్లననైన , లేదు యేమాటా॥ ॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! లేని అహంకారమును ఉన్నపరిపూర్ణమును లేని ప్రపంచమును తనను తనలోతాను చక్కగా ఆలోచించుకున్న యెడల లేని అహంకారము ప్రపంచములు రెండును లేక పోవును తరువాత యేమాట ఉండదు ఇట్లునుటకుగూడ యేమాట వుండదు లేని అహంకారమును పరిపూర్ణములో లేనేలేదు యిది విచారించుకొని లేనిదానిని వున్నదని అబద్ధము చెప్పకుమని భావము.

౧౨౨ కం॥ పరిపూర్ణ మెడకలెట్టివో , గురుముఖమున రెండిల్లి తెన్నగురుతెరి గెరుకన్ , సరిపుచ్చుకొన్న మృషయని , పరిశుద్ధపుటో ధయ్యాది , పాటించికనరా , శివరాముల , పద్మాతియిదెరా , నరులు కొందరుబల్కి రెరుకాను మ్రింగి యీ , పరిపూర్ణమయ్యె మంచెరుగాక చెడూటాకై , పాటించి కనరా , శివరాముల , పద్మాతియిదెరా॥

ఓశిష్యుడా! సద్గురువలన పరిపూర్ణము యెరుకఅను రెండింటియొక్క లక్షణమును బాగుగా తెలుసుకొని యెరుకను అసత్యమని ముగింను కున్నచో పరిశుద్ధమగు యీ పరిపూర్ణబోధను నిధానించి చూడుము ఇదే శివరామదీక్షితుల వారి మార్గము కొందరు లోకులుచెడి పోవుటకై యెరుకను మ్రింగి పరిపూర్ణమయ్యెదమని చెప్పిరిని భావము.

64 శక్తి ద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకంఠార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

౧౨౩ కం॥ బిందువు తనువునబుట్టును , బిందువుతను వింద్రియముల బృందంబనువుల్ , అందముగ గలుగు నివిదే , నందున బుట్టినవో తెలియ నజునికితరమా , మూలములేని , వని తెలుసు కొనుమా అందూకె బయలున్న దరసి మూలములేని , బింద్వాది కంబూల పేరూదల్యకు దెలియ , నజు నికి తరమా , మూలములేని , వని తెలుసుకొనుమా॥ ౧౧౮॥

ఓ శిష్యుడా! బిందువను యెరుక శరీరమున బుట్టును బిందువు శరీరము యింద్రియ సమూహము ప్రాణములు అనునవి దేనియందు బుట్టునవియో దానిని తెలుసుకొనుటకు బ్రహ్మకుగూడ వశముగాదు కనుక ఇవి మూలము లేకుండ తనకతానే కలుగువని యెరుంగుము అందుచేతనే పరిపూర్ణమును చూచి మూలములేని బింద్వాదులయొక్క పేరును తలంచకు సుమాయని భావము.

✱ ౧౨౪ కం॥ జనులనిరి దేవుడెవరికి , కనరాదని నామరూపకర్మ జన సముల్ , గననతనికి లేవని యా , జనవాక్యము బయలు కెప్పుడు సహజమౌ విసరా , అనుమానము , చాలించికనరా , కని నామరూపాదికములున్న యెరుకను , వినబోక కనబోక విడిచిపెట్టరపోని , సహజమౌవినరా , అను మానాము , చాలించికనరా॥ ౧౧౯॥

ఓ శిష్యుడా! దేవుడెవరికి కనపడదనియు అతనికి నామరూపక్రియలు గాని చావుపుటుకలుగాని లేవని లోకులు చెప్పిరి. ఆ లోకుల మాటలు సహజ ముగా పరిపూర్ణమునకే చెందియుండును సందియము లేక బయలును చూచి నామరూపక్రియ చావుపుటుకలు గల యెరుకను చూడక వినక వదలిపెట్టుమని భావము.

✱ ౧౨౫ కం॥ అంతటగలదీ యెరుకని , యెంతో వాదింపుచుందురెరుగని వారల్ , అంతట నింతట గనుపడు , నంతటిదేకాని యెరుక అంతట గలదా , అది నిజమైతే , యగుపడవలదా , అంతాటగల దొక్క అచలామెకా నెరుక , నంతాట గలదాని యనరాదు , వినరాదు , అంతట గలదా , అదినిజమైతే , యగుపడవలదా॥ ౧౨౦॥

ఓ శిష్యుడా! తెలియని లోకులు యెరుక అంతట కలదని వాదింతురు ఆ యెరుక అచ్చట ఇచ్చట కనబడునేగాని అంతట కనబడదు సత్యమైతే కన పడవలెనుగదా అంతట నున్నది అచల పరుపూర్ణమేగాని యెరుక మాత్రము అంతట నున్నదని అనగూడదు వినగూడదని భావము.

౧౨౬ కం॥ బయలాకస మనికొందరు , భయపెట్టెద రందువలన భయపడకునుమీ , బయలందు శబ్దమున్నను , బయలాకస మనుచునమ్మ , బడని నీచేతా , శబ్దములేదీ , భ్రమయెందు చేతా , బయలాకాశము గాదు పరిపూర్ణమనినమ్మి , నయమూగ యెరుకాను నమ్మాక విడిచిపో , బడనినీ చేతా , శబ్దములేదీ , భ్రమయెందుచేతా॥ ॥౨౧॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణము ఆకాశమని కొందరు భయపెట్టుదురు. ఆ మాటలకు నీవు భయపడకుము బయలునందు శబ్దగుణము యున్నయెడల ఆకాశమని నమ్మవచ్చును. శబ్దగుణములేని ఆ బయలునందు ఆకాశమనే భ్రాంతి యెందుకు బయలు ఆకాశముగాదు పరిపూర్ణమని నమ్మి యాయెరు కను నమ్మక వదలివేయుమని భావము.

౧౨౭ కం॥ కలమేల్గు తెరుక బయలుల . కిలసామ్యముజేసి చూడు మీభ్రమ దొలగున్ . ఫలమేమి పెక్కుచదువుల వలనను జప యాగయోగ వ్రతములవలనన్ . శమ దమ మఖ శతమూల కలనన్ . తలక్రిందుగా బద్ధ తనువునెగానన్న . కలమేల్గుగని తానెక్కడ నిల్వనట్లానె . వ్రతముల వల నన్ . శమదమమఖ . శతమూల కలనన్॥ ॥౨౨॥

ఓ శిష్యుడా ! కలమేలుక అను రెంటికి యెరుకబయలు అను రెండిం టికి వుపమానముజేసి చూడుము నీకుగల భ్రాంతిపోవును. అనేక చదువుల వలనను జపములు యోగములు వ్రతములు శమ దమములు అనేక యజ్ఞ ములు మొదలగువాటిని చేసినందువలన యేమిప్రయోజన ముండదు. తలక్రిం దులుగా నిలుచున్న యాశరీరము నేను కానను చెప్పినను కల మేల్గులను చూచి తాను యెక్కడ నిలువకుండ బోయినట్లు యీ భ్రాంతి పోవుననిభావము.

౧౨౮ కం॥ నీకలలో నినునన్నును . లోకుల లోకములజూచి లోపలి భ్రమచే . నాకరుణబడసి మేలుక . చేకొని కలకల్లజేసి . చేరెదవెటకో సర్వమునీతో . చేరినియటకో . ప్రాకటముగ బట్టబయలెరుక లీరితి . నీకు దెలిసినమీద నిలువాక వేవేగ . చేరెదవెటకో . సర్వమునీతో . చేరినియటకో॥

ఓ శిష్యుడా ! నీకలలో నిన్ను నన్ను ప్రజలను ప్రపంచములను ఆలోపలి భ్రాంతిచేజూచి నా అనుగ్రహము బొంది మేలుకొని కలను అబద్ధముచేసి నీవెచ్చటికి పోయెదవో అచ్చటికే నీతోటి సర్వము పోవును. ఈరీతిగ పరిపూర్ణము యెరుక అను తెండు నీకు విశదముగా తెలిసినపిదప నీవు క్షణ మైన నిలువజాలవని భావము.

66 శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

౧౨౯ కం॥ హరికర నఖముఖవిదళిత । కరిమస్తక గళితమైన ఘన
మౌక్తికమూర్తి । దొరికిన నెరుకలు గురిజలె । ధరియింతురు రె టివిలువ తమ
రెరుగకనెకా । అట్లనెబోధ । క్రిమమెరుగకనెకా । పరిపూర్ణబోధాను యెంగింపు
చుండిన । యెరుకాకె కొందరు మిగిరి మర్మాము । తమరెరుగకనెకా । అట్లనె
బోధ । క్రిమమెరుగకనెకా ॥

॥౨౪॥

ఓ శిష్యుడా ! సింహముయొక్క వాడిగోళ్ళచే చీల్చబడిన యేనుగ
కుంభస్థలమునుండి రాలిన ముత్యములు దొరికినప్పటికి యెరుకు వారు గురిజ
గింజల పే సుబధరియింతురు. వారికి ముత్యములయందును గురిజ
గింజల యందుగల విలువదెలియక అట్లొనర్తురు. ఆవిధముగానే పరిపూర్ణ
బోధయొక్క పద్ధతిని తెలుపుచున్నను కొందరు యెరుకకే మరుగుదురని
భావము.

౧౩౦ కం॥ తనువో బహిరింద్రియములొ । మనుసో ప్రాణములొ
విషయ మమతో నేనం । చని నీచని యన నిజయని । యనుమానించెద వదేల
అదిత్రోవగాదూ । నీవెన్నాడు । యిదివినలేదూ । వినుమీ పరిపూర్ణము గని
లేని యామీది । తనురాదికమును లేందని గురునిచే దెలియు । మదిత్రోవ
గాదూ । నీవెన్నాడు యిదివినలేదూ ॥

॥౨౫॥

ఓ శిష్యుడా ! శరీరము బహిరింద్రియములు మనస్సు ప్రాణములు
విషయేంద్రియములు మమకారము నేను నీవు అది యిది యెనుచు యెందుకు
సందేహించెదవు త్రోవ అదిగాదు. నీవు యెప్పుడు వినలేదు యిది వినుము.
సద్గురుమూర్తిచే పరిపూర్ణమునుజూచి తర్వాత శరీరాదులను లేవని గుర్తెరుగు
మని భావము.

౧౩౧ కం॥ నిను నను పరిపంచమును జగ । మనియెరిగే యెరుకచేత
నదలమును గనుం । గొని నినునను జగమును జగమనియెరిగె యెరుకమాను ।
మమలావివేకా ॥ చాలునీవీ । క్రిమమెరిగి నాన్కా । నినునన్ను పైరెండింటిని
విశ్వ । మనక బయలనకుండెందున్నా । దంచన గుర్తులేకుండు । మమలా
వివేకా । చాలు నీవీ । క్రిమమెరిగినాన్కా ॥

॥౨౬॥

ఓ స్వచ్ఛమైన జ్ఞానము గలవాడా ! నిన్ను నిన్నని నన్నునన్నని
జగత్తును జగత్తనితెలుసుకునెయెరుకచేత అవల పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని నిన్ను
నిన్ననినన్నునన్నని జగత్తును జగత్తని తెలుసుకునెయెరుకను విడుపుము. నీవు

యీ కమమును తెలుసుకున్న తరువాత నీకన్నియునుచాలు. నిన్నని నన్నని జగత్తని చెప్పక పరిపూర్ణమని చెప్పక యివి యెచ్చటనున్నవి యను యెరుక లేకుండ నుండుమని భావము.

॥ ౧౩౨ కం॥ పౌ⁴ద్ధున నెద్దుర మేల్కొని । వడ్డియేతెంచి గురుని వక్ర జనితమౌ । సుద్దులు మ్రొక్కి వినుము యే । ప్రొద్దిది హా ముద్దు సుద్దు । పుట్టిందుకూ । గురుచరణాము । పట్టినందుకూ । సిద్ధామౌ భక్తిచే నివిట్లు జేసితే । దీర్ఘితిరిని బోధ తెరుపూజువును నీవు । పుట్టినందుకూ । గురు చరణాము । పట్టిందుకూ ॥ ౨౭॥

ఓ శిష్యుడా ! సూర్యోదయ కాలముననే నిద్రనుండి లేచి గురునివద్దకు వెళ్లి సాష్టాంగ సమస్కారము గావించి భారుజెప్పెడి మంచిమాటలను వినుము. నీవు జన్మించినందుకు సద్గురు చరణము లాశ్రయించినందుకు ఇది మంచిది సుమీ భక్తిగలిగి నీవు యీతిజేసితివేని సద్గురుడు నిన్ను సవరించి పరిపూర్ణ బోధ మార్గమును చూపునని భావము.

౧౩౩ కం॥ గురుడు పరిపూర్ణమును జూ । పెరుకను లేదనుచుదెల్పి । యికదల్చకుమం । చెరిగించక విడిపోవునె । యెరుక నరుల్ సాధనములు । యెన్నీ జేసిననూ । లక్ష్యముద్ర । తెన్నిజూచిననూ । హరిహర బ్రహ్మ మరాసుర ముఖులైన । ధరణీ సురాద్యష్టదశ జాతుద్భవులారు । యెన్ని జేసిననూ । లక్ష్యముద్ర తెన్ని జూచిననూ॥ ౨౮॥

ఓ శిష్యుడా ! యెరుకయందుండెడు త్రిమూర్తులును దేవతలును రాక్షసులును మొదలైన బ్రాహ్మణాది పదునెనమిది జాతులయందు పుట్టిన మనుష్యులు యెన్ని సాధనములు జేసినను లక్ష్యములను ముద్రలను యెన్ని జూచినను సద్గురుడు పరిపూర్ణమును తెలియజేసి యెరుకలేదనిచెప్పి యాయెరుకను మీతలంపుకు రానివ్వకుమని చెప్పకుంటే యెరుక వదలదని తెలుసుకొనుమని భావము.

౧౩౪ కం॥ బల ధన విద్యా ధైర్యం । బలు చక్కదనంబు సత్వబు ధ్యాద్యుతులన్ । కలలో యిదిలేని మను । ఘృల జగమును తనను తాను । జూచిమానవుడూ । మేల్కొనెనేని । చూడాలేడొకడూ । కలమేల్కొలెరుక బయలుబకిట్లు జతగూర్చి । కలయెరుకను దేశికులచే । వీడితెజాలు । చూచి మానవుడూ । మేల్కొనెనేని । చూడాలేడొకడూ ॥ ౨౯॥

ఓ శిష్యుడా ! స్వప్నములో బలము ధనము విద్య ధైర్యము చక్కదనము బుద్ధి మొదలగు యీసర్వమును లేని మానవులను ప్రపంచమును తనను తానుజూచిన మనుష్యుడు మేల్కొండెనేని ఒక్కరినైన జూడలేడు. సద్గురునికృపచే కలమేల్కలను యెరుకబయలులకు జంటజేసి మేల్కలబయలులను చూచి కలయెరుకలను వదలితె చాలునని తెలుసుకొనుమని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత దైతాద్వైత రహిత పరమతత్వై సకల మతలక్షణన్నామ సప్తమోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(మ తా ల ల క్ష ణం) అను

ఏదవ అధ్యాయము.

—(౧)—

—: అ ప రి పూ ర్ణ బోధ —:—

౧౩౫ క॥ యీవు త్ర బట్టబయలును । నేనిప్పుడు వుండజూచి నిజముగ యెరుకన్ । నీవని నేనని జగమని । భావింపుము పిదప దీన్ని । బాయు మనిశమున్ । నిజముగదీన్ని । బాయక నిశమున్ । శ్రీవనితేశ రాజీవసంభవ భవ । దేవేంద్రాదుల నింక సేవించుతలుపేల । పాయూమనిశమున్ । నిజముగదీన్ని । బాయక నిశమున్॥

॥౧॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ పరిపూర్ణమును ఇప్పుడే నీవు వున్నట్టుగాజూచి సత్యముగా యెరుకను నీవని నేనని ప్రపంచమని తలంచి తరువాత యీయెరుకను సర్వదా వదలుకొమ్ము. ఈభావమును నిజముగా విడువకు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు దేవేంద్రుడు మొదలగు దేవతలను కొలుచుటకు కోరిక యెందులకని భావము.

✂ ౧౩౬ కం॥ లేదనకు మున్నదడుగో । నేదెలిసితి ననకు దీన్ని నీవెరి
గేవా । కాదదిసీచే దెలియను । యేదిర తన్మాత్ర సమితి । యీబట్టబైటా ।
దీనికిసాటి । దేదియెచ్చోటా । వాదేలతేనెరుకతో దీన్నిగనిపెట్టి । పోదొట్టు
మెరుక నికేది బట్టదుచాలు । యీబట్టబైటా । దీనికిసాటి । దేదియెచ్చోటా॥

ఓ శిష్యుడా ! అదుగో పరిపూర్ణము లేదనకు ఉన్నది చూడుము. నాకు
తెలుసునని యనకు ఇది నీకు తెలియదు యీ పరిపూర్ణమునందు (శబ్ద స్వర్య
రూప రస గంధ) పంచతన్మాత్రలులేవు. యీ పరిపూర్ణముకు సరిపోల్చదగి
నది యెందునతేదు వివాదము వలదు లేనియెరుకచేత పరిపూర్ణమును జూచి
యెరుకను వదలుము. నీకు యేదియు అవసరము లేదని భావము.

✂ ౧౩౭ కం॥ కనవచ్చి యిట్టిదట్టిది । యనియనరాకుండు బయలు నదె
కనుగొనుమీ । కనరాకపోతె శూన్యం । బను మిట్టిది యట్టిదనుచు । పలుక
వచ్చిననూ । యెరుకదాంట్లో । పలికీజొచ్చిననూ । వినుమా బయలును నీవే
మనినా నొప్పెదగ । నొప్పను నీమాటను నే జెప్పినరీతి గనవస్తె । పలుక
వచ్చిననూ । యెరుకదాంట్లో । పలికీ జొచ్చిననూ॥ ॥౩॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ పరిపూర్ణము కనపడి మాటలచేత నిట్టిదట్టిదని యను
టకు సౌధ్యముగాకుండును. అదె పరిపూర్ణమును చూడుము. కనపడకున్నచో
కల్లయనిజెప్పము (ఇట్టిదట్టిదని చెప్పరాని) పరిపూర్ణమును యిట్టిదట్టిదని
చెప్పవచ్చినను ఆ పరిపూర్ణముతో (జొచ్చుటకు వశముగాని) యెరుక జొర
బడినను నీవు యేమాట జెప్పినను ఒప్పుకుండును కాని నేనుజెప్పిన ప్రకార
ముగ నుంచె నీమాట ఒప్పుకొననని భావము.

✂ ౧౩౮ కం॥ కనవచ్చు బయలు లేదని । యనవచ్చునె యిట్టిదట్టిదన
వచ్చునె చీ । యనరాదు యెరుకతెన్నడు । గనుకనే యీ బయలు యెల్లకాలా
ముంచుండి । దీనందెరుకే । కాలాములేండి । వినుమీ లేనెరుకాను వివరించ
శూన్యామౌ । అనుమాన మేమెరుక గను విశ్వమట్టిదే । కాలాముంచుండి ।
దీనందెరుకే । కాలాములేండి॥ ॥౪॥

ఓ శిష్యుడా ! కనుపడునట్టి పరిపూర్ణమును లేదనవచ్చునా ? అనగూ
డదు యెరుకకు (యీబయలు) యిట్టిదట్టిదని చెప్పవచ్చునా. చీ యెప్పుడు
చెప్పరాదు కాబట్టి యీపరిపూర్ణము యెల్లకాలము ఉంటుంది యెరుక ఈపరి
పూర్ణమందు యెప్పుడులేనిది విచారించి చూడగ యీలేనియెరుక లేనిదెయగును

యీ యెరుకచేత కనబడెడి ప్రపంచముగూడ లేదని తెలుసుకొనుము సందేహము వలదని భావము.

౧౩౯ కం॥ పరిపూర్ణమనిన యెట్టిదో । యెరిగెదనని యెరుకబైటకేగిన యెరుకే । యెరుకకు హస్త్యంబయ్యెను । యెరుకను జన్మించినట్టి యీవిశ్వమంతా । యెరుకవలెనె । యేమీలేదంతా । యెరుక వుండంగానే యెరుక విశ్వములు లే । వెరుకాకెయిది జూడయెంతో వింతైతోచె । యీవిశ్వమంతా । యెరుకవలెనె । యేమీలేదంతా ॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణమనగా నెఱువంటిదో తెలుసుకుందునని వెలుపలకు వచ్చిన యెరుక తనకంతానే లేకపోవును. ఆ యెరుకవలన కలిగిన జగత్తంతయును యెరుకరీతిగనె యేమిలేనిదగును. యెరుక వుంటున్నప్పుడనే యెరుకయు జగత్తున్ను లేకుండును యెరుకకు యిదిమాడ యెంతో ఆశ్చర్యముగా నుండునని భావము.

౧౪౦ కం॥ గురుమూర్తి జూపకున్నచో । పరిపూర్ణంబెట్లు తనకు ప్రత్యక్షమగున్ । గురుమూర్తి జూపెనేనిచో । పరిపూర్ణము తనకులెస్స ప్రత్యక్షమౌరా । చూస్తునె యెరుక । పారిపోవునురా । యెరుకాబోయినవెనుక యెవరా ప్రత్యక్షాన్ని । యెరిగిట్టిదట్టిదం చెరిగె వారటమీన । ప్రత్యక్షమౌరా । చూస్తునె యెరుక । పారిపోవునురా ॥

ఓ శిష్యుడా ! సద్గురుడు పరిపూర్ణము జూపకుంటే యెట్లుకనవడును (కనపడదు) సద్గురుడు జూపెట్టెనేని తనకు పరిపూర్ణము సాక్షాత్కరించును పరిపూర్ణమును చూడగనే యెరుక పరుగెత్తును అయెరుక పరుగెత్తిన తర్వాత యెవరు అసాక్షాత్కారమును గుర్తించి యెట్టిదట్టిదని తెలుసుకునేవాఁడు (యెవ్వరులేరు) అని భావము.

౧౪౧ కం॥ పరమ పదమనిన బయలన । గురుగుహ్య మనంతమనిన గోప్యంబనినన్ । పరిపూర్ణ మచలమనను । తిరమనగా బట్టబయలు తెలియు మాయప్పా । యీ తెలిసిన । తెలివిమానప్పా । యెరుకా నెరుగనిదన్న నెరుక మీరినదన్న । యెరుకా మరుపులలేని పరవస్తువన బయలె । తెలియు మాయప్పా । యీతెలిసిన । తెలివిమానప్పా ॥

ఓ నాయనా ! పరమపదము బయలు గురుగుహ్యము అనంతము గోప్యము పరిపూర్ణము అచలము తిరము అనునవి బట్టబయలని తెలుసు

కొనుము యీ తెలిసిన తెలివిని విడువుము యెరుకను యెరుగనిది యెరుకకు అతీతమైనది యెరు! మరుపులులేని పరవస్తువు అనుపవిగూడ బయలని తెలుసుకొనుమని భావము.

~~౧౪౨~~ కం॥ బట్టబయలనును దీక్షికి । మొట్టమొదట పేరులేదు ముదమున యెరుకే । పుట్టిపేర్చెట్టి దీనిని । పట్టుకలవ్యాధలేక పారిపోవునురా । కనరాదందు । దూరనేరదురా । పుట్టిచచ్చుచు మళ్ళిబుట్టిగిట్టుచు బుట్టు । నిట్టి తిప్పలనొందు యెరుకెబయలును జూస్తై । పారిపోవునురా । కనరాదందు । దూరనేరదురా ॥

॥౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ఈ పరిపూర్ణమునకు మొట్టమొదట బట్టబయలను పేరు లేదు యెరుక జన్మించి సంశ్లోషముతో పేరుబెట్టి దీనిని పట్టుకొని నిలువలేక పరుగెత్తును. యీ పరిపూర్ణమునందు యెరుక కనబడదు జొరపడదు అనేక పరియాయములు పుట్టుచు జచ్చుచు యుండును. యట్లు బాధపడుచున్న యెరుక బయలును చూచితే పరుగెత్తుచునుమా అని భావము.

~~౧౪౩~~ కం॥ వినుము నేననుచు యెరిగే । తనువందున లేకబయలు తానింకినదొ । కనుగొనుమది కనుగొని । యీవినువును విడనాడుమింతె తడు వేలనోయీ । యీపనికింక । గడువేలనోయీ । అనుమానముంటే నీ వరయాము శివరాము । అనుదీక్షితులు జేసె నచలా గ్రంథమునంత । తడు వేలనోయీ । యీపనికింక । గడువేలనోయీ॥

॥౯॥

ఓ శిష్యుడా ! నేను చెప్పినది వినుము నేనని తెలుసుకునె శరీరము బట్టబయలు నందులేకనె ఆబయలు తనకుతానె అంతట నిండియున్నది చూడుము దానినిజూచి యీ శరీరమును వదలుము యితెనుమా ? ఆలస్యము జేయకు ఈకార్యమునకు గడువుయెందులకు నీకు యేదైన సందేహముంటే శ్రీ శివరామ దీక్షితులవారి (బృహద్వాసిష్ఠము) ఆచలగ్రంథమును సంపూర్తిగ చదివి చూడుమని భావము.

~~౧౪౪~~ కం॥ దేహావారముగానిది । యాహంభావంబులేని వఖిలజనులు దా । సోహం సోహంబనినను । మోహము జెందనిది బైలు మొదలెరుగవలెరా । యెరిగినయెరుక । తుదకరుగవలెరా । కోహం కస్త్యంబాని కూతాలగూసేటి । దేహిదేహములాను తెలియాని యాబైలు । మొదలెరుగవలెరా । యెరిగిన యెరుక । తుదకరుగవలెరా ॥

॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! ఈ పరిపూర్ణము దేహస్వరూపము గానిది నేను అనుభావము లేనిది సమస్త మానవులు (దాసోహం) నేను దాసుడను (సోహం) వాడె నేను అని అన్నను భ్రాంతిజెందనిది మొదటనే యిట్టి పరిపూర్ణమును గుర్తెరుగవలయును గుర్తెగినటువంటి గుర్తు తుదకు లేకపోవలయును (కోహం) నేనెవరు (కస్త్యం, నీవెవరు అనె మాటలు మాటలాడె దేహి దేహములను గుర్తెగుగని యీ పరిపూర్ణమును మొదటనే తెలుసుకొనుమని భావము.

✱ ౧౪౫ కం॥ యేవస్తువు చేతను దా । నావిర్భవ మొందుదేహ మనుతరువరయన్ । ఆవస్తువె దానికి వి । త్రైవేలయును దాన్నెసాక్షి దృష్టానికనుమీ । యెరుకయిదె । స్పష్టాము వినుమీ । భావించిచూడుమీ బట్టాబయలను భూమి । యావిత్తు వెట్టున్న దరయాదవిత్తూనే । ద్రష్టాని కనుమీ । యెరుకయిదె । స్పష్టాము వినుమీ॥

॥౧౦౧॥

ఓ శిష్యుడా! శరీరమను వృక్షము యేవదార్థముచేత తానుపుట్టునో అవదార్థమే శరీరమను వృక్షమునకు బీజమైయుండును. ఆబీజమునే సాక్షి యని దృష్టయని చూడుము యిదె యెరుక నిజముగా ఆలోచించుము పరిపూర్ణమనెభూమి ఆబీజమును ఆవృక్షమును ఉన్నదని భావించదని భావము.

✱ ౧౪౬ కం॥ యేపరిపూర్ణము మేనికి । లోపల వెలినిండియుండు లోపములేకన్ । ఆపరిపూర్ణమె జగతికి । లోపల వెలినుండుదాని లోనెవున్న విరా । పైరెండెవ్వి । లేనివెన్నకురా । యీపరిపూర్ణబోధచే ప్రప్రపంచ శరీర రూపము లెడఖాపుమీపట్లనే దాని । లోనెవున్నవిరా । పై రెండెవ్వి । లేని వెన్నకురా ॥

॥౧౦౨॥

ఓ శిష్యుడా! యే పరిపూర్ణము శరీరమునకు లోపల వెలుపల నిండియుండునో అపరిపూర్ణమే ప్రపంచమునకు లోపల వెలుపల నిండియుండును (శరీర ప్రపంచములు) రెండు పరిపూర్ణములోనే యున్నవి. యీశరీర ప్రపంచములు లేనివినుమా వీటిని తలంచకు యీ పరిపూర్ణబోధవలన ప్రపంచశరీర రూపములను వెంటనే వదలుమని భావము

౧౪౭ కం॥ యెరుకనగా యెరిగేటిది । మరుపనగా యెరుక తనను మరచుట మీరెం । ట్నిరుగనిదె బయలివి నీ । వెలిగెరు కనుమరుపునిప్పు డెరుకాచెవిడరా । వీడితె ప్రేమా । టెరిగెదెవ్వడురా । యెరుకె పరిపూర్ణమం చెదిరించి వదిలేవు । పరిపూర్ణమైతె జూపర బయలందున దాన్ని । యెరుకాచె విడరా । వీడితె ప్రేమా । టెరిగెదెవ్వడురా ॥

॥౧౦౩॥

ఓ శిష్యుడా ! యెరుక యనగా తనను యెరుగునది మరుపు యనగా యెరుక తననుమరచుట యీ రెండింటిని యెరుగనిదె పరిపూర్ణము యీవిషయము ను నీవు తెలుసుకొని యెరుకను మరుపును యెరుకచేత యిప్పుడె వదలుము వదలిన తరువాత పరిపూర్ణమును తెలుసుకునే వాడెవ్వడుయుండడు నాతో యెఱిరిం యెరుకె పరిపూర్ణమని వాదించకు యెరుకె పరిపూర్ణమాయే నేని బలులునందు దానిని చూపుమని భావము.

✱ ౧౪౮ కం॥ లేదన్నను కన్పడుగద । నేదెలిసితి ననిన బైటనే నిల్యగదా । నేదెనివెఱుగద నా । కేవలములంబు యింకా డికలేదెచ్చోటా । కనుక నె వుళ్ళు । క్లి నేనన్నాటా । యేది లేదిదిదప్ప నే దెలియనిది యాని । తాదెలుసుకొని యెరుకె తనను వీడితెజాలు । యికలేదెచ్చోటా । కనుక నె వుళ్ళు । క్లి నేనన్నాటా ॥ ౧౪౯

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణము లేదంటివా ప్రత్యక్షముగ కనబడుచున్నది నేను పరిపూర్ణము తెలుసుకొంటిని అంటివా నేను యెరుక) పరిపూర్ణమున నిలువజూ దు నేను (యెరుక) అనునది పరిపూర్ణమునకు పీడప బుట్టినదిగదా నాకు (యెరుకకు) మూలములేదు పరిపూర్ణముకాదు ఇతరమేమియులేదు కాబట్టి నేను (యెరుక) అనమాట అబద్ధము సుమా నాకు దెలియనిది పరిపూర్ణము దప్ప మరి యేమియులేదుకని తనకుతాను దెలుసుకొని యెరుక తనకుతాను వదలిపోతె చాలునని యెరుగుమని భావము.

✱ ౧౪౯ కం॥ సత్యమగు బట్టబయలు న । సత్యంబగు యెరుకనెడిగి సద్గురుకృపచే । సత్యముగాదని యెరుకను । సత్యముగా నమ్మియుంటె చాలు చాలన్నా । వానితోటి । సాదెవ్వరన్నా । నిత్యానిత్యములానె నిర్ణయ మెరుగాక । నిత్యుడై యుండేది నిజబోధ గలిగితె । చాలుచాలన్నా । వానితోటి । సాదెవ్వరన్నా ॥ ౧౫౦

ఓ శిష్యుడా ! నిజమైన పరిపూర్ణము కల్లయగు యెరుకను సద్గురు మూర్తి కరుణచేత దెలుసుకొని యెరుకను మిథ్యయని నిజముగా నమ్మియుంటె చాలు చాలునాయనా ? యిటువంటివానికి సమానమైనవారు యెరుగులేరు సత్యా సత్యములనెడి బయలెరుకల నిర్ణయము దెలియక స్థిరుడై యుండునట్టి అచల పరిపూర్ణబోధ బొందితె చాలునని భావము.

74 శక్తిద్యమనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శన భావార్థసహితములు

౧౫౦ కం॥ పరిపూర్ణములోదోచిన । యెరుకే కల లేనియెరుక నెరిగి
మృషని యీ । మరుగెసుక తెరుకదెల్పిన । యెరుగుటయే మేల్గు-సుమ్మి
యిదియేమారకుమీ । సద్గురువాఙ్మ । తెదిరీమీరకుమీ । యెరుకయారీతిగ
యెగిరి యిరువెరుక । పరిపూర్ణమొకటుండు పలుకరాదెట్లందు । నిదియేమా
రకుమీ । సద్గురువాఙ్మ । తెదిరీమీరకుమీ ॥ ౧౧౬॥

ఓ శిష్యుడా! బట్టబయలులో కనబడిన యెరుకే కలసుమా! లేని
యెరుకను తెలుసుకొని అసత్యమని యీరహస్యమును యెరుకకు యెరుక
యెరుకపరచిన దానిని తెలియడమే మేలుకసుమా యిది మరచిపోకుము గురు
వాఙ్మను మితిమీరి యెదిరించకు యెరుక యీలాగున లేచిపోయినపిమ్మట
పరిపూర్ణము ఒక్కటియుండును దానిని చెప్పటకు సాధ్యముకాదని భావము.

౧౫౧ కం॥ తిప్పలగు రాకపోకల । నెప్పుడు తానె పగునట్టి యీబయ
లందున్ । తప్పక తనకైతానె । తప్పునగనవచ్చి యెరుక తాగానరాదు ।
బయలున్నాది । తనకెరుకలేదూ । యెప్పుడు బయలున్న దెఱిగితానేనట్టి ।
చొప్పునద్గురుబోధ చొప్పునదెలసీతె । తాగానరాదూ । బయలున్నాది ।
తనకెరుకలేదూ ॥ ౧౧౭॥

ఓ శిష్యుడా! పుట్టిగిట్టుటలను అవస్థలు యెప్పుడు దెలియని పరిపూర్ణ
ములో యెరుకతప్పకుండ తనకుతానే హటాత్తుగావచ్చి తనకుతానె కానరా
కుండ బోవును పరిపూర్ణమున్నదని తనకు దెలియదు యెల్లప్పుడు పరిపూర్ణ
మున్నదని తెలుసుకొని తాను లేనిరీతిగనే సద్గురుబోధ పద్ధతిగ తెలుసుకున్న
యెడల తనకుతాను కనబడదుసుమా అని భావము.

౧౫౨ కం॥ అన్నము శుక్లంబగు రస । మున్నతిగా రక్తమగును
నాకబో రెడున్ । పన్నుగ గలసిన మేనని । యెన్నబడున్ యెరుకగల్గి ।
యిదెమాయ సుమ్మి । మూలములేని । దిదె నీవునమ్మి । యున్నావు పరి
పూర్ణమున్నది గని లేని । దెన్నడు లేదని యెరిగితెచాలు గు । రిదె మాయ
సుమ్మి । మూలములేని । దిదెనీవునమ్మి ॥ ౧౧౮॥

ఓ శిష్యుడా! అన్నమే శుక్లము నీరురక్తము ఈరెంటి కలయికయే
యెరుక గలిగిన శరీరము యిదెమాయసుమ్మి మూలములేని దీనిని నమ్మి
యుంటివి పరిపూర్ణ మున్నదని చూచి లేని గురైగె శరీరము యెన్నడు
లేదని తెలుసుకొంటే చాలునని భావము.

✱ ౧౫౩ కం॥ కనఃమన భూషణఃబులు । యనుమన శస్త్రాధికంబు
లిత్రడియనినన్ । గనుగొన పాత్రలు గనుపడు । తనువన నవయవములన్ని
తగదొంటియని నా । కుండలు భూత । తతిజగత్తనినా । వినుమట్ట యెరుకన్న
వివరించ తత్వాలు । మనునందు గట్టిగ మరువాకు మీమాట । తగదొంటి
యనినా । కుండలు భూత । తతిజగత్తనినా ॥

॥౧౯॥

ఓ శిష్యుడా ! బంగారమనగా సొమ్ములు ఇనుమనగా కత్తి మొదలగు
ఆయుధములు యిత్రడియనగా (బిందెలు చెంబులు) పాత్రలు శరీరమనగా
అవయవములు దొంటియనగా కుండలు జగత్తనగా పంచభూతములు యివి
యెట్లనో అట్లనే యెరుకయనగా తత్వములు యివి నీమదిలో మరువకుడ
నుంచుకొనుమని భావము.

✱ ౧౫౪ కం॥ పొర అరటిదుంప యనినను । తరువులు వనమనిన రవలు
ధారుణీయనినన్ । గిరియనినరాళ్ళు బట్టలు ధరములైయనిన తత్వ తతి యెరు
కంచనినా । లేనిదె యెరుక । స్థితిలెస్సకనినా । యెరుకాజేసిన విశ్వ మెరుక
వంటిదె బయలు । నెరుకగురైగి తానేగీతెసరి తత్వ । తతియెరు కంచనినా ।
లేనిదె యెరుక । స్థితిలెస్స కనినా ॥

॥౨౦॥

ఓ శిష్యుడా ! పొరలకూడిక అరటిదుంప చెట్లచేరిక తోట రవలరాసి
నేల రాళ్ళకూటమి కొండ బట్టలసమూహము ముల్లె యెట్లగునో అట్లనే తత్వ
తతియే యెరుక యెరుకయొక్క స్థితిని గుర్తించినచో యీ యెరుక లేనిదే
యెరుకచేబుట్టిన ప్రపంచము యెరుకవంటిదె కాబట్టి ఆ పరిపూర్ణమును యీ
యెరుక గుర్తించి తనకుతానెపోయితెసరి అని భావము.

✱ ౧౫౫ కం॥ పెనుమాయను జూడుముయిదె । జనకుని జతరంబువలన
జననీగర్భం । బునజొచ్చి మారురూపున । జనియించును నవయవములు
జనితామైభువినీ । విను కను తిను మూ । రొగ్గును వచ్చునుచనీ । దిన న
మభివృద్ధ్యా చీనిచే బయలును । గని యామాయల మల్లి కథమాయించుము
పోని । జనితామై భువినీ । వినుకనుతిను మూ । రొగ్గును వచ్చునుచనీ ॥

ఓ శిష్యుడా ! ఇదుగో మహామాయను చూడుము ఈమాయయే తండ్రి
గర్భముననుండి (శుక్లరూపముతో) తల్లిగర్భములో జొచ్చి కాళ్ళు చేతులు
మొదలగు అవయవములతో వేరు స్వరూపము (పిండాకారము)ను బొంది

76 శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

ప్రపంచములో బుట్టును తరువాత (మాటలను) వినుచు (ప్రపంచమును) చూచుచు (పదార్థములను) తిరుచు (పరిమళవస్తువును) వాసనచూచుచు (ఒక స్థలమునకు) వచ్చుచు (మరియేక స్థలమునకు) పోవుచు యీరీతిగ దినదినాభివృద్ధి నొందును. ఈ పెనుమాయచేత పరిపూర్ణమును చూచి ఈ మాయలమల్లికథలను విడుపుమని భావము.

౧౫౬ కం॥ పెట్టియలోపలి గారడి । చెట్టుపయిన్ గానవచ్చి చెట్టున జూడన్ । గట్టుపయిదోచు నిది కన । కట్టుసుమీ దీనివశనే గనుపించునెరుకా । అంతలో యెచట । గనుపించదెరుకా । దిట్టామా బోధాచే పట్టి యెరుకనుతిరిగి । పుట్టాకుండగ దాని పుట్టిముంచుము లేందే । కనుపించునెరుకా । అంతలో యెచట । గనుపించదెరుకా ॥

॥౨౨॥

ఓ శిష్యుడా! బుట్టలో కనపడె గారడిని చెట్టుమీద చూచెదము. చెట్టు మీద కనపడె గారడిని చూడగా గట్టుమీద కనపడును యిదియంత మాయ సుమా? యీరీతిగనే కనపడెడు యెరుక అంతలోనె యెచ్చట జూచినను కనపడదు కాబట్టి మనమైన అవలబోధను గైకొని యెరుక మరల బుట్టకుండ దానిని మొదలార్చుమని భావము.

౧౫౭ కం॥ నేననని బ్రహ్మలోపల । లేనిదె సంభవమునొంది లీల తనకుదా । మేనుజగములై వెలసెను । నేనది మృగజలమురీతి నిజముగా దనుచూ । లోకులనేటి । గజిబిజివినుచూ । మానాసమునవారి మాటకామో దించి । దానీకీబోధాకు తగునంచు వినజేస్తి । నిజముగాదనుచూ । లోకులనేటి । గజిబిజివినుచూ ॥

॥౨౩॥

ఓ శిష్యుడా! నేను అను అహంభావములేని పరిపూర్ణము లోపల లేనట్టి యెరుక ననమై ఆటపాటలుగా తనకుతానె శరీర కర్తృలై యుండెను నేనుఅను ఆయెరుక యెడమాపుల వండిదే సత్యమైనదికాదు. అని మానవులనె చికాకుమాటలు విని మనస్సులో వారిమాటలకు సంతోషించి అందుకు యీబోధ తగునని తెలియజెప్పినని భావము.

౧౫౮ కం॥ ఈ నెడబాసిన మనుజులు । కలలోపలి పనులుజేయ కలవారననా । కలవారుగారు వారల । వలెయెరుకను గురునిచేత వదలెరుక తోనా । గలపనిజేయ । వలదెరుకతోనా । కలవారంచనినోట పలుకూటమర

యాక । పలికిన వారికి తొలగాదు పాపము । వదలెడుకలోనా । గలపని జేయ । వలదెడుకలోనా ॥

॥౨౪॥

ఓ శిష్యుడా ! స్వప్నమునుండి మేలుకొన్న మానవులు స్వప్నము లోపల ప్రయోజనములు జేసినను వారు ప్రయోజకులు గారు వారివలె సద్గురుని మూలమున యెరుకను వదలుము యేప్రయోజనములు జేయకు యెరుక లోనున్నవారు అనుమాటలు అనకుండ యుండుము అట్లన్న వారికి పాపము లెప్పుడు తొలగవని భావము.

౧౫౯ కం॥ గుడమేమధురము మధురమె । గుడ మాగుడ మధురము గొనకొని తొలుతన్ । బొడమినదేదన సరిగా । బొడమి దొకటేగ రెండు పొయి నట్టెకదరా । తనువెరుకాలి । టైనట్టెకదరా । పొడజూచి బయలు నిప్పుడెమేనెరుకలజోలి । విడరా లేనివెరెండు పెడచొబెట్టక విను । పొయినట్టె కదరా । తనువెరుక । లి టైనట్టెకదరా ॥

॥౨౫॥

ఓ శిష్యుడా ! బెల్లమునుతీపి తీపినిబెల్లము ఒకేతీరున గ్రహించును బెల్లముతీపి అని రెండు విధములుగానున్న వీటిలో నొకటి పోయేనేని రెండును పోవును ఈరీతిగా శరీరము యెరుక అనునవి కలిగినవి పరిపూర్ణమును చూచి శరీర మెరుకలను ఇప్పుడే వదలుము ఈరెండును లేనివని చెబియొగ్గి (నేజెప్పు నది) వినుమని భావము.

౧౬౦ కం॥ ఇదివున్నది యిదివున్నది । యిదివున్నది యనుచు బయలు నెరిగి యెరుకచే । యిదిలేనిది యిదిలేనిది । యిదిలేనిది యనుచు నెరుక నెరిగితె సరిరా । ఆపైనుండె । దెట్లందువినరా । వుదయాస్త మానాము బుడుగాక యిది నీనె । మృదిలోన నమ్మునామాట నిశ్చయమిట్లు । యెరిగితె సరిరా । ఆపైనుండె । దెట్లందువినరా ॥

॥౨౬॥

ఓ శిష్యుడా ! ఇదివున్నది ఇదివున్నది ఇదివున్నది అని పరిపూర్ణమును ముమ్మాటికి తెలుసుకొని యెరుకచేత నిదిలేనిది ఇదిలేనిది ఇదిలేనిది అని ముమ్మాటికి యెరుకను తెలుసుకుంటే చాలు ఆతరువాత నున్నట్టి పరిపూర్ణ మును ఇట్టిదట్టిదని చెప్పుటకు వశముగాదు తెల్లవారినది మోదలుకొని పొద్దు గూకువరకు నేనుచెప్పినదానిని విడువక నీమనస్సులో నమ్ముకొని యుండుము నామాట నిశ్చయమని భావము.

78 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధసిద్ధుణ తత్వకందార్థిదర్శలు భావార్థసహితములు

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత దైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
పరిపూర్ణబోధన్నామ అష్టమోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(ప రి పూ ర్ణ బో ధ) అను

ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

—(౦)—

—: ౯. గురుమంత్ర ప్రతాపం ౨౬. :—

౧౬౦ కం॥ యెరుగననేటిది యెరుకే । యెరుగుదునని తనను పరుల
నెరిగేదెరుకే । యెరుగ నెరుంగుదునను దా । న్నెరుగుచు నుండెడి దెరుకే
నిరుపామబుద్ధి । నీవెరుగిది నిగమప్రసిద్ధి । గురుమంత్రమనియేటి గృహ్థాలి
తోటి యీ । యెరుకా కూకుడువేరు నెరిగిత్రవికృతచాలు । నిరుపామబుద్ధి ।
నీవెరుగిది । నిగమప్రసిద్ధి॥

॥౧॥

ఒకపమాన రహితమైన బుద్ధిగలవాడా ! యెరుగుదును తన నితరులను
యెరుగుదు నదియును యెరుగను యెరుగుదును అనేదానిని గుర్తించెడిది
యెరుకయేసుమా ? ఈయెరుక వేదములయందు ప్రఖ్యాతిజెందినదని నీవు
తెలుసుకొనుము గురుమంత్రమనెటువంటి కరుగోలతో యీ యెరుకయొక్క
మొదటివేరు తెలుసుకొని త్రవ్వితవా చాలునని భావము.

౧౬౧ కం॥ యెరుకే చదువులజేసును । యెరుకేవిను చదువునెరుక
నెరుకేతిరమం । చెరిగించును శంకించును । యెరుకే కొనకేమిలేక యేగూనో
యన్నా । బయలేచదువు । యెరుగాదోయన్నా । యెరుకే యెన్నటికైన పరి
పూర్ణ మున్నాదం । చెరిగితాలేనాని యెరిగితె నిలువక । యేగూనోయన్నా ।
బయలేచదువు । యెరుగాదోయన్నా॥

॥౨॥

ఓ నాయనా! సమస్త విద్యలను కల్పించినది యెరుకయే (ఆశాస్రము లను) యీ యెరుకయే వినును చదువును స్థిరమైనది యెరుకయని దెల్పును సందేహించును కొనకు యేమిలేకుండ బోవునది యెరుకయే పరిపూర్ణము యేవిద్యలనుగూడ తెలుసుకొనదు యెన్నడైన యీ యెరుకయే పరిపూర్ణ మున్నదని తెలుసుకొని తనకుతానె లేనని గుర్తించి నిలువకుండ బోవునని భావము.

౧౬౩ కం॥ చూపులలోగల వస్తువు । చూపులగును వస్తువులును చూపులుగూడన్ । తేపకుయెరుకని తెలియుము చూపులు । లేనట్టి బయలు చూచెడింకేమీ । యెరుకేలేదు । తోచెడింకేమీ । దీపామువలె కనుపాపాలొ గలవస్తు । వేపరమాత్మాని చూపితే యెరుకాయె । చూచెడింకేమీ । యెరుకే లేదు । తోచెడింకేమీ॥ ॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! చూపులలో నుండెడిపదార్థము చూపులచేత చూచు పదార్థములు చూపులు కలయుటె యెరుకయని యెరుంగుము. చూపులులేని పరిపూర్ణము దేర్చి చూడజాలదు అందులో యెరుకలేదు దానిని వర్ణించి చెప్పటకు తోచదు కంటిపాపలోగల జ్యోతియను పదార్థమే పరమాత్మని చూపించితె యెరుక ఆయెనని భావము

౧౬౪ కం॥ శతపత్రాపుని పొడగని । యతిరయమున తిమిరమణగి యగుపడదెట్ల । ట్టతుడత గురుకృపగలిగిన । మతిమంతుల జూచియెరుక మరినిల్వబోదూ । సంశయమునీ । మదినిల్పరాదూ । శృతులందు స్మృతు లందు యితిహాసములయందు । సతతాము శ్రమపడి వెతకిన యీ యెరుక । మరినిల్వబోదూ । సంశయమునీ । మదినిల్పరాదూ ॥ ॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! కటికచీకటి సూర్యుని చూచిన వెంటనే యెట్లు పరుగెత్తు కొని పోవునో అట్లే అతులితమగు గురుకటాక్షమును పొందిన గుణవంతులను చూచి యెరుక నిలువదు నీమనస్సులో సందేహించకు వేదములు శాస్త్రములు ఇతిహాసములు అను వీటియందు నీవెల్లప్పుడు శ్రమజేసి చూచినను ఈయెరుక నిల్వదని తెలుసుకొనుమని భావము.

౧౬౫ కం॥ ఎరుకేకోశములై దెరు । గెరుకే భూతముల నెరుగు నెరు గును నర్వం । బెరుకే యెరుక నెరుంగును । యెరుకను గుర్రెరుగవేరె యెరుకా వున్నాదా । వున్నాదంటె । నరకామెకాదా । నిరతాము గురుసేవ పరతంతు

80 శక్తి ద్వయనిరాసక్తయైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

లగుచు త . త్కరుణాకు పాత్రులై యెరుకమాలినవారి . తెరుకా వున్నాదా .
వున్నాదంటె . కరకామెకదా॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా ! అయిదు కోశములు అయిదు భూతములను సర్వప్రపంచమును తెలుసుకొనునది యెరుకే యెరుకయనునదే యెరుకును గుర్తించును యెరుకను గుర్తెరుగుటకు వేరెయెరుకలేదు ఉన్నాదంటె పాపము గురుసేవ పరులై యెల్లప్పుడు ఆగురుకటాక్షమునకు పాత్రులై యెరుక వదలినవారికి యెరుకలేదని తెలుసుకొనుమని భావము.

౧౬౬ కం॥ గురుమంత్రముచే నిలువని . యెరుకను పరిపూర్ణముచు నెరిగి నిరతమున్ . యెరుకై యుండిరవారల . తెరువిక నీకేల వట్టి దీక్షోశీమానూ . యెరుకలేని . యాజోలిబూనూ . గురునీదె పరిపూర్ణ మరసి యీ తెలిసిన . యెరుక నెన్నటికినీ వెరువాకు మిదివట్టి . దీక్షోలిమానూ . యెరుక లేని యాజోలిబూనూ ॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా ! గురుమంత్ర ప్రభావముచే నిలువకుండ పోవు యెరుకను పరిపూర్ణమని తెలుసుకొని యెల్లప్పుడు యెరుక అయ్యివుండె వారితో నీవు విశ్వాసము జేయుకుము ఇది అబద్ధము వారిమాట యెత్తకుము యెరుకలేని అచలమార్గమును బట్టుకొనుము గురుముఖముచే పరిపూర్ణమునుజూచి యీ తెలిసిన యెరుకను యెల్లప్పుడు విడువుమని భావము.

౧౬౭ కం॥ లేనికల దోచినప్పుడు . లేనివిచిత్రంబులన్ని లేకనె . తోచున్ . లేనికల మేలుకొన్నను . లేనివిచిత్రములు తాను లేకపోవునురా అనుమానము . లేదిందు వినరా . లేనెరుక యిరీతిగానె బయలునుజూసై . తానుతన చిత్రములు వూనెందు నిలచుండ . లేకపోవునురా . అనుమాకాము . లేదిందు వినరా॥

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా ! లేనికల కనపడినపుడు లేని చిత్రవిచిత్రములన్ని లేనివె కనబడును లేని కలనుండి మేలుకజెందినపుడు లేని విత్రవిచిత్రములు లేని కల లేకపోవును యిందులో సందేహములేదు వినుము యీప్రకారముగానె లేనియెరుక పరిపూర్ణమును చూచితె తాను తన చిత్రవిచిత్రములు యెక్కడ నిలువకుండ పోవునని భావము.

౧౬౮ కం॥ మరణసుషుప్తుల జెందిన । పురుషుడు మేల్కొనినవాడు
భువితదితరుడౌ । పురుషుడు కలగనువాడని । యెరిగుండుము మొదటియత
డెరుగాడి రెంట్ని । రెండోపురుషు । డెరుగునీరెంట్ని । యిరువురొక్కటె
సుమ్మి తిరిగివుడుదురు వీర । గురునీచెమేల్కొంటె తిరిగి పుట్టనెపుట్ట ।
డెరుగాడిరెంట్ని । రెండోపురుషు । డెరుగునీ రెంట్ని ॥

ఓ శిష్యుడా! మరణసుషుప్తు బొందినవాడు మేల్కొన్న వాడనియు
తదితరుడు కలగనువాడనియు తెలుసుకొనుము ఇందు మొదటివాడు కల
మేలుకలను తెలుసుకొనడు రెండవవాడు తెలుసుకొనును యిరువురును
సమానులే వీరికి పునర్జనన మరణాదులు గలుగుచుండును సద్గురు కరుణచే
మేలుక జెందినవాడు మరల బుట్టడు దేనిని యెరుగడని భావము.

౧౬౯ కం॥ యెరుకే యెరుకకు కొడుకులు । యెరుకే తల్లిదండ్రు
యెరుకెరుకే యితరుల్ । యెరుకే యెరుకకు మూలము । యెరుకకు
మూలంబు బయలం చెట్లెరుకనో యీ । యెరుకే యెరుక । కేమిలే
దోయీ । యెరుకలేని పుత్రపరిపూర్ణమునుజూచి । యెరుకే తాలేనాని ।
యెరిగిపోయితె పై । మాచెట్లందు నోయీ । యెరుకే యెరుక కేమి
లేదోయీ॥ ॥౯॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకకు కొడుకులు తల్లిదండ్రులు తదితర బంధు
వర్గము యెరుకయే యెరుకకు మూలము యెరుకే మూలము గాని పరి
పూర్ణము యెరుకకు మూలమని యెట్లు చెప్పదును యీ యెరుకే యెరుకకు
యేమిలేనిది యెరుకలేని పుత్రబయలును చూచి యెరుక తనకుతానె లేనని
పోవునని భావము.

౧౭౦ కం॥ గురుతను కలలో నారీ । నరులూరికె వచ్చిపొంది నయ
ముగ సుతులన్ । వరకన్నియలను గాంచియు । గురువరుచే మేలుకొంటె
గురుతుండదన్నా । ఆపైమాట । నెరిగేదేదన్నా । యెరుకొక్కటంటెకే
యేర్పాటు లుండును । యెరుకొక్కటేగితె యేర్పాడుజేసేటి । గురుతుండ
దన్నా । ఆపైమాట । నెరిగేదేదన్నా॥ ॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! గురుతుయనె స్వప్నములో శ్రీ పురుషులు వచ్చి
సుఖించి కొడుకులను బిడ్డలను కని తరువాత సద్గురుచే మేలుక బొందితె

82 శక్తిద్వయనిరాసకంచై న శుద్ధనిర్గుణ తత్వకంఠార్థదర్శన భావార్థసహితములు

ఆగురుతుయనే కలయుండదు = మేలుక యొక్క మాట యేమనిజెప్పదు ఒక్క యెరుక యుంటేనే అన్నీయేర్పాటులుండును ఒక్క యెరుక లేకపోతే యేర్పాటు చేయునట్టి గురుతు యను కల యుండదని భావము.

౧౭౧ కం॥ నినునను నివుకలగాంతువు । నినునను కలలోనగాంతునే నొకవేశ్యన్ । నినునను నివునేననునిను । కనుగొనగా గలమె మేలు కనినా మీదటనూ । గురుబోధట్ల । వినినామీదటనూ । మునువుగలిగిన యెరుక మొదటికె నిలువదు । నినునన్ను నే నన్ను నినునీవెరుగుటమెట్లు । కనినామీదటనూ । గురుబోధట్ల । వినినామీదటనూ ॥ ౧౧౧॥

ఓ శిష్యుడా! నిన్ను నన్ను ఒకప్పుడు నీవె కలలో జూతువు ఒకప్పుడు నేనుగూడ కలలోపలనె నిన్నును నన్నును చూతును నిన్నును నన్నును నీవు నేనును నిన్ను మేలుకొన్నతరువాత చూడలేము అట్లే గురు బోధవినిన పిమ్మట మునుపుయున్న యెరుక యంతమాత్రము నిలువదు నిన్ను నన్ను నేనునన్ను నిన్ను నీవు తెలుసుకొన జాలమని భావము.

౧౭౨ కం॥ నినునీవు నన్ను నేనును । ననునివు నేనిన్నుయెరిగి నదెకల యిదితా । తననెరుగని దానినిగని । తనకలిమి మృషనుచు దెలిసి తానేగనేనీ । అదిమేల్క వలి । దాన్నెవ్వా డెరిగినీ । ననునీవు నేనిన్ను బోధ వినిపించు వినుమాని । యనుటా కిద్దరికిప్పుడు మునుపున్న యెరుకేది । తానేగనేనీ । అదిమేల్కవలె । దాన్నెవ్వడెరిగినీ ॥ ౧౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! నిన్ను నీవు నన్ను నేను నన్ను నీవు నేను నిన్ను తెలుసుకొన్న యిదె కల తననుతాను తెలుసుకొనని పరిపూర్ణమును చూచి తన స్థితి అబద్ధమనుచు గుర్రెడిగి పోయేనేని అదియే మేలుక తదుపరి ఆ పరిపూర్ణమును యెవడు తెలుసుకొనలేడు నన్ను నీవు బోధ వినుపించు మనియు నిన్ను నేను బోధవినుమనియు అనుటచేత నిప్పుడు మనసుద్దరికి పూర్వమున్న యెరుకలేదని భావము.

౧౭౩ కం॥ తిమిరారియందు లేనిదె । తిమిరము తనుదానెవచ్చి తేజో నిధియౌ । తిమిరారియునికి గనుగొని । తిమిరము తానిలువనట్లు తెలుసుకో రాదా । బయలెరుకాల । తెలిసి యామీదా । భ్రమరూపమైనట్టి బ్రహ్మాండ మెరుకాల । భ్రమదీసివేసితే భ్రాంతిబుట్టదుమళ్ళి । తెలుసుకోరాదా । బయలెరుకాల । తెలిసియామీదా ॥ ౧౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! సూర్యునియందు లేనిచీకటి తనంతటలానే వచ్చి పరికాశించును. ఆచీకటి సూర్యుని చూడగనే నిలువకుండ బోవునని తెలుసుకొనుము పరిపూర్ణము యెరుక అను రెండింటిని తెలుసుకొని అటుపిమ్మట భ్రాంతి రూపకమైన బ్రహ్మాండ మెరుకలయందుగల భ్రాంతిని వశలీతైతిరిగి భగ్గమగలుగదని తెలుసుకొనుమని భావము.

౧౭౪ కం॥ లేదులేదనుచు యెందరు । వాదించిన లేకపోదు పరిపూర్ణముదా । పోదుపోదనుచు నిల్చిన । పోదని యనుకోకు యెరుక పోనెపోచుండీ । గట్టిగలేచి । పోనెపోచుండీ । వాదభేదములేనివారీచె యెరుకాది । పాదూపెకలింకేటి పద్ధాతినెరిగీతె । పోనెపోచుండీ । గట్టిగలేచి । పోనెపోచుండీ ॥

॥౧౪॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణమును యెందరు లేదులేదని వాదోపవాదములు జేసిన ఆ పరిపూర్ణము స్థిరముగానుండును యెరుకను పోదుపోదని పట్టుకున్నను పోయేతీరను పోదని యెప్పుడు అనుకోకు వాదములతో భేదము లేని వారి (సద్గురుమూర్తి)చే యెరుకయొక్క పునాదిని త్రవ్వేమార్గమును తెలుసుకుంటే తొలగిపోవునని ధృఢముగా నమ్ముమని భావము.

౧౭౫ కం॥ మే నెరుకల రెట్లో నొక । దానిని యెడబాసిచేయ తరమా పనులన్ । మేనికి యెరుకకు గావున । మేనన యెరుకెరుక యనిన । మేనాని యెరుగా । యీరెంటెన్ని నివు । నేనాని యెరుగా । యెరిగిపట్టితో బయలునెరిగీ మేనెరుకాల । తిరిగిచూడకు చూస్తే గురుని పాదములాన । మేనాని యెరుగా । యీరెంటెన్ని నివు । నేనాని యెరుగా ॥

॥౧౫॥

ఓ శిష్యుడా! శరీరము యెరుక అను రెండింటిలో నొకదానినొకటి వదలి యేకనిని చేయజూపు శరీరమనినను యెరుకకు యెరుక యనినను శరీరమని తెలుసుకొనుము ఈరెండింటిని నీవని నేనని తెలుసుకొని తరువాత ఈశరీరమెరుకలతో పరిపూర్ణమును గుర్తించి యీ రెండింటిని వశి చూడకము చూచితివా నీగురువు పాదములతోడే అని భావము.

౧౭౬ కం॥ పురుష సుషుప్తియు మూర్చయు । మరణంబు సమాధి యనుచు మానవులెరుగన్ । దొరికిన నొగుశరీరము । నెరిగెదరా నరుడు మేనునెరుగా ధోయన్నా । తననైనతా । నెరుగఁ ధోయన్నా । యెరుకాకుండితె

84 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శకులు భావార్థసహితములు

నేమి తిరిగి వుట్టుచునుండు । తిరిగి వుట్టడువాడె గురుబోధ గలిగితే ।
యెరుగడో యన్నా । తననైన తా । నెరుగడోయన్నా ॥ ౧౧౬॥

ఓ శిష్యుడా ! మరుపు సుషుప్తియు మూర్ఛ మరణము సమాధి అనుచునుండె మనశ్శయలు యెరుగఁడు పడియున్న యితర శరీరములను తన శరీరమును తనను తానును తెలుసుకొనడు అట్లు తెలుసుకొనక పోయి నను పునర్జన్మము తప్పదు సద్గురు ఉపదేశమును పొందితె వారికి తిరిగి జన్మము లేదని భావము.

౧౧౬ కం॥ పరిపూర్ణ మెరుకలివియని । యెరుగని బయలుండు లేని యెరుక తనకుదా । నరుదెంచిట గురుశిష్యుల । తెరగున మాట్లాడి రెంట్ని దెలసీతా జనునూ । ఆపైమాట । పలికెదేదికనూ । అరమారలేక నే నెరిగించి నట్టి యీ । గురుబోధ పాత్రుల నెరుగాక తెలిపేవు । తెలిసీతాజనునూ । ఆపైమాట । పలికెదేదికనూ ॥ ౧౧౭॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణమిది యెరుకయిది అనునది తెలియని బట్టి బయలులో లేనియెరుక తనంతటతాను ప్రవేశించి గురుశిష్యులమారిగ వాదోప వాదములను జేసుకొని పరిపూర్ణమును యెరుకను యీ రెండింటిని గుర్తించి తనకు తానే పోవును తరువాత ఆ పరిపూర్ణమును చెప్పునది యేదిలేదు సూదే హములేక నేనుబోధించిన ఈఅవలబోధను పొందుటకు అధికారము లేని వారికి బోధించకని భావము.

౧౧౭ కం॥ మరుపు సుషుప్తి మరణముల్ । పరిపూర్ణంబునకు సాటి పరచి యెరుకకున్ । మరియుది మేల్కు వుట్టువు । నిరుతెరగుల నెరిగియెరుక । నెగరా జిమ్మోయీ । ఆపైనుండె । దెరిగెదెట్లోయీ । గురుమంత్ర మిదెనుమ్మి మరువాక యేప్రొద్దు స్మరణజేసితివేని । తిరిగివుట్టవు నీని । ద్లెగరజిమ్మోయీ । ఆపైనుండె । దెరిగె దెట్లోయీ ॥ ౧౧౮॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణమునకు మరుపు సుషుప్తి మరణము అనువాటిని యెరుకకు యాది మేలుక వుట్టుట అనువాటిని సాటిపరచి ఈరెండు విధము లను గుర్తించి యెరుకను యెగరగొట్టుము అమీదనున్న పరిపూర్ణమును యెరుగజాలము. ఇదిగో ఇదే సద్గురుమంత్రము ఈమంత్రమును సర్వకాల ములయందు విడువక స్మరియించితివా నీకు మళ్ళి జన్మములేదని భావము.

౧౭౯ కం॥ శ్రీతిలోననరుడు పక్కా । న్నతతిని డిని కక్కిమరల
నానె యతిసం । స్మృతివిడిచి తిరిగిపూనునె । వితరణ శాలిచ్చినట్టి విత్తా
మకిగినే । సత్యవాది । సత్యాముడిగినే । పృథిలేని గురుబోధ స్థితిజెంది
యెరుకాని । గతి సంగ్రహించాడు కృతకృత్యుడిచ్చిన । విత్తాముడిగినే । సత్య
వాది । సత్యాముడిగినే ॥

॥౧౯॥

ఓ శిష్యుడా ! పృథుచముతో మరుష్టుడు పక్కాన్నముడిని వాంతి
చేసుకొని దానిని తినడుగదా యతీశ్వరుడు సంసారమును త్యజించి తిరిగి
అసంసారమును బట్టికొనడు ధర్మాత్ముడు దత్తదోష్యమును తిరిగి తీసు
కొనడు సత్యముబలుకువాడు సత్యమును విశువడు అట్లనే సాటిలేని పరిపూర్ణ
బోధయొక్క పద్ధతిని దెలుసుకొని తరువాత కతరమైన పద్ధతిని గ్రహిం
చడు కృతార్థుడైనవాడు అని భావము.

౧౮౦ కం॥ మరుపన తొలిమేనులు మూ । డెరుకన నాలవశరీర
మీరెండొంటే । పరిపూర్ణ మవలి దీవలి । యెరుకను గురువాక్కుచేత యెగరా
జిమ్మిననూ । పోవును లేని । దెరిగేదేగిననూ । యెరిగేదేలేకుండు యేమొ
అవలిజాడ । నెరిగెనా రెవరిక యంతెచాలెగకాను । యెగరాజిమ్మిననూ ।
పోవునులేని । దెరిగేదేగిననూ ॥

॥౨౦॥

ఓ శిష్యుడా ! స్థూలసూక్ష్మ కారణశరీరములను యీ మూడును
మరుపు మహాకారణమును నాలుగవ శరీరము యెరుక యీ మరుపెరుకలు
రెండును ఒకటే మరుపెరుకలకు రెండింటికి అవలిని పరిపూర్ణము కాబట్టి
సద్గురుని బోధచే ఈవలియెరుకను యెగరగొట్టితివేని లేనిది తనకు తానే
పోవును తెలుసుకునేది లేకుండపోయితే యెరుక లేకుండ బోవును పిదప
అవ్వలనుండు పరిపూర్ణము యొక్కస్థితిని తెలుసుకొనె వారెవరు లేరని
భావము.

౧౮౧ కం॥ నానావిధాన యవములు । నానావిధ నామరూప నటనలు
మాయల్ । నానావిధాల వూహలు । నేనను యెరుకందె యిన్ని । నిబిడామై
యుండూ । బయలును గనతా । నిలువలేకుండూ । నేనుమేనీరెండు నేనె
నేలేకుంటే । మేనూలేదిది లేక నేనిచ్చెదెట్లన్ని । నిబిడామైయుండూ । బయ
లును గనతా । నిలువలేకుండూ ॥

॥౨౧॥

66 శక్తిద్యయనిరాసకంచైన శుద్ధసిద్ధశా తత్వకందార్థదర్శన భావార్థసహితములు

ఓ శిష్యుడా ! వివిధములగు అవయవములు పేర్లు రూపములు ఆటలు మాయలు ఈహలు మొదలైనవియు నేను అనునది యెరుకయందె సందు లేకుండ నిండియున్నవి ఇట్టియెరుక పరిపూర్ణమును చూచిన నిలువజాలదు నేను మేను అను యీరెండు నేనె నేనులేకుంటె శరీరములేదు శరీరములేకుంటె నేను నిలువదని గుర్తించుమని భావము.

౧౮౨ కం॥ జగమువలన సంకల్పము । జగమా సంకల్పమునను జనియించును వే । రగుపడదు జన్మమందిర । మగుపడదెడ బాసినిల్వ వారెండెన్నటికీ । బయలును గనినీ । వీరె చెన్నెన్నటికీ । యిక దల్పబోకూము యివిబుట్టుటశ్శక్తి । మృగజలమగు పద్మపిద్యం చెరిగినమాడ్కి । యీతెండెన్నటికీ । బయలును గని నీవీ । రెంచెన్నెన్నటికీ ॥ ౧౮౨౧॥

ఓ శిష్యుడా ! ప్రపంచము సంకల్పము అను యీరెండు ఒకదాని వలన నొకటి కలుగుచున్నది. ఈరెండికి వేరె జన్మస్థానములేదు ఒకదాని నొకటివిడచి యీరెండు యెప్పుడును యుండవు పరిపూర్ణమునుచూచి నిలువని యీరెండింటిని యె డమాపులవలె మిద్యయని తెలుసుకొని వీటిని తలంచ కుము యివి పుట్టుట అబద్ధమని భావము.

౧౮౩ కం॥ పరిపూర్ణమనెటి పల్కె । యెరుకను బల్పాక్షరముల కెచ్చుటగనినన్ । తిరమైయున్నది కనుగొని । యెరుకను బల్పాక్షరముల నికగట్టిపెట్టా । యెవరికి దెలియ । దిది మూలగుట్టా । గురుమూర్తి కరుణాచె యెరిగితెల్పితినేని । పరిపూర్ణబోధాను పరులు జెప్పినబోధ । నిక గట్టిపెట్టా । యెవరికి దెలియ । దిదిమూలగుట్టా॥ ౧౮౩॥

ఓ శిష్యుడా ! యెరుకయనెడు బయపముచే వ్రాయబడిన అక్షరములకు యెచ్చటజూచిన పరిపూర్ణమను పలుకయే స్థిరముగా నున్నది దానిని కను గొని యెరుకయనె బయపపు అక్షరములను మలిపివేయుము ఈరహస్యము యెవరికి తెలియదు గురుమూర్తి కరుణచే నేను తెలుసుకొని ఈపరిపూర్ణ బోధను నీకు తెలిపితిని ఇతరులబోధను వినకుమని భావము

౧౮౪ కం॥ చూపించ జూరరానిది । చూపించితి దాన్ని వుండ జూచినవుగదా । చూపించ జూచెనివి దీ । నేప్రొద్దిక దల్పబోకు మిదె గురుబోధా । నిన్నంటాము । శతరామెబాధా । నాపాప నాకూన నాచిన్ని

నాయన్న । నాపెన్నిదానామ నారత్నములకొండ । యిదె గురుబోధా ।
నిన్నంటాదు । నితరమే బాధా ॥

॥౨౪॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రత్యక్షముగా జూపించుటకు చూపరానట్టి పరిపూర్ణమును చూపించినాను ఆ పరిపూర్ణమును ఉన్నట్లు చూచితివిగదా నేను! చూపించగ యీయెరుక చూచెను దీనిని (యెరుకను) యెప్పుడు స్మరించకు ఇది అచలబోధ నాపాప నాకూన నాచిన్ని నాయనా నాపెన్నిది నారత్నములకొండ యీఅచలబోధ విన్నపిదట నిన్ను యితరమైన బాధలేవి యంటవని భావము.

౧౮౫ కం॥ నామము రూపము నటన । స్తోమము బయలందు లేదు చూడుము నీవా । నామమురూపము నటన । స్తోమము యెరుకందుగలదు చూడూమి నిజమూ । బయలెరుకాల । చూచిచూడకుమూ । వేమారు నేనెంత వినజెప్పినాగాని । యీమార్గమెదప్పు యికలేదు రెండోది । చూడూమినిజమూ । బయలెరుకాల । చూచి చూడకుమూ ॥

॥౨౫॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణమునందు లేని నామరూప క్రియాకలాపములు యెరుకయందుగలవని తెలుసుకొనుము ఇది సత్యము పరిపూర్ణమును చూచి యెరుకను చూడకుము నే నెన్ని పర్యాయములు జెప్పిన యీ అచలబోధ మార్గముదప్పు వేరె మార్గములేదని భావము.

౧౮౬ కం॥ గురుడు గురుబోధ శిష్యుని । తెరిగించెటి వేళ్ళ శిష్యు డెరిగేటి వేళ్ళన్ । యిరువురు వైశ్వానర క । ర్పురములవలె వెలిగియవల । పొడజూపరోయీ । అట్లనె నీ వి । క్కడ దెలియుమోయీ । పరిపూర్ణ మెరు కాలనెరిగి యా మీదట । యెరుకాను విడచూటె గురుబోధం చెరుగూము । పొడజూపరోయీ । అట్లనె నీవి । క్కడ దెలియుమోయీ ॥

॥౨౬॥

ఓ శిష్యుడా! గురువు శిష్యునికి అచలబోధను ఉపదేశించు సమయము నందు శిష్యుడు ఉపదేశమునొందు సమయమునందు అగ్ని కర్పూరములవలె ప్రకాశించి తరువాత కనపడదు. అట్లనే నీవు యీస్థానమందని తెలుసుకొనుము పరిపూర్ణమును యెరుకను తెలుసుకొన్న పిదప యెరుకను వదలుటయే గురు ఉపదేశమని తెలియుమని భావము.

88 శక్తిద్వయసిరాసకజైన కుద్దనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

౧౮౭ కం॥ సతికౌంగిట తత్పతి త । త్పతికౌంగిట సతియుజేరి
పవళించిఁన్ । మృతిజెంది మేలుకని ను । స్థితులై యొకరొకరి కట్టి చెష్టా
దెల్పుదురా । సిగ్గెడలి యా । చేష్టా నిల్పుదురా । ప్రతిలేని గురుబోధ స్థితి
జెంద్యట్లనే సం । తఱితిరిగి లేనెరుక గతియిట్టిదని దాని । చేష్టాదెల్పుదురా ।
సిగ్గెడలి యా । చేష్టానిల్పుదురా ॥ ౨౭॥

ఓ మృతా ! ఆలమఁ దిద్దరు ఒకరినొకరు కౌగలించుకొని భార్య మర
ణించినట్లు భర్తయును భర్త మరణించినట్లు భార్యయును కలగఁదురు మేలు
కొన్న పిమ్మట వారాపనులను మానుకొనరు సిగ్గునిదచి యితరులకు దెప్పురు
ఆ విధముగానే సాటిలేని అవలగురుబోధయొక్క స్థితిని పొందినవాడు
యెప్పుడు లేని యెరుకను యిట్టిదట్టిదని తిరిగి చెప్పడని భావము.

ఇతి శ్రీమద్భావతత్వకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
గురుమంత్ర ప్రతాపంన్నామ నవమోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(గురుమంత్ర ప్రతాపం) అను

తొమ్మిదవ అధ్యాయము.

—(౦)—

—: ౧౦. చో ధ దృ ఢీ క ర ణ ౦ య. :—

౧౮౮ కం॥ రానిది పోనిది బయలుని । లేనిది యీ మెరుక యనుచు
లెన్నగ దృఢమా । దానుక నీవీమంత్రము । మానఁజపి యింపుచుండు మా
నీతిశాలి । లేనిదిలేదు । మరుఁజిజ్ఞోశి । లేనిది లేదనిపూని నిశ్చయమైతె ।
తానొక్కటుండునుగాని యెట్లన విను । మానీతిశాలి । లేనిదిలేదు । మరువా
కిజ్ఞోశి ॥

॥౧౧॥

ఓ గొప్పనైన బుద్ధికుండుడా! జననమరణములు లేనిది పరిపూర్ణమయి ఈ యెకక లేనిదనియును నీమనస్సునకును నమ్మకము దోచునంత వరకు నీవు యీమంత్రమును స్మరింపు చుండుము లేని యీ యెకకలేదు యిదిమనకు లేనియీయెరుకలేదని సత్యముగా నిశ్చయించుకుంటే ఆపరిపూర్ణ మొక్కటే యుండుగాని ఆపరిపూర్ణమును యెట్లని చెప్పుటకుగూడ తరముగాదని భావము.

౧౮౯ కం॥ ఉన్నది పరిపూర్ణము లేం , దెన్నటికీ యెరుక యనుచు నిది దృఢమోదా , తెన్నమునే బోధించి , తిన్నని యీ బోధ శిష్యులికా మరువకుమీ , సుజనులమోల , పలుకా వెరువకుమీ , నిన్ను కుచులు వచ్చి నీబోతడిగితే వారి , తెన్నివిధములనీ వెరిగింకడి శిష్య , లికా మరువకుమీ , సుజనుల మోల , పలుకా వెరువకుమీ. ||౨||

ఓ శిష్యశ్రేష్ఠుడా! ఉన్నది పరిపూర్ణమనియును లేని యీ యెరుక యెన్నటికీ లేదనియు నీకు విశ్వాసము గలుగు వరదాక నేను బోధించిన యీ అనలబోధను మరువకుము మం వారివద్ద చెప్పుటకు సందేహించకు చెడ్డవారు నీవద్దకు వచ్చి నీభావము నడిగితే వారికి యీపరిపూర్ణబోధను తెల్పుకుమని భావము.

౧౯౦ కం॥ పరిపూర్ణము నెరుకను నే , నెరిగింబితి నీవు రెంటి నెరిగితివిగదా , యెరుకను గురుదక్షిణగా , మరివేగిర మివ్యవట్టి , మాటలేమి డికి , యెరుకతొయింక , కూటమేమిటికీ , పరులు నేనని యేదిభావమభావమై , నిరతామునొకరీతి నిలచుండుమికవట్టి , మాట లేమిటికీ , యెరుకతొ యింక , కూట మేమిటికీ. ||౩||

ఓ శిష్యుడా! నేను పరిపూర్ణమును యెరుకను (విమర్శగా) యెరుగ జెప్పితిని నీవు నేజ్ఞన రెండింటిని తెలుసుకంటివి తొందరగా నెరుకను గురుకట్నముగ మారుమాటలాడక నివ్వుము. ఇంక యెరుకతో స్నేహ మెందులకు యితరులు నేను అనే భావము లేకపోయి యెప్పుడికి నొకేరీరుగానిలబడుమని భావము.

౧౯౧ కం॥ పరిపూర్ణ మెరుక లివియని , గురువరు డెరిగింబి యెరుక కూటమి మాన్పన్ , గురువుకుగురు వెవరనుటకు , మరి శిష్యునికింకనోట

90 శక్తివ్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థవర్మలు భావార్థసహితములు

మాటవెళ్ళినా , పోయినయెరుక , మళ్ళిమళ్ళినా , గురు శిష్యులనియేటి గురు
తెన్నడెరుగాక , నిరతాము యొకరితినించున్న బయలుండు , మాడవెళ్ళినా ,
పోయిన యెరుక , మళ్ళిమళ్ళినా॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! ఇది పరిపూర్ణము ఇదియెరుక అనుచు సద్గురుమూర్తి
తెలియజెప్పి యెరుకను వదలించిన చిరుత గురువుకు గురువెవరు అని
యనుటకు శిష్యునకు నోరాడదు పోయిన యెరుక తిరిగిరాదు గురుశిష్యులను
నట్టి యెరుకను యెప్పుడు తెలుసుకొనక నిరంతరము నొక్కతీరుగానుండు
పరిపూర్ణమునందు మాటలేదని భావము.

౧౯౨ కం॥ స్థిరమగు పరిపూర్ణమునా , స్థిరమగు యీ యెరుక నెరుక
దెలియు జగమున్ , యెరిగిన దెరుకేకద స , దురు కృపచే యెరుకబోతె
గురుశిష్యులేరీ , నోరెత్తక , మరివినరోరీ , గురునిపాదములాన గురుతు
లేనటువంటి , పరిపూర్ణ మొకటుండు పలుకరా దట్లుండె , గురుశిష్యులేరీ ,
నోరెత్తక , మరివినరోరీ॥

ఓ శిష్యుడా! శాశ్వతమైన పరిపూర్ణమును అశాశ్వతమగు యీ యెరుక
ను యెరుకచేత నెరుంగు ప్రపంచమును తెలుసు కున్నదే యెరుక సద్గురుని
కరుణచే యీ యెరుక తొలగిపోయితే గురువు శిష్యులు యద్ధరు నుండరు మారు
మామడక వినుము గురుమూర్తి పాదముల సాక్షిగ యెరుక రహితమగును
పరిపూర్ణ మొకటి యుండును. ఆ పరిపూర్ణము వర్ణనాతీతమైనదని భావము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వై
బోధాదృఢీకరణన్నామ దశమోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాదపల్లి ఆగడాసు రాజు

యోగిచే వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(బోధదృఢీకరణం) అను

పదియవ అధ్యాయము.

-(౦)-

—: ౧౧ బోధస్థితి పురుష లక్షణం ౬ :—

౧౯౩ కం॥ గురుడ చలచలములను తన , తెరిగించిన శిష్యుడెరిగి యెరుకై యుండన్ , యెరుకను నిల్చుకుమిననను , యెరుకను విడనాడి శిష్యుడెట్లుండునంచే , అట్లనె నేనిం , తెట్లుండు నంచే , పురుషుడు లేనట్టి పౌలతి సౌందర్యము , మరిమరి కలిగుండి మరి లేనట్టనియంటి , యెట్లుండునంచే , అట్లనెనేనిం , తెట్లుండునంచే ॥౧॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తి పరిపూర్ణమును యెరుకను శిష్యునకు జెప్పిన తరువాత శిష్యుడు తెలుసుకొని యెరుకై యుండగా యెరుక నుంచబోకుము అని మరల సద్గురువు బోధించగా యెరుకను వదలిన శిష్యుడు యెట్లుండునో అట్లనే నేను అనునదియుండదు భర్తలేనటువంటి స్త్రీకి యెంత చక్కదన మున్నను లేనిదే కదా అని భావము.

౧౯౪ కం॥ యెరుకను విడనాడినయా , పురుషునిస్థితి యెట్టిదనిన పొందుగవిను మీ , సరిపడు సరిపడదనకను , సరిగా వర్తింపు చుండు సమ రాసబుద్ధిన్ , కార్యములందు , సహజప్ర వృద్ధిన్ , పరిపరి విధముల పరువులుబెట్టాడు , మరి వైరాగ్యముచేత మానుకొనుండాడు , సమరసబుద్ధిన్ , కార్యములందు , సహజప్రవృద్ధిన్॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకను వదలిన పురుషుడు యెట్లు వర్తించునో చెప్పెదను వినుము ఒకటి సరిపడుననియు మరియొకటి సరిపడదనియు అనకుండ సర్వసమత్వబుద్ధితో ప్రవర్తించుచును పనిగలిగిన సమయమందు అనేక విధములుగా పరుగెత్తిన వైరాగ్యముచేత అపనున మానుకొనక సహజ స్వభావముతో మెలంగునని భావము.

౧౯౫ కం॥ అహంకారు డనివి షుడు , గనుకనె విశ్వబనేటి కలగాన డహం , బనువాడు సరిమిషుడు గా , పున విశ్వబనేటి స్వప్నోద్భోగాము బూనీ , జేయుచుయా శి , బోగము మానీ , యనునీ స్వప్నోద్భోగమురకు నేకారణ , మని తానెవని షుడెన్నడనకో డీమాట ను , బోగము బూనీ , జేయుచు యాశి , బోగముమానీ॥ ॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! (దేవుడు) అహంకారము లేనివాడు రెప్పపాటు లేనివాడు కాబట్టి జగత్తనే స్వప్నమును చూడడు అహంకారము గలవాడు రెప్పపాటు

92 కత్తి ద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

గలవాడు గనుకనే అహం (జీవుడు) అనువాడు జగత్తనే స్వప్న వ్యవహారములో ప్రవేశించి వ్యవహరించు చుండును. ఆవ్యవహారమును వదలి ఈస్వప్న వ్యవహార ములకునే కారణమని చెప్పును. ఈమాటను రెప్పుపాటు లేనివాడు (జీవుడు) జెప్పడని భావము.

౧౯౬ కం॥ కలమేలుకొన్న పురుషుడు , కలలోపలి భాములెరుక గలిగుండగనే , తిలకింపలేవు గురుకృప , తెకివొందిన వానికింక తిప్పలున్నావే , తెల్పరకొద్ది , గొప్పలున్నావే , తలిదండ్రు దొరదాత కులదైవ మాపులు , కలబాంధవులు దేశికులని నమ్మితె యింక , తిప్పలున్నావే , తెల్పర కొద్ది , గొప్పలున్నావే ,

ఓ శిష్యుడా! స్వప్నమునుండి మేలుకొన్న మానవుడు స్వప్నములో అనుభవించిన సుఖదుఃఖములు తెలిసియున్నను వాటిని ప్రత్యక్షముగా జూడ లేడు గురుకటాక్షముచే జాగ్రత్త నొందిన వానికి యేకష్టములులేవు కొద్దిగొప్ప లేవైన యుంచి తెలుపుము. తల్లి దండ్రు దొర దాత కులదైవము ఆస్తులు జంధువులు (మొదలగువారు) లందరు గురుమూర్తియేనని భావించిన యెడల యేకష్టములు నుండవని భావము.

౧౯౭ కం॥ ఈరీతిస్థితిగలిగిన , నేరుపుకా నితరజనుల నిండాస్తుతులున్ , తారేగిచేయడెన్నడు , వారలు మరిచేసిరేని వలదాయనడూ , చెవియొగ్గి కా, వలెనని విరడూ , వారుమీవారు మావారు వీరునుకొండు , సారేకు వీధీలో పోరాడెవారీని , వలదాయనడూ , చెవియొగ్గి కా , వలెనని విరడూ॥

ఓ శిష్యుడా! ఈలాటి స్థితిగల గుణవంతుడు యెచ్చటికిని పోడు పోయినను ఇతరులను దూషించడు వారు దూషించినను భూషించినను వలదని అనడు కావలయునని చెవియొగ్గి విరడు వారు మీవారలు వీరుమారలు అని అనుకొనుడు మాటిమాటికి వాడవాడలో జగదమాడు వారిని వద్దని యనడని భావము.

౧౯౮ కం॥ ధ్వని మొదలగు తన్మాత్రలు, గనుగొనగాలేకమైన గాన్పించని చో , టును బట్టబయలుకాగని , ద్వరిముఖ తన్మాత్రలున్న దాన్నె యెరుగకనూ , గనియారెంట్లో , దేన్ని యెరుగకనూ , వునికి గలిగినయట్టి మనుని సన్నుతిజేయ , జనులకు శక్యమంచనరాదు వినరాదు , దాన్నె యెరుగకనూ , గనియారెంట్లో , దేన్ని యెరుగకనూ॥

ఓ శిష్యుడా! శబ్దము మొదలగు పంచతన్మాత్రాలు యేమాత్రములేని దానిని పరిపూర్ణమనియు శబ్దము మొదలగు పంచతన్మాత్రాలు గలదానిని లేని యొక యనియు తెలుసుకొనుచు ఈరెండింటిలో దేనిని తెలుసుకొనక అవలంబించి స్థితిలోనున్నట్టి మహానుభావుని స్తోత్రము జేయుటకు నెవ్వరికి వశమని అనరాదు వినరాదని భావము.

ఇతి, శ్రీమహాగవతకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే బోధస్థితి పురుషక్షణంన్నామ ఏకాదశోధ్యాయః. ౧౧॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదారు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు (బోధస్థితి

పురుషక్షణం) అను పదకొండవ

అధ్యాయము.

—(౧)—

—: ౧౨. బోధ పఠన లక్షణం ౧౩. :—

౧౯౯ కం॥ నామాట తెన్నవినుమా । సామాన్య బనుదుజూడ జనదీ బోధన్ । ప్రేమాతి శయముగంగని । వేమారిని గుసనినోట వినవలెనుమ్మి । నిత్యముజదువు । కొనవాలె నమ్మి । నామరూపక్రియ నటనలుగలిగిన । దేమివస్తువో దాన్ని యెటు నిల్వరివ్వాదు । వినవాలెనుమ్మి । నిత్యము జదువు । కొనవాలెనమ్మి ॥ ॥౧॥

ఓ శిష్యుడా! నేను జెప్పనది శ్రద్ధగా వినుము. ఈ అలంబోధను కొద్దిదని భావించక మిక్కిలి భక్తితో గురునివలన వినవలయును యెల్లప్పుడు పఠించుచుండ వలయును ఇది నిజమని భావించి అట్లుజేసిగ యెడల నామ రూప క్రియ నటనలు గలిగిన యెరుకను యెచ్చట నిలువనివ్వదని భావము.

౨౦౦ కం॥ నేమొదట నిన్నుగనుగొని । యేముక్కలు నీదుచెవులొ యిమిడిస్తినో నీ । వాముక్కల మూడింటిని । యేమాత్రము మరువకుండ

94 శ క్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధసిద్ధులు తత్వకందార్థాదర్శులు భావార్థసహితములు

యీబోధనిస్తే । అంతకేముత । గాబోధజేస్తే । పేర్మతో జదువుమి దేమార
కెప్పుడు । కామితార్థమునిచ్చు పోమి యింటికి దీవిం । చీ బోధనిస్తే । అం
తకేముత । గాబోధజేస్తే ॥

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! నిన్ను చూడగానే మొట్టమొదట నేను యేమాటలు
జెప్పితి నో నీవు ఆ (ఒకటి పరిపూర్ణము ఒకటి లేనియెరుక యీరెండింటిని
తెలుసుకొని యెరగిన యెరుకను వదలుము అను) మూకుమాటలను యెంత
మాత్రము మరచిపోకండ నుండుకొరకు యీ అచట బోధ నింతగా బోధించితిని
దీనిని యెల్లప్పుడు చదువుచును నీవు కోసిన కోర్కెలను సమకూర్చును
అని ఆశీర్వాదించి నీకు యీబోధ జేసితిని నీవుయింటికి పొమ్మని భావము.

౨౦౧ కం॥ అన్నముదిన్నను ఆకలి । తిన్నగ నీరంబుద్రావ
తృప్తయై రోగం । బెన్నగ నొషధసేవను । జన్నకియన్ యెరుకనిల్వ
జాలదోయన్నా । యీబోధ నీ । చాలాతో విన్నా । కన్నులతోజూచి కడ
ముట్ట జరిపిన । నిన్నెన్నటికి ఎదుట నిలచుండి కనుగొన । జాలదోయన్నా ।
యీబోధ నీ । చాలాతో విన్నా ॥

॥౩॥

ఓ నామరూ! భోజనముజేసిన ఆకలిదీరినట్లు నీళ్ళు దాగితే దప్పి
ఆరునట్లు ముందుదిన్నచో రోగము బోధనట్లు యీపరిపూర్ణ బోధను నీచెవు
లతో విన్న కన్నులతోజూచి చివరకు చదివినను యీ యెరుక నీముందర
నిలచి నిన్ను యెప్పుడెని చూడకాలదని భావము.

౨౦౨ కం॥ జనక మరణ పరీవాహము । నణచును యీబోధ పట్టు
దని సాధులెల్లిన । నొల్లకుండి వారలు । జనిరపుడా బోధమీద జనియించి
పేర్మి । వెదకెదరట్టి । జనచేష్టలేమా । యనితోచి నీకునేలిన జెప్పగలసె ।
నీవును యీబోధను వల్లననకు దొరుకదు చుట్టి । జనియించిపేమా । వెదకెద
రట్టి । జనచేష్టలేమా ॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! (ప్రపంచములో) సత్పురుషులు పామర జనులనుచూచి
జనమరణ భ్రాంతిని తొలుగజేయు పరిపూర్ణ బోధోపదేశము నొందుచు
చెప్పుగా వద్దని ఆపామరులు ఆసత్పురుషులు పోయినతరువాత ఆ బోధమీద
ప్రేమగలిగి వాటిని వెదకెదరు పామరుల నడవడి యేవనిజెప్పుదును అని

ఆలోచించుకొని నీకు అవశ్యబోధను చెప్పితిని దీనిని వద్దను తరువాత దొరుక
దని భావము.

౨౦౩ కం॥ మరుపుకు తన్మాత్రులుగల । వెరుకు తన్మాత్రులన్న
నీరె డాడె । పరిపూర్ణముకను లేరని । పరిపూర్ణము యెరుకగాదు మరుపు
గదోయి । వెనకనదీని । సరిది లేదోయి । పరిపూర్ణ మెరుకాం పరిశోధించి
గ్రంథము । రక్షించి నీకిస్తే మరువకచదు వెరుక । మరుపుగాదోయి ।
వెనకనదీని । సరిదిలేదోయి ॥

॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! శబ్దాది పంచతన్మాత్రులుగల మరు పెరుకులు రెండు
నొక్కటే ఆశబ్దాది పంచతన్మాత్రులేని పరిపూర్ణము మరు పెరుకులుగాదు వెదకి
చూచిన యీ పరిపూర్ణముతో సమానమైనది లేదు బయలెరుకలను విమర్శించి
యీ గ్రంథము వ్రాసినీకు యిచ్చితిని దీనిని జ్ఞాపకముతో జరుపుకొనుమని
భావము.

౨౦౪ కం॥ ఆందముగా సద్గ్రంథము , చందము విసిపింతు దాన్ని
చదివిన వినినన్ , ముందుగ బయలెరుకైయే , సందునలే నెరుకలేక జనవలె
సుమ్మీ , అదెరుదిపిసి , చదువుమీనమ్మీ , యెందుకు నీకింక యితర
శాస్త్రముల జోలందు గుర్తుండి పోదని గాన యీ యెరుక , జనవలెసుమ్మీ ,
అదెరుది పిసి , చదువుమీ నమ్మీ॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! (పరిపూర్ణబోధయను) ఈ గ్రంథము యొక్క వద్దతిని
చక్కగావిని పింతును దానిని చదివిన వినిన మొట్టమొదలు పరిపూర్ణము
దెలిసి లేనియెరుక యెచ్చట లేకుండబోవును ఆగ్రంథమే యీ గ్రంథము
నమ్మికతో నీగ్రంథమును గుర్తువలెన విని చదువుకొనుము నీకు యితర
చదువులతో పనిలేదు ఆ చదువుల యందు గుర్తనె యెరుకయుండి పొదుగ బట్టి
దీనినే చదువుకొనుమని భావము.

౨౦౫ కం॥ చక్కెర మెక్కెలోకులు , చక్కెర మాధుర్యమెరుగ
జాలరటువలెన్ , మక్కువతో విని చదువక , చక్కెర గ్రంథార్థమెరుగ
జాలరేజనులూ , కావుననీవు , చాలించి పనులూ , చొక్కామీ గ్రంథాము
చూడూమి కొనవెళ్ళ , యిక్కడితో జన్మమెత్తావు సరి , తెలియజాలరే
జనులూ , కావున నీవు , చాలించి పనులూ॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో మనుష్యులు శర్కరను తినక శర్కరతోని తీసిని తెలుసు కొనజాలరు అట్లే ప్రేమతోవిని చదువుకొనక ఈ గ్రంథమునందలి అర్థములను చక్కగా తెలుసుకొనజాలరు కాబట్టి నీవు నీపనులను చాలించుకొని స్వచ్ఛమైన యీ గ్రంథమును పూర్తిగా జదువుకొనుము నీకు తిరిగి జన్మలేదని భావము.

౨౬౬ కం॥ గూఢార్థమెరిగి సతతా • రూఢుడైనతడు గ్రంథరుచి గొనడు భువిన్ , గాఢతరజ్ఞానంబుగ , మూఢుడై యున్నవాడు మొదటికె విసదూ , సుశనుల పొడ , ముదమొప్పుగనదూ , వాడువీధనరానివాడే గ్రంథము వినె , వాడు నిశ్చయపిట్టి వారలెవరని వాడు , మొదటికె వినదూ , సుశనులపొడ , ముదమొప్పుగనదూ॥ ॥౮॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో పరమ రహస్యార్థములను తెలుసుకొని యెల్లప్పుడు ఆరూఢస్థితిలో నుండు వానికి యీ గ్రంథార్థములతో పనిలేదు అట్లే జ్ఞానకూన్ముడైన మూఢునకుగూడ గ్రంథార్థములతో నవసరములేదు మరియు యెన్నటికిని సంతోషముగా సత్పురుషుల సేవించడు యీపై సమాచారములు తెలియనివాడు కానివాడే వీడు నిశ్చయముగ యీ గ్రంథము వినే వాడని భావము.

౨౬౭ కం॥ తాబేటి తలపుచేతను , తాబేల్పిల్లల కుహరి తలగుట తెలియన్ , తాబేటి గర్భమందున , తాబేలై పుట్టకున్న తరమి తరులకూ , సద్గురుబోధ , ట్టరయ నితరులకూ , యేబాధలెరుగాని యీబోధగలవారి , చేబోధ బదయాక చేకొనదలచితె , తరమి తరులకూ , సద్గురుబోధ , ట్టరయనితరులకూ॥

ఓ శిష్యుడా! తాబేలు తలపిల్లలయొక్క ఆకలిబాధ పోవలయునని అనుకున్నంత మాత్రములోనే ఆకలిబాధపోయి తాబేలు పిల్లలు సుఖముగా నుండును. యిది తాబేలు గర్భమున పుట్టినవాటికిదప్ప యితర గర్భములయందు బుట్టినవాటికి దెలియదు అట్లే సద్గురుబోధ యితరులకు తెలియదు యే అవస్థలు లేని ఈ అచల బోధ గలవారిచేతనే ఉపదేశము పొందక తెలుసుకొనవలయు నంచే సాధ్యముగాదని భావము.

౨౦౮ కం॥ ఈతా పేక్షను మరుజులు , నూతిదంజేరినిల్చి నోట
గొలిగినన్ , యీతేల వచ్చువారికి , చేతులతో నీళ్ళమీద చేరియాదకనూ ,
మునునేర్చిన , వారిదించకనూ , యీతిరుగనె దేశికేంద్రుడు దెల్పాక ,
చాతుర్యమునబోధ సాధించ నయ్యాన , చేరియాదకనూ , మునునేర్చిన ,
వారిదించకనూ॥ ౧౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! ఈత నేర్చుకొన వలయునని పేరిమగలిగిన మానవులు
కావిదగ్గరకు వచ్చి నిజవబడి నోట అనుకున్నంత మాత్రమున ఈతరాదుగదా
చేతులతో నీళ్ళమీదబడి యీదక పోయినను ముందు యీత వచ్చినవారు
(వీరిని) యీదించక పోయినను యీదరానట్లు సద్గురుడు బోధించకుంటే
నీబోధను తన ఊహపోహలచే సాధించలేడని భావము.

౨౦౯ కం॥ ప్రియమల చిత్తుడు శిష్యుడు , సవినయమున దేశికునకు
శరణాగతుడై , త్రివిధప్రసాదములగొని , భవవాశస్థితులు లేని పద్ధతి
వినినన్ , తిరిగిరాని , పద్ధతి గనినన్ , భువిలో వానిసాటి బోల్చు నెవ్వరు
లేరు , అవిరాళభక్తి నీ వారీతినండేవీ , పద్ధతివినినన్ , తిరిగిరాని , పద్ధతి
గనినన్॥ ౧౧౧॥

ఓ శిష్యుడా! మాలిన్యములేని మనస్సుగల శిష్యుడు వినయముతో సద్గు
రునకు శరణుజేసి మూడు విధములగు (ఒకటి పరిపూర్ణము ఒకటి లేనియెరుక
యీ రెండి టిని యెరిగిన యెరుకను వదలుట అనువాటిని) అనుగ్రహముల
బొంది ఉత్పత్తి స్థితియగులు లేని పద్ధతిని విని తిరిగి జన్మలేని మార్గమును
చూచిన యీ ప్రపంచములో వానితో సమానమైనవారు యెవ్వరులేరు కాబట్టి
నీవుగొప్ప భక్తితో నుండుమని భావము.

౨౧౦ కం॥ ఉపనయనము గాసిదెతా , నుపనయనము మీది చదువు
నూహనుగొనినన్ , విపరీతమగు దానను , చపలుడు , బ్రాహ్మణుడుగాడు
చర్చించుచూడా , శూద్రుడువాన్ని , యర్పించరేడా , ఉపమాచెబోధట్ల
ఊహించి సిక్కిటి , కపటాచిత్తుడు సాధుగణమూతో సమమానె , చర్చించి
చూడా , శూద్రుడు వాన్ని , యర్పించరేడా॥ ౧౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! ఉపనయన కర్మగాని బ్రాహ్మణుడు ఉపనయనమైన తర్వాత నేర్చుకునే విద్యను తన తెలివి తేటలచే నేర్చుకొన్నచో ఆవిద్య విరుద్ధమగును అందుచేతనే శూద్రుడు బ్రాహ్మణుడు కాదు ఆలోచించగా నాబ్రాహ్మణుడుగూడ శూద్రుడేనుమా? అట్టివానిని యెచ్చట పూజించరు అట్లే ఈహవేత అచల బోధను ఈహించి నాతో సమానులైన బోధకులు లేరని తెగనీలెడి దిష్టచిత్తుడు సత్పురుషులతో సమానుడుకాడని భావము.

౨౦౧ కం॥ మంత్రముచే సంతెక్కిగు , తంత్రము లేకున్నకామ తంత్ర ముచేతన్ , మంత్రములేకను వడుగిల , మంత్రము తంత్రంబురెండు మరి గూడుకోనీ , కార్యములన్ని , జరిగించుపూనీ , మంత్ర తంత్రములారాకో మర్మాము గురుడెరుగ , మంత్రతంత్రములారా మరుగెరుగు గురునీచే , మరి గూడుకోనీ , కార్యములన్ని జరిగించుపూనీ॥

॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! మంత్ర తంత్రములేకుండ సంతానము గలుగదా మంత్ర తంత్రముల చేతనే ఉపనయన మగును మంత్ర తంత్రములు రెండు కలుసు కొని పనులనన్నిటిని చేయును మంత్ర తంత్రములో నుండె రహస్యము గురుడు తెలుసుకొనును. మంత్ర తంత్రములలోని రహస్యము సద్గురుని వలన తెలుసుకొనుమని భావము.

౨౦౨ కం॥ సంకల్పాధిక గుణముల , సంకులమీ యెడక యందు సమకూడుండున్ , సంకల్పాధిక గుణముల , సంకుల మచలమునజూడ జూడాలేదన్నా , యీ రెంటికి , యీడుగాదన్నా , కొంకాక యీ రెంట్ని గూర్చి గ్రంథముజేసి , సంకోచింపక జదువు శంకబుట్టదు శంక , జూడ లేదన్నా , యీ రెంటికి , యీడుగాదన్నా॥

॥౧౪॥

ఓ నాయనా! ఈ యెరుకయందు సంకల్పము మొదలైన గుణముల యొక్క కలిమిడి గలుగు చుండును. పరిపూర్ణమునందు ఆలోచించి చూడగా యీ సంకల్పము మొదలైన గుణములయొక్క కలిమిడి యేమాత్రములేదు, యీ రెండింటికి సమానత్వము లేదు. భయములేక (నేను) యీ రెండింటిని గురిం (విచారిం) చి ఈ గ్రంథమునువ్రాసెతిని సందేహములేక జదువుము. నీకు యేసంశయము కలుగదని భావము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
బోధపఠనలక్షణంన్నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆచార్యుని రాజ
యోగిచే వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(బోధపఠనలక్షణం) అను
పన్నెండవ అధ్యాయము.

- (౦) -

—: ౧౩ భద్రాద్ర్యంకితం ౮ :—

౨౧౩ కం॥ అలభద్రావల మనిన బ । యజగా గురైసుగ వలయు
యెరుకను కష్టం । దు దోవి గురుని కృపచే । నిలువక విష్ణేగిరిపోతె
నిశ్చయమదెరా । కృష్ణదాసు । నిశ్చయమిదెరా । యిలమీద యెవరైన యీ
కందార్థములలో । సలిగూర్థాము దెలియ భ్రమను జెడరవారు । నిశ్చయ
మదెరా । కృష్ణదాసు । నిశ్చయమిదెరా ॥

॥౧॥

ఓ శిష్యుడా ! భద్రాద్ర్యమునగా పరిపూర్ణముని తెలుసుకొనుము యెరుక
యనే కష్టపు ఆ పరిపూర్ణముతో కనపడి సద్గురుని కటాక్షముచే ఆయెరుక
యనె కష్టపు లేకపోతె అదే నిశ్చయమైన పరిపూర్ణముని తెలుసుకొనుము
కృష్ణదాసుయొక్క నిశ్చయము యిదే పరిపఠములో నెవరైన యీ కందా
ర్థములలోనుండికి రహస్యాత్మములను గురువువలన విన్నవైతె భ్రాంతిని
పొందరని భావము.

౨౧౪ కం॥ భాగవతుల నారాయణ । యోగికి జానకి యనేటియు
చిదామణిన్ । భాగుగ పుట్టిదనె భూ । భాగమున్ కృష్ణననుచు । ప్రభ
వింబినాను । అనంతీకి । ప్రియపునైనాను । నాగురువు కృపచేత నయమైన
యీబోధ । నేగంటి కన్నంత నీకు దెల్పుట కిట్లు । ప్రభవింబినాను । అనం
తీకి । ప్రభుభూనైనాను ॥

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా ! భాగవతుల నారాయణయోగికి జానకి యనే ధర్మపత్ని
యందు కుమారుడనై కృష్ణదాసు అనే పేరుతో నీ భూమిమీద జుట్టితిని

100 శ్రీద్వయనివాసకందైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శకు భావార్థసహితములు

అనంతలక్ష్మిని చేపట్టితిని నానదురు కటాక్షముచే నిర్మలమైన యీబోధను
వింటిని విన్నదానిని విన్నట్లుగనే నీకు జెప్పటకు నిట్లు జన్మించితినినిభావము.

౨౦౫ కం॥ దేశాటనంబుజేసితి । వ్రాసితి గ్రంథములుకొన్ని షర
గురుశిష్యుల్ । జేసేటి చర్చలు వింటిని । రోసితిమోక్షాద్య పేక్ష రూఢిగ
వినుమీ । నీవిట్టి యా రూఢాతగనుమీ । దేశికు దయబుట్టజేసి శుశ్రూషోప ।
దేశముగాని యుపదేశమిచ్చితి మెచ్చి । రూఢిగవినుమీ । నీవిట్టియా ।
రూఢాతగనుమీ ॥ ॥౩॥

ఓ శిష్యుడా ! దేశములను తిరిగితిని గ్రంథములను వ్రాసితిని గురు
శిష్యులు వాదించెడి కొన్ని వాదోపవాదములను వింటిని తుదకు మోక్షాపేక్ష
వదలితిని గట్టిగావిను నీవుగూడ యీ ఆరూఢస్థితినే పొందుము గురుకటా
క్షము కలుగునట్లు పరిచర్యజేసి ఉపదేశమును పొంది నిన్నుమెచ్చి నీకు
ఉపదేశ మిచ్చితినిని భావము.

౨౦౬ కం॥ హఠమున కుటిలాత్ముని జం । పుటకై భటకోటికొజ్జ
భూపతియిడినన్ । భటులునులె జేసెటిలో । పట కుటిలడు బడినపాట్లు
పాటించికునునా । అట్లనెగురుని । నోటతావినెనా । యెటువంటి బోధాను యెటు
వంటి నరుడైన । అటువెనుక తనచేష్ట లెటువంటివోవాట్ని । పాటించికునునా ।
అట్లనెగురుని । నోటతావినెనా ॥ ॥౪॥

ఓ శిష్యుడా ! రాజు దుర్మార్గుని చంపుటకు సైన్యమును పరితిజ్ఞగా
చెప్పినచో ఆసైన్యము అట్లే చేయునంతలోపల ఆదుర్మార్గుడు తానుచేసిన
తప్పులను విచారించుకొనడు అట్లనే యెటువంటిమానవుడైన యీ నిర్మలమైన
బోధను సద్గురువలన విన్నట్లులయితే అంతకు పూర్వము తానుచేసిన చేష్టలను
విచారించి చూడడని భావము.

౨౦౭ కం॥ సకలజనుల సమ్మతిగా । నొకరైనను నడువలేరు ।
నుర్వీర్యులపై । మకరాంక జననిజనకా । ద్యౌశంకులలోను నేనీ వననేమి
గణనా । బోధం దితర । జనులేమి గణనా । వికలామానసుడవై వెతనొంద
బోకు నీ । వకుటిలభక్తుడ వని తెల్పితిబోధ । నననేమిగణనా । బోధందితర ।
జనులేమి గణనా ॥ ॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో నందరికి యిష్టమగునట్లు ఒకరైనను ప్రపరిచలేరు కళంకములేని మన్నధుని తలివండ్రులు మొదలుగ దేవతలలోగూడ లేరు. గనుక నేనునీవు ఒక లెక్కలోవారము కాము బోధయందు యితరజనులు మనకేమిలెక్కా? తంజల స్వభావముతో దుఃఖించకు నీవు కటిలములేని భక్తుడవని నేను నీకు యీబోధను చెప్పితినిని భావము.

౨౦౮ కం॥ బలధన విద్యలుదుష్టుల । కిలగల్గిన నొరుల నొంతు రీర్ష్యముతోడన్ । బలధనవిద్యలు శిష్టుల । కిలగల్గిన నొరులబ్రోతు రెంతో మోదమునా । నీవీరెంటి । నెరిగిమోదమునా । కలలోకనైన దుష్టులచెంత జేరకు । మెము శిష్టులచెంత కలనైన వదలాకు । యెంతోమోదమునా । నీవీరెంటి । నెరిగి మోదమునా ॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో దుర్మార్గులకు బలము ధనము విద్య అనునవి యుండిన అసూయతో నితరులను నొప్పింతురు ప్రపంచములో సజ్జనులకు బలము ధనము విద్య అనునవి యుండిన యెంతో సంతోషముగా నుండును రక్షింతురు నీవు యీరెండింటిని సంతోషముగా గుర్తించి స్వస్థమందైన దుర్మార్గులవద్దకుపోకు శిష్టులతో సహవాసము స్వస్థమందైన విడువకుమని భావము.

౨౦౯ కం॥ అందమగు స్వాతివర్షపు । బిందువు లెందెందుబడునొ పృథివిని త । ద్భిందువు లుపాధివశమన । జెదును తగునామరూప । చేష్టాదికమునూ । అట్లనే నీవు । జెందె విన్నియునూ । మందీతొంతగూడి మాట్లాడిరంతాలో । అందూకె సహవాస మరయూము తగుదాన్ని । చేష్టాదికమునూ । అట్లనెనీవు । జెందెవిన్నియునూ ॥

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా! స్వాతికార్తిలో వర్షించిన చక్కని వర్షబిందువులు భూమి మీద యేయేస్థానములయందు బడునో ఆ బిందువులు ఆయాస్థల విశేషముల ననుసరించి నామ రూప క్రియ (మత్తము)లు గలవి యగును. అవిధముగానె నీవును యితరులతో సహవాసము చేసి మాట్లాడితె నువ్వియును పొందుదువు (అనగా దుష్టులతో గూడిన దుష్టత్వము శిష్టులతోగూడిన శిష్టత్వము కలుగునని భావము) కాబట్టి తగినస్నేహమును సంపాదించుకొనుమని భావము.

102 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

౨౨౨ కం॥ జారులకు లోకులందరు । జారులవలె తోచబడుట
సహజగుణంబౌ । చోరులకు సకలజనములు । చోరుకులని మదికిదోచు ।
వునికి సహజమురా । అట్లనె దుష్టా । త్మునికి సహజమురా । సారాములేని
సం సారాబ్ధి దాటించు । వారీని తమవంటి వారీగ గనుటట్టి । వునికి సహ
జమురా । అట్లనె దుష్టా । త్మునికి సహజమురా ॥ ౧౮॥

ఓ శిష్యుడా ! ప్రపంచములోని మానవులందరు జారులకు జారులవలెను
దొంగలకు దొంగలవలెను తోచుట స్వభావసిద్ధము అట్లనే దుష్టబుద్ధిగలవానికి
అంతులేని సంసార సముద్రమును దాటించు సత్పురుషులను తమవంటివారే
నని తలంచుట సహజగుణమని తెలుసుకొనుమని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహితపరమ తత్వే
భద్రాద్ర్యంకితన్నామ త్రయోదశోధ్యాయః ౧౩॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(భద్రాద్ర్యంకితం) అను పద

మూడవ అధ్యాయము.

—(౦)—

—: ౧౪. గురుని లక్షణం ౧౧. :—

౨౨౧ కం॥ బయలరుకలు శిష్యులకున్ । దయతో గురుడెసకడేసి
తరువాతను సో । నయమేమిలేక యెరికన్ । నయమున విడిపించుగురుడు
నయశాలిగాదా । నీనుగిడిది । నాటెనలేదా । భయభక్తి గురుసారథ్యభూమాని
సేవ ని । శృంగుమూల జేసికె జయ మొందెదో గురుడు । నయశాలిగాదా ।
నీనుగిడిది । నాటెనలేదా ॥ ౧౧॥

ఓ శిష్యుడా ! సద్గురుమూర్తి తన శిష్యునకు అనుగ్రహముతో పరిపూర్ణ
మెరుకైన తెలియజేసి అటువిమ్మట యే అనుమానము లేకుండ యెరుకను

కష్టములేకుండ పదలింపవలయును అట్టిసద్గురుమూర్తియే బుద్ధిగుంతుడు యిది నీహృదయమునకు అతికెనాలేరా! నీవు భయభక్తులతో గురుశ్రేష్ఠునికి శుశ్రూష యధార్థముగా జేసితివేని నీకు జయము గలుగునని భావము.

౨౨౨ కం॥ పరిరెండక్షరములుగల । నడమల మంతార్థమెరిగి
సద్గురు కృపచే । పదియారక్షరములుగల । యడయెట్టిదో తెనిసెనేని యతడె
సద్గురుడూ । యివిరెండెరుగ । నతడేడిగురుడూ । మొదటిది పరిపూర్ణమును
దెల్పు నెరుకాను । తదనంతర పుదిబోధనుజేయు నిడదెలిసి । నతడెసద్గురుడూ ।
యివిరెండెరుగ । నతడేడి గురుడూ॥ ॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! పన్నెండు (ద్వాదశ) అక్షరములుగల నిర్మలమగు మంత్రముయొక్క ఆర్థమును తెలుసుకొని సద్గురు కటాక్షముచే పదహారు (షోడశ) అక్షరములుగల మంత్రము యెటువంటిదో అటువంటి మంత్రమును తెలియు వాడెప్పుడో అతడె సద్గురువు ఈ ద్వాదశి షోడశి అను మంత్రములను తెలియనివాడు సద్గురువు కాడు మొదటిమంత్రము పరిపూర్ణమును దెలుపును. రెండవది యెరుకను దెలుపునని భావము.

౨౨౩ కం॥ ఆమంత్రముగము దెప్పెద । నేమముతో దలపుము తదీ
బట్టబయల్ । యేమీలేదని బల్కిన । యీమంత్రమే ద్వాదశాక్ష రింకోటి
వినుమీ । యెప్పుడు నోట । యివిమరువకనుమీ । యీమూలంలేని గుర్రెరిగె
శరీరాము । యేమీలేదనియంటె యిదె షోడశాక్షరి । యింకోటి వినుమీ ।
యెప్పుడునోట । యివి మరువకనుమీ ॥ ॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! ఆరెండు మంత్రములను చెప్పెదను నియమముగా వాటిని ధ్యానింపుచుండుము ఈ పుత్రత్వట్టణ్యలు యేదిలేదు అను ఈమంత్రము ద్వాదశాక్షరి మరియుకటి చెప్పెద వినుము మూలంలేని యీగుర్రెరిగె శరీరం యేమీలేదు అను యిదె షోడశాక్షరి యీరెండు మంత్రములను నీ వెల్లెప్పుడు శరింపుచుండుమని భావము.

౨౨౪ కం॥ తొలుమంత్ర) పర్థమెక్కడ . కలదోయని వెదకనేల
కలదంతట యా , నలిమంత్ర పర్థమెక్కడ , గలదోయని చూడనేల కాదా
చూచేదీ , వినేది య , నేదీ తినేదీ , అలతొల్తదాన్ని నీవవశాకననుజేసి ,
కలకాలమెరుకాలుగల దాన్ని విడువెరుక , కాదాచూచేదీ , వినేదియ , నేదీ
తినేదీ॥ ॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! మొదటి మంత్రముయొక్క అర్థము యెచ్చటన్నదో యని దేవులక నక్కరలేకుండ అంతట నిఁడియున్నది. రెండవ మంత్రము యొక్క అర్థము యెచ్చటనున్నదో యని ఆలోచించవచ్చు చూచునది పినునది అనునది తిరుగున అదేకదా నీవు మొరటివానినిచూచి యెల్లప్పుడు యెరుకమరు పులు గదానిని వదలి వేయుచుని భావము

౨౨౫ కం॥ ఇదిదస్య యేమిలేదని , మొదటిది మొరటియై చుండు ముదమున వినుమా , యిదియేమిలేదు పొమ్మని , వదలక రెండోదెన్న వదరూ చుండునురా , బయలెరకాల , నిడినిశ్చయమురా , అదిగాననీ రెండినగని నీవిప్పుడు , విఃతాముగా రెంట్ని విడరా మాత్రముల్లిట్లు , వదరూచుండునురా , బయలెరుకాల , నిడినిశ్చయమురా॥ ౧౧౫॥

ఓ శిష్యుడా! మొదటిమంత్రము ఈ పరిపూర్ణము దప్ప యితరమైనది యేమిలేదని మొత్తుకొనుచుండును నేను చెప్పుచది సంతోషముగా వినుము రెండవ మంత్రము యిది యేమిలేదు పొమ్మని చెప్పుచుండును కాబట్టి పరి పూర్ణ మెరుకయొక్క నిశ్చయము యిది యీ రెండింటిని తెలుసుకొని నీవు యిప్పుడే యీ రెండింటిని వదలుమని భావము.

౨౨౬ కం॥ పరిపూర్ణమిదుగో యిదుగో , యెరుకని చూపించి లేని యెరుకను లేదం , చెరిగించిన గురుడేసరి , యెరుకను నీల్చేటి గురుడు యెందూకో యన్నా , తల్పొచ్చినీ , కెందుకోయన్నా , శరణన్నవారి మస్త కమందు చేయిబెట్టి , తిరమూగ యెరుకను తీసి వెయ్యనివాడు , యెందూకో యన్నా , తదోధని , కెందుకోయన్నా॥ ౧౧౬॥

ఓ శిష్యుడా! ఇదుగో పరిపూర్ణము ఇదుగో యెరుక అని పరిపూర్ణ మెరుకలను చూపించి లేని యెరుకను లేదని బోధించె గురువే సద్గురువు యెరు కను వదలించలేని గురువు వ్యర్థుడే ఓ నాయనా? అటువంటి బోధలు నీకు వలదు శరణు అని అన్న శిష్యుః తం మీద చేయిబెట్టి నిశ్చయముగా యెరు కను తొలగించ లేనివాడు గురుడుకాడని భావము.

౨౨౭ కం॥ పరిపూర్ణ బోధనెరిగిన , గురువరుచే బోధగొన్న గొప్ప ఫలంబా , పరిపూర్ణబోధ నెరుగని , గురువరుచే బోధగొన్న గొప్ప ఫలమోనా , అదియెట్లన్న , కూడిరతిలోనా , పురుషుని చేసంతుపొలతి బడయును బడయ , తరమానవారికె తమవంటి వారీచే , గొప్ప ఫలమోనా , అదియెట్లన్న , కూడిరతిలోనా॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణ బోధను పూర్తిగ దెలుసుకున్న సద్గురునివలన ఉపదేశమును పొందినచో అది ఫలించును పరిపూర్ణబోధ దెలియని గురునిచే ఉపదేశమును పొందినచో అది విఫలమగును అదియెట్లంటివేని ఆడదిమగ వానితో రతిసుఖమును పొంది పిల్లలను కనునుగాని తనవంటి ఆడవారి వలన కనదని భావము.

౨౨౮ కం॥ పరిపూర్ణ బోధనెరుగని , గురుశిష్యులు బోధకొరకు కోరపనిబడున్ , గురువర్యుని మరలను , హరువరమున బుట్టినట్టి యా శిఖండికిని , భార్యైనట్టి , యబలాతండికిని , వరుల నిద్దరిని దేవతెని యెల్లుడు నేను , వరియింతుమని చెప్పి వనితనంపినయట్లు , యాశిఖండికిని , భార్యై నట్టి , యబలాతండికిని॥

॥౮॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణబోధను యెరుగజాలని గురుశిష్యులిద్దరు ఆపరి పూర్ణబోధ కొరకు వేరె యింకొక సద్గురుని ఆశ్రయించుటకు కొరుచుందురు అదియెట్లంటె శంకరుని వరమువలన బుట్టిన శిఖండికి భార్యయైన శ్రీ తన తండ్రివద్దికి నేను సీతల్లుడును ప్రేమించుటకు మగవారల నిద్దరిని తిసుక రావలసినదని ఒక శ్రీతో చెప్పంపినట్లు యుండునని భావము.

౨౨౯ కం॥ దృష్టాంత మెరుకకేదని , యోష్టముగదిలించగానె యెరులు కలనుచున్ , దాష్టాంత మడుగ బోధకు , స్పష్టముగాక పూర్ణము దీపము జూపవోయా , యాయుక్తి , లో పముజేయకోయా , తుష్టినొందె దరిట్లు తోచి చెప్పితివేని , శ్రేష్ఠామా యీ బోధచే కొన్నవారు , దీపము జూప వోయా , యీ యుక్తి , లోపము జేయకోయా॥

॥౯॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుకకు దృష్టాంతము యేదియని అడుగుతే పరులు కల అనియును బోధించు దాష్టాంతము యేదియని అడుగుతే కర్పూర దీపమనియు స్పష్టముగా జెప్పము ఈయుక్తిని మరచి పోకుము. ఇట్లు అలోచించి చెప్పితి వెన ఉత్తమమైన ఈబోధోపదేశమును పొందినవారు లృప్తి పడెదరని భావము.

106 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధసిద్ధుల తత్వకంఠార్థదర్శకులు భావార్థసహితములు

౨౩౦ కం॥ యెరుక భ్రమగల్గు శిష్యుని , పరితాపము మాన్పినట్టి పండితుడెవడో , గురుడతడె కాని గురువులే , గురువులమని పొట్టకొరకు గొలిగెవారెల్లా , వాఙ్కిబోధ , తెలియూట కల్లా , పరిపూర్ణమును లేని యెరుకా నేర్పడెల్వి , యెరుకాను విడిపించ నెరుగక గురువులై , గొలిగెవారెల్లా , వారికిబోధ , తెలియూటకల్లా॥

॥౧౦॥

ఓ శిష్యుడా! యెరుక అనే భ్రాంతిగలిగిన శిష్యునకు వుండే అధిక తాపము పోగొట్టినటువంటి విద్వాంసుడెవడో వాడెగురువు పొట్టకూటికొరకు గురువులమని చెప్పుకొను వారందరు గురువులు కాదు ఈబోధ వారికి తెలియదు పరిపూర్ణమును లేనియెరుకను యీ రెండింటిని తెలియునట్లు జెప్పియెరుకను వదలించుట తెలియనివారు గురువులు కారని భావము.

౨౩౧ కం॥ గురుక్షరూప్యనొనర్చుట , మెరిగించెద నెట్లననిన యేర్పడవినమా , నరులిష్ట దైవములకున్ , పరిచర్య యొనర్చునట్లు భక్తి తోడుతనూ , గురుమూర్తిక , త్యక్తితోడుతనూ , నిరతా మరమర లేకనీవు సన్నితివేని , గురుబోధ మరుగు సద్గురునీచెదెలిసేవు , భక్తితోడుతనూ , గురుమూర్తిక , త్యక్తితోడుతనూ॥

॥౧౧॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తికి శిష్యుడు పరిచర్యయెట్లు జేయవలయునో అవిధానమును చెప్పుచున్నాను పినుము మనుష్యులు భక్తితో తమకష్టదేవ తలకు సేవజేసినట్లు సద్గురువునకు అరమర లేక అతిభక్తితో నీవు శుశ్రూష చేసితివేని గురుబోధ యందలి రహస్యమును ఆసద్గురుని కటాక్షముచే నీవు తెలుసు కుందువని భావము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే గురునిలక్షణం న్నామ చతుర్థశోధ్యాయః.

॥౧౨॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(గు రు ని ల ళ్ల ణం) అను

పదునాల్గవ అధ్యాయము.

-: ౧౩౩ శిష్యుని లక్షణం ౧౬ :-

౨౩౨ కం॥ తనుమనధనములు గురునకు । వినయంబున ధారబోసి
వేడ్కగుగనిచే । అనువైన బోధబడసిన । ఘనమతి మంతునకు సాటి గలదా
యీభువిని । లోకులుమొక్క । వలదాచొలవినీ । తననితరులనె తాననక
యేమాటను । వివిధ పరిపూర్ణత దనరువానికిసాటి । గలదా యీ భువిని ।
లోకులుమొక్క । వలదా చొలవినీ ॥ ౧౧॥

ఓ నాయనా ! తన శరీరమును మనస్సును ధనమును భక్తితో గురు
దేవునకు అర్పించి సంతోషముతో ఆగురుమూర్తి వలన తగిన ఉపదేశమును
పొంది ఉత్తముడైన శిష్యునకు సమానమైనవాడు ఈ ప్రపంచములో
యెవడుకాడు ఉత్తముని లక్షణములుగని ప్రతిమానపుడు నమస్కరించు
చుండును తనను యితరులేమన్న తాను మారుమాట బలుకక వారిమాటను
వినక పరిపూర్ణ భావమును పొందిన వానికి సాటియెవ్వరు కారని భావము.

౨౩౩ కం॥ జలము నెడబాయనొల్లని । జలచరముల తీవిబూని సచ్చి
ప్యడు హృ । జ్ఞుబంబను పీఠముపై । నిలిపి తరముమాని గురువునే కొల్చు
సుమ్మి । తదుక్తాల । నేతల్చునమ్మి । కలకాలమీరితి గడుపుచు నేపోర్దు ।
తలిదండ్రీ దొరదాత దైవమునుచు గురువు । నేకొల్చుసుమ్మి । తదుక్తాల ।
నేతల్చునమ్మి ॥ ౧౨॥

ఓ శిష్యుడా ! నీటిని యెడబాయుట కిష్టములేని జలచరముల (చేపలు
తాబేళ్ళు మొదలైనవి) వలె బుద్ధిమంతుడగు శిష్యుడు హృదయకమలమనే
సింహాసనముపైన గురుమూర్తిని నెలకొల్పుకొని యితర చింతలు విడచి
గురువునే సేవించుచుండును గురువు చెప్పిన మాటలనే నమ్మికగా ధ్యానించు
చుండును. ఈ ప్రకారముగా దినములు గడుపుచు సర్వకాలములయందు
గురుమూర్తినే తల్లి దండ్రీ దొర దాత దైవమును కొనుచు సేవించుచుండు
నని భావము.

౨౩౪ కం॥ సతి పొరుగుారికిబోయిన । పతిరాకడ కోరినట్లు భావము
లోనన్ । మతిమంతుడు సచ్చిప్యడు । సతతము గురురాకగోరు సత్యాము
వినరా । వానితోటి । సాదెవ్వరనరా । హితుని రాకడను స్నేహితుడు గోరిన

యట్లు । అతిదరిదుగ్రిడు ద్రవ్యతతి రాగోరినయట్లు । సత్యామువినరా । వాని తోటి । సాచెవ్వరనరా ॥

॥౩॥

ఓ శిష్యుడా ! పరగ్రామమునకు పోయిన మగనిరాక కొరకు యిల్లాలు యెట్లు యెదిరి చూచుచుండునో మిత్రుని రాకడను మిత్రుడు యెట్లుకోగనో నిరుపేదవాడు ధనమును యెట్లు రాగోరునో అట్లే బుద్ధిమంతుడగు శిష్యుడు గురుమూర్తి రాకడకు యెల్లప్పుడు కోరుచుండును ఇది సత్యము ఆశిష్యునితో సమానమెవ్వడు కాడని భావము.

౨౩౫ కం॥ అతివెలరతి చతురతలా । యతివంచే వారితండు లరయ రనుచు త । తృతులరయరె రతిన్లనె । మతిమంతుడు గురుడుబోధ । మానీ నగాని । తద్యోధతా । మానాడుఘానీ । అతిదరిదునిచే విద్యార్జించి నతిగాడు చతురుడై విత్తామార్జనజేయు పంతులు । మానీనగానీ । తద్యోధతా । మానాడుఘానీ ॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా ! శ్రీలయొక్క కీర్తలయందలి నేర్పును ఆ శ్రీచే వారితండులు తెలుసుకొనలేరు కాని వారిభక్తులు మాత్రము తెలుసుకుందురు అని అన్నట్లు బుద్ధిమంతుడగు శిష్యుడు తన గురువు బోధను విడిచినప్పటికి ఆబోధను తానుమాత్రము విడువడు నిరుపేదవద్ద విద్యనేర్చు కున్నవాడు తన తెలివితేటలచే ధనమును సంపాదించును పంతులు విద్యజెప్పుట మాని నప్పటికి విద్యార్థి మానడని భావము.

౨౩౬ కం॥ పరిపూర్ణబోధదెల్పే । పరియంతము సేవజేసి బహునమ్మి కగా । గురుమూర్తికి తరువాతను । మరికన్నుల గననివాని మార్గాము ఛీఛీ । తలచరాదా । మాట ఛీఛీఛీ । గురువాజ్ఞ యివనీదె గురువై శిష్యులగూర్చి । గురుబోధ దెల్పెటి గురువంచకుని యొక్క । మార్గాము ఛీఛీ । తలచరాదా । మాట ఛీఛీఛీ ॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణబోధ జెప్పునంతవరకు మిక్కిలి నమ్మికతో సద్గురునకు శ్రుశూషలుజేసి బోధపొందిన తరువాత కన్నెత్తిచూడని శిష్యుని పద్ధతి మంచిదికాదు ఆశిష్యుని ముచ్చట తలచుకోకూడదు ఛీఛీ నీచము సద్గురుమూర్తి ఆజ్ఞలేకుండ తాను గురువై తన శిష్యులకు గురుబోధను చెప్పునట్టి గురుద్రోహిపద్ధతి తలంచకూడదు ఛీఛీ అని భావము.

౨౩౭ కం॥ తనశిష్యులువిని తననతి । వినయంబున గొల్చుకొరకు
 వినుతియొనర్చు । తనగురువును గురుడింటికి । జనుదెంచిన జూచి శుశ్రూష
 నొనర్చకుండా । లేమినిదెల్పి । చనుమనుచుండా । వినుముకుచ్చిత శిష్యా
 గ్రహిపీడు వీడెట్లు । మనజోదోక్తస్థితి గనునొ గురునకు శుశ్రూష । నొనర్చ
 కుండా । లేమినిదెల్పి । చనుమనుచుండా ॥ ౧౬ ॥

ఓ శిష్యుడా ! కపటశిష్యుడు తన శిష్యులు విని తననెంతో గౌరవింపు
 కొరకు తనగురువును స్తోతము జేయుచుండును తన యింటికి గురువు వచ్చితే
 చూచి సేవజేయక తన ద్రోహమును చెప్పి హిమ్మనుచుండును వీడే కపట
 శిష్యులలో మొదటివాడు వీడు ఉత్తమమైన పరిపూర్ణబోధస్థితిని తెలియజాల
 దని భావము.

౨౩౮ కం॥ కటిలాత్ముడైన శిష్యుడు । యిటువలె తాబలుకుచుండు
 యింటికివస్తే । యెఱువోవుచుండివస్తే । యిట్టిక క దర్శనముమళ్ళి యెప్పు
 డయ్యానో । యెవరికి దెలుసు । నెప్పుడేమానో । యెఱువోత దేమైన యిట్లా
 మంజనుకుంటె । తుటుకూన వొకరాగి దుడైన లేదప్పు । డెప్పుడయ్యానో ।
 యెవరికిదెలుసు । నెప్పుడేమానో ॥ ౧౭ ॥

ఓ శిష్యుడా ! కపట శిష్యుడు తనయింటికి సద్గురుమూర్తి వచ్చినట్లు
 అయితే యాక్రందిమాటలు బలుకుచుండును (ఉగురుమూర్తి) యెక్కడికి
 పోవుచు యిక్కడికి వచ్చితిరో మరల దర్శనము యెప్పుడవుతుందో యేకాల
 ములో యెట్లయ్యెది యెవ్వరికిని తెలియదు యేది తోచటములేదు. ఏమైన
 (ద్రోహమును) యిస్తామనుకుంటె చేతులో యిప్పుడు రాగిదమ్మిడి కూడలేదని
 భావము.

౨౩౯ కం॥ జపములు తపములు సలుపును । విపరీత స్మరణజేయు
 వేదాంతార్థం । బహిమితంబుగ జెప్పును । కపటాత్ముడు శిష్యుకోటి । గని
 మెచ్చుకొరకూ । మెచ్చిద్రోహ్య । మును యిచ్చుకొరకూ । అపకీర్తిచేతాల
 కదరినట్లగుపడి । ఉపముచే బ్రతుకూచుచుండు లోకులు తనను । గనిమెచ్చు
 కొరకూ । మెచ్చిద్రోహ్య । మును యిచ్చుకొరకూ ॥ ౧౮ ॥

ఓ శిష్యుడా ! కపటశిష్యుడు తన శిష్యులందరు చూచి మెచ్చుకొను
 కొరకు మెచ్చుకొని ధనము యిచ్చేకొరకు జపతపములు జేయుచుండును

విపరీతముగా స్మరించుచుండును. మితిలేని వేదాంతార్థములను చెప్పుచుండును. అప్రతిష్ఠలకు భయపడుచున్నట్లు కనపడి శిష్యాముగా లోకము తనను చూచి మెచ్చుకొనునట్లు బ్రతుకుచుండునని భావము.

౨౪౧ కం॥ గురుమూర్తి తెమ రహంకృతి । దొరకొన్నను చొంగ తోవదొక్కిన చెవున్ । గురునింద వినినచేసిన । నరునకు పరిపూర్ణబోధ । నవీయె తెలియా । కూడదువాన్ని । తెలియాక కలియా । గురుడుదెల్పని పుస్తకరీతిచే హర్ష । మరసీతినని యెంతో మురసిన యీబోధ । నవీయె తెలియా । కూడదు వాన్ని । తెలియాక కలియా ॥ ౧౯ ॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తికి యెదురుగా అహంకారముతో ప్రవర్తించి నను దొంగత్రోవలు పోయినను గురువును నిందించినను ఒకరు నిందించగా విన్నను యిటువంటి మనుష్యుడు పరిపూర్ణబోధను తెలుసుకొనజాలడు వానిని తెలియక స్నేహము జేయకూడదు గురువుబోధించకనే పుస్తకములొనున్న ప్రకారము పరిపూర్ణమును తెలుసుకొంటినని యెంతో సంతోషించినను వ్యర్థమే అని భావము.

౨౪౨ కం॥ నాలుగు శుభ్రావణములు । లోలతగావించుకొనుచు లోకా తీతం । బాలోంటి గురునిచే । యీలోకముజోలి విడుపు । మింతేచాల్సన్నా । నీతోగూడ । యిదిమరువకన్నా । కీలుదెలియని చదువు చాలాజది వెందాకు । చాలించి నీవిట్టికీలా దెలిసితివేని । యింతేచాల్సన్నా । నీతోగూడ । యిది మరువకన్నా ॥ ౨౦ ॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురువునకు నాలుగు విధములగు శుభ్రావణ భక్తితో జేసి అసద్గురుమూర్తిచే లోకాతీతమైన పరిపూర్ణమును చూచి యీ ప్రపంచము యొక్క సంగతి చదువు కొమ్ము యింతే చాలును నీతోబాటు దీనిని మరువకు రహస్యములు దేయని విద్యలను యెక్కువగా చదువకు వాటిని చాలించి నీవు మారహస్యము తెలుసుకుంటినేని చాలునని భావము.

౨౪౩ కం॥ దేశికుని చరణార్చితము । కాశీగంగయని గురుని గను గొన్నను వి । శ్వేతుని యతడుతనకుప । దేశబొనరించి నట్టిదే తారక వనీ । మననందతా । సీతీరునగనీ । యేసిం యందున్న కశిప్రయాగ రా । మేళుని పురమై ప్రకాశించు నాసీమ । దేతారకమని మననందతా । నీ తీరు నగనీ ॥ ౨౧ ॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తియొక్క పాదజలము కాశిలోని గంగాజలమునియు సద్గురువును చూచినపుడు విశ్వేశ్వరుడనియు ఆ గురువుతనకు ఉపదేశించిన మంత్రము తారక మంత్రమనియు మనస్సులో తలంచవలయును ఈ ప్రకారముగ దలంచిన మానవుడు యేదేశమందున్నను ఆ దేశమే కాశిప్రయాగ రామేశ్వరము అనుపట్టణమువలె ప్రకాశించు చుండునని భావము.

౨౪౩ కం॥ గురుచరణ జలముగోదా • వరియని గురుమూర్తి రామ భద్రుండని త • త్పురమును భద్రాచలమని • గురుమంత్రమే తారకమని గురిగలిగినట్టి • తిరిగిరాని • మరుగెరిగి నట్టి • నరుడున్నచోటె సుందర శేషగిరి భద్ర • గిరిరంగనాయక పురమానదగియుండు • గురిగల్గినట్టి • తిరిగిరాని • మరుగెరిగినట్టి॥

॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తియొక్క పాదతీర్థము గోదావరిలోని తీర్థమనియు గురుమూర్తి శ్రీరామ చంద్రుడనియు ఆగురుమూర్తి యుండె పట్టణమును భద్రాచలమనియు ఆసద్గురు మంత్రమే తారకమంత్రమనియు స్మరియించుకొని మరల జన్మలేని రహస్యము దెలుసుకున్న యనుష్యుడున్న స్థలమే అందమైన తిరుపతి భద్రాచలము శ్రీ రంగము అని చెప్పుటకు సామర్థ్యముగలిగి యుండునని భావము.

౨౪౪ కం॥ గురుడు నరుడనుచు • దలచిన • గురుమంత్రము మరచి యున్న గురువుతులనా • దరణయొనర్చకయుండిన • గురువును విడనాడి రెండో గురుని జేరిననూ • సద్గురుబోధ • నెరిగి దూరిననూ • యెరుక మహా త్యాము నెరిగినయిటువంటి • నరు నాక్షదప్పా దునరతాము నిజమింకా • గురుని జేరిననూ • సద్గురుబోధ • నెరిగి దూరిననూ॥

॥౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! గురుమూర్తిని మానవుడని అనకున్నను గురువుచెప్పిన మంత్రమును మరచిపోయినను గురువుతుల నాదరించక పోయినను మంత్రము జెప్పిన గురువును వదలి రెండవ గురువును ఆశ్రయించినను గురుబోధను పొందెదూషించినను ఈ యెరుకయొక్క మహిమ తెలిసిన యిటువంటి మనుష్యుడు తప్పక నరకమును పొందునని భావము.

౨౪౫ కం॥ జ్ఞానవైరాగ్య భక్త • సమాజ నదీస్నాన దేవమంత పతనత • ధ్యాన మఖతంత్రములు పర • మానిని రతిగోరునట్టి ముఖాసంఘ

ముకూ , బోధనుదెల్పు మనినవారలకూ , తాను బోధించూట తగదు బోధించితే , తాను నేనను ప్రాంతి తొలగెదేలాగట్టి , మనుజాసంఘముకూ , బోధనుదెల్పు , మనినవారలకూ॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానము వైరాగ్యము భక్తి నదిస్సానము దేవతాదర్శనము మంత్రపఠనము ఆధ్యాత్మము యజ్ఞములు తంత్రములు పరశ్రీ సంభోగము అనునవి కోరునట్టి మనుష్యులు పరిపూర్ణబోధ దెలుపుమని వారు ప్రార్థించినను తాను బోధించ గూడదు బోధించితే వారికి తాను నేను అను భాగ్రాంతి తొలగదని భావము.

౨౪౬ కం॥ ఇంగితము నెరిగి సద్గురు , పుంగవుచే నరుడుభుక్తి ముక్తి క్రియలన్ , సంగాసంగము లెడలిన , శృంగారమె వానిచేష్ట చూచెవారలకూ , వాడున్నట్లు , తోచె వారలకూ , మంగళసూత్రమే భంగిశృంగారామౌ , శృంగార వతికి యశృంగార వతికట్టు , చూచెవారలకూ , వాడున్నట్లు , తోచెవారలకూ॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తి ఆభిప్రాయము (సూచన)ను తెలుసుకొని మనుష్యుడు భుక్తి ముక్తి క్రియలయొక్క సంయోగములను వదలుకున్నట్లు లయితే వానినడకలు చూచెవారలకు వాడున్నట్లు అనుకునే వారలకు అందముగా నుండును. ఆదెట్లుంటే చక్కదనముగల శ్రీకృష్ణ మంగళ సూత్రము యెట్లు అందమైనదో చక్కదనములేని శ్రీకృష్ణ మంగళసూత్రమట్లే అందముగా నుండునని భావము.

౨౪౭ కం॥ జనులందరు గురుబోధను , గని రాజనులందు నేను గలియక యున్నాన్ , నన్ను మన్నింతురెవారని , మనసున తలపోసె బోధమర్మామబ్బినా , అబ్బినవారి , ధర్మామబ్బినా , జనన మరణములేని ఘనమైనత్రోవనే , గననైతినని బోధగనకున్న యీ బోధ , మర్మామబ్బినా , అబ్బినవారి , ధర్మామబ్బినా

॥౧౬॥

ఓ శిష్యుడా! మానవులందరు గురుబోధను పొంది వచ్చుచుండగ చూచిన వాడొకడు నేను వీరికి కలవకుండనుంటే వీరు ఆదరించరు అని మనస్సుతో అనుకుంటే బోధరహస్యము తెలువదు తెలిసినను వారిధర్మము అల

బడదు జననమరణ బ్రాంతి రహితమగు ఈ గొప్పబోధయొక్క మార్గమును నేను చూడనైతి నని బోధను పొందినచో యీబోధ రహస్యము తెలియదని భావము.

ఇతి, శ్రీ మద్భాగవత శ్రవణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే శిష్యుని లక్షణం న్నామ పంచదశోధ్యాయః. ||౧౫||

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(శిష్యుని లక్షణం) అను పది
యైదవ అధ్యాయము.

-(౦)-

—: ౧౬ గురుశిష్యోభయ లక్షణం ౧౭ :—

౨౪౮ కం॥ హృదయగ్రాంధి విడుటకై , సదయత యీ బోధదెల్పు జనదాగురుడై , వదలక చిత్తములో గురు , పదయుగళము దలుపవలదే , భక్తూడైతవుడూ , బ్రాంతిరహిత , సక్తూడైతవుడూ , కుదుగాదు యివిరెండు గురుశిష్యులకు లేక , కదలిక లేనట్టిమనబోధోక్తస్థితి , భక్తూడైతవుడూ , బ్రాంతిరహిత , సక్తూడైతవుడూ॥ ||౧॥

ఓ శిష్యుడా! గురుమూర్తియైన మహానుభావుడు శిష్యుని హృదయముతో గల సందేహము దొలగుటకై దయతో ఈ పరిపూర్ణబోధ నుపదేశించ వలయును శిష్యుడైనవాడు బ్రాంతిరహితమైన అచలబోధ నుపదేశము కావలయునని ప్రేమగలిగినపుడు గురుమూర్తియొక్క రెండు పాదములను వదలకుండ తన హృదయములో ధ్యానింపు చుండవలయును గురుశిష్యులకు యీ రెండు పద్ధతులు లేకున్నచో చలనరహితమైన అచలబోధయందు చెప్పినట్టి స్థితి కుదరదని భావము.

౨౪౯ కం॥ గురుదాసవదలకుండిన , మరి శిష్యుడు ద్రవ్యబోధ మగున్నదైనన్ , మరియాదదక్కదిరువుర , తెలిగుండము వీరలతి విహీను

లోయన్నా , గట్టిగదురఖి , మానులోయన్నా , గురుడు శిష్యునికన్న కొడు
కూగ గనకున్న , గురుసీపై శిష్యాడా గురినిల్చకుండిన , హినులోయన్నా ,
గట్టిగ దురఖి , మానులోయన్నా॥

ఓ శిష్యుడా! ఆశవిడువని గురువైనను ధనలబ్ధుడు శిష్యుడైనను
ఈ గురు శిష్యులిద్దరికి గౌరవములు దక్కవని తెలుసుకొనుము వీరు మిక్కిలి
హినులు గట్టిగవీరు దురఅహంకారము గల వారు శిష్యున్ని తన కన్నకుమా
రునిగా గురువు చూచుకొన కున్నను గురువుపై శిష్యుడు లక్ష్యముంచ కున్నను
వీరిద్దరు హినులేనని తెలుసుకొనుమని భావము.

౨౫౦ కం॥ గురు గురుబోధలచేతను , పరిపూర్ణము నెరిగి యెరుక
బాసిరయతనిన్ , గురుతెరుగ నొరులశక్యమె , యెరిగిన నరులిట్టిబోధ నెరిగే
రోయన్నా , వారెరుగాని , మరుగుండదన్నా , చిరుతపాపనిరీతి మరిపికావము
భాతి , తిరుగూచునుండు పెక్కురుమాడ్కి గురు డెట్లు , యెరిగేరోయన్నా ,
వారెరుగాని , మరుగుండదన్నా॥

॥౩॥

ఓ శిష్యుడా! గురుసాంప్రదాయము గురుబోధ అనువాటిచేత పరిపూ
ర్ణము తెలుసుకొని యెరుకను వదలిన మహాపురుషున్ని తెలుసుకొనుటకు
యితరుల (పామరుల) కు సాధ్యముకాదు తెలుసు కున్నను ఆపామరులు
యీ బోధను తెలుసుకొనలేరు నాయనా? ఆసద్గురుమూర్తి తెలియని రహస్యము
యుండదు ఆ మహాను భావుడు చిన్నపిల్లవానివలె పికావమువలె పిచ్చివానివలె
తిరుగుచుండునని భావము.

౨౫౧ కం॥ మలయాద్రీ చెంతచెంచుల , కిలచందన భూరుహములె
యింధనమట మిక్కిలి గలుగబట్టి యట్లనె , చులుకన సుమి యింటగలుగు
సూరిభూషణుడూ , బహుమాన్యుడు , దూరస్తు డెప్పుడూ , తెలయానివారికి
తెలిసేదికతినాము , తెలివీచెదిలిసీతె తెలియ జేసునుబోధ , సూరిభూషణుడూ ,
బహుమాన్యుడూ , దూరస్తుడెప్పుడూ॥

॥౪॥

ఓ శిష్యుడా! చందన పర్వతమువద్ద నివాసముజేసె చెంచువారలకు
ఆ చందనపుచెట్లే యెక్కువగా నుండుటచే వారు పోయిలో కదైలుగా వాడు
కుందురు. అట్లనే తన యింటిలోనున్న సాధుభూషణుడు నిర్లక్ష్యముగా
నుండును. దూరముగా నున్న సద్గురుమూర్తి సర్వదా పూజింపబడుచుండును.
యిది తెలియనివారికి తెలియుట కష్టము. అట్టి సద్గురువును తన తెలివితో
తెలుసు కుంటే ఆసద్గురువు తనకు పరిపూర్ణబోధను తెలియ జెప్పునని భావము

౨౫౨ కం॥ దూరముననుండి విన్నను , చేరును సజ్జనుడు గురుని
చెంతకు జోధన్ , గోరి దుర్జనుడు గోరడు , దూరస్థుడు గాక గురునితో
గూడియుండి , యెట్లనియన్న , దూరాననుండి , కోరితుమ్మెద తమ్మి జేరి
తేనియగ్రోలు , నారీతి నెరుగావు చేరికప్పలు తమ్మి , తో గూడియుండి ,
యెట్లనియన్న , దూరాననుండి॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! సత్పురుషుడగు శిష్యుడు దూరము నందుండి విన్నను
పరిపూర్ణ జోధను వినగోరి గురువు సన్నిధికి పోవును దుర్జనుడు దూరముగా
నుండక గురువుతో కలసియుండి జోధను వినడు అది యెట్లంటే తుమ్మెదలు
మకరందము నపేక్షించి దూరమునున్న కమలముల వద్దకుపోయి మకరంద
మును త్రాగును. కమలములతో కలసియున్న కప్పలు మకరందమును త్రాగ
వని భావము.

౨౫౩ కం॥ చూసి మదిదెలిసి శిష్యుని , యాశయమును తగినజోధ
నతనికి దెలియన్ , జీసిముద మొందజేసెటి , దేశికుడే ముఖ్యుడనుచు తెలుసు
కోవోయా , కనియతగాన్ని , కలుసుకోవోయా , చేసినదయతో నీయాశసం
పూర్తిట్లు , వ్రాసె తెవేసు కొచూచేవు తార్థాణ , తెలుసుకో వోయా , కని
యతగాన్ని , కలుసుకోవోయా॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా! శిష్యునిజూచి అతని అభిప్రాయము మనస్సులో తెలుసు
కొని అతనికి తగిన జోధను ఉపదేశించి సంతోషింపజేయు సద్గురువే పరీధాను
డని తెలుసుకొనుము అటువంటి వారినిచూచి కలిమిడి చేయము ఆగురుమూర్తియు
దయతో నీ ఆశను పూర్తిచేయును ఇట్లు వ్రాసియుంచుకొనుము దానికి నిదర్శ
నము తరువాత చూచెదనని భావము.

౨౫౪ కం॥ మంతనమున గురుజోధను యెంతో వింతనుచు నమ్మి
తింతేకద , యేవంతలు గనరావని ధావంతము నొందేటి వానిబ్రతు కెంత
కంతే , చింతలులేని , గతిగానడింతే , అంతకంతకు వానికతి చాదస్త మెకాని ,
సంతాకూటముతోటి సంభాషించడు వాని , బ్రతుకెంతకంతే , చింతలులేని ,
గతిగానడింతే॥

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా! కడట శిష్యుడు తనమనస్సులో గురుజోధ అనగా యెంతో
వింతగా నుండుననుకుంటేని యింతేకదా యిందులో యేమి వింతలులేవు అని
యేడ్చేవాని బ్రతుకు యెంతకంతే వాడు దుఃఖములేని త్రోవకు పోజాలడు
అంతకంతకు వానికి విచ్చియెక్కువే కాని సత్పురుషులతో మంచిగ మాట్లాడ
లేదని భావము.

118 శక్తి ద్వయనిరాసకందైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శులు భార్యసహితములు

౨౫౫ కం॥ తనగురుబోధను తా జది , విన విను జనఃతతియిదికి
వింతై యీబో , ధను నేర్వకున్న వ్యర్థము , జననంబని తోచిశరణు శరణా
నెట్టూ , వెంటనెవాండ్లు , దరిజేరెట్టూ , ఘనమైనయిక్కి జేసినవాడె
శిష్యాకు , అనుమాన మేమిందు గనరాదు వినవోయి , శరణానెట్టూ ,
వెంటనెవాండ్లు , దరిజేరెట్టూ ॥౨౫॥

ఓ శిష్యుడా! తన గురువు చెప్పినబోధను తాజదువుకున్నప్పుడు విను
చున్న ప్రజలందరు మదిలో ఆశ్చర్యము గలిగి యీబోధను నేర్చుకొనకున్న
మన జన్మములు సార్థకములు కావని ఆలోచించి వెంటనే ఆప్రజలు దగ్గరకు
వచ్చి శరణుశరణు అనునట్లు గొప్పనైన యిక్కిచేయువాడె శిష్యుడు
యిందుకు సందేహము యేమిలేదని భావము.

౨౫౬ కం॥ తనభార్య రూపులేఖలు , తనపుత్రుల సద్గుణములు తన
సంపదయుగ్ , తనపెరటి ముందుచెట్టులు , తనగ్రామపు సాధుజనులు
తనకూ మెప్పొన , యీ యిలలో యెం , తటి వానికైనా , వినలేదె నీవా
హాళ్యనుజూచి మోహించె , ఘనవాహనుండొ చక్కని భార్యగలిగుండి ,
తనకూ మెప్పొన , యీ యిలలో యెం,తటి వానికైనా॥ ॥౨౫॥

ఓ శిష్యుడా! తన యిల్లాలి సౌందర్యము తన కొడుకుల మంచిగుణ
ములు తన బిశ్వర్యమును తన పెరటిలోనుండెడి ఓషధులు తన వూరిలోనున్న
సత్పురుషులు యీ ప్రపంచములో యెంతవానికైన గురిగానుండవు అదెట్లంటె
యిందృశకు సౌందర్యముగల శచీదేవి భార్యగానున్నను గౌతముని భార్యయగు
అహల్యను చూచి మోహించెనని భావము.

౨౫౭ కం॥ జతనముగదాచి చదువుము , రతనమ్ముల హారమిదియు
రసికులగళమా , యతనము దీనికి నేబహు , యతనము గావింతెచ్చి
యిస్తర నేడూ , బోధకుబందో , బస్త్రారచూడూ , రతనాలెట్లారాళ్ళు రత
నాలందని యంటె , రతనాలి పద్యాలే రసికులెరిగెద రివిసి , కిస్తీరనేడూ ,
బోధకుబందో , బస్త్రారచూడూ॥

ఓ నాయనా! ఇదిరత్నములహారము దీనికి సాధువులయొక్క కంఠము,
నివాసస్థలము దీనిని జాగ్రత్తగా దాచుకొని చదువుకొనుము. నేనుచాల ప్రయ
త్నముచేసి తెచ్చిన యీ హారమును నేను నీకిచ్చితిని పరిపూర్ణబోధను యిది
గట్టిపరచును. రాళ్ళను రత్నాలని చెప్పితె రాళ్ళరత్నములుగావు. అనిఅంటె
విద్వాంసులు యీ పద్యములనె రత్నములని తెలుసుకుందురని భావము.

౨౫౮ క౮॥ విననేర్చి చెప్పనేర్చిన , మనుజులకే దీనిలోని మర్మము
దెలుసున్ , వినజెప్పనేరకుండిన , మనుజులు యీ బోధతోని మర్మామెరి
గెరా , దీనందుండే , ధర్మామెరిగేరా , జనులె కొబ్బరికాయ తిననేర్చుగల
వారు , తిననేర్చునాకోతి తనకా కాయబీన , మర్మామెరిగేరా , దీనందుండే ,
ధర్మామెరిగేరా॥

॥౧౧॥

ఓ శిష్యుడా! వినుటకు చెప్పటకు సామర్థ్యముగల మానవులకే యీ
గ్రంథములోని రహస్యము తెలుసును వినుటకు చెప్పటకు సామర్థ్యములేని
మనుష్యులు యీ బోధతోని మర్మధర్మములను తెలియజాలరు అది యెట్లంటె
మనుష్యులు కొబ్బరికాయను తినుటకు నేర్పరితనముగలవారు కోతికి కొబ్బరి
కాయదొరికిన తినుటకు నేర్పరితనములేదని భావము.

౨౫౯ క౯॥ నేనెంత లెస్సజిచిన , దీనినిబెలియంగలరె దేశిక
వర్యున్ , పూనిసేవించకుండిన , మానవులది యెట్లనన్న మరివినకోయీ ,
నామాటందు , మనసుంచవోయీ , వానకాలములోని వర్షము వొకబిందు ,
వైనమిట్టనునిల్చి , దది నిశ్చయమెకద , మరివినవోయీ , నామాటందు ,
మనుసుంతవోయీ

॥౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! మానవులు గురుమూర్తికి భక్తితో శుశ్రూష చేయకపోతె
ఈ పరిపూర్ణ బోధను నేనెంత జాగుగ వదిలినను తెలుసు కొనజాలరు నామాట
యందు మనస్సునుంచి చక్కగా వినుము అదెట్లంటె వర్షకాలములో వర్షించెడి
ఒక వర్షబిందువైన మిట్ట ప్రదేశములో నిలువజాలదు యిది నిశ్చయమని తెలుసు
కొనుమని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహితపరమ తత్వే
గురుశిష్యోభయ లక్షణంన్నామ పోడశోధ్యాయః.

॥౧౬॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(గురుశిష్యో భయలక్షణం) అను
పదహారవ అధ్యాయము

—(౧)—

118 శక్తి ద్వయనిరాసకంజైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకంబార్థదర్శులు భావార్థసహితములు

—: ౧౭ గురు దత్తాత్రయ దానం ౧౧ :—

౨౬౦ కం॥ నన్నాశ్రయించినావని , యన్నాయాబోధనీక! అతుకుట కొరకై , యెన్నో యుక్తులజెప్పితి , విన్నావా దీన్నిసీవు విడువకెప్పటికీ , నాయాజ్ఞాను , గడువాకెప్పటికీ , ననుసీవునిన్ను నేగన్నా వేళ్ళెట్టిదో , ననుసీవు విడలేవు నిన్నునే విడలేను , విడువకెప్పటికీ , నాయాజ్ఞాను , గడువాకెప్పటికీ॥ ౧౧॥

ఓ నాయనా! నన్ను సీవు ఆశ్రయించితివని నీ మనస్సునకు పట్టేనిమి త్తమై దృష్టాంతదృష్టాంతములతో యీ బోధను నీకు ఉపదేశించితిని వింటివి గదా దీనినెప్పుడు మరుసఁగము నాయాజ్ఞా మితిమీరకుము నన్నుసీవు నిన్నునేను చూచినకాలము యెటువ టిదో కానినన్ను సీవునిన్ను నేనువిడచియుండ లేకుండ నున్నామని భావము.

౨౬౧ కం॥ పోయెరను సతియెను , నతిసాహస పరులుగాక యాంతర్యమునన్ , రతివేశ్య జ్జుపడ సు , తతిగలుగదు చూడుమట్ల తగ దుఱుజ్ఞించా , గురుశిష్యాలు , తగులజ్జునొంచా , మతిని నీవిట్లు సమృత్తిజేసి యేయె సు , గతి నన్నడుగుము బోధ స్థితి నీకుదృఢపరతు , తగదూ రజ్జించా , గురుశిష్యాలు , తగులజ్జునొంచా॥

ఓ శిష్యుడా! భార్యభర్తలు దైర్యములేకుండ మనస్సుతో కీర్తాసమ యములందు సిగ్గును పొందితె సంతానము గలుగదు అట్లనే గురుశిష్యులు బోధోపదేశ కాలముందు సిగ్గుపడకూడదు నీ హృదయమును స్థిరపరచుకొని యేవృత్తాంతమునైన నన్నడుగుము బోధస్థితిని నీకుతక్కుగా బోధింతునని భావము.

౨౬౨ కం॥ రతికొరకు గాదె సతిపతి , కతిహితమతి సేవజేయు నటువలెబోధ , స్థితిసీకు కుదురుటకు స,మృత్తితో గురుసేవజేయు మానీతి వంతా , అభిమానము , పోనినీదంతా , అతిసీదయ వస్తై అరనిషిష్యమున బోధ , స్థితిసీకుఁబడిరించు సిగ్గు విడచికొల్వ , మానీతివంతా , అభిమానము , పోనినీదంతా॥ ౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! భార్యప్రేమతో తన సౌఖ్యముకొరకే భర్తకుసేవజేయు నట్లు నీకుబోధస్థితి అలవడుటకు ప్రేమతో గురువును సేవించుము బుద్ధి

మంతుడా! నీ ఆహంకారము నంతను వదలుము ఆ సద్గురు మూర్తికి దయగలిగితే అరనిమిషకాలములో నీకు బోధస్థితిని అనుకూలంప జేయునని భావము.

౨౬౩ కం॥ నీమానసమున సంశయ , మేమాత్రము నిల్చుబోకు మిక నాతోడే , నామాట నిశ్చయమునే , నేమాత్రము దాచలేదు సీతోడుసుమ్మి , యంతకుమిక్కి , లిగలేదు లెమ్మి , నామీదతలవుంచు ననుమరువ కిక నేను , నీమీద దయవుంతు నిజమిందుకీదె వొట్టు సీతోడు సుమ్మి , యంతకుమిక్కి , లిగలేదుసుమ్మి॥

ఓ శిష్యుడా! నీమరస్సులో సందేహ మేమాత్రము నుంచుకొనకు నాతోడేనుమా నామాట నిజము నేను యీ పరిపూర్ణబోధలో నేసేంతమాత్రము రహస్య ముంచలేదు సీతోడు యంతకన్న గొప్పదివేరె యెమిలేదు లెమ్ము నన్ను మరచిపోకనామీద తలంపు యుంచుము నేను నీమీద అనుగ్రహము యుంతును యిదినిజము దీనికి యిదె ఒట్టు సీతోడుసుమా అని భావము.

౨౬౪ కం॥ నీగురుబోధను నీచే , బాగుగవిని నిందజేయు భ్రష్టుల మాటల్ , లోగొని విడచేవిది నీ , కేగురు డీలాటి బోధనెరిగించడోయా , యెరుకలోదె , యెరిగించునోయా , ఆగురుబోధలన్నీనే దెలిసుండి , నాగురు బోధ నేనయముగ నీకిస్తె యెరిగించడోయా , యెరుకలోదె , యెరిగించు నోయా॥

॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! నీవుచెప్పె గురుబోధను బాగుగవిని దూషించుచుండెడు దుర్మార్గుల మాటలునమ్మి యీ గురుబోధను విడువకు నీకు యేగురువు హృదయిటువంటిబోధను బోధించడు యెరుకలో నుండెడి భ్రాంతిమార్గములే బోధించును ఆయొక్క గురువులబోధలను తెలుసుకొని నేను నాగురుబోధను నీకు తెల్పియుంటినని భావము.

౨౬౫ కం॥ నిక్కముగ బీరపీచుల , చిక్కుసుమీ విచ్చరాదు చీ యీ యెరుకన్ , మస్కవనే బోధించిర , చక్కని బోధాన్నిచేత సాధించు పోరా , విచ్చేచింత , చాలించుకోరా , చొక్కమో యీ బోధ కెక్కడ యీదెను , తక్కినబోధల దిక్కుజూడక దీన , సాధించుపోరా , విచ్చేచింత , చాలించుకోరా॥

॥౬॥

ఓ శిష్యుడా! ఈయెరుక బీరకాయ పీచువంటిది యీ చిక్కును నిజముగా విడదీయరాదు పేర్లుగానేను బోధించిన అందమగు యీ షరిత్రార్థబోధయను అగ్నిచే సాధించుకొనుము ఆ యెరుకయను చిక్కును విచ్ఛవలయునను ఆలోచన జేయకుము నిర్మలమైన యీ బోధకు సమానమైనది యెక్కడలేదు విగతా బోధలను వదలుకొనుమని భావము.

౨౬౬ కం॥ అడివి పుశిరికెయు జలనిధి , బొడమినలవణం బటంచు బొగడినరీతిన్ , పుడమిని యీ స్థామందున , కడువేడుక నీవునేను గలనూట వినరా , నీనాప్రేమ , గల సెగనొనరా , విడలేవు నీవు నన్ను విడలేను నేనిన్ను , పొడజూచి నీవు నేనెక్కడబోక నిలచిట్లు , గలనూటవినరా , నీనాప్రేమ , గల సెగనొనరా

॥౭॥

ఓ శిష్యుడా! అరణ్యములో కాసిన పుసిరికాయయు సముద్రములో బుట్టిన ఉప్పును కలసినట్లు నీవునేను యిచ్చోట సంతోషముతో కలిసితిమి నీకు నాకు భక్తి విశ్వాసములుగూడ కలిసినవి నీవునేను విడిచి పోలేము నీవు నన్ను నేనునిన్ను చూడగానే యెచ్చటికి పోకుండ నిలచియుంటిమని భావము.

౨౬౭ కం॥ పెద్దలనింద యొనర్చకు , పెద్దల సేవించుకొరకు పిరిదివియకు మే , పెద్దలతో వాదించకు , పెద్దలు జెప్పేటి సుద్దిపెడ చెవుల వినకూ , పెద్దలునడిచె , నడకానే మనకూ , పెద్దలకన్న నేపెద్ద నంచనుకోకు , పెద్దలగనుగొన్న ప్రియముతో మృక్కుము , పెడచెవుల వినకూ , పెద్దలు నడిచె , నడకానే మనకూ॥

॥౮॥

ఓ శిష్యుడా! పెద్దలనిందించకు పెద్దలకు పరిచర్య చేయుటకై నేను దీయకు పెద్దలతో వివాదముజేయకు పెద్దలు చెప్పిన మాటలు శ్రద్ధగా వినుము పెద్దలుయెట్లు నడచినను యేమియనబోకుము పెద్దలకన్న నేనెపెద్దయని గర్విం చకు పెద్దలను చూచిన ప్రేమతో నమస్కరించుమని భావము.

౨౬౮ కం॥ పెత్తనమున యేనుంగిల , చెత్తనుదినవలసె చీమచిన్న తనమునే , హత్తుగొని తినును చక్కెర,యిత్తరి యీ రెంట్లా నీకు , యిష్టా మేదైతే , చేకొను మదె , స్పష్టామిదైతే , పెత్తనమున చేది పెంపొందు చుండూను , చిత్రాములో దెలియ , చిన్నతనమే మేలు , యిష్టామేదైతే , చేకొను మదె , స్పష్టామిదైతే॥

॥౯॥

ఓ శిష్యుడా ! పెద్దతనము గలిగిన యేనుగు చెత్తను చిన్న తనముగల చీమ చక్కరను తినును యిటువంటి పెద్దతనము చిన్నతనము అను యీరెండింటిలో యేదిసీకిష్టమో దానిని చేపట్టము స్వచ్ఛముగా పెద్దతనముచేత కష్టములే ప్రాప్తించుచుండును మనస్సులొ ఆలోచించుకొనగా చిన్నతనమే మంచిదని భావము.

౨౬౯ కం॥ తనకు శరణన్న వారల । మనుసెట్టిదొ తరచిచూచి మరి తెల్పదగున్ । వినువారికి తగినట్టిది । యని రిట్లు మహానుభావు అతిచాతుర్యమునా । వినికని నీమను । సతిచాతుర్యమునా । మనమైన యీబోధ కరుణిస్తీ దీన్ని । చచ్చిరదాక నిదురావచ్చినదాక మరువాకు । మతిచాతుర్యమునా । వినికని నీమను । సతిచాతుర్యమునా ॥

॥౧౦౦॥

ఓ శిష్యుడా ! తనకు సాష్టాంగనమస్కారము జేసిన మానవులయొక్క స్వభావ మెటువంటిదో పరీక్షించి చూచి వినువారికి తగినట్లుగా యీబోధను చెప్పవలయునని సత్పురుషులు జెప్పి నాయనా ? నీమనస్సును పరీక్షించి నీమాటలను విని అతిచాతుర్యముతో గొప్పనైన యీబోధను నీకునుగ్రహించి తిని యీబోధను నీవు చచ్చునంతవరకు నిదు బోవు నంతవరకు మరువక ధ్యానించుచుండుమని భావము.

౨౭౦ కం॥ చెప్పదగు గురుడు బోధను । చెప్పినపని జేసెనేని శిష్యా గ్రహిణిన్ । చెప్పదగదు చెప్పినపని । తప్పనివాడించేనేని దయదల్చిబోధా । యిద్దరికుండ । దగునిట్టిమేధా । చెప్పిముందుగ బోధచెప్పండి పనున్న । చెప్పాగూడదువాన్ని తిప్పాలజెట్టాక । దయదల్చిబోధా । యిద్దరికుండదగు । నిట్టిమేధా ॥

॥౧౦౧॥

ఓ శిష్యుడా ! సగ్గురుమూర్తి తాను చెప్పిన పరిచర్యను చేయు ఉత్తమ శిష్యునకు ఈపరిపూర్ణబోధను చెప్పవలయును తాను చెప్పినపనులు తప్పుడువి అని యెదిరించి మాట్లాడెవానికి చెప్పగూడదు యీఅభిప్రాయము గురుశిష్యులకు యిద్దరికి నుండవలయును మొదలు బోధను బోధించి తరువాత పరిచర్య

122 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్దదర్శులు భావార్థసహితములు

జేయుమని చెప్పండి అనేవానిని శ్రమపెట్టకుండ బోధను బోధించవద్దని భావము

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
గురుదత్తాభయదానం న్నామ సప్తదశోధ్యాయః ౧౭॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆచార్యుని రాజయోగిచే

వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(గురుదత్తాభయదానం) అను

పదిపదవ అధ్యాయము.

-(౦)-

—: ౧౮ ను జ న ల ఙ్గ ణ ౦ ౬ :—

౨౭౦ కం॥ ఇవివినుమనినను సుకనులు । చెవియొగ్గెద రవియుస్పృష్టి
జేసి కృతికిజల్ । చవిబుట్టింతుర దెట్లర । శివుడు కళానిధిని చక్కజేసేన
లేదా । నీమదిశంక । బాసేనలేదా । అననిలో శ్రీరాము డవగుజీరాహ్య
నెవరేమి యనకుండ సవరించి సుగుణిగ । జేసేనలేదా । నీమదిశంక ।
బాసేనలేదా ॥ ॥౧౭॥

ఓ శిష్యుడా! సత్పురుషులు ఈ పద్యములను వినుమరగానే చెవివ చి
వినెదరు విని వీటిని విమర్శించి యీ గ్రంథమునకు రుచిని కలిగింతురు
అదెట్లనగా (గురుభార్యను పొందిన) చంద్రున్ని శంకరుడు తలయందు ధరి
యించి చక్కవరచెను నీమనస్సులో సంశయము నుంచుకొనకు శ్రీరామ
చంద్రుడు గుణహీనురాలగు అహల్యను జనులు నిండించకుండ బాగుపరచి
గుణవంతురాలినిగా జేసెనని భావము.

౨౭౨ కం॥ గురుసూచనై న నరులను । మరిమరి వినుమనుచు జదువుమా పద్యములన్ । గురుసూచన యెరుగని యా । నరులను వినుమనుచు జదువ నగుబాటా గదరా । అదియెట్లన్న । యిదిగో దెల్పెదరా । పురుషా సంగతి లేనిపొలతి కొక్క శాస్త్ర । మరసి మెచ్చునెదాన్ని యతిపౌంధ సతివాలె । నగుబాటా గదరా । అదియెట్లన్న । యిదిగో దెల్పెదరా ॥ ౧౨॥

ఓ శిష్యుడా! గురుసూచన తెలుసుకున్న మనఃస్థులను మాటిమాటికి మాపద్యములను వినుమని వారిముందర జదువుము గురుసూచన తెలియని మనఃస్థులముందర జదివితేనేని పరిహాసముగా నుండును అదెట్లుంటె యిదుగో నేజెప్పెదవినుము. పురుష సంపర్కములేని శ్రీ మిక్కిలి పౌంధ శ్రీవతి కొక్కొక్క శాస్త్రమును చూచి ఒప్పుకొనదని భావము.

౨౭౩ కం॥ యెవరుంటె యేమిభయముర । సవరింతురు తప్పలుంటె సాధులువిన్నన్ । సవరించనివ్యు మిఁవిని । యవసీతులు నిందజేస్తె అయ్యేదే మోయా । అందులో మనది । పొయ్యేదేమోయా । భవనాశస్థితిలేని షడ్ధాతి యాబోధ । చొరంగవినుపించు చాచేలమాచేల । అయ్యేదేమోయా । అందులో మనది । పొయ్యేదేమోయా ॥ ౧౩॥

ఓ శిష్యుడా! సభలో యెవరున్న యేమిభయములేదు నిర్భయముగా జదువుము (ఈపద్యములందు) తప్పల యుంటె సత్పురుషులు వింటె సరి జేయుదురు సరిజేయనిమ్ము బుద్ధిహీనులు నిందించిన వారితో నేమియుకాదు నిందించిన మాత్రమున మనకు పొయ్యేది యేమిలేదు ఉత్పత్తి స్థితి లయములులేని పద్ధతిగల ఈపరిపూర్ణబోధను బహిరంగముగా రహస్య మర్థములు లేకుండ వినిపించుమని భావము.

౨౭౪ కం॥ పుట్టి టబిడ్డబహుగా । దిట్టెయుండినను యెవరు దిట్టరు భువిలో । పుట్టింటివారు కోడలు । దిట్టెనను అత్తవారు డిట్టెరుసుమ్మి । చేతుల కొద్ది । గొట్టెరుసుమ్మి । అట్టుంటె బహుదిట్టెన శిష్యాని । తిట్టాడు గురు మూర్తి వట్టివారుజూస్తె । తిట్టెరుసుమ్మి । చేతులకొద్ది । గొట్టెరుసుమ్మి ॥ ౧౪॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో ఆడపిల్ల తన పుట్టింటిలో యెత్తగడు సుగా నున్నను పుట్టింటివారు యెవ్వరేమనరు కోడలు గడునుడైతె మెట్టినింటి

124 శక్తిద్యయనిదానకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకంఠార్థదర్శకులు భావార్థసహితములు

వారు ఉడుదురు చేతులతో గొట్టుదురు. అలాగే సమర్థుడైన శిష్యున్ని గురు మూర్తి దూషించడు యితరులజూచి దూషింతుని భావము.

౨౭౫ కం॥ అందముగ ఘనుఁమెచ్చెన . రెందుకు మెచ్చెదరు దీన్ని యితరజనంబుల్ . చందుకుడు వుదయ ముదిన . సింధువు చెలరేగినట్లు చెలగానె చెర్తూ . కోనేర్లు నూ . తులు భావులేర్తూ . మందయానలబొందు మగవారెనుతిజేతు . రెందుకు నతిజేతు రిఁషండపురుషాలు . చెలగానె చెర్తూ కోనేర్లు నూ . తులు భావులేర్తూ ॥ ౧౨౫॥

ఓ శిష్యుడా! ఈ గ్రంథమును పెద్దలు సంతోషముగా నాదరింతురు సీమలు ఆదరించు అదెట్లుంటే చందోదయమైనప్పుడు సముద్రము ఉబ్బిం గునుగాని చెర్లు కోనేర్లు నూతులు భావులు యేర్లు వుబ్బింగవు మరియు శ్రీ సంపర్కమును పురుషులు మెచ్చుచుందురుగాని నపుంసకులు మెచ్చకొనరని భావము.

౨౭౬ కం॥ కాకంబులు సంపూర్ణ త . టాకస్థజలంబు లెట్లు త్రాగక తృప్తచే . గైకొనునొ కుంభజలము . ట్టిలియుగమందు డుష్ట లింపుమీర గనూ . నిల్వరుబోధ . కంఘాబారిననూ . మీకు దీనికెంతె మాకేయిట్టి చి . కాకు కొక్కకమైతె గైకొందుమందూరు . యింపుమీరగనూ . నిల్వరు బోధ . కంఘాబారిననూ ॥ ౧౨౬॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో కాకలసిండు చెరువులోని నీళ్ళతో దప్పి దీర్చుకొనక కుండలోని నీళ్ళనుద్రాగును అట్లే ఈ కలియుగమున మర్మార్గులు ఈపరిపూర్ణబోధయొక్క వాసనతగిలితే సంతోషముగా నిలువరు మీకు యీబోధకు సంబంధము మాకు యీచికాకు వద్దు కొక్కకమైతే సంతో షముగా విందుమందురని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణ విరచిత ద్వైతాద్వైత రహితపరమ తత్వే సుజన లక్షణంన్నామ ఆష్టాదశోధ్యాయః ॥౧౦౮॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
ప్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(సుజన లక్షణం) ఆను పది
ఎనిమిదవ అధ్యాయము.

—* ౧౯ కుజన లక్షణం ౪ *—

౨౭౭ కం॥ కుచ్చితమతియగు పురుషుని , చెచ్చెరవిను మనుచు జదువ శిష్టులవలె తా , ముచ్చట పాటుగవిన దివి , కుచ్చులక్షణముకక్క కూనా కెందుకురా , పిడుదుకు డగ్గ , పానామెందుకురా , హెచ్చైన ముత్యాలు పచ్చాల పతకము , గ్రచ్చిపేరుగ జేసితెచ్చి వేసితెకోతి , కూనాకెందు కురా , పిడుదుకుడుగ్గ , పానామెందుకురా॥

ఓ శిష్యుడా! చెడుబుద్ధిగల మనుష్యున్ని ఈ పద్యములను వినుమని మాటిమాటికి బ్రతిమిలాడి జదివినను సత్పురుషుల వలె ముచ్చట పాటుకైన విరదు కుక్కపిల్లకు కుచ్చుబోపి యెందుకు పిడుదుకు పాలుదాగిరెందుకు గొప్ప ముత్యములు పచ్చలపతకమును కుచ్చి హారముగాజేసి కోతిమెడలో వేసితె దాసికెందుకురా అని భావము.

౨౭౮ కం॥ అక్షయబోధస్థితిగల , లక్షణ వేత్తలకు మెప్పులైన కృతులలో , కక్షకుతప్పలు కుమతి ప , రిక్షింపుచునుండు నెన్నోరీతుల వినుమీ , తద్భావమీ , రీతిదికనుమీ , మక్షిక మెప్పుడు మాసినుగంధాదు , లీక్షించువర్జణము ప్రత్యక్ష మెకద యెన్నో , రీతులవినుమీ , తద్భావమీ , రీతిదిగనుమీ॥

॥౨॥

ఓ శిష్యుడా! నాశరహితమైన బోధస్థితిగలిగిన లక్షణములు దెలుసు కున్న మహాత్ములు మెచ్చుచున్న గ్రంథములలో దుష్టబుద్ధిగల వాడు అసూయతో యెన్నోరీతుల తప్పలు వెనకు చుండును ఆ దుష్టుని స్వభావము యిటు వంటిది అదెట్లంటే ఈగ ఎప్పుడైన పరిమళ వస్తువులను వదలి పుండ్లనే వెదకు చుండును యిదిసీకు అనుభవమే కదా అని భావము.

౨౭౯ కం॥ రమ్మని పిలువనిదే ప , ద్యమ్ములు జదువంగవచ్చి యతి సిందించున్ , సమ్మతిగాక కుమతివిని , యిమ్మహియది యెట్లరచ్చ నిట్లానే

126 శక్తి ద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధవిద్యతత్వ కందార్థదర్శన భావార్థ సహితములు

వినుమీ , వానిబుధ్య , దట్టానె కనుమీ , బొమ్మలాటలోడిచ్చు బొమ్మతా
నోకటి ఛీ , పొమ్మాని యనినా హాస్యమొనర్చదెపోక , నిట్లానె వినుమీ ,
వానిబుధ్య , దట్టానెకనుమీ॥

॥3॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో కుచ్చితబుద్ధిగల మనుష్యుడు రమ్మని
పిలువకముందే పద్యములు జదువుచుండగ తనంతట తానె వచ్చి తనకిష్టము
గాక అనేకముగా దూషించును అదియెట్లనన్న యిట్లనే వానిబుద్ధి గట్టనే
ఉండును అదెట్లంటె బొమ్మలాటలోడిచ్చు బొమ్మ అనె ఒక బొమ్మను యితర
బొమ్మలు పొమ్మంటెపోక ఛీ అని హాస్యము చేయుచునుండునని భావము.

౨౨౦ కం॥ వటియించిన చన్నులుగల , కుటిలానికి నిందజేయు
గుత్తపురవికెన్ , యెటువలె తనతప్పెరుగక , నటువలె గ్రంథమును మెచ్చ
డతిదుర్జనుండా , లేనిదెతప్పు , వెదకూచు నుండా , యిటువంటి బోధనే
నెరిగెదెట్లనుకోక , కటుపాక్యములు బల్కి ఘనులగా సింజేయు , నతిదుర్జ
నుండా , లేనిదెతప్పు , వెదకూచునుండా॥

ఓ శిష్యుడా! తనతప్పు లెరుగని జారిపోయిన చన్నులుగలస్త్రీ గుత్త
పురవికను యెట్లు నిందించునో అట్లనే మీక్కిలి దుర్మార్గుడు గ్రంథమును
మెచ్చుకొనడు లేనితప్పులను వెదకుచుండును యిటువంటి పరిపూర్ణబోధను
నేనెట్లు తెలుసుకుందును అని ఆలోచించుకొనక ఖండితముగ మాటలాడి మహ
త్ములను చిన్నబుచ్చునని భావము.

ఇతి, శ్రీ మద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహితపరమతత్వై
కుజన లక్షణం నామైకోనవింశోధ్యాయః.

॥౧౯॥

ఇతి, పుర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(కుజన లక్షణం) అను పంచోమ్మిదవ

అధ్యాయము.

—(•)—

—: ౨౦ శిష్యవిజ్ఞాపన ౮ :—

౨౦౧ కం॥ గురువర మీనాసంఘన , యెరుకను తెరగలిగియుండె
యిన్నాళ్ళగొలెన్ , కరుణారసేక్షణములన్ , తెరదీసితి రెరుకమాట దీరె
నిక్కడికి , చాలునుబోధ , దూరే దెక్కడికి , పరిపూర్ణమును లేనియెరుకను
జూపించి , యెరుకలేదని యంటి యెరుకలేదాయెను , తీరనిక్కడికి ,
చాలునుబోధ , దూరేదెక్కడికి॥

ఓ గురుమా! మీనామధ్యలో యెరుకయను తెరయుండెను మీకరు
ణారస దృష్టితో యిన్నాళ్ళకు తెరను తొలగించితిరి. యెరుకమాట తీరినది
పరిపూర్ణబోధ చాలును పరిపూర్ణమును లేని యెరుకను నిదర్శనముగా జూపించి
యెరుకనులేదని జెప్పితిరి. యెరుక లేనెలేదని భావము.

౨౦౨ కం॥ ధారుణికొంత జరించి వి , చారించితిగాని యీ విచారము
నేనె , వ్యారలు జెప్పగ వినలే , దారయ మీకోటవిన్ననయ్యా గురుమూర్తి,
నాతరమానుతి , జెయ్యామీకిరీ , సారాసన యనపురారి నీరజబృం , చా
రాకముఖులైన నేరారుమిముదెలియ , రయ్యాగురుమూర్తి , నాతరమా నుతి ,
జెయ్యామీకిరీ॥

॥౨॥

ఓ గురుమూర్తి! ప్రసంగముతో కొంతవరకు తిరిగి ఆలోచించి చూచి
తినిగాని మీరు చెప్పినటువంటి యీ పరిపూర్ణబోధను యెవరు చెప్పగవినలేదు
మిమ్ములస్తోత్రము జేయుటకు నాకు శక్తిలేదు హరిహర బ్రహ్మాది దేవతలకు
గూడ మిమ్ముదెలియుటకు సాధ్యము కాదని భావము.

౨౦౩ కం॥ ఘటమెదుట బెట్టిచూచిన , యటువలె బయలుండ జూపి
యతిమాయలచే , నటియింపుచున్న యెరుకను , తృటిలో విడిపిస్తిరిపుడు
దీరెమచ్చంకా , యికబుట్టాదు , యేరీతిశంకా , యెటుదోచకిలు వెళ్ళియిట
మిమ్ముజూచిన , పృటినుండి దయజేసిప్పడిదాక బోధిస్తె , తీరేమచ్చంకా ,
యికబుట్టాదు , యేరీతిశంకా॥

॥౩॥

128 శక్తి ద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శన భావార్థ సహితములు

ఓ గురుమూర్తి! యెవరుగా కుండనుబెట్టి ఇదుగోకుండయని జూపించి నట్లు పరిపూర్ణము నుండజూపి అనేక మాయలతో ఆడుచున్న లేనియెరుకను క్షణములో వదలించితిరి యిప్పుడు నాసందేహముదీరినది యికముందు యేసందేహము బుట్టదు యెక్కడ దోచక యింటినుంచి బయలుదేరి యెక్కడ తమను దర్శించిపవ్పటినుండి యంతవరకు మీరుభోధించితె నాసందేహము దీరినదని భావము

౨౮౪ కం॥ ఒకలు నేననక నిండిన • దెరిగింపుమదేమొ బయలు యేనొరులనుచున్ • యెరుగునీవెవరు యీ లే • నెరుకను వున్నావు వుంటె యిదిలేవంచనుకో • నేనొనినునీ • మదినీ లేననుకో • యెరిగి యీలేనెరుక యిట్లాలేకుండితె • పరిపూర్ణమో దాన్నె పగిదీగురైరిగేము • యిదిలేనః చనుకో • నేనొనినునీ • మదినీ లేననుకో॥

ఓ శిష్యుడా! పరులు నేను అను బేధము లేకుండ నిండియున్నది యేదో దానిని దెలుపుము శి॥ పరిపూర్ణము. గు॥ నేనుపరులు. అని దెలుపునట్టి నీవే వరు. శి॥ యీ లేనియెరుకను. గు॥ ఉన్నావు. శి॥ ఉంటె యిదిలేననుకో. గు॥ నేనో. శి॥ నిను నీమనస్సులోలేననుకో. గు॥ యీ లేనియెరుక యీరీతిగ లేకుంటె పరిపూర్ణమో. శి॥ దానిని యెట్లు తెలుసుకుందుమని భావము.

౨౮౫ కం॥ నాబుద్ధికి సరిపడ్డది • నీబుద్ధి తానియెన్ని నేర్పుల గనినన్ • చి బుద్ధులయాబుద్ధులు • నాబుద్ధికి మెప్పురావు నాతండ్రి వినరా • శాబాసు ని • న్నే తండ్రి గనెరా • యీబుద్ధినిక మానకే బుద్ధిబానాకు • యేబుద్ధి బూనీన నీబుద్ధి చెడిపోవు • నాతండ్రి వినరా శాబాసు ని • న్నే తండ్రిగనెరా॥ ॥౫॥

ఓ శిష్యుడా! యెన్నితీర్థ పరీక్షించి చూచినను నాబుద్ధికి సరిగా నున్నది నీబుద్ధిమేసుమా పామరుల బుద్ధులు నాబుద్ధికి నచ్చవు శబాసు నాయనా నిన్ను యేతండ్రి కన్నాగురా యీబుద్ధిని విడవకుము యితరమైన బుద్ధిని పొంద కుము యేబుద్ధి పొందినప్పటికి నీబుద్ధి చెడిపోవునని భావము.

130 శక్తిద్యయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వకందార్థదర్శలు భావార్థసహితములు

భద్రముగా దాచుకొనుము సర్వదా చూచుకొను చుండుము యే మనుష్యుడైన యీ పరిపూర్ణబోధ నడిగితె ఆ మనుష్యుని హృదయము తెలుసుకొనక బోధించకుమని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిచిత్ర ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే శిష్యవిజ్ఞాపనంన్నామ వింశోధ్యాయః ॥౨౦॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
బ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు
(శిష్యవిజ్ఞాపన) అను ఇరువదవ
అధ్యాయము.

— (౦) —

-: ౨౦ గ్రంథ పూర్తి :-

౨౦౯ కం॥ కూడి గురు శిష్యులిద్దరు । వేడుకతో బయలువున్న విధ మెరి గెరుకన్ । వీడిరిది లేనిదని మా । టాడుట కియేమి దోచ దడియేమొ కానీ । వింటిరెమీర । లిది యిందులోనీ । జాడమీతెరుకాని వేడితి వినుమంను । యీడికి సరి ముచ్చటాడూట కికదోచ । దడియేమొకానీ । వింటిరెమీర । లిది యిందులోనీ ॥ ॥౧॥

ఓ జనలారా ! సంతోషముగ గురుశిష్యులిద్దరు కలసి పరిపూర్ణము యున్నరీతిని దెలుసుకొని యెరుకను లేనిదని వదలిరి. అదేమొకాని మాట లాడుటకు యేమియు తోచడములేదు మీరు యీ గ్రంథమును వింటిరి ఈ గ్రంథములోని ఆభిప్రాయము మీకు తెలుసునని మిమ్ముల వినుమని కోరితిని యిక్కడికి సంపూర్ణమని భావము.

౨౧౦ కం॥ శర శాస్త్రస్వర హిమకర (౧౭౬౫) వరిమిత మైనట్టి శాలివాహన శకమం । దరయగ శోభకృదను వ । త్వర మార్గశిరంబు కృష్ణ చవితినాటికి నీ । పద్మాల్పది ద । కుక్కవ మున్నూటికినీ । మురయూచ

జేస్తే నెవ్వరువిన్న చదివిన । పరిపూర్ణ మెరుకై లేనెరుక లేకుండానె । చవిటి నాటికినీ । పద్యాల్పదిద । క్కుచ మున్నూటికినీ ॥

॥౨॥

ఓ జనులారా ! పడి పేడువందల అరువై అయిదవ సంఖ్యగల శాలి వాహన శకమునకు సరియగు శోభకృతు నామసంవత్సర మార్గశిర బహుళ చవితినాటివరకు పదితక్కువ మున్నూరు (౨౯౦) పద్యములను సంతోష ముగ జేసితిని ఈ పద్యములను యెవ్వరు విన్నను చదివినను పరిపూర్ణము దెలిసి లేనియెరుక లేకుండునని భావము.

౨౯౦ కం॥ ఏపుడుపుడు గుఱవర్చుని । శ్రీపాదము బట్టలేదొ సేలుగ నాతం । డీ పుస్తక మునుజూచిన । యేపట్టుననిలువ కేగునిది నిజమయ్యా । నరులారమీ । మది దెలియరయ్యా । యీపరమ గోప్యాము యెవరెరుగరో యయ్య । నాపల్కు మదిలోన నాటినవారికె । యిదినిజమయ్యా । నరులార మీ । మది దెలియరయ్యా ॥

॥౩॥

ఓ జనులారా ! యే మానవుడు సద్గురుమూర్తి పాదములను ఆశ్రయించడో ఆ మానవుడు క్రమముగా ఈ గ్రంథమును చూచెనేని లేనియెరుక యెచ్చట నిలువకుండపోవును యిది యధార్థము. అశ్రి మీమనస్సులో తెలుసుకొండి ఈపరమరహస్యము యెవరు తెలుసుకొనజాలరు. నామాట నమ్మినవారికె యిది యధార్థమౌనని భావము

ఇతి శ్రీమచ్ఛాగవత కృష్ణవిరచిత దైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే గ్రంథపూర్తిన్నామ ఏకవింశోధ్యాయః.

౨౦॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

వ్రాయబడిన భావార్థ సహితములు

(గ్రంథపూర్తి) అను ఇరువ

దొక్క అధ్యాయము.

—: ౨౨ గ్రంథ సమాప్తి :—

౨౯౨ కం॥ ఎరుక నెరుంగని బయలులొ । గురుడును శిష్యుండు
వారిగొడవయు నేమీ । తెరిగించిన వస్నయు మీ । తెరిగినవన్నియును
మీర । లేను నుశ్శక్తి । పుశ్శక్తితా । నెప్పుడుశ్శక్తి । మరియింక
మాటాడ మాటేలేదాయెను । సఁపాయె సరిపోతెనరిపాయె సరిమీర । లేను
నుశ్శక్తి । ఉశ్శక్తి తా । నెప్పుడుశ్శక్తి ॥

౧౦॥

ఓ జనులారా ! యెరుకను తెలియని పరిపూర్ణముతో గురువును శిష్యు
డును వారిద్దరి వాదోపవాదములను నేను మీకుజెప్పిన వన్నియును మీరు
తెలుసుకున్న వన్నియును మీరును నేనును అబద్ధమేనుమా ? ఆ అబద్ధము
నర్వదా అబద్ధమే తరువాత మాట్లాడుటకు మాటయేలేదు యెరుక ముప్పులు
పోయెను యెరుకమరుపులు పోతె సంపూర్ణము సమాప్తి అని భావము.

ఇతి, శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వే
గ్రంథసమాప్తి నామ ద్వావింశోధ్యాయః.

౧౨౨॥

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే

బ్రాహ్మయ బడిన భావార్థ సహితములు

(గ్రంథసమాప్తి) అను ఇరువది

రెండవ అధ్యాయము.

సీ॥ శ్రీకర లోకప్రసిద్ధి కెక్కిననోరు । గల్లునివాస గ్రగణ్యుడైన । పరమ
భక్తుడు వాడపల్లి పాపయసతి । కనకమాంబకుబుట్టి కాంక్షమీర । రత్నమాం
బను ధర్మపత్నిగా జేపట్టి । జననమరణభ్రాంతి యుడుపుదీర । వరనేతి
వేంకటేశ్వరులను సేవించి । పరిపూర్ణభావంబు నెరిగినట్టి । అగదాసుడ రాజ
యోగిపూర్ణానంద । ఆఖ్యుండనై పెద్దలాజ్ఞబుని॥

గీ॥ చంద్ర గిరి కరి శశి ^{౧౩౭} (౧౩౭౧) సంఖ్య శాలివాహ । శకమునను
విరోధాద్ధివై శాఖశుక్ల । దశమినాటికి కందార్థ దర్శనకును । వ్రాసెతిని గురు
దయన భావార్థములను॥

A)

భా వా ర్థ స హి త ము లు

1

శ్రీసీతారామాయనమః

క్షరాక్షరోపాది ద్వయదోషరహిత

ప ర మ త త్వ క ం ద ము లు

భా వా ర్థ స హి త ము లు.

కం॥ ఈకల కందములను విను

డోకల నరులారమీకు , ఒప్పదమైనఁ

నేకలగునుక రచించితి

యాకల మోక్షమును జెంద , నగునివి వినినఁ

1॥

నేను అను కలలోనున్న ఓ మానవులారా! నేను అను కల రూపమును తెలియజేయు యీ కందపద్యములను మీరు వినుటకు యిష్టపడితె వినండి నేను అనునది కల కాబట్టి వ్రాసితిని ఈపద్యములను వింటె ఆ నేను అను కల తొలగిపోవునని భావము.

కం॥ మాటలేనట్టి బయలున

మాటగలిగెననుట వినుట , మాయగదయ్యా

మాటమాయైతె మానెను

మాటను మాట్లాడిమనము , మానుది మవలఁ.

2॥

పలుకులేనిపఁపూర్ణములో పలుకుగలిగినదనుమాటను మనము వినుటయే మాయయని తెలుసుకొనండి మాటమాయయై నప్పటికి మొదలు ఆమాటనుమాట్లాడి తరువాత వదలుకుందామని భావము.

కం॥ ఏకందము కాకందమె

మాకంద ఫలరసరుచిని , మరిపించురుచిఁ

మీకందములై ననువిను

డీకందములన్ని సత్క , వీంద్రుల్లారా.

3॥

ఓ కవీంద్రుల్లారా! ఈ గ్రంథములోని ప్రతిపద్యము తియ్య మామిడి

2

క్షరాక్షరోపాదిద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

పండ్లరసమునందుండె రుచిని మరిపించును. మీకు చక్కగా వినవలయునను
తలంపుయుంటె యీ పద్యముల నన్నింటిని వినండని భావము.

కం॥ నే ఛందము జదివెరుగను

నా చందంబిదియు గురుని • నమ్మిరచి స్తి

యీ చందపు పద్యములను

చూచందరు నగక ధిద్ద • జోరుడి సుకష్టం॥

4॥

నేను ఈగ్రంథము వ్రాయుటకు తగిన చందస్సును చదువ లేదు
కాని నా విషయ మిదిగదా సద్గురుమూర్తి కటాక్షముచే వ్రాసితని ఇటువంటి
పద్యములను చూచి పరిహసింపక సత్కృతులగు మీరు సవరించుడని భావము.

కం॥ కథగాదు జననమరణ

వృథమానుటకై రచిస్తా • వరకవులారా

మథియించి చూచిదిద్దుడి

పథమేమాత్రంబుదప్పి • పారకయుండ॥

5॥

ఓ కవిశ్రేష్ఠులారా! ఈగ్రంథమును ఒకకథ ననుసరించి వ్రాయలేదు.
జనన మరణ దుఃఖములు పోవుటకై వ్రాసితని దీనిని విమర్శించిచూచి
మార్గము తప్పిపోకుండ దిద్దుడని భావము.

కం॥ తక్కువ పాండిత్యముచే

నిక్కే పండితులు మెచ్చ • నేరరు వీటి

యెక్కువ పాండిత్యముగల

చక్కని పండితులు మెచ్చి • సరెనన్నట్ల॥

6॥

పాండిత్యములేకుండ పండితులమని నీలెడు అల్ప విద్వాంసులు ఈ
గ్రంథమును చూచి సంతోషించరు మిక్కిలి పాండిత్యముగల మంచిపండితులు
సంతోషింతురని భావము.

కం॥ సూరిజనులె యీగ్రంథపు

సారముగను వారుగాని • సంసారమహా

ఘోరవారాసి జేరిన

వారలువిని దీన్నిజూచి , వచియింపుదురే.

7||

విజ్ఞానముగల మానవులు మాత్రమే ఈగ్రంథ సారముజూచి విచారింతురు కాని భయంకరమగు సంసార సముద్రములో నున్న పామరులు దీనిని చూచి విచారించరని భావము.

కం॥ గొప్ప ప్రతిష్ఠకు మిక్కిలి

తిప్పలబడు నృతతికెపుడు , దీరదువిన నీ

యొప్పల కుప్పగు బోధను

తప్పక నామాటనమ్మ , దగు తప్పనక౯.

8||

పెద్దకీర్తి ప్రతిష్ఠలను పొంద వలయునని ఆశించె మానవులకు యీ చక్కని బోధవినుటకు తీరకయుండగు నేను చెప్పె యీమాట అబద్ధమని యనుకోకండి సత్యమని భావము.

కం॥ మెప్పైనబోధగల మా

యప్పలు తప్పంటె దిద్దు , డది నాకిష్టం

బిప్పగిది కందముల నే

జెప్పితి యీకవితజూచి , శిశిముడి పడక౯.

9||

సిద్ధాంతమగు పరిపూర్ణబోధగల (యీపద్యములను) మాతండ్రులగు మీరు తప్పలుంటె దిద్దండి నాకు అదియిష్టము ఈప్రకారముగా కందపద్యములను చెప్పితిని యీకవిత్వమును చూచి కోపగించక దిద్దుదని భావము.

కం॥ ఒకసారియైన వినక౯

వికవిక నవ్వేటి కు కవి , వేత్తల్లారా

ప్రకటించక మీ శౌర్యం

బికనాచుటమీకు మాకు , హితవై యొప్ప౯॥

10||

ఓ కుకవుల్లారా! ఈపద్యములను ఒకపర్యాయము గూడవినక పంపక నవ్వకండి మీ పరాక్రమమును చూపించక యుండుటయే మీకును మౌనము మంచిగా యుండునని భావము.

కం॥ స్వచ్ఛాన్వయ గుచ్ఛములని
 పృచ్ఛయొనర్చెదరు కవులు , పృథుయశులారా
 యిచ్ఛజనించిన జడువుడి
 యచ్ఛాపద్యంబులివ్వి , యాసాంతముగాఁ . 11॥

ఓ మంచికీర్తి గలమానవులారా! సత్కర్మింద్రులు ఉత్తమ వంశమునకు
 పూలగుత్తులవంటివారని ప్రశ్నించుచుందురు మీకుయిష్టముందె ఈమంచి
 పద్యములనుపూర్తిగ జడువుకొనండని భావము.

కం॥ తక్కిన బోధలవలె నిది
 చిక్కులుగల బోధగాదు , చేపట్టదగుఁ
 మక్కువతో మీ మునుపటి
 చిక్కుల బోధలను చూనఁ , జెక్కి ముదమునఁ . 12॥

ఇతరమతస్తులు బోధించె బోధలవలె యీబోధ చిక్కులు గలదికాదు
 కాబట్టి మీరు ప్రేమతో యీబోధనుగైకొనండి మీరు పూర్వము ఉపదేశము
 బొందిన చిక్కులుగల బోధలను సంతోషముగా చూరులో పెట్టం (విడువ)
 డని భావము.

కం॥ సకలకార్య ప్రయత్న
 జనకమగు వస్తువును బట్టి , నలచివైచుదీ
 న్నొకసారి వినిన చదివిన
 నికనింతకు యెక్కువైన , వేబోధలయా॥ 13॥

ఈ గ్రంథమును ఒకసారి వినిన చదివినయెడల నన్నికార్యములను
 చేయుటకు మూలకారణమైన వస్తువు (అహం)ను పట్టుకొని పొడిపొడిగా నలచి
 వేయును. గనుక యంతకన్న యెక్కువది యేబోధ కాదండని భావము.

కం॥ కేరుచ మిము వినుమని నే
 సారెకు మీచుట్టుదిరిగి , సన్నుతిజేసే
 తోరపుబోధకు మూలం
 బైరెవ్వరో వార్నిదలచి , వరుసనుతింతుఁ . 14॥

ప్రేమగానప్పుడు మిమ్ముల వినుచుని మాటిమాటికి మీవద్దికివచ్చి ప్రార్థించె యీనిర్మలమగు బోధకు యెవరు కారణమో వారిని నేను స్తోత్రము జేయుదునని భావము.

కం॥ ఈక్షితి శివరామాహ్వాన

దీక్షితులకు బోధజేసి • దిద్దినసామ్య

దత్తుని శ్రీధరమూర్తిని

నిక్షేపముగా దలంచి • నేవినుతింతుఁ.

15॥

ఈ ప్రపంచములో శివరామ దీక్షితులకు (ఈపరిపూర్ణ బోధను) బోధించి దిద్దు పాటజేసిన శ్రీధరస్వామిని ప్రేమతో ధ్యానించి నమస్కరింతుననిభావము.

కం॥ దక్షిణామూర్తి యనదగు

నీక్షితి శివరామరామ • దీక్షితులనుచుఁ

వీక్షింతు రామ్యులతని క

పేక్షను దండములుబెట్టి • ప్రేమనుతింతుఁ.

16॥

ఈ ప్రపంచములో దక్షిణామూర్తి స్వరూపుండని పెద్దలెల్లరు బొగడిన శివరామ దీక్షితులకు భక్తితో నమస్కారములు జేయుదునని భావము

కం॥ ఆదీక్షితుల కృపకు దా

పాదైయ్యప్పయ్యమంత్రి • సతియించెను యీ

మేదిని తబోధ నుని

పాదములకు నుతులొసర్చి • ప్రార్థింతుమదిఁ.

17॥

ఆ శివరామదీక్షితులపద్దబోధనుపొంది వారికృపకు పాత్రులైన ఆప్పయ్య మంత్రి పాదములకు నమస్కరించి ప్రార్థించెదనని భావము.

కం॥ నుతిజేసెద నప్పయ్యఁ

గతికై కొల్పతదు బోధ • గనెనో నేనా

ప్రతిలేని పరుగురామ

క్షితిసురవంశ మజ్జియైన • సీతాపతికిఁ॥

18॥

6

క్షరాక్షరోపాదిద్యయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

అప్పయ్యమంతిని తన సద్గతికై ఆశ్రయించి బోధనుపొందిన ఉప
మానరహితుడగు బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుడైన పరుశురామ సీతారాములకు నమస్క-
రింతునని భావము.

కం॥ బుచ్చి వెంకమ్మ తల్లిని

చెచ్చెర పెండ్లాడి కాశి • సేతువదాక

విచ్చల విడియెగజల్లెను

సచ్చరితుల కచలబోధ • సాకల్యముగాక.

18॥

బుచ్చి వెంకమ్మయను నామెను పెండ్లి జేసుకొని ఈపరిపూర్ణబోధను
కాశి సేతువులవరకు సత్పురుషులకు దాగుగా దెలియునట్లు ప్రచారము జేసె
నని భావము.

కం॥ ఆసీతాపతి నతివి

శ్వాసమునం గొల్చికొంటి • సర్వేశ్వరుడం

చీసద్యోధను తేటగ

జేసితి నివి సకలజనులు • జెవియొగ్గినక.

20॥

అట్టి పరుశురామ సీతారాములను సర్వేశ్వర స్వరూపుడని భావించి
ఆశ్రయించి సమస్తజనులు తెలుసుకొనునట్లు ఈబోధను తేట తెల్లముగా
ప్రసాసించిని భావము.

కం॥ భాగవత వంశభవుడను

భాగవతోత్తముల పాద • పద్మంబులకుక

సాగిలి మొక్కెవాడను

దాగుగ నను జనులు కృష్ణ • భట్టందురిలక

21॥

భాగవత వంశములోబుట్టి పెద్దలపాదములకు సాష్టాంగ నమస్కారము
గావించువాడనగు నన్ను ఈప్రపంచములో కృష్ణభట్టు యనిపిలతురని
భావము.

కం॥ భార్యత్య నసూయలు

పీరేయని జనులు బొగడ • వెలసినవారల్

నారాయణ జానకియను

వారిరువురుగన్నయట్టి • వాడనుసుమ్మి 22॥

వీరు అత్తి అనసూయ వంటివారని ప్రపంచములోని అనులందరు బొగడుచుండెడి నారాయణ జ్ఞానకమ్మలను దంపతులకు జన్మించితినిని భావము.

కం॥ అనే నొనర్చినాడను

యీనిజకందముల గ్రంథ • మెప్పుడుదీనిఁ

వీనులవిని కన్నులగని

రేనట్టి జనంబుబుల్గు • లేనే ననుచుఁ 23॥

అట్టి నేను యశార్థమును బోధించు కంద పద్యములుగల ఈ గ్రంథ మునువ్రాసితని దీనిని చెవులారవిని కన్నులార చూచినట్టి జనసమూహము నేను అనే పలుకును పలుకకుండ నుండునని భావము.

కం॥ చిల్లర బోధలనన్నిటి

నొల్లరు నిజబోధ దెలిసి • యొప్పెటి పెద్దల్

పొల్లనియందుకె నేనవి

వల్లక యీబోధయందె • వర్తిసినుమి. 24॥

సత్యమగు పరిపూర్ణబోధదెలిసిన మహాత్ములు యితరబోధలు పొట్టు వంటివనివాటిని విడతురు కాబట్టి నేను అచిల్లర బోధలను చేపట్టక ఈబోధ లోనే యున్నాననిభావము.

కం॥ గురుశిష్యుల మాటలవలె

పరిపూర్ణపుబోధ కంద • పద్యఫణిచే

విరచిస్తే వినుడి ముందర

జరిగే ముచ్చట్లమీకు • సహ్యంబైనఁ 25॥

గురుశిష్యసంవాదమువలె పరిపూర్ణబోధను కందపద్యాలుగా వ్రాసితని ముందు ఈ పద్యములలో చెప్పెమాటలు మీకు యిష్టముండు వినండని భావము.

కం॥ సకల నిగమాగమాది

ప్రకరమహా నారికేళ • ఫలసారము దీ

సౌకగ్రంథముజేసితి తౌ

కికజను లొకవేశసొన్న • కీడుదొంగుక.

26॥

వేదవేదాంతముల చందన్నిటిలోనుండు నారికేళ పాకమువంటి సారమునుదీసి ఈ గ్రంథమును రచియించితి దీనిని పామరజనములు జదివితె ఆపదలు పోవునని భావము.

కం॥ తనకుదావచ్చి సద్బో

ధనుదెల్పుమటంచు మ్రొక్కు • తనశిష్యునకుక

వినజెప్పదొణగె నొకగురు

డను మానించకను వాని • కతిదయతోడక.

27॥

తనంతట తానువచ్చి పరిపూర్ణబోధను దెలుపుమని నమస్కరించిన తనశిష్యునకు ఒక గురుమూర్తి మనస్సులో యేమి అనుమానము లేకుండ దయతో బోధించ నారంభించెనని భావము.

కం॥ పరమ పురుషుడును లేనిది

యెరుకయు గలదరసి లేని • యెరుకను విడుమం

చెరిగించిన శిష్యుడు గురు

వరు నడిగెను మ్రొక్కి రెంటి • వరైన లపుడుక,

28॥

పరమ పురుషుడు (పరిపూర్ణము) లేనియెరుక అనునవి గలవు ఈ రెండింటిని తెలుసుకొని లేనియెరుకను విడుపుము అని జెప్పిన శిష్యుడు గురు వర్యునికి నమస్కరించి ఈరెంటి లక్షణములను తెలుపుమని అడిగెనని భావము.

కం॥ పరమ పురుషుడన నెవ్వడొ

యెరుకెట్టిదొ తెల్పియపల • యెరుకను విడిచే

తెన వెట్టిదొ యిన్నియు నా

కెగుగించు మటంచు బల్కు • నిట్టనె గురుడుక.

29॥

పరమ పురుషుడనగా నెవ్వడు లేనియెరుక అనుగానేమి ఈ రెండింటిని తెలిపి యెరుకను విడచిపెట్టె మార్గము నాకుబోధింపుడని శిష్యుడు అనుగగా సద్గురు విట్టనియెనని భావము.

B)

భా వా ర్థ స హి త ము లు

9

కం॥ నేపెద్దలచే విన్నది
 నీపైదయ బుట్టిచెప్ప , నే బూనితిని
 కావద్దతి నంతయు విని
 యేపద్ధతికాశపడకు , మిది విడువకుమీ. 80॥

ఓ శిష్యుడా! నేను పెద్దలవలన విన్నదానినంతయు నీయందు దయ
 గలుగుటచే చెప్పుచుంటిని నీనామార్గమునంతయువిని యితర మార్గములకు
 ఆశపడకు దీనిని విడువకని భావము.

కం॥ కదలడట పరమపురుషుడు
 కదిలికమాయయట యిట్టి , కదిలిక కేదో
 మొదలన పెద్దలుబల్కిరి
 కదలనిదేకలదు లేదు , కదిలికయనుచుకా. 81

ఓ శిష్యుడా! పరమపురుషుడు అచలుడు చలనముమాయ ఈ॥
 మాయకు మూలకారణము లేదని మహాత్ములు జెప్పిరి అచలమేకత్వము
 చలనము (మాయ) లేనిదని భావము.

కం॥ పురుగుక్కు స్తంభంబును
 కొరికినదన వీతిహోతుగొని , మ్రింగెచదల్
 ధరననినను మాయాసతి
 హరిని చికాకుగయెనరెచ్చ , ననవినదగునే. 82॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో ఉక్కు స్తంభమును పురుగు కొరికినది
 నిప్పుకు చదలుపట్టినది హరిని (పరిపూర్ణమును) మాయ చికాకు పరచినది
 అను మాటలు వినిగూడదని భావము.

కం॥ హరియందుదోచు విశ్వము
 నరస్వప్నమువంటిదనిరి , నానాజనముల్
 సుర స్వప్నమువంటిదియనె
 స్థిరమతి శివరామనామ , దీక్షితులు ధరకా. 83॥

ఓ శిష్యుడా! హరి (పరిపూర్ణము) అందుతోచిన ప్రపంచముమానవ
 స్వప్నమువంటిదని అనేకులు జెప్పిరి ఆస్వప్నమునే దేవతాస్వప్నము

వంటిదని స్థిరబుద్ధిగల శివరామదీక్షితులు చెప్పిరని భావము.

కం॥ సురలందు దోచుస్వప్నము

హరియందున దోచువిశ్వ + మాసురలహరిఁ

యైరిగినకల విశ్వము తా

మరుగవె తమలేమినెరిగి + యితిబిడియమునఁ.

34॥

ఓశిష్యుడా! దేవతలయందు కనపడె స్వప్నము హరియందు కనపడె ప్రపంచము ఆ దేవతలను హరిని తెలుసుకున్న కలవిశ్వములు రెండును తమ లేమిని గుర్తించి తమంతట తామే మిక్కిలి సిగ్గుతో బోవునని భావము.

కం॥ కదలనిది కదలదెన్నడు

కదిలికగల దనినదాని + కగుపడదుమొదల్

కదిలికలేదది గావున

యిది పరమరహస్య మెవ్వ + రెరుగరు దీనిఁ.

35॥

ఓ శిష్యుడా! చలనములేనిది సర్వదాచలించదు చలనముగలదన్న దానికి మూలములేదు చలనము లేదదికాబట్టి పరమరహస్యమైన దీనిని యెవ్వరు దెలుసుకొన జాలరని భావము.

కం॥ కదలనిది కదిలెనన్నను

ముదమున వినదగదు వారి + ముచ్చట లెప్పుడుఁ

కదిలిన కదలని దెట్లగు

నదిగావున కదలదనుచు + నమ్మదగునుమీ.

36॥

ఓశిష్యుడా! చలనములేనిది చలించినదనెవారి మాటలనుయెంత మాత్రము వినగూడదు చలించిన అచలముగాదు కాబట్టి అది చలించదనుచు నమ్ముమని భావము.

కం॥ నిను మేనును ప్రకృతిద్వయ

మని నిను నీ మేను మృషని + మానిరి నీ జో

లిని పెద్దలు నీవెరుగక

నిను నీవొక కొండనంటె + నిజమామాటా

37॥

ఓ శిష్యుడా! నిన్ను నీ దేహమును ప్రకృతిద్వయమని (చెప్పిన) పెద్దలునిన్ను ని దేహము అబద్ధమని తెలుసుకొని నీజోలిని వదలుకొనిరి నీవు తెలుసుకొనలేక నేనొక కొంతనని అనుకొనుచున్న నీ మాటనిజము కాదని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ పేరచలమనుచు బయలని

పేరెప్పడులేని మనము • బెట్టుట చేత

పేరాయెబయలు కిప్పుడు

పోరానివునేను మృషని • పోతేజాలుక.

38॥

ఓ శిష్యుడా! నామరహితమగు పరిపూర్ణమునకు అచలమనియు బయలనియు మనము పేర్లుబెట్టుటచేత యిప్పుడా పరిపూర్ణమునకు నామములు యేర్పడినవి నీవు నేను ఆన్యతమని తెలుసుకొనిపోతే చాలునని భావము.

కం॥ పరమ పురుషుడి బయలని

గురుడెరిగించినను జూచి • గొప్పకురుచరై

యెరిగెటి నిను నే మృషనని

యెరిగరుగుము నీవెమాయ • వికబుట్టవిలన్.

39॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురూర్తి ఈబయలు పరమపురుషుడని తెలియజెప్పగానెచూచి కొద్దిగనో గొప్పగనో తెలుసుకునె నీవునిన్నును అబద్ధమని తెలుసుకొని పొమ్ము నీవె మాయవు తిరిగి యీ ప్రపంచములో బుట్టవని భావము.

కం॥ అయమాత్మ యనినరీతిగ

నయముగ యాబట్టబయలు • నదుగో యనుటల్

అయమియమని యనుటుళ్ళ

క్రియయిన ననవలసె నీమ • కీడుడుగుటకై.

40॥

ఓ శిష్యుడా! అయమాత్మ (పీడుజీవుడు) అని అన్నట్లుగా ఈ పరిపూర్ణమును అడుగో అని అనేది ఆయమియం (అదియిది) అనేది అబద్ధమైనను నీఆపదపోయ్యేకొరకు అనవలసి వచ్చి నదని భావము.

కం॥ లేని నే నీవు లేని

స్థానంబును కాగణంబు + సర్వమున కధి

ష్ఠానంబుసాక్షి సత్య

జ్ఞానానందంబు లనిన + సత్యములగునే.

41॥

ఓ శిష్యుడా! నేను నీవు అను అహములేని పరిపూర్ణమును కారణము సమస్తమునకదిష్ఠానము సాక్షి సత్యజ్ఞానానందములు అని చెప్పెమాటలు నిజమైనవి కావని భావము.

కం॥ అట్టిది యిట్టిదియనరా

నట్టిది బయలనుచు దెలిసి + యామీదట నీ

వట్టిది యిట్టిదియనరా

నట్టిది బయలనిన దాని + నరయకు మెప్పుడు.

42॥

ఓ శిష్యుడా! అటువంటిది ఇటువంటిదని వర్ణించుటకు సాధ్యము కాని పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని తరువాత నీవు అటువంటిది. ఇటువంటిదని చెప్పుటకు సాధ్యముకానిది పరిపూర్ణమని చెప్పిన దానిని సర్వదా చూడకుమని భావము.

కం॥ అదియిది యంచని యనరా

నిదిబయలని తెలిసి నీవు + యిది యదియనరా

నిదిబయలని తెలిసిన నిను

వదిలుండుము లేనటంచు + వరగుణవంతా.

43॥

ఓ మంచి గుణములు గలవాడా! అది ఇది యని చెప్పనలవిగానిది పరిపూర్ణమని తెలుసుకొని నీవు ఇది అది యని చెప్పనలవిగాని పరిపూర్ణమని తెలుసుకున్న నిన్ను లేననివదలుకొని యుండుమని భావము.

కం॥ కలనీకు జగము కంతట

గలబయలుకు గలిగి యున్న + ఘనమగు తిప్పల్

కలయగని మేలుకని యా

కలవలె మేలుకనుజూచి + కదులు ముళక్కి.

44॥

ఓ శిష్యుడా! కలలోనున్న నీకు ప్రపంచమునకు అంతటనిండియున్న పరిపూర్ణమునకు కలిగియుండె గొప్పబాధలను కలియజూచి జాగ్రతనొంది మేలుకనుచూచినకలవలె కదలుమని భావము.

కం॥ కల నేన స్థ సింహమును క
నులగనమృతి జెందినట్లు , యుళ్ళక్కగు నీ
వలగురుకృపచే బయలుకొ
దెలిసూరికె యుంటివేని , తీరునుమాటా 45॥

ఓ శిష్యుడా! యేనుగుతనస్వప్నములో సింహమునుచూచి మరణించి నట్లు మిథ్యయగునీవు సద్గురుకటాక్షముచే పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని ఊరు కొని యుంటె మాటతీరి పోవునని భావము.

కం॥ ఎప్పటికి యొక్కరీతిగ
తప్పక నిలచున్నదాన్ని , దయతో గురుడుకొ
చెప్పినగని యగణితమగు
తిప్పలుగల నిన్నునీవు , దీసి తె సరిరా॥ 46॥

ఓ శిష్యుడా! సర్వదాయొకే రీతిగానుండు పరిపూర్ణమును సద్గురు మూర్తి కారుణ్యముతో దెలియజెప్పితె జూచి లెక్కలేని బాధలుగల నిన్ను నీవుతీసివేసితె చాలునని భావము.

కం॥ నీవున్న చోటనుండును
నీవివిధ విచిత్రజగము , నీతోగూడకొ
నీవులేనట్టి చోటను
నీవివిధ విచిత్రజగము , నిలువదు కుక్కరా. 47॥

ఓ బిడ్డా! నీవు ఉండెస్థలములో నీతోగూడ అనేకరీతులగు చిత్రవిచిత్ర ములుగాయుండె ప్రపంచము యుండును నీవులేని స్థలములో ఈ వివిధ విచిత్రజగత్తుయుండదని భావము.

కం॥ నానా వికారములుగల
నానావిధ నామరూప , నటనలుగల యీ
నీనా దశదిశలనుగల

దీగందేలేక మనము • తిరుగుటమప్పా. 48

ఓ నాయనా! అనేక వికారములు నామరూపక్రియలు గలిగిన నీకు నాకు పది దిక్కులయందుగల యీపరిపూర్ణమునందే మనము లేకుండ తిరుగుదుమని భావము.

కం॥ ఆబీబి యీబయలున్నది

దబ్బున గురుడెకకజేయ • దబ్బరననుచు

దెబ్బకుమాయముగాకను

కబ్బము జెప్పటకు • నిల్వగలవే నీవు. 49॥

ఓ నాయనా! ఈపరిపూర్ణమున్నదనే విషయమును తొందరగా సద్గురూ మూర్తిసిక్కు తెలియ జెప్పితే నేను అబద్ధమనుచు అప్పుడే మాయముగా కుండపుస్తకము జెప్పటకు నిలువవుగదాయని భావము.

కం॥ మూలములేక నె వచ్చిన

నీరీలలు జూచుకొనుచు • నీవె మరుతు వీ

బైలున్న దనుచు దోచితె

నీలేమిని నీవెరింగి • నిలువవు కుర్రా. 50॥

ఓ బాబుడా! మూలము లేకుండవచ్చిన నీవు నీఆటలను చూచుకొని నీవె సంతోషింతువు ఈ పరిపూర్ణముయున్నదని తెలిసితే నీలేనితనమును తెలుసుకొని నీవు నిలువజాలవని భావము.

కం॥ జ్ఞానకర్మస్వరూపము

గానిబయల్ నడుగొమాచి • కలకాలము యీ

జ్ఞాన కర్మస్వరూపం

బొనిను నీవెరింగి మృషని • పని వినవోయీ॥ 51॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానస్వరూపము కర్మ స్వరూపముగాకుండ యుండే పరిపూర్ణ మడుగో దానినిజూచి సర్వదా కర్మజ్ఞానస్వరూపుడవగు నిన్ను నీవు అబద్ధమని తెలుసుకొని నీపనిని పూర్తి చేసుకొనుమని భావము.

కం॥ ఈ నిర్మలమౌ బయలున

నానాగమ నిగమ కల్ప , నాయనటంటే

యేనరులునమ్మ రిందుకు

నానీయందున నటంటే , నమ్మిన మాడ్కికా.

52॥

ఓ శిష్యుడా! నిర్మలమైన ఈపరిపూర్ణములో నానావిభములగు నిగమాగమములు కల్పితమైనవంటే యేమానవులు నమ్మరు నీనాయందు కల్పితములైనవంటే నమ్మినట్లుగ నమ్మరని భావము.

కం॥ నే నీవనని మహాత్ముని

కీనిగమాగమ విచార , మిష్టతియోనా

నేనీవని యీపల్కే-

నానీకే యిష్టతౌర , నా నాయన్నా.

53॥

ఓ నాయనా! నేను నీవుఅను భేదములేని మహాత్మునకు ఈవేదవేదాంత విచారణచేయుటయందు ఇష్టముయుండదు నేనునీవు అనేపలుకులు పలికే నాకునీకు ఇష్టమగునని భావము.

కం॥ కల వేళ్ళను యీ మేల్కొను

గలయీ బయలుండ జూచి , కలమేల్కొలలో

గలలేని నిన్ను నీమే

నులలేవని నీవుదెలిసి , యుండుము చాలుకా.

54॥

ఓ శిష్యుడా! కల సమయమందు యీమేల్కొందు యుండె పరిపూర్ణమునుయుండచూచి కలయందు మేల్కొందు ఉన్న లేని నిన్ను నీదేహములనులేవనితెలుసుకొనియుండుము యింత మాత్రము చాలునని భావము.

కం॥ మేను జడ మజడమనినను

నేనుసుమీ రెండుగలసి , నేననబడు స్వ

ప్సానందమే మదవస్థగు

నేనేనను మృషని తెలియ , నేమృషనౌదుకా.

55॥

ఓ శిష్యుడా! శరీరము జడము అజడము నేను అను ఈ రెండు కలసి నేనుఅని చెప్పబడె స్వప్నానందము ఈస్వప్నానందమే మద వస్థయగును

నేనునన్ను అన్యతమని తెలుసుకొనగ నేను అబద్ధమౌనని భావము.

కం॥ నేనె తానైతె నావలె

యీనేలేనట్టి బ్రహ్మ • నే ననకున్నే

నేనందు నేను లేనిదె

మేనుజగత్తులయితోచి • మృషనౌ కొంచుకా.

56॥

ఓ శిష్యుడా! నేను తానొకటే ఈ అహంకార రహితమగు బ్రహ్మ నేను అని అనును నేనులేని పరిపూర్ణమునందు శరీర ప్రపంచములై నేను కనపడి తుదకు అసత్యమౌచుందునని భావము.

కం॥ కానరా వారు మతములు

నానాగమ నిగమ సమితి • నామముదూపం

బేను లేనప్పుడు నాకై

నేనరుదెంచినను వెంట • నేయవి వచ్చుకా.

57॥

ఓ శిష్యుడా! ఆరుమతములు అనేకములగు నిగమాగమములు నామ రూపములు నేను లేనప్పుడు కనబడవు నాకై నేనువచ్చిన వెంటనే యవి వచ్చునని భావము

కం॥ నామీది ప్రేమచేతను

యీ మనుజులు నిలుపదలచి • యెన్నో యుక్తుల్

తా మొనరించిన నిల్చునె

నేమృష మృష నిల్వగలదె • నిశ్చయమువలెకా

58॥

ఓ శిష్యుడా! నాపై నయందె ప్రేమచేతను ఈమానవులు నను నిలు పదలచి యెన్ని యుక్తులు బస్సినను నేను నిలువను నేను అసత్యము సత్య మువలె అసత్యము నిలువదని భావము.

కం॥ నీ తండ్రి తాతలవలె

నీతనయులు నీవుజనుట • నిశ్చయమె కదా

మీతోటి రాదుగద బయ

లీతెర గరిగివును శూన్య • మేదో కనరా.

59॥

ఓ శిష్యుడా ! నీతండ్రి తాతలవలె నీవు నీపుత్రులను పోవుట నిజముగదా మీరు పోవుకాలమందు ఈ పరిపూర్ణము మీతో రాదుగదా ఈ పద్ధతిని తెలుసుకొని శూన్యమైన దేదో దానిని (విమర్శించి) తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ బయలెప్పుడు పుట్టి పుట్టదు

బయలెప్పుడు । ముట్టుకోదు । బ్రహ్మాండంబున్

బయలెప్పుడు నన్నెరుగదు

బయలెప్పుడు జేయబోదు । పనులెవైనన్.

౬౦॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణము సర్వదా పుట్టదు చావదు బ్రహ్మాండస్వరూపేనది నన్ను లియనిది యేకార్యమునుగాని జేయనిదని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ బయలనిన నిత్యవస్తువు

బయలన నొకరీతినుండు । బ్రహ్మాండములో

బయలనిన కండ్లబడనిది

బయలన బ్రహ్మాండ మవల । బరగెడిది సుమీ.

౬౧॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణము అనగా నిత్యమైనది బ్రహ్మాండములో నేక రీతిగ నుండునది కనుల కగుపడకుండ బ్రహ్మాండమునకు అవలనుండునది యని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ బయలనిన నేనులేనిది

బయలనిన నుపాధిగాన । బడనిది యెప్పుడున్

బయలనిన పలుకులేనిది

బయలిట్టిది యనుచుదెలియ । బక దెప్పరికిన్.

౬౨॥

ఓ శిష్యుడా ! పరిపూర్ణము అనగా అహంకారము లేనిది ఉపాధిరహితమైనది మాటలేనిది ఇట్టిదని తెలుసుకొనుటకు యితరులకు సావ్యము కానివని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ చెప్పి చూపించరానిది

యస్మాద్యల్లదిగో చూడు । మని నే నీకున్

చెప్పిచూపిస్తే మరువకు

యెప్పటి కీదినమ్మి లేని । యెరుకను ఓడరా.

౬౩॥

ఓ నాయనా ! చెప్పి చూపించుటకు సాధ్యముగాని పరిపూర్ణమును అదుగో చూడుమని నీకు నేను చెప్పి చూపి చితిని దీనినెప్పుడు మరువకు డయిడి లేనియెరుకను విడువుమని భావము.

కం॥ ఉన్నదిగద నేజెప్పిన

దన్నాదాన్నుండజూచి । తలగుము మృషయో

నిన్నంటి యున్నసంపద

లన్నియుగోని నీవువచ్చి । నట్లు మృషగుచున్.

౬౪॥

ఓ నాయనా ! నేను చెప్పినది యున్నదిగదా దానిని (పరిపూర్ణమును) ఉండజూచి తొలగిపొమ్ము (లేనియెడల మిథ్యయగును నన్ను తగులుకొని యున్న సంపదలు నీవు చీనుకొని వచ్చినట్లు మిథ్యయగునని భావము.

కం॥ పంచకోశముల సంచును

మించిన దీయెరుకయనుట । మేలా బయలం

చెంచిన దగు నాముచ్చట

నంచిత సద్భక్తియుక్త । అమితానక్త

౬౫॥

మిక్కిలి భక్తివిశ్వాసములుగల ఓ శిష్యుడా ! పంచకోశముల సమూహముకన్న ఈయెరుక గొప్పదని చెప్పట ఉచితమైనదికాదు అగొప్పతనము పరిపూర్ణమునకు అని భావించుట మంచిదని భావము.

కం॥ లేనినేనను శరీరము

లోన బయట గలిగినట్టి । లోకసమితికిన్

లోనబయటగల బయలిది

దీనందే లేకమనము । తిరుగుట మనఘా.

౬౬॥

ఓ పాపరహితుడా ! లేనినేనను శరీరమునకు లోపల వెలుపల నుండు నదియు ప్రపంచమునకు లోవెలుపల గలిగియున్న పరిపూర్ణము యిది దీని యందు లేక మనము తిరుగుచుందుమని భావము.

కం॥ ముడిబడి కర్మము జ్ఞానము
విడువక నారెండు వెలసె । విశ్వమన నదే
కడువేడ్క బయలుగనెనా
ఘడియెరను నివ్వలేక । క్షత్తైపోవున్.

౬౭॥

ఓ శిష్యుడా! కర్మజ్ఞానములను రెండు ఒకదానినొకటి విడువకుండ
కూడుకొనియుండెను ప్రపంచమునగా ఈ రెండింటి కూడికయే యీ ప్రపం
చము సంతోషముగా పరిపూర్ణమును చూచెనేని అసత్యమైపోవునని భావము.

కం॥ సకల బు లేనిబయలున
సకలము లేందిటకువచ్చి । చనెనా లేనం
చు కని తాలేచిపోయిన
నికనిలిచే బయలునెనుగ । నేడుండునురా.

౬౮॥

ఓ శిష్యుడా! యేమిలేని పరిపూర్ణమందు యేమిలేనియేక వచ్చి
చూచి తానులేనని తలంచి తనకుతానే లేకుండపోయితే నిత్యముగానున్న
పరిపూర్ణమును తెలుసుకొనుటకు యేది నుండదని భావము.

కం॥ ఉన్న లేనేమొ యకన్
వున్నది బయలునుచు । యేమొవుంటిని లేనం
చెన్న లేనట్టిలిచ్చును
పన్నగగని లేనినీవు । పరుగిడవోయా.

౬౯॥

ఓ శిష్యుడా! ఉన్నను లేనేమొయని అనుకొనక పరిపూర్ణము యున్న
దనుచు యేమొయున్నాను లేనుఅని అనుకొనుము లేని నిన్ను నీవు తెలుసు
కొని లేనినీవు పరుగెత్తుమని భావము.

కం॥ రెండు వస్తువుల నడుమ న
ఖండంబిదె కానుపించు । గద దీనిని నీ
వుండి కనుగొని చనందగు
మండిత సత్కిర్తిసాంద్ర । మానవ చంద్రా.

౭౦॥

20 క్షరాక్షరోపాధి ద్వయబోషరహిత పరమతత్య కందములు.

మంచి కీర్తిగల ఓ మానవశ్రేష్ఠుడా ! రెండు వస్తువుల మధ్యన కన పడె ఈ అఖండము (పరిపూర్ణము)ను నీవుయుండి తెలుసుకొని పోవలయునని భావము.

కం॥ ఉన్నదా నందు నిజముగ
నెన్నడులేనట్టి మనము । యేతెంచిట యీ
తిన్ననిముచ్చట లాడితి
మిన్నియికన్ మనముబోతె । యేదిరమాటా. ౩౧॥

ఓ శిష్యుడా ! ఉన్న పరిపూర్ణమునందు యెన్నడులేని మనము వచ్చి ఇచ్చట యీ మంచిమాటలు మాట్లాడు చూటిమి మనముబోతె ముందు మాట లేదు అని భావము.

కం॥ ఓ పాపరూప బయ
లేపరమాత్మ నుచునమ్మి । లేనట్టినినున్
అపోజ్యోతి ననుచు దెలి
సీ పట్టనెలేనటంచు । చేరు ముళ్ళకిన్. ౩౨॥

కంటిపాపతో సమానమైన రూపము గలవాడా ! పరిపూర్ణమును పర మాత్మయనినమ్మి లేని నిన్ను అపోజ్యోతి స్వరూపుడనని తెలుసుకొని యీ సమయమునందు నేనులేనని మిథ్యను పొందుమని భావము.

కం॥ ఇచ్చా రాహిత్యంబునె
స్వచ్ఛంబగు బోధయనుచు । సజ్జనులని యీ
యిచ్చనెగూడని దనిరా
స్వచ్ఛందుల మాట లన్ని । సత్యమువినరా. ౩౩॥

ఓ శిష్యుడా ! ఇచ్చలేకుండుచే స్వచ్ఛమగు బోధయని పెద్దలుజెప్పిరి ఈ యిచ్చనే కూడదని ఆ నిర్మలులు జెప్పిన వాక్యములు నిజమని తెలుసు కొనుమని భావము

కం॥ ఏయా పేక్షజని చిన
నాయాపేక్షలెల్ల మాయ । యని తెలియదగున్

అయాస మౌనుదానను

భీయని యవి విడువదగును , సేమముకొరకై .

॥౭౪॥

ఓ శిష్యుడా! నీకు యేకాంశిక గలిగినను ఆకొరికలన్నియు మాయయని తెలియుము ఆకొరికలు గలుగుటచే చాల శ్రమగలుగును కాఁబట్టి వాటిని నీజే మము కొరకు భీ యని విడువవలయునని భావము.

కం॥ లేనినీకలిమి వంఠ్యా

సూనునివలె పుష్కర ప్ర , సూనమువలె స్వ

ప్సానందమువలె గంధ

ర్యానీకస్థానమువలె , నని తెలియదగున్.

॥౭౫॥

ఓ శిష్యుడా! లేని నీసంపత్తు గొడ్డాలిలుకొడుకు ఆకాశపుష్పము స్వప్సానందము గంధర్వపట్టణము అనువాటివలె అస్థిరమని తెలుసుకొనుమని భావము

కం॥ నీతండ్రిజనిన మీదట

నీతనముడు రాకమునుపు , నీవున్నప్పుడన్

యేతత్వమంతటను గల

దాతత్వమునరసి మృషని , తలపుముమిమ్మున్.

॥౭౬॥

ఓ శిష్యుడా! నీతండ్రిపోయిన తరువాత నీకొడుకు పుట్టకముందు నీవు యున్నప్పుడు అంతట యేతత్వము ఉన్నదో అతత్వమునేమాచి విమ్ములను అసత్యమని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ నీవెసుమీ జీవశివుల్

నీవెసుమీ మేనుజగము , నీవేసుమ్మీ

జీవశివైక్యము బయలున

నీవుగలుగలేదు లేదు , నీ మొదలెవటన్.

॥౭౭॥

ఓ శిష్యుడా! జీవేశ్వరులు శరీరప్రపంచములు జీవేశ్వరైక్యతయు నీవేసుమా పరిపూర్ణములో నీవుపుట్టలేదు నీ మొదలు యెక్కడలేదని భావము.

కం॥ కదిలీనా మెదలీనా

కదలఁగి యి బయలునిన్ను , గనలేదుగదా

మొదలెక్కడ గనరాదిక

కదులుము నీకలిముశక్తి , గాదల్పినుతా.

॥౭౮॥

ఓ తరయా! కదలదు మెదలదు కదలకుండయు దె ఈపరిపూర్ణము నిన్ను చూడలేదు దీనికి మూలము కనపడదు నీకలియని విధ్యగా భావించి తొలగిపోమ్మని భావము

కం॥ మేనని ననుడెలిసిన గతి

నేనననిది బయలుగాను , నీవెరుగోయీ

నేనననిది నేననదని

నేనను నేనరయమ్మని , నే మృషనౌదున్.

॥౭౯॥

ఓ శిష్యుడా! శరీరమనినన్ను తెలుసుకున్నట్లు నేనుఅని అననిది పరిపూర్ణమని నీవు తెలుసుకొనుము నేను అననిది నేనుఅనిఅననదియు నేను అను నేను చూడగా అసత్యమని నేను అసత్యమగుదునని భావము.

కం॥ మేనొక్కటి నేనొక్కటి

నేనీమాటలను విడచి , నిను నీతనువున్

నేనెనని యచలముగని

నేనను నీ వేగవోయి , నేమృషననుచున్.

॥౮౦॥

ఓ శిష్యుడా! శరీర మొకటి నేను ఒకటి అనే నీ మాటలను వదలి నిన్ను నీ శరీరమును నేను నేనేనని పరిపూర్ణమును చూచి నేను అను నీవు అబద్ధమని తెలుసుకొని పోమ్మని భావము.

కం॥ దేహమున కొంతనిజమని

మోహమున నిల్చుకొనుచె , మోసంబు గురు

ద్రోహమగుగాన విడువుము

మోహమును మేల్కొని కల , మజిగిసరితిన్.

॥౮౧॥

ఓ శిష్యుడా! శరీరములో కొద్దిగనిజమని ప్రేమతో కాపాడుటకు ప్రయ

త్పించుచే మోసము గురువోహమగును కాబట్టి కలగని మేల్కొన్నరీతి
ప్రేమను వదలుమని భావము

కం॥ చలనమన నీవునుమ్మీ

చలనరహితమసిన బయలు , చలనమెకల యీ

చలనము చలనరహితము

గలదని కనితొలగ మేలు , కగునోయప్సా.

॥౮౨॥

ఓ నాయనా! చలనమనగా నీవు చలనరహిత మనగా పరిపూర్ణము
చలనముకల ఈ చలనము చలనరహితము ఉన్నదని చూచి తొలగిపోవ
మేలుకయగునని భావము.

కం॥ ఈ గురైరిగే మేనును

భాగుగ విడిచుడుమిందు , బట్టకు దేనిన్

అగడమోదానను విని

త్యాగమునీకుంటె మంచి , దొరావోరీ.

॥౮౩॥

ఓ శిష్యుడా! ఈ గురైరిగే శరీరమును నిశ్చయముగా వదలుకొని
యొందుము ఇందులో దేనిని పట్టుకొనకుము అట్లు పట్టుకొని యుంటివేని దాని
వలన చికాకు కలుగును ఈ త్యాగము నీకుయుంటె చాలమంచిదని భావము.

కం॥ చలియించని దాకాశము

చలనంబే వాయువనుచు , సాటింపదగున్

చలనమె విశ్వమునేనన

చలనమెతను వెరుకలనిన , జగమనినసుతా.

॥౮౪॥

ఓ నాయనా! చలనములేనిది ఆకాశము చలించునది వాయువు అని
భహిరంగముగా జెప్పవచ్చును. ప్రపంచము నేను శరీరము యెరుకయనునవి
బలనమైనవనీ తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ వలదెక్కువ ముచ్చట్టిక

చలనము లేనట్టిబయలు , చ దముగని యీ

చలనమగు నీకునీవే

తలిదండ్రు లటంచు దెలిసి , తలగుము చాచన్.

॥౮౫॥

ఓ శిష్యుడా! యెక్కువ మాటలతో పనిలేదు చలనరహితమగు పరిపూర్ణమును చూచి చలనమగు నీకు నీవే తలిదండ్రులని గుర్తించి తొంగితే చాలునని భావము.

కం॥ బ్రహ్మాందులేక కలిగిన

బ్రహ్మనునే ననెడిమాయ , పృబలెఱగంబై

బ్రహ్మనుగని తానేగుటే

బ్రహ్మనే మాయకుపని , బ్రహ్మాందుసుమీ.

॥౮౬॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణమందు లేకబుట్టినమాయ పరిపూర్ణమును నేనెయని అనుచు ప్రపంచమై యుండెను పరిపూర్ణమును చూచి పరిపూర్ణమును అని అనుకునేమాయకు పరిపూర్ణములో తానుపోవుటే పనినూమా అని భావము.

కం॥ నిరుపాధికమగు బయటన

మరిలేకనె కలిగినట్టి , మారుతమునకే

పరియాయ నామములగు

కరువలియన యెరుకయనిన , కడుమాయయనన్.

॥౮౭॥

ఓ శిష్యుడా! ఉపాధి రహితమగు పరిపూర్ణమునందు లేకబుట్టిన వాయువునకే కరువలి యెరుక మాయ యనునవి పరియాయ : దములని భావము.

కం॥ మానసము దేహి జీవుం

దానందము సత్తుచిత్తు , లహము జగదధి

స్థానంబు సాక్షి సత్య

జ్ఞానము దృష్టనిననీవె , సత్యముసుజ్ఞా.

॥౮౮॥

ఓ మంచిజ్ఞానము గలవాడా! మనస్సు దేహి జీవుడు అనందము సత్తుచిత్తు అహము జగదధిస్థానము సాక్షి సత్యజ్ఞానము దృష్టయనునవి అన్నియు సత్యముగా నీవే యగుదువని భావము.

కం॥ జ్ఞానాజ్ఞానంబులు యీ

జ్ఞానంబువెకాని వేరు , గావెన్నటికి

జ్ఞానాజ్ఞానానికి పని

జ్ఞానాతీతమును గాంచి , చనుటయేసుమ్మి.

॥౮౯॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానము అజ్ఞానము అను యీ రెండూను యీ జ్ఞానముకు సంబంధించినవేకాని వేరుకావు జ్ఞానాజ్ఞానానికి (నీకు) పనియేమనగా జ్ఞానా తీతము (పరిపూర్ణము)ను చూచి తొలగిపోవుటయే సుమా అని భావము.

కం॥ జంతుమందు మొదలులేకనె

జలచరములు బుట్టిపెరిగి , సమసినరీతిన్

అల పరిపూర్ణముతో నీ

విలసజ్జననంబు స్థితియు , విలయములౌరా.

॥౯౦॥

ఓ శిష్యుడా! నీటియందు మొదలులేకుండ బుట్టిన జలచరములు నీటి లోనే పుట్టిపెరిగి చచ్చినట్లు నీవు పరిపూర్ణములోనే బుట్టిపెరిగి మరణమును పొందుచుందునని భావము.

కం॥ అచలమున మొదలు లేకనె

సవరాచర జంతునిచ య , జననమగునుయ

పువచయమునలేని జలచర

నిచయము జన్మించినట్లు , నిశ్చయము సుమీ.

॥౯౧॥

ఓ శిష్యుడా! శరాచర జంతుజాలము మూలము లేకండగినే పరిపూర్ణము నందు బుట్టును అదియెట్లుంటే నీటియందు లేని జలచరములు నీటియందే జన్మించినట్లు అని నిశ్చయముగా దెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ నీరందు చేపలేకనె

నీరున జన్మించి మించి , నీలినరీతిన్

తోరమగు బట్టబైటను

వారకగురైరును మేను , వచ్చున్ బోవున్.

॥౯౨॥

ఓ శిష్యుడా! నీటియందులేని చేపలు నీటిలోనెప్పుట్టి నీటిలోనె చచ్చిపట్టు నిర్మలమగు పరిపూర్ణమందు సంశయము లేకుండ తెలిసుకనే శరీరము వచ్చుచు పోవుచుండునని భావము.

కం॥ జలధి జలచరములోపల

గలదా జలరాసిలోని , జలచరమువలెన్

జలధినిత్యం బనిత్యము

జలచరమట్ల చలచలము , సరణులు గనుమీ

॥౯౩॥

ఓ శిష్యుడా! జలచరములో సముద్రములేదు సముద్రములోని జల చరమువలె సముద్రము నిత్యము జలచరము అనిత్యము అట్లే అచల చలముల యొక్క పద్ధతులని గుర్తింపుమని భావము.

కం॥ జలరాశికి బుట్టవుగద

జలచరములు వాటికవ్వె , జనియించుగదా

కలకాలమిట్లు బయలెరు

కలగాంచిన సంశయంబు , కడకేగునుమీ

॥౯౪॥

ఓ శిష్యుడా! జలచరములు సముద్రమునకు బుట్టవు వాటికదే పుట్టు చుండును అట్లే యెల్లప్పుడు బయలెరుకైన చూడగా సంశయము పోవునని భావము.

కం॥ పుట్టదు గిట్టదు వొకరిని

పుట్టించదు చంపటోదు , భూమి యెరుకదా

పుట్టునుగిట్టును వొకరిని

పుట్టించును సమయజేయు , భూమి కితరమై.

॥౯౫॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణము బుట్టదు చావదు ఒకరిని పుట్టించదు చంపదు పరిపూర్ణమును యితరమైన యెరుక తాబుట్టును గిట్టుచు యితరుల పుట్టించుచు చంపుచును యుండునని భావము.

కం॥ కలలోపల యేనుగపై

గలదొర మేల్కొనిన నిల్వ , గలదా గురుడున్

తెలిపి బయలు నివులేవిక

దలపకమన నీకనిల్వ , దరమాతలవన్.

॥౯౬॥

ఓ శిష్యుడా! స్వప్నములో యేనుగుపై నెక్కినట్లు కలగనిన రాజు మేలుకను పొందగా యేనుగుమీద నుండడు. అట్లే గురుడు పరిపూర్ణమును తెలిపి నీవులేవు యికముందు యున్నట్లు తలచకము అని చెప్పగా నీకు నిల్చియుండుటకు సాధ్యము కాదని భావము

కం॥ ఎందరు లేదన్నను తా

నెడుకు లేకుండు బయలు , నే నీవనకన్

యెందరు కలదని యన్నన్

యెందుకు కలగుండు యెరుక , నేనీవనుచున్.

॥౯౭॥

ఓ శిష్యుడా! యెంతమంది లేదని చెప్పినను పరిపూర్ణము నేను నీవు యనకుండ సర్వకర్మనిలచి యుండను యెందరు యున్నదని చెప్పినను యెరుక నేను నీవు యనుచు నిలచియుండదని భావము.

కం॥ నీకచ్చి రాసియునున

నీకేగృహ మచ్చనట్లు , నీ వౌమేనన్

నీకచ్చి రాదు నీవునీను

చేకొనుటము మానవయ్య , శ్రేయస్కామా.

॥౯౮॥

ఓ శ్రేయస్సును కోరుండా! ఆచ్చిరాని ఊరిలో నీకు యేఇల్లుకూడ ఆచ్చిరానట్లు నీవుయైన శరీరములో నీకచ్చిరాదు కాబట్టి నీవు నిన్ను గైకొనుట మానుకొనుమని భావము.

కం॥ అష్టాంగ యోగముల నతి

కష్టించే ప్రజలవలెనె , కష్టించక యీ

స్వప్నమగు బోధవిను నీ

కష్టములన్నియును దొరిగి , కడకేగునుమీ.

॥౯౯॥

ఓ శిష్యుడా! అష్టాంగ యోగములను సాధించుటకు శ్రమపడె మాన వలవలె శ్రమపడకుండుగానె స్వప్నముగాయుండు ఈ బోధను వినుము నీ కష్టములన్నియు దొరిగిపోవునని భావము.

కం॥ ఇదిగాదుబోధ నేదె

రైదరమ్మని నీకువేరె , పేరిడి యవలన్

ముదముననే బ్రహ్మననుచు

వదురుమనిన వాడెమాయ , వసుమతితోనన్.

॥౧౦౦॥

ఓ శిష్యుడా! ఇం బోధగాదు నీకుబోధించెదరమ్మని పిలచి మరియొక పేరుబెట్టి తరువాత సంతోషముతో నేనే బ్రహ్మనని పలుకుమని బోధించిన వాడె యీ ప్రపంచములో మాయయని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ మంత్రయంత్రములు ముద్రలు

తంత్రములు నీకుదెల్పి , ధనమడిగెటి యా

మంత్రజ్ఞుల మంత్రములకు

యంత్రములకు తంత్రములకు , నీగకుకూనా.

॥౧౦౧॥

ఓబిడ్డా! మంత్రములు యంత్రములు ముద్రలు తంత్రములు (అనునవి) నీకుచెప్పి ద్రవ్యమును అడుగునట్టి ఆ మాంత్రముల మంత్ర యంత్ర తంత్రములలో నీవు ప్రవేశించకుమని భావము.

కం॥ దీపముగతి కన్నులతో

పాపవలెన్ మెలగునిన్ను , పరమాత్ముడవం

చీ పజలుదలతు రెరుగక

నీపాదైరిగుండినేను , నినునమ్ముదునే.

॥౧౦౨॥

ఓ శిష్యుడా! దీపమువలెను కంటితోని పాపవలె వర్తించెడు నిన్ను పరమాత్మ స్వరూపుడవని యీ ప్రజలు తమకు దెలియక తలంచుచుందురు నీకష్టములను తెలుసుకున్న నేను నిన్ను పరమాత్మవని నమ్మనని భావము.

కం॥ తర్జనులవలన జూపును

నర్జు నవనన్ గతనీల , మనిశిష్యులకు

దౌర్జన్య గురుడు నీవు వి

సరింపు మసత్యమనుచు , సజ్జనతిలకా.

॥౧౦౩॥

ఓ పురుషశ్రేష్ఠుడా! దుష్టగురుడు తర్జనులతో తెలుపు వర్ణము

నందున్న నీలము (పరమాత్మ స్వరూపము)ను చూపించును నీవా విషయమును సత్యమని నమ్మకమని భావము.

కం॥ పురుషోత్తముడని పూజలు

నరులొనరింపుదుగు భువిని । నానాచోట్లన్

ధర మొదలగు భూతములను

చిరుత శిశువులాడుకొనెడి । చేష్టలరీతిన్.

౧౦౪॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో పురుషోత్తముడని మానవు లందరు యెన్నో స్థలములయందు చిన్నపిల్లలు ఆడుకొనుచున్నట్లు భూమి మొదలగు పంచభూతములను పూజించుచుందురని భావము

కం॥ రసమనదగనిది వస్తువ

ఋసవన్నక దెట్టులెరుక । పృథువుకు దెలుసున్

రసమైతె విషము సగుణము

ససిగా దాముచ్చటంత । చెవులవినుటకై.

౧౦౫॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణమును పదార్థము సత్త్వాదిగుణ రహితమైనది అట్టిపదార్థము సద్గుణునికే దెలియునుగాని మూర్ఖులకు తెలియదు పరిపూర్ణము సత్త్వాదిగుణ సహితమైతే అది విషమువంటిది రసరహిత పరిపూర్ణమునకు రసముల నారోపించు మాటలు ఒప్పుకోదగినవి కావని భావము.

కం॥ నీరా శమ నృగోదన

సారము రేతస్సురెంటి । సమ్మి శృంభే

ధారుణితనువై నిలుచును

నారినరసంగ మమున । నయగుణరత్నా.

౧౦౬॥

ఓ పురుషరత్నమా! నీటియొక్క సూక్ష్మాశము నెత్తురు అన్నము యొక్క సూక్ష్మాశము (సారము) వీర్యము ఈ నెత్తురు వీర్యముల రెంటి యొక్క కలయికయే యీ ప్రపంచములో శరీరమై నిలచి యుండును శ్రీ పురుషుల సంయోగముచే శరీరోత్పత్తి యగునని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ మనుసన్నపు సూక్ష్మాంశము

విను బలసూక్ష్మాంశవలన । వెలసెనుప్రాణం

బును రెండుగఅని పిండం

బనబ్రహ్మాండంబనంగ । బరగును వత్సా.

౧౦౭

ఓ వత్సా! అన్నముయొక్క సూక్ష్మాంశము మనస్సు జలముయొక్క సూక్ష్మాంశము ప్రాణము మనోప్రాణములు రెండును కలిసి పిండాండము బ్రహ్మాండము యనునవి యగునని భావము.

కం॥ రెండురీతుల గనంబడు

చుండే యీమేనిచేత । చూచి బయలును

ద్వంద్వ దీనినుశక్యమని

యందుము దీనందువాంఛ । నుంచక శిష్టా.

౧౦౮॥

ఓ శిష్యుడా! పిండాండము బ్రహ్మాండము అను రెండు రీతులగా కనబడుచున్న యీ శరీరముచే పరిపూర్ణమును చూచి నిశ్చయముగా శరీరమును అబద్ధమని యందుము యీశరీరమునందు కోరిక నుంచక మన భావము,

కం॥ ద్వైతాద్వైత విశిష్టా

ద్వైతమున కీచలాడు । దయ్యములవలెన్

ద్వైతాద్వైత విశిష్టా

ద్వైతంతో కీచలాడు । దగునే నీకున్॥

౧౦౯॥

ఓ శిష్యుడా! ద్వైతలము అద్వైతము విశిష్టాద్వైతము అని దయ్యములమీది తగువులాడెడి ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతలతో కీచలాడుమని భావము.

కం॥ అనుభవ వేదాంతముని

తిరరాని పదార్థమెల్ల । తిరు దుర్బలము

కనబోకము అద్బోధను

కనబోకము యెచ్చటికి । వివేక విచారా.

౧౧౦

ఓ వివేకమును విచారించువాడా! అనుభవముగల వేదాంతముని

చెప్పుకొనును తినకూడని పదార్థములను తినెడి దుష్టస్వభావము గలవారిని చూడకుము వారి బోధలను సర్వదా వినకుమని భావము.

కం॥ జిహ్వోపస్థ విషయము

లెవ్వెగలవో వాటివిడువ । లేనిగురువులన్

యెవ్వరుజేరి కొలుతుకొ

యివ్వసుధనువారు జెడుదు । రిదినిజమునుమీ.

౧౧౧॥

ఓ శిష్యుడా ! జిహ్వోపస్థల విషయములగు కోరికలకు లోబడి చరించే గురువులను యేనరులు ఆశ్రయించి నేవింతురో ఈప్రపంచములో వారందరు చెడిపోవుచుందురు ఇది నిజమని భావము

కం॥ పాషండమతము వారల

వేషంబులుజూచి శిష్య । వితతి భ్రమించున్

ఈషత్తీ బోధెరుగక

దూషింతురు విన్నకన్న । దుర్భాషణలన్.

౧౧౨॥

ఓ శిష్యుడా ! పాషండ మతములో నుండువారియొక్క వేషములను చూచి శిష్యులు భ్రాంతి జెందుదురు ఈబోధయందలి విషయము యేమాత్రము తెలుసుకొనక దీనిని విన్నను చూచినను అనరాని మాటలను అనుచుండురని భావము.

కం॥ ఎందరు దూషించితె యే

మందురు మనవారెకాని । యన్యులె నీవా

యందరితో వాడించక

నందంబొ నిట్టిబోధ । నరయర తండ్రి.

౧౧౩॥

ఓ నాయనా ! యెందరు దూషించితె నేమి వారందరు మనవారే నీవు అదూషించిన వారందరితో వివాదము పెట్టుకొనక అనందమగు ఈబోధనే చూచుచుండుమని భావము.

కం॥ కోపమె పాపంబనబడు

కోపమె హంకారమనుచు । కొనియాడబడున్

కోపమె తాపంబనబడు

కోపమే మృత్యువనబడు । కుటిలవిరహితా.

౧౧౪॥

ఓ కుటిలము లేనివాడా ! కోపమే పాపమనియు కోపమే అహంకార మనియు కోపమే తాపమనియు కోపమే మృత్యువనియు చెప్పుదురని భావము.

కం॥ నిజగురుబోధ నెరుంగక

గుజగుజ శిష్యులకుజెప్పు । గురువులబోధల్

భుజగపి షోపంబగుసుమి

సుశనౌఘము మెచ్చదట్టి । సుద్ధిసిపట్టి

౧౧౫

ఓ బిడ్డా ! నిజమగు గురుబోధను తెలుసుకొనకుండ తన శిష్యులకు రహస్యముగ జెప్పు గురువులయొక్క బోధలు తామ్రపాము విషమువంటి వగును ఆబోధలను సత్పురుషులు మెచ్చరని భావము.

కం॥ తనువునువిడి బ్రహ్మను నే

ననుమునుపటి నీవిచార । మటుబెట్టిపుడున్

నినునీతరువును వేరని

యనకను పరిపూర్ణమరసి । యవి విడువదగున్.

౧౧౬॥

ఓ శిష్యుడా ! శరీరమును విడచి నేను బ్రహ్మను అనే నీపూర్వవిచారము అట్లుంచి యిపుడు నిన్ను నీశరీరమును వేరనితలంచక పరిపూర్ణమును చూచి (తరువాత)నిన్ను నీశరీరమును విడువవలయునని భావము.

కం॥ కొందరు వైరాగ్యమున

కొందరు తీర్థాటనమున । కొందరు కర్మం

బందున వ్రతజప తపముల

కొందరు నటియింతురిట్టి । కోర్కెలమనుజుల్.

౧౧౭॥

ఓ శిష్యుడా ! వైరాగ్యమున కొందరు తీర్థయాత్రలయందును కర్మలయందును వ్రతజప తపస్సులయందును మానవులు వారివారికి యిష్టమగు వాటియందు చరించుచుందురని భావము.

కం॥ కొందరు భక్తితయమున

కొందరు యోగములయందు • కొందరుజ్ఞానం
బందుకమింతురు వారల
కందరికిబోధ యిష్ట • తొనాయన్నా.

॥౧౧౮॥

ఓ నాయనా! కొందరు భక్తిత్రయము నందును యోగముల నభ్యసించుట యందును జ్ఞానమునందును తమతమ మనస్సులను రమింప జేయుదురు కాని అందరికి ఈబోధ యిష్టముగాదని భావము.

కం॥ భృమరహిత సహితజనులకు
సుమనసులను నరుల సమము • జూచిన విశ్వం
బమరిలేకుండు నుండును
క్రమమున కతివంటిదగుచు • కడు నిజముసుమీ.

॥౧౧౯॥

ఓ శిష్యుడా! భ్రాంతిలేని మానవులకు భ్రాంతిగల మానవులకు దేవతలను మానవులను సమానముగ జూచిన యీ ప్రపంచము (భ్రమ రహితులకు) నిలచియుండదు (భృమసహితులకు) ఉండును క్రమముగా కలవంటిదగుచుండును. ఇది నిశ్చయము సుమీ అని భావము.

కం॥ కల తనను లేనుకలనని
తలపోసెటి వారిమాట • తమకే నిజమౌ
కలలేనివారు కలవా
రలువీరలె నొకరినొక • రరయ రిరువురున్.

॥౧౨౦॥

ఓ శిష్యుడా! కలలోనున్న తనను కలయందు లేనని యున్ననని తలంచెడి వారిమాట వారికే నిజము కలలో లేనివారు కలలో నున్నవారు వీరే నొకరి నొకరుచూచుకొనరని భావము.

కం॥ ఎరుగుట జ్ఞానము దానను
జరిగేపని కర్మమనుచు • జనులెన్నిరి యీ
యెరుకయు కర్మము లేనిదె
పరిపూర్ణము వీటినిపు బట్టకు మెప్పుడున్.

॥౧౨౧॥

ఓ శిష్యుడా! తెలుసుకొనుట యనునది జ్ఞానము (యెరుక) దానివలన

34 క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

జరుగుపనులు కర్మయనియు మానవులు జెప్పుచుందురు యీజ్ఞాన (యెరుక) కర్మములేనిదే పరిపూర్ణము కాబట్టి వీటిని సర్వదా నీవు విడువుమని భావము.

కం॥ కలవారికి మేలుకలో

గలవారికి జాగ్రతండు , కలహము గలదా

కలహించి రేని వారలు

కలవారలె మేల్కవారు , గారెన్నటికిన్.

॥౧౨౨॥

ఓ శిష్యుడా! కలలోనున్నవారికి మేలుకలో నున్నవారికి జాగ్రత యందు జగడములు లేవు జగడము లుండెనేని వారుకలలోని వారలేకాని మేలుకలోని వారలెన్నడు కారని భావము.

కం॥ సురలందు దోచుకలవలె

నరుదెంచును బ్రహ్మయందు , నఖిలజగంబుల్

యరుదెంచి యజుని గన్గొని

బిరబిరతా మేగునిల్వ , బిడియంబగుచున్.

॥౧౨౩॥

ఓ శిష్యుడా! దేవతలయందు దోచిన స్వప్నమువలె బ్రహ్మ (పరిపూర్ణము) యందు సమస్త పరిపంచము దోచెను తోచిన ప్రపంచము ఆబ్రహ్మ (పరిపూర్ణము)ను చూచి తాము నిలచుటకు సిగ్గునొంది తొందరగా తమకు తామె పోవునని భావము.

కం॥ మన మీబయలున లేనిదె

మనకు మనమె వచ్చినిల్చి , మన మేగిన యే

మనక మనజోలి గొనకన్

తనకై తానుండియున్న , దదుగో కనరా.

॥౧౨౪॥

ఓ శిష్యుడా! పరిపూర్ణములో లేనిమనము మనకు మనమయ్యే వచ్చి నను ఉన్నను పోయినను మన జోలినెరుగక తనకుతానెయున్నది (పరిపూర్ణము) అదుగో చూడుమని భావము.

కం॥ జ్ఞానంబు సత్త్వగుణమను

దానికి జన్మించెననుచు , దామోదరు డా

మేనత్త కొడుకుతోననె

జ్ఞానమునకు జన్మమొకటి • గలిగెగదోయీ.

॥౧౨౫॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానమనునది సత్వగుణము వలన బుట్టినదని శ్రీకృష్ణుడు తన మేనత్తయగు కుంతిదేవి కుమారుడైన అర్జునునకు తెలిపెను జ్ఞానము (యెరుక)కు గూడ ఒకజన్మ కలిగినదని భావము.

కం॥ పుట్టింది గిట్టుజ్ఞానము

పుట్టెననుచు కృష్ణమూర్తి • పురుహూతజుడౌ

నట్టితన ముద్దుమరిదికి

గట్టిగ వినజెప్పె నిందు • కలతేమోయీ.

॥౧౨౬॥

ఓ శిష్యుడా! పుట్టినది చచ్చును జ్ఞానము (యెరుక) పుట్టినది అనుచు శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునకు చెప్పెను యిందుకు యెదురు మాటలేదని భావము.

కం॥ జ్ఞానమగు నీవు జ్ఞేయం

బైన బయలుగాంచి జ్ఞాన • మగు నిను నీవే

లేనంచు దెలియుమని తా

నానరునకు వాసుదేవు • డానతి యిచ్చెన్.

॥౧౨౭॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానమగు నీవు జ్ఞేయమైనా పరిపూర్ణమును తెలుసుకొని జ్ఞానమగునిన్ను నీవులేనని గుర్తింపుమని శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునకు ఉపదేశించె నని భావము.

కం॥ మన మచలమనదగదు తగ

దనుటము మనమచలమునకు • తగ వేరని రెం

డనిలేవు మనమచలమని

విను మనముశ్శక్తి తెలియ • విడు మనముమనన్.

॥౧౨౮॥

ఓ శిష్యుడా! మనము పరిపూర్ణమని అనుకొనగూడదు అనుకొన గూడదనుటము మనము పరిపూర్ణమునకు భిన్నమనిగాని రెండని గాని (తగి నట్టుగ చెప్పకొనుటకు) లేవు పరిపూర్ణమని వినుచున్న మనము అబద్ధమని తెలియగానె మనముమననే వదలిపోవునని భావము.

కం॥ జ్ఞానము నేనన నొక్కటె

జ్ఞానమునే వేరటంచు • గనబోకునుమీ

జ్ఞానము వచ్చును బోవును

జ్ఞానాతీతమును తాను • గాంచినదాకన్.

॥౧౨౯॥

ఓ శిష్యుడా! జ్ఞానమన్నను నేనన్నను ఒక్కటే జ్ఞానమువేరు నేనువేరు అని అనుకొనకుము జ్ఞానమనునది జ్ఞానాతీతము తెలుసుకొను వరకు వచ్చుచు పోవుచుండునని భావము.

కం॥ నీకలను వచ్చిపోయిన

లోకుల లోకములవలెనె • లోనిను గనుమీ

నీకలను నీవు మేల్కొని

యీకలనటువలెనె చూస్తె • యెటునిల్వవురా.

॥౧౩౦॥

ఓ శిష్యుడా! సీస్వప్నములో వచ్చిపోయిన లోకములు మానవులు మిథ్యయైనట్లు సీలోనిను చూడుము సీస్వప్నమునుసీవె మేలుకొని ఈస్వప్నము అట్లనేచూచి విచారింతివా నీవు నిలువవని భావము.

కం॥ అందరికల నీకలెకద

అందరు నీకలనువచ్చి • యగుపడిపోవన్

కందువుగద నిన్నట్లనె

మందమతీ కనగదోయి • మరిలేననుచున్.

॥౧౩౧॥

ఓ మందబుద్ధిగలవాడా! అందరికి కలుగుకలయే నీకు కలుగును అనే కులు నీకలలో వచ్చి కనపడి పోవుచుండగా నీవు చూచుచుండువు గదా అట్లనే నిన్ను నీవులేనని చూచుకొనుమని భావము

కం॥ ఆకాశమనిన శూన్యం

భాకాశంబనిన సగుణ • మాకాశమనన్

కాకివలె నల్లరూపుది

ఆకాశము మితములోన • నణగుండునుమీ.

॥౧౩౨॥

ఓ శిష్యుడా! ఆకాశమనగా శూన్యము సగుణము కాకివలె నల్లనిరూపు గలది మితములో అణగియుండునదియని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ ఆకాశమనిన కాలం

భాకాశంబనవింబ , మాకాశమనన్

లోకమున చంచలంబగు

నాకాశము శబ్దరూప , మగు వినవోయా.

॥౧౩౩॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో ఆకాశమనగా కాలము అస్యము చాంచల్యము శబ్దస్వరూపమనియు తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ అహమేతను వీవిశ్వం

బహమే జీవేశ్వరులన , నహమేత దైక్యం

బహమేయహముకు మూలం

బహమణగిన నణగునన్ని , యనఘచరిత్రా.

॥౧౩౪॥

ఓ పాపరహితమైన చరిత్ర గలవాడా! అహము అనునదియే శరీరము యీ ప్రపంచము ఆ అహమే జీవేశ్వరులు జీవేశ్వరైక్యము యీ అహమే అహమునకు మూలము యీ అహముపోతే అన్నియు పోవునని భావము.

కం॥ భ్రమయనిన పుట్టుకనినను

భ్రమకే నామంబు లిట్టి , భ్రమనే నీవున్

భ్రమెయీమేను జగత్తులు

భ్రమెయెరుకయు మఱపురెండు , భ్రమెభ్రమవినరా

॥౧౩౫॥

ఓ శిష్యుడా! భ్రమ యనగను జన్మమనగను భ్రమకే పేరు ఈ భ్రమ నేను నీవు ఈ మేను ప్రపంచములు యెరుక మగువులు అను ఈ రెండు భ్రమయే యని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ యెరుకసుమీ బ్రహ్మనినను

యెరుకసుమీ మాయయనిన , యెరుకేజీవుం

డెరుకసుమీ ఈశ్వరుడన

యెరుకసుమీ నేను విశ్వ , మిదిసత్యమురా.

॥౧౩౬॥

ఓ శిష్యుడా! బ్రహ్మమాయ జీవుడు ఈశ్వరుడు నేను విశ్వము అను

నవి అన్నియు యెరుకేనని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ మాటసుమీ నేననినను

మాటసుమీ మాయ యనిన , మరిజీవశివుల్

మాటసుమీ బ్రహ్మనినను

మాటసుమీ మేనుకము , మాటేసుమ్మీ.

॥౧౩౭॥

ఓ శిష్యుడా! నేను మాయ జీవేశ్వరులు బ్రహ్మ మేను ప్రపంచములు అనునవి అన్నియు మాటయేయని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ ప్రకటనమగు బింబమందున

ముకురము ముకురస్థబింబ , ములు లేవెపుడున్

ముకురంబువలన బుట్టును

ముకురస్థము దానివలన , ముకురముదోచున్.

॥౧౩౮॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రసిద్ధమైన బింబమునందు అద్దము అద్దములో నుండె బింబములు సర్వదాలేవు అద్దమువలన అద్దములో నుండునవి బుట్టును దాని వలన అద్దము కనబడునని భావము.

కం॥ లేనినీరాకడే స్వ

స్నానందము నీకుగురుడు , పరిపూర్ణంబున్

పూని తెలిపి మేల్కొల్పిన

నేననకను నీవుబోవ , నీ మేల్కొదిరా.

॥౧౩౯॥

ఓ శిష్యుడా! లేని నీరాకడయే స్వస్నానందము వంటిది సద్గురుమూర్తి నీకు ప్రేమతో పరిపూర్ణమును చూపించి మేలుకొల్పిన తరువాత నేను అని అనుకొనక నీవు పోవుటయే నీ మేల్కొయగునని భావము.

కం॥ తనకు దానొరులు చణకిన

ధ్వనిబుట్టనిచోట బ్రహ్మ , తనుదా నొరులున్

చణకినధ్వని గలచోటది

వినుమాయయు లేనిమాయ , విడు లేననినన్.

॥౧౪౦॥

ఓ శిష్యుడా! తనకు తానుగాని యితరులుగానీ తాకిన శబ్దములేని స్థలము బ్రహ్మ (పరిపూర్ణము) తనకు తానుగాని యితరులు గాని తాకిన శబ్దముగల స్థలము మాయయని తెలుసుకొనుము లేనన్న లేనిమాయను విడుపుమని భావము.

కం॥ మనసుకు వాక్కుకు తెలియని

ఘనవస్తువు బయటటంచు , గని యీ రెంటిన్

నినునను విశ్వముగాగని

వినుమూలము లేనివిడిటి , విడరా శిష్యా

॥౧౪౧॥

ఓ శిష్యుడా! మనసుకు వాక్కుకు తెలియని గొప్పవస్తువ పరిపూర్ణమని తెలుసుకొని ఆమనస్సును వాక్కును నినునన్ను ప్రపంచమని భావించి మూలములేని వీటిని వదలుమని భావము.

కం॥ కలలోవానికి మేలుక

గలదని గుర్రెడుగవశమె , కలమేల్కనినన్

కలవాడుగలడె తెలియను

తలపోయుము నిన్ను నీవు , తగనీరీతిన్.

॥౧౪౨॥

ఓ శిష్యుడా! కలతోనున్నవానికి మేలుకగలదని గుర్తించుట కుశక్యము గాదు కలనుండి మేలుకొన్న తరువాత కలతోనున్నవాడు యుండడు నిన్ను నీవు యీ రీతిగ తెలుసుకొమ్మని భావము.

కం॥ కలవాడువాని చదువులు

గలవా తామేలుకనిన , గనుగొనుమటులన్

కలనిన్ను నీదుచదువులు

ఫలమేమిక చాలుపెక్కు , పలుకుల తండ్రీ.

॥౧౪౩॥

ఓ నాయనా! కలలో వాదించేవాని చదువులు కలనుండి మేలుకొన్న తరువాత నుండవు ఆరీతిగానే కలలోపలి నిన్ను నీ చదువును గుర్తించిచూడుము యెక్కువ మాటలతో ఫలములేదని భావము.

కం॥ కలరాజు సకల సంప

తక్కులితుండై తాను మేలు , కన లేడెచటన్

కలనిన్ను వానివిధమున

దలపుము తలచితివె చాలు , ధన్యచరితా.

॥౧౪౪॥

ఓ ధన్య చరిత్రుడా! స్వప్నములో నున్న రాజు సమస్త సంపదలతో గూడియుండి తాను మేలుకొనగా యుండడు ఉన్న నిన్ను ఆ స్వప్నములోని రాజువలెనే తలంచుకొనుము అట్లు తలంచు కుంటె చాలునని భావము.

కం॥ ఏ నిర్ణయమును జేయుడు

నేననని మహాత్ముడెప్పుడు , నేననువాడే

నానావిధాల వదురును

నేనను తనవంటి వారి , నెప్పుడు గనినన్.

॥౧౪౫॥

ఓ శిష్యుడా! నేనుయనె అహం భావములేని మహాత్ముడు యేసిద్ధాంతమును చేయుడు నేను ఆని అహంభావము గలవాడు తనవంటి వారిని చూచిన వెంటనే నానావిధములుగా వదురుచుండునని భావము.

కం॥ మలుకలలే పీతోక్రవను

చులుకినగా దెలియవచ్చు , సుజనులకెల్లన్

తలుపదగు దీని నెప్పుడు

మలుకల తోవలకబోక , మాన్య చరితా.

॥౧౪౬॥

ఓ మంచి నడక గలవాడా! యీ పరిపూర్ణబోధ మార్గమునందు యేవిధములగు కష్టములులేవు సులభముగా తెలుసుకొన వచ్చును సజ్జనుల కందరికి ధ్యాన్నించుటకు వీలుగానుండు దీనిని తప్పదోవలకబోక సర్వదా ధ్యాన్నించుమని భావము.

కం॥ నామాట నమ్మవేమో

నీ మానస మెరుగకంటి , నేనీ మాటన్

నామాట పథ్యమైనను

యే మారకు దీన్ని నీవి , కెప్పటి కప్పా.

॥౧౪౭॥

ఓ నాయనా! నీవు నామాట నమ్మకుండ వచ్చును నీ మనస్సు

(F)

భా వా ర్థ స హిత ము లు

41

తెలియకుండుటచే నేను యీ మాటనంటిని నేను చెప్పినమాట యివ్వమైతె
ఈపరిపూర్ణబోధను విడువకుమని భావము.

కం॥ సిద్ధాంతోక్తులుయివి నీ
బుద్ధికి దెలిసుండి చదువ । బోకుము వీటిన్
బద్ధులవినుమని వారలు
యుద్ధమునకు కాలుదువ్వు । చుందురు పెలుచన్. ౧౪౮॥

ఓ శిష్యుడా! ఇవి సిద్ధాంతమైన మాటలు యివి తెలిసియున్న నీవు
బద్ధులను వినుమని చదువకు వారు కయ్యానికి కాలు దువ్వెదరని భావము.

కం॥ ముద్దుగ యీగ్రంథంబును
పెద్దల ముందరవచింప । పిరిదివియకుమీ
దిద్దెదరు తప్పులున్నను
వద్దనకను దిద్దనివ్వు । వరకీర్తినిధీ. ౧౪౯॥

ఓ మంచికీర్తి గలవాడా! ఈ గ్రంథము సత్పురుషుల ముందర
చదువుటకు వెనుకదీయకుము దీనియందు తప్పులుంటె వారు దిద్దెదరు. వారిని
వద్దనకుండ దిద్దనివ్వుమని భావము.

కం॥ నేనుగల మేనులేదని
మేనున నీవుండి యిట్లు । మిడుకుటమేలా
మేనునువిడి చను వినియెదు
మానుగ నీవనకయున్న । మాయవెనుమ్మి. ౧౫౦॥

ఓ శిష్యుడా! నేనువున్న శరీరములేదని ఆశశీతముయందు నీవు
యుండి ఇట్లు బాధపడుట మంచిదికాదు యీ శరీరమును విడిచి పొమ్ము
(నేను చెప్పుచున్నది) వినుచున్నావు. నీవు మారుబలుకకయున్న మాయవే
సుమా అని భావము.

కం॥ కర్మలు పిడుకలులేకను
యెట్టుంబలె నిప్పునిల్వ । కేగునా పుడమిన్
అట్టుంబలె నే నీవును
యిట్టిశరీరంబులేక । నెందుండువురా. ౧౫౧॥

ఓ శిష్యుడా ! ప్రపంచములో కద్దెలు పిడుకలు లేకుండ నిప్పుయాండ నట్లు నేను నీవు శరీరములేకుంటే నీవు యెక్కడ వుండవని తెలుసుకొనుమని భావము

కం॥ తనువునే గాననంటే

ఘనసుఖదుఃఖములు రెండు । గనుపడె నీవై

గనుకతనువు నీవొక్కటే

వినరా నామాట నిట్టి । వెరిగిన బడకన్.

౧౫౨॥

ఓ శిష్యుడా ! నేను శరీరమును కాయని యంటే సుఖదుఃఖములు అను రెండును సీస్వరూపముగా కనబడుచున్నది కాబట్టి నీవు నీశరీరము ఒక్కటిగానే తెలుసుకొనుము యిట్టి భ్రమలో బడక నామాట వినుమని భావము.

కం॥ ఎరుకలేనట్టి బయలున

బిరబిర నరుడెంచి యెవరు । బిలువనిదె తా

నరసి పరిపూర్ణమున్నది

యెరుకేగితె చాలు లేని । దెరుకనిలేకన్.

౧౫౩॥

ఓ శిష్యుడా ! యెరుకలేని పరిపూర్ణమునందు సరసరవచ్చి యెవ్వరు పిలువకుండగనే తాను పరిపూర్ణమున్నది చూచి యెరుకపోయితే చాలును లేకుండ లేనిదె యెరుకయని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ తనువునే గాననంటిని

విను సుఖదుఃఖములు యెవరి । విర నాతోడన్

వినజెప్పుము నేనినియెడ

తనయా తప్పితెవె నిన్ను । దండింతునుమీ.

౧౫౪॥

ఓ నాయనా ! నేను శరీరమును కాదనంటివి గొప్పనైన యీ సుఖ దుఃఖములు యెవరివో నాకు తెలియునట్లు చెప్పుము నేను వినియెదను చెప్పుటములో పొరపాటు పడితివేని నిన్ను శిక్షింతునని భావము.

కం॥ అందరిమాటల కురికే

వెందుకు నామాటనమ్ము । మిదెచాలును యీ

యందురులేని బయలు గని

యందున నీలేమి నేరిగి । యరిగితె సరిరా.

౧౫౫॥

ఓ శిష్యుడా ! నీవు అందరి మాటలు విని యెందుకు ఉరుకుచున్నావు. నామాట నమ్ముము యితెచాలు వీరందరులేనట్టి పరిపూర్ణమునుచూచి ఆపరి పూర్ణములో నీలేమిని గుర్తించి పోయితె చాలునని భావము.

కం॥ నాబోతురుచికి రుచినిడు

నీబోధ న పేక్షచేత । నేర్చినవారిన్

యేబాధలు బాధింపవు

బాబూ యిదిసీవు నేర్చి । పరియింపగదే.

౧౫౬॥

ఓ నాయనా ! మధురపదార్థముల రుచికంటె అధికమగు రుచిని కలి గించు ఈ పరిపూర్ణబోధను ప్రేమతో నేర్చుకొన్నవారికి యేబాధలు యుండవు కాబట్టి ఈ పరిపూర్ణబోధను నీవు ప్రేమగా నేర్చుకొని జదువుకొనుమని భావము.

కం॥ తాము తమతప్పు నెరుగక

నామాటలు తప్పులనుచు । నవ్వే జనముల్

సామాన్యులనుచు దెలియుము

సీమానన మందులెన్న । నిరుపమ సుగుణా.

౧౫౭॥

ఓ ఉపమాన రహితమైన మంచిగుణము గలవాడా ! ప్రపంచములోని వారు తమతప్పు తాము తెలుసుకొనకనే నామాటలను తప్పులని పరిహసింపు చుందురు. కాబట్టి ఆమానవులను సామాన్యులని సీమనస్సులో తెలుసుకొను మని భావము.

కం॥ దవ్యవృత్త జనినట్లుగ

నివృత్త చలిబాసినట్లు । నిజమోగిరమున్

వౌప్పుగ దిన్నప్పడె తుద

దప్పినగతి బోధవిన్న । దవ్యను బాధా.

౧౫౮॥

యందురులేని బయలు గని

యందున నీలేమి నేరిగి । యరిగితె సరిరా.

౧౫౫॥

ఓ శిష్యుడా ! నీవు అందరి మాటలు విని యెందుకు ఉరుకుచున్నావు. నామాట నమ్ముము యితెచాలు వీరందరులేనట్టి పరిపూర్ణమునుచూచి ఆపరి పూర్ణములో నీలేమిని గుర్తించి పోయితె చాలునని భావము.

కం॥ నాబోతురుచికి రుచినిడు

నీబోధ న పేక్షచేత । నేర్చినవారిన్

యేబాధలు బాధింపవు

బాబూ యిదిసీవు నేర్చి । పరియింపగదే.

౧౫౬॥

ఓ నాయనా ! మధురపదార్థముల రుచికంటె అధికమగు రుచిని కలి గించు ఈ పరిపూర్ణబోధను ప్రేమతో నేర్చుకొన్నవారికి యేబాధలు యుండవు కాబట్టి ఈ పరిపూర్ణబోధను నీవు ప్రేమగా నేర్చుకొని జదువుకొనుమని భావము.

కం॥ తాము తమతప్పు నెరుగక

నామాటలు తప్పులనుచు । నవ్వే జనముల్

సామాన్యులనుచు దెలియుము

సీమానన మందులెన్న । నిరుపమ సుగుణా.

౧౫౭॥

ఓ ఉపమాన రహితమైన మంచిగుణము గలవాడా ! ప్రపంచములోని వారు తమతప్పు తాము తెలుసుకొనకనే నామాటలను తప్పులని పరిహసింపు చుందురు. కాబట్టి ఆమానవులను సామాన్యులని సీమనస్సులో తెలుసుకొను మని భావము.

కం॥ దవ్యవృత్త జనినట్లుగ

నివృత్త చలిబాసినట్లు । నిజమోగిరమున్

వౌప్పగ దిన్నప్పడె తుద

దప్పినగతి బోధవిన్న । దవ్యను బాధా.

౧౫౮॥

భావమున దెలసి యిద్దరు

నావిధమున నడువవలయు , నందరు మెచ్చన్.

॥౧౬౨॥

ఓ శిష్యుడా! దేవుడు తెమ్మని అడుగడు జీవుడు లేదని కోపగించు కోడు ఒకరిభావము నొకరు తెలుసుకొని ఆరీతిగానందరు మెచ్చకొనునట్లు (గురుశిష్యులు) యిద్దరు నడువవలయునని భావము.

కం॥ కోటివిధంబుల జెప్పిన

చేటాదవెటితనదు పూర్వ , చేష్టలువిదకన్

చాటున నేటున ద్వివిధము

గాటనమొనరించు నతని , కతుకునెబోధా.

॥౧౬౩॥

ఓ శిష్యుడా! యెన్నివిధాల జెప్పినప్పటికి చెరువును గలిగించే తన పూర్వచేష్టలను వదలక చాటుకొకతీరు నేటుకొకతీరు నదించెవానికి యీ పరి పూర్ణబోధ ముసస్సుకు నాటదని భావము.

కం॥ బంగారువంటి యీబో

ధాంగీకరుణులను జేరి , యదివిని వారిన్

భంగపరచ దలచెటి యా

వెంకటలకు జెప్పకుమని , వేడెదనిన్నున్.

॥౧౬౪॥

ఓ శిష్యుడా! బంగారువంటి యీ పరిపూర్ణ బోధను విన్నవారి వద్దకు పోయి ఆ బోధనువిని వారి నవమానించె నీచాత్ములకు యీ బోధ చెప్పవద్దని నేను నిన్ను వేడుచున్నానని భావము.

కం॥ సదమలగురు వెవరనినను

యిదుగోబయ లిదుగోలేని , యీ గురుతెరిగే

టిదగుశరీరము దీనిని

వదలుచునుచు నీకుజెప్ప , వచ్చినవారే.

॥౧౬౫॥

ఓ శిష్యుడా! నిర్మలమగు సద్గురుమూర్తి యెవరనగా ఇదుగో పరి పూర్ణము ఇదుగోయీలేని గుర్తును తెలుసుకొనునట్టి శరీరము దీనిని వదలుము అని నీకు బోధించుటకు వచ్చినవారేనని తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ రోగపు చేష్ట బ బోయిన

రోగము గలదనిన మాడ్కి • రోయకనిన్నున్

నీగురైరుగుట మణగిన

నేగలనన నీదుమాట • నిశ్చయమటరా॥

॥౧౬౬॥

ఓ శిష్యుడా! రోగమునకు యుండెలక్షణములు బోయిన తరువాత రోగము యున్నదన్నట్లు అసహ్యము లేకుండ నిన్ను నీగుర్తును తెలుసుకొనుట పోయినతరువాత నేను వున్నాను అనే మాట నిజముకాదని భావము.

కం॥ దిక్తు తనవు శిష్యుని మది

నొచ్చిన ధనమివ్వడనుచు • నూహించిమదిన్

యిచ్చకము లాడజోకను

చచ్చెర రూడించువాన్ని • సద్గురుడైతే.

॥౧౬౭॥

ఓ శిష్యుడా! గురువుమంచి వాడైతె వ్యభిచారియగు తనశిష్యుని మనస్సు నొచ్చినచో తనకు ధనమివ్వడని తనమనస్సులో ఆలోచించి వానికి యిష్టమగు మాటలు చెప్పక మాటిమాటికి శీక్షించునని భావము.

కం॥ గురుడు తననెంత మెచ్చిన

వరశిష్యుడు లోగితిరుగ • వలయును మదిలో

మురసి భయభక్తి లేకను

తిరిగిన చేటొదవునిజము • తెలియగదోయా.

॥౧౬౮॥

ఓ శిష్యుడా! తనగురువు తన నెంత మెచ్చుకున్నను మంచి శిష్యుడు వినయముగా తిరుగుచుండ వలయును గురువు తనను మెచ్చుకుంటున్నాడని తన హృదయములో మురసి భయ భక్తులులేక తిరుగుచుండెడి శిష్యుడు నిజముగా చెడిపోవునని తెలియుమనీ భావము.

కం॥ గురుశిష్యుల లక్షణములు

గురుశిష్యుల బోధరీతి • గురు గీతార్థం

బెరిగిన నరులకె మెప్పగు

నెరుగని యామూఢనరుల , కిష్టతియోనే.

॥౧౬౯॥

ఓ శిష్యుడా! గురుశిష్యుల లక్షణములుగురుశిష్యుల బోధ పద్ధతులు గురుగీతార్థములను తెలుసుకున్న మానవులకే (యీబోధ) ఇష్టమగును కాని తెలియని ఆమూఢులకు ఇష్టముగాదని భావము.

కం॥ స్థిరముగ నిల్చేదైతె

పరుగెత్తక బ్రాంతినిల్వ , బడదా భువిలో

నరులు విమర్శించిన తా

నురుకుటమది యెందుకోస , సూహసుకనరా.

॥౧౭౦॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో బ్రాంతిస్థిరముగా నుండునది అయితే పారిపోకుండ నుండవలయును మానవులు భ్రాంతిని విమర్శించగా పరుగెత్తి పోవుట యెందుకొరకో నీ మనస్సులో ఆలోచించి చూడుమని భావము.

కం॥ తనసంతతి పై గలదయ

తనశిష్యుని మీదనుంచ , దగు గురుడెప్పుడున్

తనధనము మనుసు తనువులు

తన గురునివటించు దల్చ , దగుశిష్యునకున్.

॥౧౭౧॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తి తనబిడ్డలమీద యెంతదయ గలిగి యుండునో శిష్యుల మీదగూడ నంతదయగలిగి యుండ వలయును. శిష్యుడు తన ధనము మనస్సు శరీరము సర్వదా తన గురునివే యని తలంచుచుండ వలయునని భావము.

కం॥ శూరత్వమాత్మ పనికై

వైరాగ్యము గురునిగొల్పు , వర్తనకెప్పుడున్

యీరీతి వృత్తిగల్గిన

నారినరులేగి చొరర , నరకములోనన్.

॥౧౭౨॥

ఓ శిష్యుడా! తమ ప్రయోజనము కొరకై వైరాగ్యముబొంది శూరత్వముతో గురుమూర్తిని సేవించె పరివర్తనకు సర్వదా యీ వ్యాపారము గలిగిన స్త్రీ పురుషులు నరకము బొందుదురని భావము.

కం॥ మనసున నొకటిదల్పు వా

క్కుననొకటి బలుకుచుండు , కుటిలుడు మరితా

తనువున నొక్కటి జేయును

వినువానికి బోధదెల్పు , విహితమటోయీ.

॥౧౭౩॥

ఓ శిష్యుడా! దుష్ట హృదయుడగు మానవుడు తన మనస్సులో నొకటి తలంచును మాటలతో నొకటి చెప్పును శరీరముతో నొకటిచేయును యిట్టివాడు వినదలంచినను వానికి యీ పరిపూర్ణ బోధను బోధించుట మంచిదికాదని భావము.

కం॥ మనసున వాక్కున తనువున

పనియొక్కటె జరుపునట్టి , భక్తునికి దయన్

వినిపించుము వినుమని యీ

మనబోధను వానికతుక , గలదుడుగకుమీ.

॥౧౭౪॥

ఓ శిష్యుడా! మనస్సుతోను మాటలతోను క్రియలతోను ఒకేరీతి వర్తించు భక్తునికి దయతో యీ గొప్పనగు బోధను వినుమని బోధించుము వాని హృదయమునకు యీ బోధ అతుకను కాబట్టి ఊరుకొనక బోధించుమని భావము.

కం॥ మేలైన బోధవినుటకు

చాలా విఘ్నములు వచ్చి , సమకూడినయే

లీలన్ విడు సచ్చిష్యుడు

వాలామును బోధయందె , వర్తించునుమీ.

॥౧౭౫॥

ఓ శిష్యుడా! మంచిగుణముగల శిష్యుడు నిర్మలమగు బోధవినుటకు యెన్ని అటంకములు వచ్చిచేరినను బోధవినుట విడువడు నిశ్చయముగా బోధను వినుటయందె యుండునని భావము.

కం॥ గురుడు తనయాజ్ఞతోపల

చెరియింపగ గోరునట్టి , శిష్యునకిపుడున్

దురితంబు వృద్ధియై తా

నరకమునన్ గూలకున్నె , నరసుతచరితా.

॥౧౭౬॥

మానవులచేత స్తోత్రంప బడుచున్న చరిత్రగల ఓ శిష్యుడా ! తన గురువు తన ఆజ్ఞారోనుండ వలయునని కోరునట్టి శిష్యునకు పాపమెక్కువయ్యి ఆశిష్యుడు నరకములో బడునని భావము.

కం॥ గురుకను సౌజ్ఞనుగనుగొని
పరిచర్య యొనర్చు చుండు । భక్తుడు భక్తిన్
పరిపూర్ణబోధ జెందును
పరమోదార పరిచంద । బంగరుకొండా.

౧౭౭॥

పరమోదార స్వభావముగల బంగరుకొండవంటి ఓ శిష్యుడా ! గురు మూర్తియొక్క కనుసౌజ్ఞతో శుశ్రూషణేయు మంచి శిష్యుడు భక్తితో పరిపూర్ణ బోధను పొందునని భావము.

కం॥ ప్రాకటముగ నిదుర యిక
యేకథలను వినినరాదు । యీబోధందున్
రాకుండదేమి చిత్రమొ
ప్రాకృత నరమూకకెల్ల । పావనచరితా.

౧౭౮॥

ఓ పవిత్ర చరిత్రుడా ! పామరులగు మానవులకు యేకథలను విను చున్నప్పటికి నిదురవచ్చును అదేమి చిత్రమోగాని యీబోధ వినుచుండగా యేమాత్రము నిదురరాదని భావము.

కం॥ కొత్తదంపతుల కూటమి
నెత్తెగుర లేమలంత । నిదురలు బోకన్
మొత్తములై కనునటువలె
బత్తలదిరిగేటి చిన్ని । బాలలకగునే.

౧౭౯॥

ఓ శిష్యుడా ! కొత్తదంపతులు కూటమిని స్త్రీలంత నిదురలు బోక గుంపులు గుంపులుగా చేరిచూచినట్లు చిన్నపిల్లలు చూడరని భావము.

కం॥ మనసరయక ప్రజలనువిను
మని చదువకు బోధబాధ । యనియిండ్లల్లో
పనులన్ని యాదిజేసుక
చనియెద రాసమయమంద । సహ్యమున సుతా.

౧౮౦॥

ఓ బిడ్డా ! నీవు యీగ్రంథమును చదువునపుడు యితరుల మానస్సును తెలుసుకొనక ఆ మానవుని వినుచు చదువకు యీబోధ బాధయని యుచుకొని తమ యిద్దరొని పరులను జ్ఞాపకము చేసుకొని అపహ్యముగా బోదురని భావము.

కం॥ వీనుల వినదీబోధను

నేనేబ్రహ్మనని నిక్కి । నీలెడి వాక్షన్

మానికము గానవచ్చిన

దానిని రాయనుచు దలచు । తార్కికుని గతిన్.

౧౮౧॥

ఓ శిష్యుడా ! నేనే బ్రహ్మనని నిక్కినీలెడి మానవుడు యీబోధను తన చెవులతో వినడు అట్లనే మాణిక్యము కనబడితె తాను తార్కికునివలె దానిని రాయగ తలంచుచుండునని భావము.

కం॥ ఒకరువిని మెచ్చవలెనని

సకల పురాణములు వేద । శాస్త్ర శాస్త్ర

ప్రకరమునునేర్చు విద్య

న్నికరం బీబోధమెచ్చు । నేర్చునె సుషతీ.

౧౮౨॥

ఓ మంచిబుద్ధిగలవాడా ! ఇతరులువిని తనను మెచ్చుకొనవలయునని సమస్తమైన వేదవేదాంత శాస్త్రపురాణ ఇతిహాసములను శాస్త్రమును నేర్చుకొనెడి విద్వాంసుడు యీ బోధను మెచ్చనేర్వడని భావము.

కం॥ సాధారణముగ దెల్చుకు

మీధర మానవులబిల్చి । యీబోధను బల్

మేధానిధి యాచించిన

బోధించుము వద్దలోభ । బుద్ధిసుబుద్ధి.

౧౮౩॥

ఓ మంచిబుద్ధి గలవాడా ! ప్రపంచములోగల మానవులను బిలచి సామాన్యముగా యీబోధను బోధింపకము మంచి తెలివిగలవాడు అడిగితె లోభబుద్ధి లేకుండ బోధింపుమని భావము.

కం॥ ఏబోధ శిష్యులకుగల
యాబాధల నణచివేసు । నదెసదోధ
ఆబోధ యేనియనినను
యాబోధేసుమ్మి దీన్ని । యికవిడువకుమీ. ౧౮౪॥

ఓ శిష్యుడా ! యేబోధ శిష్యులకుగల బాధలను తీసివేయునో అదె
సదోధ అట్టిబోధ యేనియనగా యీపరిపూర్ణబోధయే సుమా కాబట్టి దీనిని
సర్వదా విడువకుమని భావము

కం॥ పాచ్చెనబోధదెల్వే
సచ్చరితుల కియ్యలేరు । జనులు ధనంబుల్
గచ్చులుగొట్టే దిచ్చుల
కిచ్చినక్రియ నిట్టిసృతతి । నేమననోయా. ౧౮౫॥

ఓ శిష్యుడా ! దంబములుగొట్టె మోసకులకు మానవులు ధనమును
యిచ్చినట్లు మిక్కిలి మంచిబోధలను బోధించె సత్పురుషులకు యివ్వలేరు
ఈమానవులను యేమనవలయునో తెలియదని భావము.

కం॥ నీమదికి నిజబోధన్
ప్రేమతో నాటించ దలచి । పెక్కువిధములన్
నేమొదలు బెట్టిజెప్పతి
దేమాత్రము రాత్రిబగలు । యేమారక మీ. ౧౮౬॥

ఓ శిష్యుడా ! నీమనస్సుకు నిజమగు యీ పరిపూర్ణబోధ నాటవల
యునని ప్రేమతో అనేక విధములుగా నేను ఆరంభించి చెప్పితిని రాత్రి
పగలు అనక దీనిని యేమాత్రము విడువకుమని భావము.

కం॥ కమలంబులున్న కొలనుకు
త్రమరము లేతెంచినట్లు । బాగుగబోధన్
తమమగోరి గురునిపద
కమలములనుగొల్వ సుళున్ । గణమేతెంచున్. ౧౮౭॥

ఓ శిష్యుడా ! తామర పువ్వులుయున్న కొలనుకు తుమ్మెదలు వచ్చి
నట్లు యీ పరిపూర్ణబోధను చక్కగా బోధనలెననే కోరికతో సద్గురూర్తి

62 శ్రీశ్రీపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

పాదకమలముల వడ్డికి నజ్జర సమూహము వచ్చునని భావము.

కం॥ సురవరుడ హల్యకౌసము
మరులొందినరీతి నెప్పుడు । మరుగుదు రజ్జుల్
పొరుగుారి సాధులకు తమ
పురమునగల సాధులందు । బుద్ధినిలుపకన్. ౧౮౮॥

ఓ శిష్యుడా ! దేవేంద్రుడు అహల్యకౌరకు మోహమును పొందినట్లు
అజ్ఞానులగు మానవులు తనపూరిలోనున్న సత్పురుషుల యందు బుద్ధినిలుపక
పొరుగుారి సాధులయందు నిలుపుదురని భావము.

కం॥ నేనీకు జెప్పబూనిన
యీనిజసద్బోధ మనసు । కిమిడిన వెనుకన్
సీనాపని దీరునురా
వోనాముద్దులకుమార । వోనగ ధీరా. ౧౮౯॥

ఓ నాముద్దులకుమారా ! మంచి ధైర్యము గలవాడా ! నేను నీకు
జెప్పటకు నారంభించిన యీపరిపూర్ణబోధ సీమనస్సునకు పట్టిన తరువాత
సీపని నాపని పూర్తి యగునని భావము.

కం॥ త్రక్షుని నిందించినయా
దక్షునిగని ప్రాణమిడిన । త్రక్షసతివలెన్
యీక్షితి తనదేశికుని ను
పేక్షించిన జనుల తా ను । పేక్షించదగున్. ౧౯౦॥

ఓ శిష్యుడా ! శివుని నిందించిన దక్షప్రజాపతిని చూచి ప్రాణములు
వదలిన పార్వతిదేవివలె యీ ప్రపంచములో తన గురువును ఉపేక్షించిన
ప్రజలను తానుగూడ ఉపేక్షించ వలయునని భావము.

కం॥ గురుని కపరాధియగు నా
నరనాధుని దృఢదునొంచు । నరుని విధమునన్
ధరసచ్చిష్యవరుడు తన
గురు శత్రునిచేతనైతె । క్రొవ్వణచదగున్. ౧౯౧॥

ఓ శిష్యుడా! తనగురువగు బ్రోజాచార్యులకు అపరాధము చేసిన రాజు యగు దుశ్శపదున్ని అవమానించిన అర్జునునివలె ప్రపంచములో సచ్చిష్యుడు తన గురువును శత్రువైనవానిని తనకు చేతనైతే వాని గర్వమును అణచ వలయునని భావము.

కం॥ కాకులవలె కూకలిదే

లోకుల కీకలకు బెదరి , లోగుండకటన్

మూకత్వమూనుచాలు

వివేకడవై యుంటివేని , వి నామాటా.

॥౧౯౨॥

ఓ శిష్యుడా! కాకులవలె అల్లరిచేసే మానవుల అల్లరులకు భయపడి నీ మనస్సుతో బాధపడకు ఆ సమయమున మూగవానివలె నుండుము అంతే చాలును వివేకము గలవాడవైతే నామాట వినుమని భావము.

కం॥ పెద్దల నెవరినిజూచిన

ముద్దుగ మాట్లాడి వారు , ముదమునజెప్పే

సుద్దుల కడ్డముజెప్పక

నొద్దికతో మొక్కివినుము , వోపుజ్యతమా.

॥౧౯౩॥

ఓ పుజ్యతముడా! నీవు యే పెద్దలను చూచినను వారితో ముద్దుగ మాట్లాడి సంతోషముగా వారుచెప్ప మంచిమాటలకు యెదురుచెప్పక ఓపికతో వారికి నమస్కరించి వినుమని భావము.

కం॥ తనహిత వెరుగని మనజుడు

వినడాప్రజనోక్తి దుష్ట , వృత్తిగల సుయో

ధనుడు దశాసనుడు విహిత

జనవాక్యము వినకగాదె , సమసిరువురున్.

॥౧౯౪॥

ఓ శిష్యుడా తనమంచిని తెలుసుకొనని మానవుడు తనమిత్రులు జెప్పే మాటలను వినడు అదియెట్లంటే దుష్టులగు దుర్యోధనరావణు లిద్దరు తమ హితుల మాటలు విరకనే చచ్చిరని భావము.

కం॥ ఎన్నోగ్రంథ జలధులను

తిన్నగ మధించిచూసై , తేలెను సారం

బున్న బయలుగని మృషయగు

నిన్నున్ నీమేను మృషని , నిలువకు మనుషన్.

॥౧౯౫॥

ఓ శిష్యుడా! అనేక గ్రంథములనే సముద్రములను బాగ మధించిచూచితె సారము తేలినది-ఉన్న పరిపూర్ణమును చూచి మిథ్యయగునిన్ను నీశరీరమును అసత్యమని తెలుసుకొని నిలువకుమని తేలినదని భావము.

కం॥ కనక సుమగంధ వాసన

తనకౌనగా దలచి షట్పు , దముగొన దటులనన్

వినదు లేనహమె బ్రహ్మం

చనిపల్కె నృతతి నిల్వ , నని యీబోధన్.

॥౧౯౬॥

ఓ శిష్యుడా! సంపంగి పువ్వుయొక్క వాసన తనకు మరణమిచ్చునని తెలిసి తుమ్మెద ఆ పువ్వును వాసనచూడదు అట్లనే లేని యెరుకే బ్రహ్మయని చెప్పేమానవ సమాహము నిల్వనని తలంచి యీ బోధను వినరని భావము.

కం॥ వద్దుసుమీ గురుజ్ఞాన

ముద్దుసుమీ గురునిసేవ , ముదమున జేయన్

వద్దుసుమీ యిట్లుండుట

వద్దుసుమీ గురునితోటి , వాదించుటమున్.

॥౧౯౭॥

ఓ శిష్యుడా! గురువు ఆజ్ఞ అనగా పౌలిమెరవంటిది సంతోషముగా గురునిసేవ జేయుచు యిట్లుండుట మంచికి గురువుతో వాదోపవాదములు చేయ వద్దని భావము.

కం॥ జంభాల పోతుగోరునె

సంభవ హాశముల బాపు , చక్కనిబోధన్

కుంభిని ప్పండునకుండునె

రంభా సంబోగవాంఛ , రంభను గనినన్

॥౧౯౮॥

ఓ శిష్యుడా! దంభాచారియగు మానవుడు జననమరణ భ్రాంతి

రహితమగు యీ బోధనుకోరడు ప్రపంచములో రంభను చూచిన నపుంస కునకు ఆరంభా స బోగమందు కోరికయుండదని భావము.

కం॥ పతిభక్తిగల యువతివలె

సతతము గురుభక్తి గలిగి , సచ్చమృడిలన్

స్థితిగురుర సేవజేయుచు

ప్రతిరహితాదృత చరిత్ర , పరమపవిత్రా

॥౧౯౯॥

ఉపమాన రహితమగు ఆశ్చర్యకరమైన చరిత్రగలిగిన మిక్కిలి పవిత్రుడవగు ఓ శిష్యుడా! భర్తయందు భక్తిగలిగిన ఆడదానివలె సచ్చిష్యుడు గురుభక్తి గలవాడై యీ ప్రపంచములో తనకు స్థితిగలుగునట్లు సేవజేయు నని భావము.

కం॥ జతర జనితులైనను బహు

కఠిన మనస్కులకు ఘోర , కలుషాత్ములకున్

శతులకు జడమతులకివకు

పఠనా సక్తులకు బోధ , పట్టమటంచున్.

॥౨౦౦॥

ఓ శిష్యుడా! తల్లిగర్భములో బుట్టినను మిక్కిలి కఠిన హృదయులకు భయంకరములగు పాపములు చేసినవారికి శతవాదులకు బుద్ధిమాన్యులకు కేవలము జడువుటయందే ఆసక్తిగలవారికి యీ బోధ పట్టమని యివ్వకుమని భావము.

కం॥ కప్పురము నిప్పుగలసే

చొప్పున వెలిగవల కండ్ల , జూస్తుండగనే

తప్పునగన రావట్లనె

యిప్పుడు నిను నన్ను బోధనెరుగుము బుద్ధిన్.

॥౨౦౧॥

ఓ శిష్యుడా! కర్పూరము నిప్పునుకలసినరీతి ప్రకాశించి తరువాత కండ్లతో చూచుచుండగనే తటకున్న కనపడనట్లు యిప్పుడు నిబుద్ధితో నిన్ను నన్ను యీ బోధను తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ దీవించి యిస్తినేసి

సేవించిన సేవ మెచ్చి , చిత్తములోనన్

58

క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పతమతత్వ కందములు

కావించు మెప్పుడు గానము

భావించిది ముఖ్యమనుచు , పావనశీలా.

॥౨౦౨॥

ఓ మంచీలము గలవాడా! నీవుచేసిన శుశూషకు నాహృదయములో
మెచ్చి ఆశీర్వాదించి నీకు నేను యీ బోధను బోధించితిని యిదేముఖ్యమని
భావించిదీనిని సర్వదా పాడుకొనుమని భావము.

కం॥ అని గురుడు బోధజేసిన

విని శిష్యుడు హర్షమొంది , వేడుక తోడన్

తన గురుని తోటి విజ్ఞా

పన మీరితిగ నొనర్చె , పటువాక్రొడిన్

॥౨౦౩॥

ఈ ప్రకారముగా సద్గురుమూర్తి ఉపదేశించిన విని శిష్యుడు సంతోష
మున తన గురుమూర్తితో మంచిమాటల నేర్పుగలిగి ఈరీతి విజ్ఞాపన చేసెనని
భావము.

కం॥ నాకొరకు కష్టపడితిరి

మీకై మీరిటకువచ్చి , మిముబొగడుటకా

కాకోద రేఖదోషం

డాకార్యము నాతరంబె , యచల మనస్కా.

॥౨౦౪॥

పరిపూర్ణ మానసముగల ఓగురుమూర్తి! నాకొరకు శ్రమపడి మీయం
తట మీరే యిచ్చటికి వచ్చితిరి మిమ్ముల నుతించుటకు ఆ ఆది శేషునికి గూడ
తరముగాదు నావంటివానికి సాధ్యమగునా! అని భావము.

కం॥ తల్లివి దండివి దాతవు

వల్లభుడవు బాంధవుడవు , వసుధీశుడవున్

తెల్లమిగ దేవుడవు నీ

వల్లగదా యిట్టిబోధ , వర్తనవినుటల్.

॥౨౦౫॥

ఓ సద్గురుత్తమా! తల్లిదండి దాత ప్రిభువు బంధువు రాజుదేవుడు
నిశ్చయముగా నీవేసని భావించుచుంటిని అదెట్లంటె యీ బోధ ప్రవర్తనము
నీవల్లగదా విన్నదని భావము.

కం॥ అని శిష్యుడన్నమాటకు
మనమున హర్షించి గురుడు । మరియిట్లనియెన్
వినవోయి శిష్యురాయా
వినినాకోరికనుదీర్చు । వేడుకయైనన్.

అం६॥

ఈరీతిగ శిష్యుడన్న మాటలకు గురుమూర్తి తన మనస్సులో సంత
సించి ఇట్లనియే ఓ శిష్యాగ్రణీ! నాకోర్కె దీర్చుట నీకిష్టమైన నామాట
వినుమని భావము.

కం॥ నేజెప్పినట్లు జెప్పర
నేజెప్పిన బోధ లెన్న । నీ కతికుంటే
నేజూతు నీవమత్కృతి
రాజితసుగుడైక సార । రమ్యవిచారా.

అం७॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రకాశించుచున్న గుణముల సారము గలిగిన మంచి
విచారము గలవాడా! నేను నీకు జెప్పినబోధ నీమదికి నాచెనేని నేను
జెప్పినట్లు జెప్పము నీ చమత్కారము జూతున (అని అనేన)ని భావము.

కం॥ అని గురుడు తననుబల్కిన
వినిశిష్యుడులేచి మ్రొక్కి । వినుతించి ముదం
ఋన జెప్పదొణగె మునుతా
వినినట్లుగ గురుని మదికి । వేడుకదోపన్.

అం८॥

అని యీరీతి సద్గురుడు అడుగగానే శిష్యుడులేచి నమస్కరించి
స్తోత్రముజేసి సంతోషముతో సద్గురు మనస్సుకు మోదము గలుగునట్లుగ
పూర్వము తాను విన్నబోధను చెప్పటకు నారంభించెనని భావము.

కం॥ నే మొదలులేని మేనును
నాముచ్చట స్వప్నమనుచు । నమ్మదగుసుమీ
నే మేలుకొన్న లేనని
నాముచ్చట నేను నిల్య । నరమడియైనన్.

అం९॥

56 శ్రీరాక్షసోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు.

ఓ గురువర్యా! మూలములేని నేను మేనులు నాముచ్చట స్వప్నము వంటివని నమ్మవలయును నేను మేలుకుంటే లేనని నాముచ్చట నేను అర గడియైర నిలువమని భావము.

కం॥ లేనినే లేకవచ్చిన

నేనేగిన నుండుబయలు । నేనెరుగను యీ

నేనుండి దాన్ని గనుగాని

నేనేగితే మరలబుట్ట । నిక నెన్నటికిన్.

౨౦౦॥

ఓగురుమూర్తీ! లేని నేను లేకుండగానే వచ్చిట్లాతే నేను పోయిన తరువాత ఆడె పరిపూర్ణమును నేను తెలుసుకొనను నేనుయుండి ఆ పరిపూర్ణమును తెలుసుకొన్న తరువాత నేను పోతే తిరిగి యెన్నడురాను అని భావము.

కం॥ లేని నా రాకపోకలు

దేనందున దోచబడె । నదెబయలు సుమీ

దానిని గురుకృపచేగని

నేనేగిన రానుపోను । నిజమెన్నటికిన్.

౨౦౧॥

ఓ గురుదేవా! అసత్యమైన నాయొక్క జనన మరణములు దేని యందు దోచునో ఆడె పరిపూర్ణము సుమా సద్గురు కటాక్షముచే ఆ పరిపూర్ణమును చూచి నేనుపోతే యెన్నటికి నాకు రాకపోకలు యుండవు యిది నిజమని భావము.

కం॥ తనువుకు నాకును వేరని

యనగూడ దదెట్టులనిన । ననవరతంబున్

పనులన్ని తనువునేలే

కనుజేయగ వశముగాదు । గావునసామీ.

౨౦౨॥

ఓ స్వామీ! శరీరమువేరు నేనువేరు అని అనగూడదు అది యెట్లంటే శరీరముగాని నేనుగాని లేకుంటే యేపనులను చేయుటకు సాధ్యముగాదు కాబట్టి నేను నాశరీరము ఒక్కదేనని భావము.

కం॥ ననురమ్మని పొమ్మనిరా

ననదుసుమీ బట్టిబయలు । నాకై నేనే

తనువును జగమునుగైకొని

చనుదెంచుట చనుట నాకు । సహజము తండ్రి.

౨౦౩॥

ఓ నాయనా ! నన్ను రమ్మనిగాని పొమ్మనిగాని పరిపూర్ణము అనదు నా అంతట నేనె శరీరప్రపంచముల దీసుకొని వచ్చుచును పోవుచును యుందును యిదినాకు సహజమని భావము.

కం॥ ప్రకటమగు బట్టిబయలున

సకలముతో లేకవచ్చి । చనుదర ఘడియన్

వాకకోటి మాట్లా నేనా

నొకవేళ్ళను లేనటంచు । నూహబొడమినన్.

౨౦౪॥

ఓ ప్రభువర్యా ! ప్రసిద్ధమైన పరిపూర్ణముచందు సర్వప్రపంచము తోబాటు లేని నేనుగూడ ఒక అరగడియ కాలముతో ఒక కోటిసార్లు వచ్చును పోవుచు నుందును ఒకవేళ్ళ నేనులేను అనేడిహ గలిగినచో నేను రాను అని భావము

కం॥ లేనినే నెరుగకుండిన

మేనుండదు నేనునిల్వ । మేనుండక యీ

మేనగు నాజోల్లాని

దానిని గుర్రెరిగి నేను । తలగితె చాలున్.

౨౦౫॥

ఓ దేశికవర్యా ! అబద్ధమైన నేను అబద్ధమని తెలియకుండ యున్నచో శరీరముండదు నేను నిల్వను శరీరము లేకుండ యీశరీరమైన నాముచ్చటలు లేని పరిపూర్ణమును నేను తెలుసుకొని తొలగిపోతె చాలునని భావము.

కం॥ మనము మన పెద్దలందరు

చనుదేరక మనువువారు । చనినన్ గలయీ

ఘనమునుగని మనమేగిన

చనదుగదా మననుబోలి । సారవిచారా.

౨౦౬॥

సారమునే విచారించు ఓ గురుమూర్తి ! మనము మనపూర్వులు అందరు

80 శ్రాశ్రోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమకత్వ కందములు

రాకముందు వారుపోయిన తరువాతను యున్న యీ గొప్ప పరిపూర్ణమును జూచి మనము పోయినచో మనవలె యీ పరిపూర్ణము బోదని భావము.

కం॥ మేనుమజ్జనని నేనే
మేనికి జనకుడను నేను । మేనులొకటియై
దేనందు సంచరింతుమొ
దానిని పరిపూర్ణమనుచు । దలచెదనయ్యా. ౨౦౭॥

ఓ గురువర్యా ! శరీరము నాతల్లి నాశరీరమునకు నేనే తండ్రిని నేను శరీరములు ఒక్కటి అయ్యి దేనియందు దిరుగుచుందుమో దానినే పరిపూర్ణమని అనుకుందునని భావము.

కం॥ మేనున్నది నేలేకను
నేనెరుగను మేనులేక । నేనిల్యను యీ
మేనుకు నేనుకు మూలము
గానను మముమేమె సృజన । గావింతుమయా. ౨౦౮॥

ఓ గురుస్వామీ ! నేనులేకుండ శరీరమున్నది నాకు తెలియదు శరీరములేకుండ నేనుయుండను ఈ మేనునేనులకు మూలమేదో దానిని చూడలేను మమ్ములను మేమె సృష్టించు కొనుచుందుమని భావము.

కం॥ నేనిల్య జగములేకను
నేనేగిన జగములేదు । నిజమీజగమున్
నేనును లేనప్పుడు గల
దానిని పరిపూర్ణమనుచు । దలపోయదగున్. ౨౦౯॥

ఓ గురుదేవా ! ప్రపంచము లేకుండ నేను నిలువను నేను పోయిన తరువాత ప్రపంచములేదు యిదినిజము నేను జగత్తులు రెండును లేనప్పుడు యున్న దానిని పరిపూర్ణమని భావించవలయునని భావము.

కం॥ లేని నేమాయమైనను
మానవులది మరుపు మూర్ఖ । మరణంబును గా

ధానిద్రయు నిర్నిద్రుని

నేనని విని మృషవి నమ్మి , నేర్తునెవాటిన్.

॥౨౨౦॥

ఓ గురుమూర్తి! లేనినేను లేకుండ పోయితె మానవులా పోవుటమును
మరుపు మూర్ఖ మరణము గాఢనిద్ర నిర్నిద్ర అని అందురు నేనా మాటలను
విని అబద్ధమని అనుకుందునుగాని నిజమని ఆమాటలను నమ్మనని భావము.

కం॥ వినుభాష్యములను తాళిళ్ళను

జనములు ననుగట్టియుంచ , జనక నిలుతురా

చనుదొత్తునాకు నేనై

గనుక నెనను నమ్మరెప్పుడు , ఘనులగు వారల్.

॥౨౨౧॥

ఓసద్గురు స్వామీ! ప్రపంచములో మానవులు భాష్యములనే తాళిళ్ళచే
నన్ను కట్టివేసియుంచినను పోకుండ నిలువను నాకునేనై వచ్చును పోవుచు
నుండును కాబట్టి మహాత్ములెవరు ననునమ్మరని భావము.

కం॥ నానాభాషలచేతను

నానావిధశాస్త్రతతుల , ననునమ్ముటకై

నేనే రచించి పెట్టితి

నానా దేశములయందు , నరరూపమునన్.

॥౨౨౨॥

ఓ నాయనా! వివిధ భాషలచేత అనేక శాస్త్రములను అనేక దేశముల
యందు నన్ను నమ్మకొరకు మానవ స్వరూపముచే నేనే వ్రాసి యుంచితినిని
భావము.

కం॥ ఒకచోట నవ్వుదును వే

రొకచోటను మిడుకుచుందు , నొకచోటనునే

బ్రకటమగుదు లేకుందును

నొక చోటను యిట్టి , జేష్ట , లుండునునాకున్.

॥౨౨౩॥

ఓ పరిపూర్ణభావా! ఒక స్థలములో నవ్వుచు ఒక స్థలములో దుఃఖ
పడుచు ఒకస్థలములో ప్రకాశించుచు ఒక స్థలములో లేకుండ నుండును

యీ క్రియలు నాకు సహజముగా నుండునని భావము.

కం॥ కావేరి కాలువలవలె

నావల్లనె కల్పనాను , నానావిద్యల్

యీ విశ్వమందు విశ్వము

నావెంటచెచ్చు పోవు , నావలెనునుమీ.

॥౨౨౪॥

ఓ గురుకేర! ఈ ప్రపంచములో కావేరి అను నదియొక్క కాలువల వలె నావలన ఆనేకవిధములగు విద్యలు కల్పితములగు చుండును యీ ప్రపంచములో నేను వచ్చును పోవునున్నట్లు నాతోడనె వచ్చుచును పోవుచును యుండునని భావము.

కం॥ నేనాడుదాన నాదును

నేనే మగవాడనాదు , నేనే నన్నున్

నే నీవటంచుగూడుదు

నేకేనను జెరుప మనుప , నీగుడునుమ్మి.

॥౨౨౫॥

ఓ సద్గురునాథా! నేనే శ్రీ రూపము పురుషరూపమును పొందుచుండును నేనేనన్ను నేను నీవనుగు కలిమిడి జేయుచుండును నేనే నన్ను చెరుచుటకు బాగు చేయుటకును ప్రయత్నించు చుండునని భావము.

కం॥ నేనుల మేను కప్పును

నేను బయల్ నన్నెరుగదు , నేచనుదొత్తున్

మేనై నియుషములో నిది

మానుగ రావృత్తి నేనే , మాయచునుమ్మి.

॥౨౨౬॥

ఓ గురురథ్యా! నేను మేనులయొక్క సమూహమును నేను పరిపూర్ణము నన్ను తెలుచుకొనదు నేను కిరీకమై ఒకనిమిష కాలములో వచ్చుచును పోవుచును యుండును. ఇది నాకు సహజ వ్యాపారము నేనే మాయను సుమా అని భావము.

కం॥ నేను గాకొకటికుద్ద

జ్ఞానముగల దనుచు బల్కు , జ్ఞానుల మాటల్

పూనివినదగదు శుద్ధ
జ్ఞానంబననేనే నేను , లేనిదియోనే.

॥౨౨౭॥

ఓ నాయనా! నేను అనునది గాకుండ శుద్ధజ్ఞానము అనునది వేరే
ఒకటియున్నదని చెప్పి జ్ఞానుల మాటలను శ్రద్ధగా వినదగదు శుద్ధజ్ఞాన
మనగా నేనే నేనులేనిది యేదికాదని భావము.

కం॥ నేమాత్రముందునని యెను
నామాయల కూతలన్ని , యరసిన సుప్తన్
యేమాయ మరణమప్పుడు
యేమాయను గురునిమాట , నేమాయనయా.

॥౨౨౮॥

ఓ సద్గురునాథా! నేను మాత్రము యుందును అనిచెప్పి నామాయ
మాటలను విచారించి చూడగా నిద్రయందు మరణమందు గురునిమాటలు
అబద్ధమగునుగదా కనుకనేనే మాయనని భావము

కం॥ నేనన్న నహమహంబన
నేనుసుమీ యహమటంచు , నేనెప్పుడంటే
నేనపుడు బుట్టుటది జన
నేను గతించుట మటంచు ; నీవెరుగయ్యా.

॥౨౨౯॥

ఓ స్వామీ! నేను అనగా అహము అహమనగా నేను సర్వదానేను
అహమనియంటే నేనపుడు బుట్టుట అనియు అహము పోగానే నేను చచ్చుట
అనినీవు తెలుసుకొనుమని భావము.

కం॥ నేనననాలవ దేహము
మేనన నాలోని మూడు , మేనులు సుమ్మి
నేను మేనన నదొక్కటే
కానిది తనమూంమరయ , గనరాదుసుమీ.

॥౨౩౦॥

ఓ గురుమూర్తి! నేను అనగా నాలుగవ శరీరము మేను అనగా నాలో
యుండె మూడు శరీరములు నేను మేనులనగా అది ఒక్కటే కాకుంటే తనకు
మూలాధారము కనపడదుగదా అని భావము.

కం॥ అంగము లింగము గలసుటె

లింగ శరీరంబటంచు , లెక్కకు వచ్చెన్

లింగం బంగము నెడసిన

లింగముశక్త్యాను నేనె , లింగంబనినన్.

॥౨౩౧॥

ఓ గురూత్తమా! అంగము లింగము అనురెండు గలసి యుంటె లింగ శరీరమని చెప్పదురు లింగముల రెంటిని వేరుజేసి నేనెలింగమును అని యంటె లింగము అబద్ధమగునని భావము.

కం॥ లింగము విక్షేపంబన

నంగం బావరణమనిన , నగు నీరెండె

లింగశరీరము దీనికి

భంగము తనమూల మరయ , బడినప్పుడగున్.

॥౨౩౨॥

ఓ ప్రభువర్యా! విక్షేపమనగా లింగము అవరణమనగా అంగము అగును యీ రెంటి సాయోగమే లింగశరీరము తాను తనకు మూలకారణమును తెలుసుకున్న తరువాత యీలింగశరీరమునకు భంగము వచ్చునని భావము.

కం॥ ఎరుకన మరుపనరానిది

పరిపూర్ణం బీశ్వరుడన , బడునెరుకెరుకన్

మరచినజీవుం డనబడు

నెరుకచలము నెరుగ నరుగు , నెరుకమరుపులున్.

॥౨౩౩॥

ఓ గురుడేవా! యెరుకయని చెప్ప నలవిగానిది పరిపూర్ణము యీశ్వరు డనియు చెప్పబడును యెరుక యెరుకను మరచుచే జీవుడనబడును యెరుకా పరిపూర్ణమును తెలుసుకున్నచో యెరుకమరుపులు రెండును పోవునని భావము.

కం॥ ఎరుకన సత్యగుణంబని

మరుపన తామసమటంచు , మరియురెండున్

సరియైన రాజసంబని

నరులెన్నిరి మూటివిడువ , నరవాము సుమ్మి.

॥౨౩౪॥

ఓ గురుమూర్తీ! యెరుక అనగా సౌత్వికగుణము మరుపు అనగా

(1)

భా వా ర్థ స హి త ము లు

65

తమోగుణము యీయెరుక మరువులు రెండు సమముగా నున్నచో రాజస గుణము అని మానవులు చెప్పిరి కాబట్టి యీ మూడింటిని విడువవలయునని భావము.

కం॥ నన్నెరుగనట్టి బయటన్

యెన్నడులేనట్టి నేను । యీవిశ్వమునై

వున్నట్టులుండి నే లేం

దున్నదిగని నేనుబోతె । దుందణగుసుమీ.

—౨౩౫॥

ఓ సద్గురువర్యా! నన్ను తెలియని పరిపూర్ణముతో యెన్నడులేని నేను యీ ప్రపంచమునై యున్నట్టెయుండి నేనులేనిది ఉన్నది జూచి నేను బోతె అల్లరియుండదని భావము.

కం॥ ఈయచలమొకటి బ్రహ్మాని

మాయామయమైన విశ్వ । మంతయు నేనన్

చాయమెరుంగక ననునరు

లీయడ బ్రహ్మాంబటంచు । లెక్కిడనగుదున్.

—౨౩౬॥

ఓ నాయనా! ఈ పరిపూర్ణము ఒక్కటే బ్రహ్మ అనియు మాయ వికారమగు యీ ప్రపంచమంత నేను అనియు నిజము తెలియక యీ మానవులు నన్ను యీ సమయములో బ్రహ్మ అని అంటే నేనే బ్రహ్మనగుదునా! అని భావము.

కం॥ భూమను భద్రాచలమని

రాములనుచు లేని నన్న । రక్షణముననే

మీమాట నెరి గుళక్కని

నామాటను మరచియునికి । నయమనితోచెన్.

—౨౩౭॥

ఓ దేశికోత్తమా! పరిపూర్ణము భద్రాచలమనియు లేనినన్న రాములనుచు ఈ అరనిమిషములో మీమాటవలన తెలుసుకొని అసత్యమని నా మాటను మరచియుండుచే మండిదని తోచుచున్నదని భావము.

కం॥ నాగురుడు నాకు దెల్పిన

యీ గురుబోధంతమీకు । యిప్పుడు నేనున్

88

క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

బాగుగ వినజెప్పితిసుమి

యోగురువర్యయని । శిష్యుడారకయున్నఁ.

౨౩౮॥

ఓ గురువర్యా! నాగురుమూర్తి చెప్పినబోధను నేను వినిన దానినో
యిప్పుడు మీకు చెప్పితిని అని శిష్యుడు యూరకుండెనని భావము.

కం॥ విని శిష్యుని వచనోక్తులు

మనమున హర్షించి గురుడు । మస్తకమనచే

య్యునిచి తొడమీదజేర్చుక

తనశిష్యుని మేను నిమిరి । తానిట్లనియెన్.

౨౩౯॥

సద్గురుమూర్తి శిష్యుని మాటలను విని సంతోషించి తనతొడమీద
కూర్చుండబెట్టుకొని శిరస్సున చెయ్యిబెట్టి శరీరమును నిమిరుచు యిట్లని
బలికెనని భావము.

కం॥ నీవంటి గట్టివాడిక

భూవలయమునందు ముందు । బుట్టడు వెనుకన్

నె వినలే దున్నాడం

చీ వేళ్ళకునిన్నె చూస్తే । నిట ఖళి శిష్యా.

౨౪౦॥

ఓ శిష్యుడా! నీవంటి పట్టుదంగలవానిని యీ ప్రపంచములో చూడ
లేదు యున్నాడని యిదువరకు వినలేదు ముందుబుట్టడు శబాన్ నిన్నే చూచితి
నని భావము.

కం॥ చందురుని చీమముద్దా

డిందనిన జ్ఞపుడు నీవు । యీసద్బోధన్

జెందితివి నీకు సరి జగ

మందెవ్వరులేరు నిన్ను । మదిమెచ్చితిరా.

౨౪౧॥

ఓ శిష్యుడా! చంద్రున్ని చీమ ముద్దాడించి అన్నట్లు ఈ నిర్మలమగు
పరిపూర్ణబోధను నీవేపొందితివి సీతో సమానులు ఈ ప్రపంచములో యెవరు
లేరు నిన్ను నా హృదయములో మెచ్చుకుంటినని భావము.

కం॥ అని మెచ్చి యేమియిచ్చెద

వని గురుదక్షిణ నటంచు । నతడడిగిన న

న్ననిపల్కె శిష్యరత్నము

విని యిదియిక ముట్టబోక । విహరించుమనన్.

—౨౪౨॥

అనుచు శిష్యుని మెచ్చుకొని గురుమూర్తి యిట్లనియెను ఓ శిష్యుడా !
గురుదక్షిణ యేమియిచ్చెదవు శిష్యశ్రేష్టుడా గురుమాటలు విని నన్నె అని
అనెను శిష్యునిమాటలు విని యిక దీనిని ముట్టుకొనకుండ తిరుగుచుండుమని
భావము.

కం॥ విని శిష్యుడు గురుమూర్తిని

గనుగొని చిత్తరువు ప్రతిమ । గా నిలచున్నన్

తనశిష్యుని హస్తములన్

గొని దగ్గర దీసుకొని । కొడుకా యనుచున్.

—౨౪౩॥

కం॥ చెప్పదొణంగెను మునుతా

జెప్పని ముచ్చట్లు కొన్ని । సేమముకొరకై

యెప్పులకుప్పా వోమా

యప్పాయని దువ్వుకొనుచు । నతిదయతోడన్.

—౨౪౪॥

గురుమూర్తి మాటలను విని శిష్యుడు గురుమూర్తిని చూచుచు చిత్తరు
బొమ్మవలె నిలచుండగా సద్గురుమూర్తి తన శిష్యుని చేతులను బట్టుకొని
కొడుకాయని బిల్చి దగ్గరకు దీసుకొని ఓ నాయనా ! మంచిగుణములు గల
వాడా ! అని దువ్వుచు ముందు తాను చెప్పనిమాటలను శిష్యుని శ్రేమము
కొరకై చెప్పుటకు ప్రారంభించెనని భావము.

కం॥ ఒప్పుకుమీ పరబోధల

తప్పుకుమీ బోధనెప్పుడు । దలచుట మదిలో

కొప్పుకుమీ సచ్చిష్యుల

చెప్పుకుమీ దీన్ని దుష్ట । చెనటుల కెప్పుడున్.

—౨౪౫॥

ఓ శిష్యుడా ! ఇతరులబోధను ఒప్పుకొనకు యీబోధను మరచిపోకు
శిష్యులను కసిరించు కొనకు దుష్టులకు ఈ బోధను చెప్పుకుమని భావము.

68 క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు.

కం॥ కూడకుమీ దురనులను

వీడకుమీ సాధుజనుల । వితతి స్నేహం

బోడకుమీ గురుసేవకు

పాడకుమీ పరులనిండు । పాటలరీతిన్.

౨౪౬॥

ఓ శిష్యుడా! దుర్మార్గులతో స్నేహముజేయకు మంచివారి స్నేహమును విడవకు గురుశుశ్రూషకు వెనుకదీయకు యితరుల నిందించకుమని భావము.

కం॥ మీరకుమీ గురువాజ్ఞను

చేరకుమీ దుష్టులంత । చేరినచోటన్

దూరకుమీ బోధనువిని

యారకుమీ సాధుజనుల । యందున తప్పక.

౨౪౭॥

ఓ శిష్యుడా! సద్గురుమూర్తి ఆజ్ఞను అతిక్రమించి నడువకుము దుర్మార్గులు కూడియున్న స్థలముకు పోకుండుము యీబోధనంత విని నిందించకుము సత్పురుషులయందు తప్పలను వెదకకుమని భావము.

కం॥ జనులవలె జరుపుపనులను

ననునిను జనవితతి దిట్ట । నడువకు మెప్పుడున్

నినునీవు బొగడు కోకుము

నినుబోలరటంచు జనుల । నిందించకుమీ.

౨౪౮॥

ఓ శిష్యుడా! ప్రపంచములో మానవులందరూ చేసినట్లుగనె నీవు పనులను చేయుచుండుము నన్ను నిన్ను ప్రజలందరూ తిట్టునట్లు నడవకుము నిన్ను నీవు స్తోత్రము జేసుకొనకుము నీవంటివారు కారని అన్యుల దూషించకుమని భావము.

కం॥ శ్రద్ధబోధందునిలి ప

శ్రద్ధను నీనేర్చుచేత । రూడించితివా

బద్ధత్యమంత బాయును

బుద్ధికి సరిపడితె దీన్ని । బూనగ ధోయీ.

౨౪౯॥

ఓ శిష్యుడా! బోధయందు శక్తిదనంచి నీవాకచక్యముచే అశ్రద్ధను పోగొట్టుకుంటేవా నీయందుగల బద్ధకము పోవును నీకు యిష్టమైతే అట్లు జేయుమని భావము.

కం॥ సంశయమె జన్మహేతువు

సంశయమె గురునిమాట , చవిగొన నియదీ

సంశయమె కీడు నొదవును

సంశయమెడబాస్తి వేసి , చాలును వత్సా.

॥౨౫౦॥

ఓ శిష్యుడా! జన్మకు కారణమయ్యి గురుని మాటయందు రుచికలగ నివ్వనిదియు అపదలను కలుగునట్లుజేయు సందేహమును విడచితివా చాలునని భావము.

కం॥ నరులంత మెచ్చనడువను

హరిహరవిధి శతమభామ , రాదులకైనన్

తరముగాదనగ మరకిక

తరమానన వశమెమామ , ధాత్రినిపుత్రా.

॥౨౫౧॥

ఓ కొడుకా! ప్రపంచములోని మానవులంగరు మెచ్చునట్లుగా నడవ వలయునన్న హరిహర బ్రహ్మాండది దేవతలకే వశముగాదనగా మనసుంచి మాత్రము అవుతుందా! నాయనకాదని భావము.

కం॥ కొందరిని చచుచుందురు

కొందరు దుర్మార్గవృత్తి , కుటిల జనముల్

యెందరినో గిచ్చికరుచుచు

మందలవలె కోతులుండు , మాడ్కిశికుత్రా.

॥౨౫౨॥

ఓ నాయనా! ప్రపంచములో దుష్టస్వభావముగల కొందరు మానవులు ప్రతివారితో కలహించుచుందురు. అదెట్లుంటే గుంపులు గుంపులుగా చేసిన కోతులు యెందరిని గీత కరుచుచుండునని భావము.

కం॥ ఈ చెప్పిన గురుబోధను

తాచెనిది బయలుగాంచి , తనలేమినిజం

బ్రచనియె శిష్యుడప్పుడు

లేచెనుగురు డవల మాట , లేదామీదన్.

॥౨౫౩॥

సద్గురుమూర్తి చెప్పిన యీ నిర్మలమగు బోధనువిని పరిపూర్ణమును
చూచి తన మిథ్యను తెలుసుకొని శిష్యుడు పోయెను అపుడు సద్గురుమూర్తి
లేచెను ఆతరువాత ఆవలిమాట లేదాయెనని భావము.

కం॥ శరధికరితురగ సిరకర (౧౭౮౪)

పరిమితమైపట్టి శాలి , వాహన శకమం

దురచిన్తి హిమపౌర్ణిమ

వరకివి దుందుభియనేటి , వత్సరమపుడున్.

॥౨౫౪॥

కం॥ పదియిరువై యెదులు యీ

సదమల కందములు వీట్టి , (౨౫౦) సదయామతులై

ముదమున మీరు వినెదరని

మదిలోపల దుఃఖి చేసి , మానవులారా.

॥౨౫౫॥

ఓ మానవులారా! పదినేడు వందల యెనుబది నాలుగ (౧౭౮౪)వ
శాలివాహన శకమునకు సరియగు దుందుభినామ సం॥ మాఘ శుక్ల పౌర్ణమి
దివసము వరకు రెండువందల యాబయి (౨౫౦) కందపద్యములను దయా
మయులగుమీరు సంతోషముగా విందురని నామనస్సులోఅలోచించి వ్రాసిననని
భావము.

కం॥ ఎవశివద్యం లన్నియు

వివరింతురొ వారికెల్ల , విద్యా విద్యల్

దవిలిజాధిప వెన్నడు

భవనాశస్థితులైక , పరిబలుడు రెపుడున్.

॥౨౫౬॥

యెవరు యీ పద్యములను చక్కగా బోధించెదరో అట్టి వారందరు
విద్యావిద్యల బాధలను పొందరు ఉత్పత్తిస్థితి లయాదులు లేకుండా నుందురని
భావము.

కం॥ అర్థము దెలిచక గ్రంథము

వ్యర్థమౌటని నిందజేయు , వ్యర్థుల మాటల్

వ్యర్థములని యీ గ్రంథం

బృథము సద్గురుని వలన , బాగుగ వినుడీ.

॥౨౫౭॥

అర్థము తెలియని వ్యర్థులు ఈ గ్రంథమును తప్పని చెప్పినను మీరు నన్ముకుండ సద్గురుని వలన యీకందములయొక్క అర్థమును తెలుసుకొను డని భావము.

కం॥ పాటసుమీ భక్తుల కిది

పాటసుమీ బోధజెంద , భృమరాకుండన్

కోటసుమీ కందములను

కోటసుమీ దీన్నితొలగ , దోయక వినుడీ.

॥౨౫౮॥

ఈ గ్రంథము భక్తులకు ఒకపాట బోధజెందుటకు ఒకపాట భ్రమ కలుగకుండుటకు ఒకకోట యిది కందములనేతోట దీనిని వదలకుండ వినం డని భావము.

కం॥ పరమహంసా శ్రమధరుని

పరిపూర్ణపు బోధవాని , పనులు సమమె వా

ర్నెరిగెరుగక నుతినిందలు

గరపిన తత్పలము ప్రజల , కగు నిజమునుమీ.

॥౨౫౯॥

పరమహంస (సన్యాస) ఆశ్రమము పొందినవాని పనులును పరిపూర్ణ బోధ పొందినవాని పనులు సమములుగావు వారిని తెలిసి తెలియక నుతి నిందలుజేసిన ఫలములు ప్రజలు అనుభవించురని భావము.

కం॥ ప్రతిదినము జదివి యెవరీ

ప్రతి నర్చనచేతు రట్టి , ప్రజలకు బోధ

స్థితికుదురగలదు గురుకృప

కతిపాత్రులు వారు వారి , కడ్డముగలదే.

॥౨౬౦॥

యెవ్వరు యీ గ్రంథము ప్రతిదినము తప్పకుండ పూజించెదరో అట్టి మానవులకు బోధస్థితి గలుగును వారు గురుకటాక్షమునకు పాశులగుదురు వారికి అటంకములు యేమిలేదని భావము.

కం॥ ఇతర మెరుంగని సతమం

దతి మృషమై కానుపించు , నట్టి మనము యీ
కృతి గురుశిష్యులు వారల
యిత రేతర వాగ్విలాస , మివి మృషలునుమీ.

॥౨౬౧॥

ఆన్యము దెలియని పరిపూర్ణము నందు మిక్కిలి మిథ్యయై కనుపించే
మనము యీ గ్రంథము గురుశిష్యులు వారి వాదోపవాదములు యివియన్నియు
మిథ్యయేనుమా అని భావము.

ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోష రహిత
గ్రంథసమాప్తః.

ఇతి, పూర్ణానంద వాడపల్లి ఆగదాసు రాజయోగిచే
వ్రాయబడిన (క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోష
రహిత పరమతత్వ కందములయొక్క)
భావార్థ సహితములు.
సంపూర్ణము.

సీ॥ శ్రీకర లోకప్రసిద్ధి కెక్కిననోరు । గల్లునివాసా గ్రగణ్ముడైన । పరమ
భక్తుడు వాడపల్లి పాపయసతి । కనకమాంబకుబుట్టి కాంక్షమీర । రత్నమాం
బను ధర్మపత్నిగా జేపట్టి । జననమరణభ్రాంతి యుడుపుదీర । వరనేతి
వేంకటేశ్వరులను సేవించి । పరిపూర్ణభావలబు నెరిగినట్టి । ఆగదాసుడ రాజ
యోగిపూర్ణానంద । ఆఖ్యుండనై పెద్దలాజ్జబాని॥

గీ॥ చంద్ర గిరి కరి శశి (౧౮౭౧) సంఖ్య శాలివాహ । శకమునను
విరోధాల్లి యాషాఢశుక్ల । పౌర్ణమి వరకి కందపద్యములకు । వ్రాసితిని గురు
దయన భావార్థములను॥